



**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

Hex. A

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1928:7
JUSTITIEDEPARTEMENTET



ÄMBETSBROTTEN.

FÖRBEREDANDE
UTKAST TILL STRAFFLAG

SPECIELLA DELEN. VII.

AV

JOHAN C. W. THYRÉN

I DISTRIBUTION HOS
A.-B. GLEERUPSKA UNIV.-BOKHANDELN, LUND

Pris kr. 7:50.

Statens offentliga utredningar 1928

Kronologisk förteckning

1. Utrikesdepartementets organisation. Norstedt. (6), 49 s. **U.**
2. Yttrande och förslag angående revision av gällande förordningar om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m. Almqvist & Wiksell, Uppsala. 160 s. **S.**
3. 1926 års pensionsutredning. Betänkande angående familjepensionering för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst. Marcus. 73 s. **Fi.**
4. Monopolkontrollutredningens betänkande angående anordnandet av den statliga kontrollen av Aktiebolaget Vin- & Spritcentralens verksamhet. Marcus. 188 s. **Fi.**
5. Betänkande med förslag till stadsbyggnads- lag och författningar som därmed hava samband. Norstedt. 504 s. **Ju.**
6. Betänkande med förslag angående åtgärder till handelsjärnbanteringens stödjande. Marcus. 139 s. **H.**
7. Ambetsbrotten. Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. 7. Av J. C. W. Thyrén. Lund, Berling. vj. 235 s. **Ju.**

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra de begyn- nelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars års yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

Ex. C.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1928:7
JUSTITIEDEPARTEMENTET



ÄMBETSBROTTEN.

FÖRBEREDANDE
UTKAST TILL STRAFFLAG

SPECIELLA DELEN. VII.

AV

JOHAN C. W. THYRÉN

I DISTRIBUTION HOS
A.-B. GLEERUPSKA UNIV.-BOKHANDELN, LUND



STADEN I LUND
1837



ANMÄRKNING

FÖR BOKHÅNDLAREN

STADEN I LUND

SPRÅKETS HISTORIA

VA

JOHAN C. W. THILÉN

LUND 1928

BERLINGSKA BOKTRYCKERIET

FÖRORD.

Det av mig senast utgivna utkast rörande strafflagens speciella del omfattade en grupp av s. k. »brott mot allmänheten», nämligen förfalskningsbrotten. Föreliggande utkast har övergått till »brott mot staten» och behandlar »ämbetsbrotten» i en omfattning motsvarande strafflagens 25 kap.

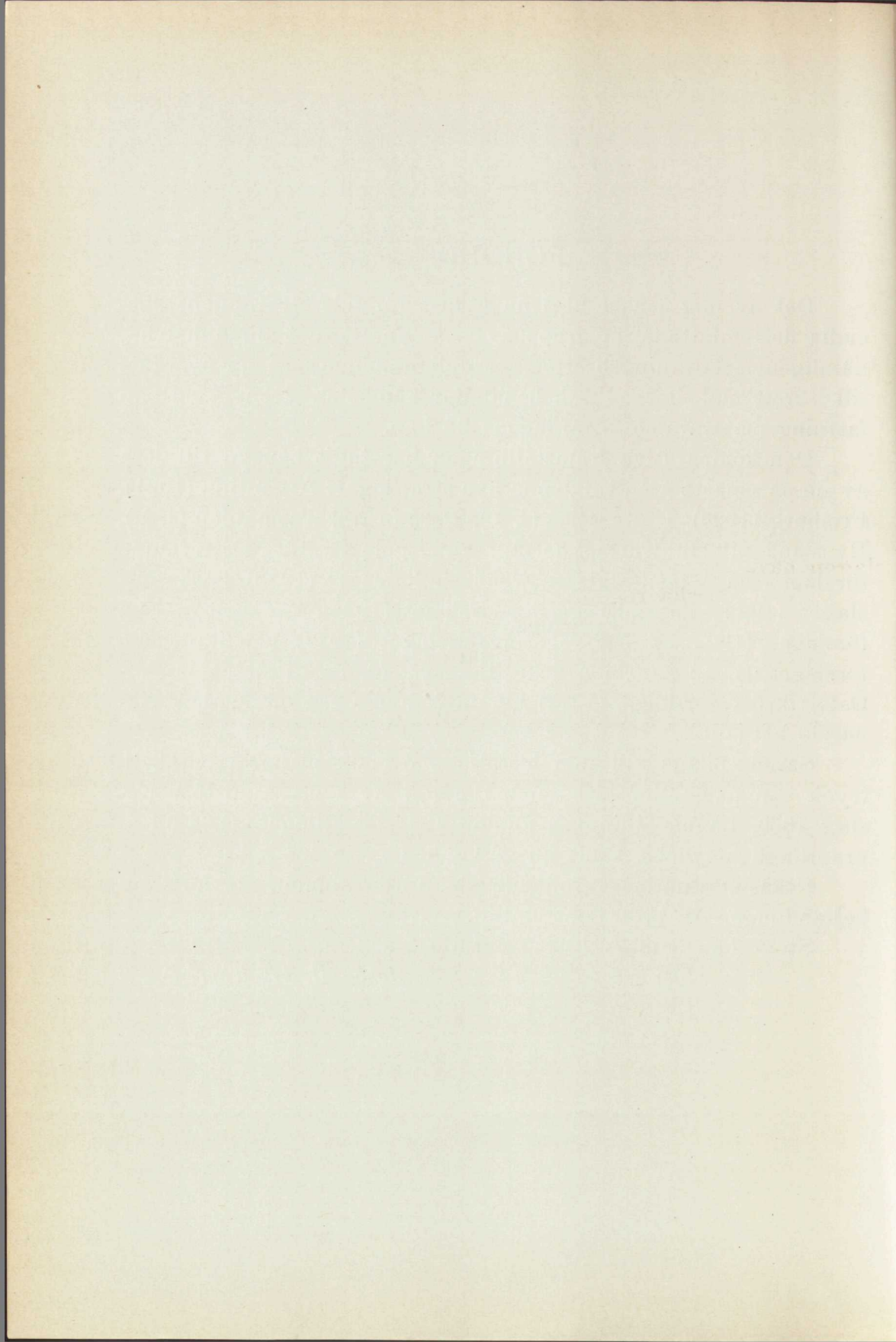
Den komparativa framställningen har tagit hänsyn till flera av de på senaste åren tillkomna nya strafflagar: Argentina (1921), Frreiburg (1924), Costa Rica (s. å.), Perú (s. å.), Tasmanien (s. å.), Ryssland (1926), Turkiet (s. å.), Venezuela (s. å.). Beträffande förslagen hava medtagits schweiziska förslaget (1918), finska förslaget (1922), danska regeringsförslaget (1924), tjeckoslovakiska förslaget (1925), tyska regeringsförslaget (1927) och italienska förslaget (s. å.) — men icke tidigare förslag i dessa länder. Österrikiska förslaget (1912) har utelämnats såsom numera saknaande aktualitet.

Såsom bilaga till den historiska översikten har i parallelltryck sammanställts hithörande kapitel av Lagkommitténs förslag 1839, Lagberedningens förslag 1844, strafflagen 1864 i dess ursprungliga lydelse samt nu gällande lag.

Utkastets närmast följande del torde komma att fortsätta beehandlingen av brott mot staten.

Stockholm 5 mars 1928.

Johan C. W. Thyrén.



Förkortningar av citerade lagar och lagförslag.

- Aarg.** = Kantonen Aargaus strafflag.
Allm. Utk. = Förberedande utkast till strafflag. Kap. I—XIII (allmänna delen). Av Johan C. W. Thyren. 1916.
App. A.-Rh. = Strafflagen för Appenzell Ausser-Rhoden.
App. I.-Rh. = Strafflagen för Appenzell Inner-Rhoden.
Arg. = Argentinas strafflag (av 1921).
Bas. = Strafflagarne för kantonen Basel-Stadt och kantonen Basel-Landschaft (nästan likalydande).
Belg. = Belgiens strafflag.
Bern = Kantonen Berns strafflag.
Bras. = Brasiliens strafflag.
Bulg. = Bulgariens strafflag.
Calif. = Californiens strafflag.
Can. = Canadas strafflag.
Chil. = Chiles strafflag.
Costa R. = Costa Ricas strafflag (av 1924).
D. = Danmarks strafflag.
D. Fsl. 1924 = Danska regeringsförslaget till strafflag (²/₁₂ 1924).
Eng. = Engelsk straffrätt (anförd efter *Stephen*, *A Digest of the Criminal Law*, 1926; Siffrorna avse artt.).
Fi. = Finlands strafflag.
Fi. Fsl. = Förslag till ny strafflag. II och III delen. Av Professor Allan Serlachius, enligt uppdrag av Justitie-ministeriet. Helsingfors 1922.
Fr. = Frankrikes strafflag.
Freib. = Kantonen Freiburgs strafflag (av 1924).
Gen. = Kantonen Genève's strafflag.
Glar. = Kantonen Glarus' strafflag.
Graub. = Kantonen Graubündens strafflag.
Grek. = Greklands strafflag.
H. = Hollands strafflag.
Ind. Pen. C. = Indian Penal Code (gäl-lande för vissa områden av Brittiska Indien).
Iowa = Iowas strafflag.
It. = Italiens strafflag.
It. Fsl. = Italienska förslaget (av 1927).
Jap. = Japans strafflag.
L. B. = Lagberedningens förslag (1844).
L. K. = Lagkommitténs förslag (1839).
Luz. = Kantonen Luzerns strafflag.
Mex. = Mexikos strafflag.
M. B. = Missgärningsbalken av 1734 års lag.
N. = Norges strafflag.
Nebr. = Nebraskas strafflag.
Neuch. = Kantonen Neuchatels strafflag.
N. S. Wales = Strafflagen för Nya Syd-Wales.
N. Zeal. = Strafflagen för Nya Zeeland.
N. Y. = Staten New Yorks strafflag.
N. Carol. = Nord Karolinas strafflag.
Obw. = Kantonen Obwaldens strafflag.
Perú = Strafflagen för Perú (av 1924).

- Port.** = Portugals strafflag.
- Queensl.** = Queenslands strafflag.
- R.** = Rysslands strafflag (av 1926).
- Rum.** = Rumäniens strafflag.
- S.** = Sveriges strafflag.
- Schaffh.** = Kantonen Schaffhausens strafflag.
- Schw. Fsl.** = Schweiziska strafflagsförslaget (i lydelsen af 1918).
- S. Fsl. 1923** = Förslag till strafflag, allmänna delen, samt förslag till lag angående villkorlig frigivning, jämte motiv avgivna av strafflagskommissionen. Stockholm 1923.
- Soloth.** = Kantonen Solothurns strafflag.
- Sp.** = Spaniens strafflag.
- Spec. Utk. I** = Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. I. Brott mot kroppslig okränkbarhet. Av Johan C. W. Thyren. Lund 1917.
- Spec. Utk. II** = Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. II. Årekränkingsbrotten. Av Johan C. W. Thyren. Lund 1919.
- Spec. Utk. III** = Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. III. Förmögenhetsbrotten. Första delen. Av Johan C. W. Thyren. Lund 1920.
- Spec. Utk. IV** = Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. IV. Förmögenhetsbrotten. Andra delen. Av Johan C. W. Thyren. Lund 1922.
- Spec. Utk. V** = Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. V. Allmänfarliga brott. Av Johan C. W. Thyren. Lund 1923.
- Spec. Utk. VI** = Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. VI. Förfalskningsbrotten. Af Johan C. W. Thyren. Lund 1925.
- S:t Gall.** = Kantonen S:t Gallens strafflag.
- T.** = Tysklands strafflag.
- T. Fsl. 1927** = Tyska regeringsförslaget av 14/5 1927.
- Tasm.** = Tasmaniens strafflag (av 1924).
- Tex.** = Texas' strafflag.
- Thurg.** = Kantonen Thurgaus strafflag.
- Tic.** = Kantonen Ticinos strafflag.
- Tjslov. Fsl.** = Tjeckoslovakiska förslaget (av 1925).
- Turk.** = Turkiets strafflag (av 1926).
- Ung.** = Ungerns strafflag.
- U. S. A. Crim. C.** = Strafflag för Nordamerikas förenade stater, gällande för vissa områden eller vissa fall.
- Venez.** = Venezuelas strafflag (av 1926).
- Waadt** = Kantonen Waadts strafflag.
- Wallis** = Kantonen Wallis' strafflag.
- West. Austr.** = Westaustraliens strafflag.
- Zug** = Kantonen Zugs strafflag.
- Zür.** = Kantonen Zürichs strafflag.
- Ö.** = Österrikes strafflag.

FÖRSTA AVDELNINGEN.

Utkast till Lag.

Ämbetsbrott.

1 §.

Gör domare eller annan ämbetsman i dom eller beslut uppsåtligen orätt; varde avsatt. Begick han brottet för att bereda sig eller annan orättmätig vinning, dömes dessutom till fängelse eller, där omständigheterna äro försvårande, till tukthus i sex år.

Har domare uppsåtligen fällt oskyldig till straff; då skall, utom avsättning, som i 1 stycket sägs, honom ådömas straff efter ... och, om den oskyldige till fullo eller till någon del undergått straffet, efter ...

2 §.

Överträder ämbetsman, som har inseende över straffånge eller över annan, vilken friheten lagligen berövats, uppsåtligen eller av grov vårdslöshet sin ämbetsplikt genom att släppa honom lös eller hjälpa honom att undkomma; dömes till fängelse eller böter och dessutom till avsättning eller mistning av ämbete på viss tid.

Begicks brottet uppsåtligen och äro omständigheterna försvårande, må till tukthus i sex år dömas.

3 §.

Ämbetsman, som med uppsåtligt överträdande av sin ämbetsplikt förfar oriktigt vid påläggande eller uttagande av allmän utskyld eller vid utbetalning å ämbetets vägnar; varde avsatt eller miste ämbetet på viss tid. Begick han brottet för att bereda sig eller annan orättmätig vinning; dömes dessutom till fängelse eller till tukthus i sex år.

4 §.

Ämbetsman, som, för egen vinning, själv eller genom annan, förmår rikets invånare till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete, dömes till avsättning, mistning av ämbete på viss tid eller böter.

5 §.

Ämbetsman, som för att företaga en ämbetsåtgärd begär, mottager eller låter åt sig utlova belöning, därtill han ej är berättigad; dömes till avsättning eller mistning av ämbete på viss tid, eller, där omständigheterna äro mildrande, till böter. Gälde det en olaglig ämbetsåtgärd, dömes till fängelse och dessutom till avsättning eller mistning av ämbete på viss tid.

Ämbetsman, som begär, mottager eller låter åt sig utlova belöning för en redan företagen ämbetsåtgärd, dömes till böter eller ock till mistning av ämbete på viss tid eller till avsättning.

6 §.

Tager ämbetsman gåva eller förläning av främmande makt och har han ej förut, eller strax därefter, sökt Konungens lov därtill; varde avsatt. Lag samma vare, om han, där lov vägrats, ej ställer sig till efterrättelse vad Konungen förordnar om gåvan eller förläningen.

7 §.

Förskingrar ämbetsman statens eller annans tillhörighet, som han i kraft av sitt ämbete mottagit till förvarande, förvaltning eller redovisning; varde avsatt och dömes dessutom till fängelse i minst ett år eller till tukthus i sex år. Gitter han genast ersätta det förskingrade eller har han ställt eller ställer han genast sådan säkerhet, att skada ej är att befara av gärningen; dömes till avsättning.

Har han genom förfalskning, förstörande eller annat missbruk av bevismedel sökt dölja sitt tillgrepp; varde avsatt och dömes, ändå att skada ej är att befara av gärningen, till tukthus i högst tio år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må i stället för tukthus till fängelse i tre år kunna dömas.

8 §.

Ämbetsman, den där å tjänstens vägnar mot bättre vetande gör osann anteckning i urkund, som omtalas i . . ., eller lämnar oriktig avskrift eller avgiver osannt intyg eller sätter orätt stämpel eller märke; dömes, där gärningen ej är särskilt med högre straff belagd, till avsättning eller mistning av ämbete på viss tid eller, där omständigheterna äro mildrande, till böter. Begick han brottet för att bereda sig eller annan orättmätig vinning; varde avsatt och straffes dessutom med fängelse eller med tukthus i sex år.

9 §.

Yppar någon utan tvingande skäl sakförhållande, varom han i egenskap av ämbetsman erhållit kännedom och som han är pliktig att hemlighålla, eller utnyttjar han i syfte att bereda sig eller annan orättmätig vinning olovligen sådan hemlighet; dömes till fängelse och dessutom till avsättning eller mistning av

ämbete på viss tid. Äro omständigheterna mildrande; straffes med böter.

10 §.

Har ämbetsman, anställd vid postverket, olovligen öppnat försändelse, som han i tjänsten omhänderhade eller som genom tjänsten var honom tillgänglig, eller har han uppsåtligen förstört eller undanhållit sådan försändelse; straffes med fängelse eller böter och må därjämte kunna dömas till avsättning eller mistning av ämbete på viss tid.

Lag samma vare, om ämbetsman, anställd vid telegrafverket, uppsåtligen förvanskar innehållet av telegram på annat sätt än i ... sägs eller förfar oriktigt vid dess befordran.

11 §.

Underlåter eller försummar ämbetsman vid statens kommunikationsanstalt av oaktsamhet vad honom, till förekommande av tågsammanstötning, skeppsbrott eller annan dylik olycka, åligger att iakttaga, så att skada lätteligen kan ske; dömes till fängelse eller böter.

12 §.

Den, som genom missbruk av sin ämbetsställning tvingar någon att något göra, tåla eller underlåta; dömes, där gärningen ej är särskilt med högre straff belagd, till böter eller fängelse.

13 §.

Förleder ämbetsman uppsåtligen en honom underordnad ämbetsman till brott i tjänsten eller är han eljest delaktig i sådant brott av underordnad; varde avsatt eller miste ämbetet på viss tid.

14 §.

Lånar förman av underordnad ämbetsman veterligen sådana medel, som äro honom anförtrödda å ämbetets vägnar; dömes till avsättning. Lånar förman i uppbördsverk medel av underordnad uppbördsman eller redogörare, varde, ändå att medlen ej hörde till uppbörden, avsatt eller miste ämbetet på viss tid.

15 §.

Ämbetsman, som i sin ämbetsutövning, på annat sätt än förut är sagt, uppsåtligen genom handling eller underlåtenhet kränker allmän eller enskild rättighet eller åsidosätter intresse, som det är hans ämbetsplikt att bevaka; varde avsatt. Var det av förhastande, som ämbetsmannen förgick sig, och kom därav ingen eller ringa skada; då må till mistning av ämbete på viss tid eller till böter kunna dömas.

16 §.

Visar ämbetsman vårdslöshet eller försummelse i sitt ämbete och är ej i särskild lag eller författning ansvar därå satt; straffes med böter eller mistning av ämbetet på viss tid. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till avsättning dömas.

Lag samma vare, om ämbetsman av oförstånd eller oskicklighet begår fel i sitt ämbete.

17 §.

Nu har ämbetsman, utan lov eller tillkännagivet förfall, avhållit sig från tjänstgöring och ej kunnat med kallelse träffas eller inställas: kommer han ej inom tre månader, sedan kallelse i allmänna tidningarne ågått: varde avsatt.

18 §.

Dömes allmän åklagare till straff efter . . , varde tillika dömd till avsättning.

Lag samma vare, om ämbetsman, som omtalas i 11 §, dömes till straff efter . . .

19 §.

Begår ämbetsman brott, därför han dömes till tukthus eller svårare straff; varde tillika dömd till avsättning från ämbete, som han innehaver, ändå att brottet är begånget utom ämbetet.

Dömes ämbetsman till fängelse eller arrest, varde, om brottet det förtjänar eller hänsyn till hans ämbete det kräver, ock dömd till avsättning eller till mistning av ämbete på viss tid.

Varder ämbetsman, som dömts till fängelse jämlikt 9, 10 eller 11 §, därjämte dömd till avsättning; må domstolen kunna förordna, att han ej vidare får nyttjas i sådan allmän befattning som den, varuti han sig förbrutit.

20 §.

Vad här är stadgat om statens ämbetsmän, gälle ock om dem, som äro satte att förvalta kommuners eller allmänna av Konungen stadfästade eller under myndighets tillsyn ställda stiftelsers eller inrättnings angelägenheter; om de tjänstemän, som lyda under ämbets- eller förvaltningsmyndigheterna; och om andre, som äro förordnade eller valde att förrätta ämbete eller tjänsteärende.

Skall, till följd av Konungens förordnande, vad i . . . om statens kommunikationsanstalt är stadgat, tillämpas å dylik inrättning, som äges av enskilda personer, menigheter eller bolag; varde ock därvid anställd person för brott av sådan beskaffenhet, som

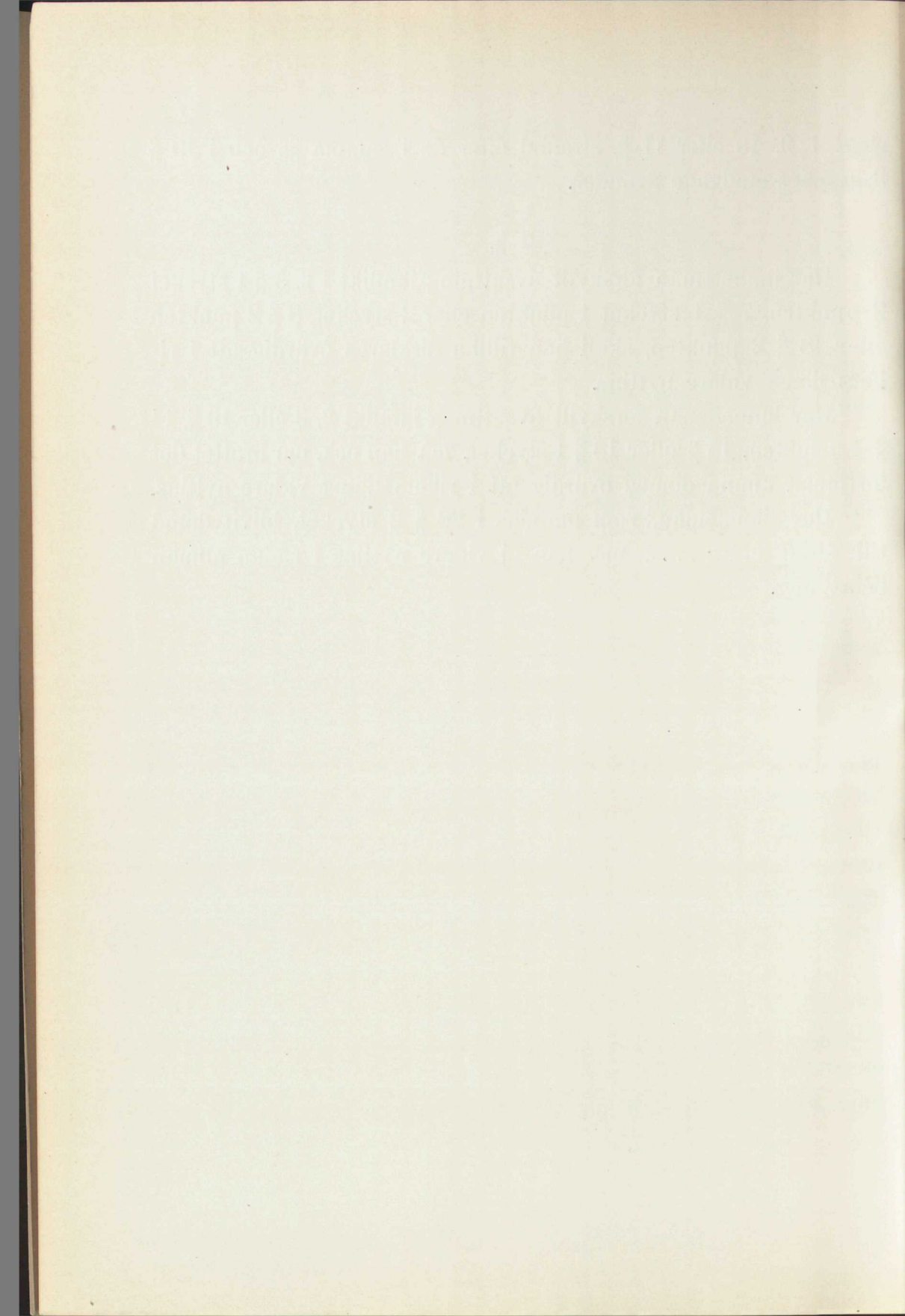
sägs i 9, 10 eller 11 §, straffad efter de i samma §§ och i 19 § 3 stycket stadgade grunder.

21 §.

Har ämbetsman förskyllt avsättning jämlikt 1 §, 5 § 1 stycket 2 punkten, 7 § 1 stycket 1 punkten eller 2 stycket, 8 § 2 punkten eller 18 § 2 punkten, skall han tillika förklaras ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

Har ämbetsman förskyllt avsättning jämlikt 2, 3 eller 13 §, 14 § 1 punkten, 15 § eller 18 § 1 stycket, må han ock, om brottet det förtjänar, kunna dömas ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

Har tjänsteman, som omtalas i 20 § 2 stycket, blivit dömd till straff efter, må han ej vidare nyttjas i sådan allmän befattning.



ANDRA AVDELNINGEN.

Komparativ översikt av nuvarande straffrätt.

INLEDNING.

Enär individerna i samhället existera genom inbördes samverkan eller med andra ord samhället existerar genom individernas samverkan, är samhället såsom sådant icke blott intresserat utan beroende av att de särskilda individernas funktioner åtminstone till viss grad fullgöras. Till den del emellertid en differentiation av individernas funktioner ägt rum, gäller nämnda samhällsintresse i olika grad de olika individernas funktioner. Somliga funktioner intressera samhället så direkt, att samhället giver innehavarna ställning av allmänna funktionärer. Att rättsordningen mer eller mindre ingående reglerar sistnämnda funktioner, är självklart. Men även andra funktioner inom samhället kunna bliva föremål för rättsregler, även för sådana av repressiv natur. En jordbrukares vanhävd t. ex. kan framkalla repressiva rättsverkningar, ehuru han icke är någon »allmän» funktionär; i stor utsträckning kan rätt att utöva visst yrke under omständigheter fränkännas utövaren, göras beroende av auktorisation från det allmännas sida o. s. v.

Regleringen får emellertid särskild betydelse inom det — visserligen till sina gränser ganska osäkra — område, som inne-

fattar »*allmänna funktioner*». Även i de mest primitiva samhällen måste vissa funktioner av allmän natur förekomma. Därmed är, för vad angår straffrätten, möjligheten given av ett angrepp på de med en dylik funktion förbundna samhällsintressena. Enär man kan skilja mellan organet, som utövar funktionen, och funktionen själv, kan angreppet (närmast) rikta sig antingen mot organet eller mot funktionen och man kan sålunda åtskilja det straffrättsliga intresset att skydda *organet* (t. ex. domaren mot övervåld) och det att skydda *funktionen* (t. ex. den dömande funktionen mot vittnes mened eller mot domares maktmissbruk).

Från det utvecklade samhällets synpunkt visar sig emellertid »organet» vara ett komplicerat begrepp. De olika funktionärerna bilda nämligen till mycket stor del ett sammanhängande helt, ett förvaltningsmaskineri med hierarkisk över- och underordning — om det än alltid därjämte i större eller mindre utsträckning förekommer allmänna funktionärer (t. ex. riksdagsmän, stadsfullmäktige, jurymän), som icke äro infogade i denna apparat —: därmed uppstår det självständiga intresse för staten att skydda apparatens funktionsduglighet, dess punktlighet och effektivitet. Vare sig det gäller de *fristående* organen eller de infogade (»*statstjänarne*»), är det alldeles icke givet, att de äro fasta, permanenta; även de sistnämndas utövning av funktionerna kan vara av helt tillfällig natur, ehuru de under den längre eller kortare tid, varunder funktionen varar, ingå i den hierarkiska apparaten.

Uppdelningen av de allmänna funktionärerna i fristående organ och statstjänare är för straffrätten av vikt för vad angår såväl brottet som straffet. Då det är nödvändigt, att den statliga förvaltningsapparaten noggrannt regleras och att de uppställda reglerna följas, uppstår den möjlighet, att statstjänaren kan, genom att handla mot reglerna, t. ex. genom insubordination, förgripa sig på denna *apparat*, vari han är en infogad länk. Och på samma sätt finnes möjlighet för särskilda repressivåtgärder

mot statstjänaren: varning av förman, tvångsförflyttning, förbigående vid befordran, suspension, avsättning o. s. v.

Till den del lagstiftaren uppställer särskilda straffbestämmelser icke blott mot statstjänarne utan även mot *de fristående organen*, komma tydligen nyssnämnda »särskilda ämbetsstraff» att för de senares vidkommande vara föga tillämpliga. Angrepp av de fristående organen på den funktion, de utöva, kan i allmänhet icke heller hava ovannämnda interna karaktär; det riktar sig nästan alltid så att säga utåt, icke inåt; stannar icke inom förvaltningsapparaten utan träffar något av funktionen berört främmande intresse, vare sig statens eller (i första hand) enskilt rättssubjekts. Såväl brottets beskaffenhet som tillgängliga repressionsmedel göra det sålunda naturligt att här alltid använda allmänna straff (även om därtill möjligen knytes någon speciell rättsverkan).

Å andra sidan är det klart, att rättsverkan beträffande *statstjänarne* icke alltid skulle kunna stanna vid allmänt straff, icke ens i fråga om en gärning, som är ett rent allmänt brott. Uppenbarligen kan man i mera allvarliga fall av »*interna*» ämbetsbrott icke undgå att gripa till suspension eller avsättning och detsamma gäller andra ämbetsbrott. Men lika tydligt är, att ett svårare *allmänt* brott, inbrottsstöld t. ex., icke skulle kunna lämna statstjänarnas ställning inom förvaltningsapparaten oantastad. Nyssnämnda särskilda rättsverkningar måste således finnas tillgängliga.

Vad som däremot kan vara tvivelaktigt, är frågorna, dels i vad mån sådana särskilda rättsverkningar kunna *ersätta* de allmänna straffen, dels *i vad ordning* de skola fastställas. Båda frågorna hava ringa betydelse beträffande de fristående organen, men desto större för statstjänarne.

Angående den första frågan kan man skilja mellan allmänt brott, begånget utom tjänsten, allmänt brott, begånget i tjänsten samt ämbetsbrott.

I fråga om *allmänt* brott, begånget *utom* tjänsten, överens-

stämmer det icke med nuvarande åskådning — och torde icke heller i nuvarande rätt förekomma — att ämbetsmannen skulle undslippa med ämbetsstraff; det skulle strida mot likheten inför lagen och detta utan avseende på om straffet är stort eller litet. Det är mycket möjligt — och, såsom redan anmärkts, i fråga om svåra brott oundgängligt — att ämbetsmannen drabbas av en särskild rättsverkan, t. ex. avsättning, men denna verkan måste då kumuleras med det allmänna straffet och kan icke få ersätta detsamma. Det förekommer till och med, att lagstiftaren icke ens nöjer sig med denna kumulering, utan *därjämte* tilldelar ämbetsmannen ett svårare allmänt straff, än det som i motsvarande fall skulle drabbat en icke-ämbetsman. Riktigheten av denna ståndpunkt kan ju betvivlas, eftersom angreppet på det statens intresse av ämbetsmannaståndets allmänna integritet, vilket visserligen kan anses kränkt genom vad brott än ämbetsmannen begår, väl borde anses tillräckligen reprimerat genom den särskilda rättsverkan (avsättning etc.), som drabbar ämbetsmannen; det förekommer emellertid även, att lagstiftaren (i mindre fall) avstår från (att i strafflagen uttala sig om) den särskilda rättsverkan (vare sig han kvalificerar det allmänna straffet eller icke). Härom jfr ned.

Vad angår *allmänt* brott begånget i tjänsten, står väl frågan i det väsentliga på samma sätt. Här saknas emellertid i den moderna rätten icke alla ansatser till en substitution av ämbetsstraff i stället för allmänt straff. Så N. 126 (*Fældes en offentlig Tjenestemand for nogen i Tjenesten forøvet Forbrydelse efter andre Straffebud end de i dette Kapitel indeholdte, kan istedetfor Straf af Bøder eller af Hefte indtil 6 Maaneder eller af Fængsel indtil 3 Maaneder Tjenestens Tab idømmes*); räckvidden av detta stadgande beror emellertid av tolkningen utav uttrycket *i Tjenesten*, vilket skulle kunna så förstås, att det icke omfattar mycket mera än faktiska ämbetsbrott, d. v. s. angrepp på funktionen (ehuru icke av lagen uppställda såsom *särskilda* rekvisit). I alla händel-

ser går dock lagen exceptionellt långt i fråga om nämnda substitution.

Beträffande slutligen *ämbetsbrotten* (d. v. s. brott, som av den beträffande lagen så betecknas, genom uppställande av ett specialsubjekt), måste man skilja mellan olika typer av sådana. Ämbetsbrottet kan 1) vara så beskaffat, att rekvisitet i sin helhet ingår under något annat brotts rekvisit i lagen och sålunda utgör ett specialfall av detta. (Provet, huruvida detta äger rum, sker naturligen så, att man undersöker, huru det skulle ställa sig med straffbarheten [efter strafflagen] för de i ämbetsbrottets omfång ingående gärningar, därest bestämmelsen om ämbetsbrottet tänktes borta: om alla dessa gärningar förbleve straffbara, föreligger fallet). En sådan straffbestämmelse måste då vara antingen en kvalifikation av det allmänna brottet eller en idealkonkurrens mellan det allmänna brottet och ämbetsbrott (en åtskillnad, som måste bedömas *in casu* och kan få praktisk betydelse t. ex. för frågan, huruvida brottsligheten uteslutes genom samtycke av enskilt rättssubjekt).

I de strider, som förts och föras om frågan, huruvida vad som endast är en kvalifikation av ett allmänt brott kan anses såsom ett »ämbetsbrott», har man gemenligen icke skilt mellan ämbetsbrott i teknisk och i saklig mening. *Tekniskt* lärer väl det naturligaste vara att, såsom ovan nämnt, låta uppställandet av visst specialsubjekt (= ämbetsman etc., jfr ned.) vara avgörande för kategorien ämbetsbrott; emellertid är det endast en ordfråga, om man för detta tekniska begrepp vill *därutöver* fordra, det rekvisitet skall vara självständigt, d. v. s. att det icke (bortsett från brottssubjektets bestämning) får helt och hållet ingå under ett annat, allmänt, brottsrekvisit. *Sakligt* åter är, alldeles oberoende av den givna strafflagens beteckning, varje (handling, som enligt lagen utgör) brott ett ämbetsbrott, såvitt det innebär, att ämbetsmannen angriper sin egen funktion. Om t. ex. en lag i fråga om uppenbarande av hemlighet endast straffar ämbetsmän

(såsom stundom händer), så är detta brott ju ostridigt både tekniskt och sakligt sett ett ämbetsbrott. Om därefter samma lag därjämte inför en annan (mindre straffbar) bestämmelse rörande rättsstridigt uppenbarande av hemlighet överhuvud (med i övrigt samma rekvisit), så förvandlar sig det i lagen kvarstående ämbetsbrottet visserligen till en kvalifikation av det nya allmänna brottet och kan därmed sägas tekniskt icke längre utgöra något »*självständigt*» ämbetsbrott. Men sakligen upphör det naturligen icke därmed att utgöra ett angrepp på ämbetsmannens funktion; fastmera är klart, att denna sistnämnda egenskap finnes hos gärningen lika väl, om det särskilda ämbetsbrottet alldeles icke uppställs av lagen (så snart gärningen dock är straffbar).

Beträffande emellertid frågan, huruvida inom denna typ en substitution av ämbets*straff* i stället för det allmänna straffet bör förekomma, torde svaret bli detsamma som vid förutnämnda typer. Även inom detta område bör gälla, att det allmänna straff, som drabbar medborgare överhuvud, icke bör *par. cet.* för en viss klass få utbytas mot något annat. Bortsett från den ovannämnda **N.** 126, förekommer dock här en och annan gång (särskilt i **D.**), att lagen öppnar möjlighet till en dylik substitution, genom att sätta ämbetsstraffet alternativt med det allmänna straffet. (Bestämmelsen i **S.** 25: 11, att förskingrande ämbetsman, som »gitter det förskingrade genast ersätta», endast dömes till avsättning, är däremot intet undantag, ty detta fall kan icke anses gå in under det allmänna förskingningsrekvisitet i 22: 11).

Vidare kan ämbetsbrottet 2) vara så beskaffat, att viss del av dess omfång logiskt ingår under något allmänt rekvisit, medan en annan del stannar utanför (jfr det nyssnämnda exemplet **S.** 25: 11: vissa fall av vad som uppställs såsom ämbetsförskingring innefattar vanlig förskingring, andra fall däremot icke). Till den del ämbetsbrottets omfång går in under ett allmänt rekvisit, bör det vid föregående typer anförda hava sin giltighet; till den del åter ämbetsbrottet icke ingår under något all-

mänt rekvisit, bör detsamma gälla som för den nu återstående typen.

Denna innebär, att ämbetsbrottet 3) är så beskaffat, att dess rekvisit faller fullständigt utanför strafflagens övriga rekvisit (eller i varje fall utanför dem, som icke formellt betecknats såsom ämbetsbrott, ty intet hindrar, att rekvisitet kan vara en kvalifikation av ett annat ämbetsbrott). Först här kan det allvarligen bliva tal om att utbyta det allmänna straffet mot ämbetsstraff, vare sig obetingat, så att endast ämbetsstraff kan ifrågakomma, eller alternativt, så att domaren kan välja mellan allmänt straff och ämbetsstraff. Argumentet om likhet inför lagen förlorar här sin udd, eftersom icke-ämbetsmannen icke kan komma i samma situation. (Detta gäller visserligen blott under förutsättning, att lagen icke även i dylika fall straffar en *extraneus* för delaktighet i ämbetsmannens brott — därvid naturligen *extraneus* måste dömas till allmänt straff). Skall man nu likväl avvisa det allmänna straffets ersättande med ämbetsstraff, så måste detta grunda sig på det resonnemang, att gärningen, i och med det att den uppfattas såsom *brott* och därmed såsom innebärande en viss högre grad av samhällsfarlighet, måste träffas av en repression, som motsvarar denna grad; och att det särskilda ämbetsstraffet icke härvid fyller måttet. Tanken kan vidare så utföras, att tjänstens förlust är ingenting annat än som kan drabba varje innehavare av *enskild* tjänst på grund av fel eller oduglighet i tjänsten och därför icke kan ensamt fungera såsom straff i fråga om en ämbetsman, som begått en samhällsfarlig handling. Dylika resonnemanger hava i själva verket alltmera fört den moderna lagstiftningen till att utesluta substitutionen, eller m. a. o. att icke erkänna det särskilda ämbetsstraffet såsom huvudstraff; även där det ådömes enligt strafflagen, är det mestadels blott såsom åtföljande ett allmänt straff (närmare härom jfr ned. s. 140 ff.). Till trots härför lära argumenterna icke få anses avgörande (annat än såvitt det gäller utpräglat svåra

brott). I den mån t. ex. avsättning ådömes såsom ensamt straff för ett begånget brott och icke kan påläggas annat än genom straffdom, får den otvivelaktigt en helt annan verkan i allmänpreventivt hänseende, än det avlägsnande ur enskild tjänst, som kan ske när som helst med eller utan skäl. Den ämbetsman, som i vårt land blivit *in forma*, efter dom och rannsaking, avsatt ur statens tjänst, är i ett helt annat läge med avseende på sina framtidsmöjligheter än en person, som blott blivit avskedad ur enskild tjänst. På detta sätt ådömd en statens ämbetsman, blir avsättningen, redan utan avseende på de ekonomiska verkningarne för den dömd och så mycket mer, om dessa tagas i betraktande, ett allvarligt straff och fyller höga anspråk på en repressivåtgärd. — Därmed skjutes frågan tillbaka till den nya fråga, huruvida principen om ämbetsmäns oavsättlighet, annat än genom laga dom, i och för sig är önskvärd. Ty därest ämbetsmannen när som helst kan utan vidare avsättas, så lämpar sig visserligen icke avsättningen enbart att användas såsom straff. Nämnda statsrättsliga fråga torde emellertid böra jakande besvaras. De olägenheter, som oavsättligheten må innebära, torde övervägas av fördelarne, åtminstone om man gör vissa undantag från principen. Särskilt med avseende på nu rådande förhållanden måste man betona, att då staten icke längre kan skänka ämbetsmännen varken den ekonomiska eller den sociala ställning som i äldre tider, det tvivelsutan ligger i statens eget intresse, att ämbetsmännen erhålla en såvitt möjligt säkrad ställning. Ju lättare ämbetsmannen kan avsättas, överhuvud ju mer rättslös han är ställd mot åtgärder på grund av hans verkliga eller förmänta fel, desto svårare för samhället att förvärva fullgoda krafter för utövande av de allmänna funktionerna.

Den andra av ovannämnda (sid. 11) frågor gäller, *i vad ordning* den särskilda rättsverkan skall fastställas. Tydligen samman-

hänger denna på det närmaste med den nyss berörda. Medger man, att t. ex. avsättning kan — obligatoriskt eller alternativt — användas såsom enda straffet vid verkliga brott (förutsatt, att de äro »rena» ämbetsbrott), så faller av sig själv, att sådan avsättning bör ådömas av domstol (vare sig allmän domstol eller specialdomstol — eventuellt en domstol, vars funktion just består i att avdöma ämbetsbrott överhuvud). Då ligger det åtminstone närmast till hands, att brotten i fråga införas i allmänna strafflagen, där icke särskilda skäl föreligga för att uppställa dem i speciallagstiftning (såsom i fråga om den militära straffrätten, kanske även sjörätt m. m.). Annorlunda, om man anser, att brottet såsom sådant, även om det är ett »rent» ämbetsbrott, måste (i första hand) beläggas med allmänt straff. Då är det fullkomligt tänkbart (ehuru naturligen icke nödvändigt) att åtminstone inom vissa gränser överlämna åt överordnad administrativ myndighet (»förman») att vid sidan av det judiciella förfarandet (som leder till allmänt straff) anordna ett förfarande (icke i straffprocessuell form, eftersom det icke är fråga om domstol), som kan leda till avsättning, suspension etc. Detta inverkar emellertid i sin ordning på gränslinjen för det område, som skall anses utgöra ämbetsbrott (i motsats till sådana disciplinförseelser, som falla utom strafflagens gräns). Ty om icke förman utan endast domstol kan ådöma avsättning, så måste strafflagstiftningen så inrättas, att alla gärningar, som böra föranleda avsättning, komma under strafflagen (vare sig den allmänna strafflagen eller specialstraffrättsliga författningar). Kan däremot avsättning ådömas av förman, så kommer strafflagen att avstå från ett icke ringa område — isynnerhet av stats tjänares »interna» ämbetsbrott — där en tillräcklig repression kan ske i disciplinväg genom avsättning etc. jämlikt administrativa förordningar. Den ovan intagna ståndpunkten — ämbetsmännens principiella oavsättlighet annat än efter laga rannsaking, kontradiktorisk förhandling och dom — leder sålunda till ett

ökande av den egentliga straffrättens (allmänna strafflagens resp. specialstraffrättsliga författningars) område på bekostnad av de administrativa disciplinbestämmelsernas. Om den ställning, som olika lagar intaga i dessa frågor, jfr ned.

Här bör ytterligare erinras, att ett ämbetsbrott icke uppstår därmed, att en allmän funktionär angriper en allmän funktion: det fordras, att denna allmänna funktion är *hans egen*. Naturligen kan funktionären angripa en allmän funktion under sådana förhållanden, att han står på samma linje, som en extraneus, vilken gör ett dylikt angrepp. Detta inträffar t. ex., om funktionären begår mened eller om han falskeligen åtalar någon (utan att själv vara allmän åklagare) eller om han ger sig ut för att innehava en helt annan funktion, än den han innehar, och i denna föregivna egenskap företager handlingar, som icke hava något att göra med hans egen funktionsutövning. En sådan gärning är intet ämbetsbrott; gärningsmannen blir straffbar efter samma bestämmelse som den förste bäste, vilken begår samma handling (eller på sin höjd enligt någon personlig kvalifikationsbestämmelse). Men fallet kan ligga mera tveksamt. Under det att domaren, som uppsåtligen meddelar en materiellt oriktig dom, härvid håller sig formellt inom sin befogenhet (nämligen att i det givna fallet meddela dom), är detta icke förhållandet, om en underordnad funktionär företager en handling, som det endast tillkommer hans närmaste överordnade att företaga, eller om en funktionär i sammanhang med sin funktionsutövning företager en handling, som överhuvud icke är tillåten för någon funktionär (t. ex. använder tortyr för att utpressa bekännelse eller tager mutor). Sistnämnda handlingar ligga icke, såsom det förstnämnda exemplet, inom funktionärens formella kompetens. Det har stundom satts i fråga att uppställa fordran på formell kompetens för de brott, som utbrytas såsom ämbetsbrott (och

för de övriga fallen dels nöja sig med de allmänna brotten, dels uppställa straffbestämmelser i annat sammanhang). Så hava emellertid lagarne, i det hela taget, icke förfarit, och praktiskt bleve denna väg svår att beträda. I större eller mindre omfång inrymma således »ämbetsbrotten» gärningar, som (även formellt) icke tillhöra funktionen men som stå i ett sådant nära sammanhang med funktionsutövningen, att de böra anses innefatta ett angrepp på funktionen (vilket otvivelaktigt är fallet, t. ex. då ämbetsmannen olovligen tager betalning för en i och för sig riktig ämbetsåtgärd).

Om ämbetsbrottens systematiska behandling i strafflagstiftningen.

Det område av den allmänne funktionärens angrepp på sin egen funktion, som av lagen betraktas såsom brott och belägges med (vad lagen anser såsom verkliga) straff fördelar sig, såsom förut anmärkt, på de allmänna strafflagarne och specialstraffrättsliga författningar. Detta är ingenting för ämbetsbrotten specifikt, utan förekommer även i andra fall, där straffbestämmelserna gälla ett »specialsubjekt» (t. ex. *sjörättsliga* straffbestämmelser, som oftast förekomma i sjölagarne, men stundom [N.; H.] i de allmänna strafflagarne; bestämmelser om vissa brott av *köpmän*, t. ex. rörande konkurs, vilka icke sällan förekomma icke i den allmänna strafflagen utan i handelslag, jfr **Spec. Utk. IV**, 22).

Beträffande fördelningen av ämbetsbrotten mellan allmän strafflag och specialförfattningar förete rättsordningarne en viss överensstämmelse. *Ministrarnes* konstitutionella ansvarighet är sålunda oftast reglerad i särskilda författningar; det förekommer emellertid att sådana bestämmelser uppställas i allmän strafflag, t. ex. **H.** 355 (minister, som kontrasignerar olagligt beslut av Konungen eller verkställer okontrasignerat beslut m. m.), 356 (*culpa lata*); **Fr.** 115, 116; **Sp.** 142, 143. — *Militära*

funktionärers brott behandlas likaledes i det hela i specialstraffrätt («krigsrätt»). Undantag göra i några lagar vissa fall av militärt landsförräderi från militärbefälhavares sida, vilka kriminaliseras i de allmänna strafflagarne i sammanhang med de allmänna bestämmelserna om militärt landsförräderi; t. ex. **Fr.** 81 (*Tout fonctionnaire public, tout agent, tout préposé du Gouvernement, chargé, à raison de ses fonctions, du dépôt des plans de fortifications, arsenaux, ports ou rades, qui aura livré ces plans ou l'un de ces plans à l'ennemi ou aux agents de l'ennemi*), 93³; **Belg.** 119 etc. (*L.* ⁴/_s 1914); **It.** 107; **Rum.** 71; **Grek.** 127²; **Mex.** 1,077; **Chil.** 109 *i. f.*, 112³; **Venez.** 134³ etc.; ävenså bestämmelser, som sammanhånga med brott mot offentlig myndighet, särskilt då militärbefälhavare vägrar eller eljest underlåter att lämna handräckning åt civil myndighet: **H.** 357 (*De bevelhebber der gewapende macht die weigert of opzettelijk nalaat, op de wettige vordering van het bevoegde burgerlijk gezag, de onder zijn bevel staande macht aan te wenden*) och ofta eljest: **Fr.** 234; **It.** 179 etc.; i **H.** ställas alla militärer överhuvud, befäl eller icke, under samma straffbestämmelser som ämbetsmän (84³), vilket visserligen icke utesluter existensen av en speciell militärstraffrätt. — Beträffande brott av präst i denna hans funktion ställer sig frågan olika, allteftersom landet har en statskyrka eller icke: i förra fallet bliva naturligen ämbetsbrottsbestämmelserna automatiskt tillämpliga på statskyrkans präster. I ena som andra fallet pläga dessutom i rätt stor utsträckning förekomma särskilda straffbestämmelser för präster icke blott i specialförfattningar utan även i de allmänna strafflagarne; detta framför allt i deras egenskap av vigselförrättare (även där borgerlig vigsel är obligat); ävenså i fråga om predikningar m. m., som innebära angrepp på statens lagar och institutioner (t. ex. **T.** 130 *a*; särskilt [efter mönstret av **Fr.** 201—208, numera upphävida och ersatta med *L.* ⁹/₁₂ 1905, 34, 35] i romanska strafflagar: **Belg.** 268, **It.** 182—184; **Sp.** 144; **Port.** 136—139; **Venez.** 210—213 o. s. v.

I fråga om den systematiska uppfattningen av de i de all-

männa strafflagarne införda ämbetsbrotten äro lagarna ganska olika. I första hand kan man åtskilja en motsats mellan två tendenser: den ena att behandla ämbetsbrotten såsom ett slutet helt, en grupp för sig; den andra att uppdelade dem allt efter det särskilda angreppsobjekt, som (bortsett från det alltid förefintliga samhällsintresset av funktionens korrekta skötsel och förvaltningsapparatens felfria fungerande) i regel låter sig påvisa (förmögenhet, frihet o. s. v.). Men det förekommer även i stor utsträckning lagar, som häruti hålla en medelväg: på vissa punkter bilda grupper men i övrigt fördela fallen på de speciella angreppsobjekten. Till den del förstnämnda tendens framträder och sålunda ämbetsbrotten sammanföras gruppvis, får man icke härav sluta, att lagen tänkt sig ett gemensamt angreppsobjekt, eller rättare sagt, att den velat behandla brotten såsom byggda på ett sådant; det kan bero helt enkelt på brottens egenskap att förutsätta ett specialsubjekt av en och samma typ, nämligen en allmän funktionär. Detta torde snarast få anses vara förhållandet, där lagen (såsom **S.; Fi.; H.; T.; Ung.; Bulg.; Grek.; Thurg.; Waadt; Graub.; Luz.; Glar.; Zür.; Bas.; Schwyz; Freib.**) uppställer ämbetsbrotten alldeles skilda från övriga brott, i slutet av strafflagen (eller av den del därav, som omhandlar de egentliga brotten). Till den del åter gruppbildningen vilar på ett av lagstiftaren antaget gemensamt angreppsobjekt kan detta variera, även i samma lag. Det kan vara den allmänt medborgerliga rättssäkerheten, som lagstiftaren finner bragt i fara genom ämbetsmannens inkorrekthet (liksom t. ex. vid förfalskningsbrott); det kan även vara, såsom här ovan utfört, de särskilda statsfunktionerna eller under omständigheter (vid förräderibrott av ämbetsmän) statens själva centrum. — Till den del de »interna» ämbetsbrotten (jfr ov.) skiljas från övriga, uppfattas angreppsobjektet vid de förra såsom den speciella plikt (»tjänsteplikt» etc.), som påverkar *statstjänaren* såsom sådan (till skillnad från de allmänna funktionärer, som icke äro *tjänare*, såsom riksdagsmän, jurymän etc.), exempelvis

lydnadsplikt mot förman. Om denna i teorien mycket omdebatterade skiljelinje gäller, att den i strafflagarnes teknik huvudsakligen gör sig gällande på det negativa sätt, att ett och annat lagverk söker utesluta de »interna» brotten från strafflagen (och överlämna dem åt disciplinförfarande).

Beträffande de olika lagarnes systematik är **S.** ett exempel på lagar, som ganska fullständigt genomföra gruppbildningen. Till de i *Str. L.* 25 kap. uppställda fall kommer strängt taget (bortsett från kvalifikationsbestämmelsen i 22: 5² om kronans uppborädsman etc.) endast diplomatiskt landsförräderi i 8: 15, 17. Men visserligen har denna lag, liksom andra lagar, inom andra brottsgrupper uppställt fall, där rekvisitet i realiteten huvudsakligen avser ämbetsbrott, men där antingen lagen icke alls yttrar sig om brottssubjektet (olaga husrannsakan 11: 11, olaga häktning 15: 10, tortyr 15: 11) eller där den allmänne funktionären såsom brottssubjekt sammanföres med andra specialsubjekter (18: 6). Den rakt motsatta ståndpunkten intages, bland nu aktuella lagverk, mest utpräglad av **Tjslov. Fsl.**, som så fullständigt upplöst ämbetsbrotten, att man svårligen kan tala om dem såsom någon grupp. I det hela på samma sida som **S.** stå de viktigaste germanska lagarne: **Fi., N.; D.; H.; T.; Ö.; Ung.** och flera andra. Däremot intaga de romanska lagarna mellanställningar: jämte en eller flera gruppbildningar förekomma i dessa lagar en mängd sporadiska fall av (även formellt) otvetydiga ämbetsbrott. Emellertid sammanhänger denna olikhet mellan germanska och romanska lagar väsentligen med det förhållande, att antalet av rekvisit, som uppställas såsom särskilda ämbetsbrott, i de romanska lagarne är större: ofta ett femtiotal och stundom betydligt däröver. — Beträffande de aktuella strafflagsförslagen är, som sagt, upplösningssprincipen genomförd i **Tjslov. Fsl.**; däremot den enhetliga gruppbildningen i **D. Fsl. 1924; T. Fsl. 1927; Schw. Fsl.**, medan **It. Fsl.** håller en medelväg.

Vad åter beträffar den systematiska uppfattning, som ligger

till grund för gruppbildningen, till den del sådan förekommer, så har i modern lagstiftning den ståndpunkt alltmera övergivits, som bygger på brottssubjektets speciella karaktär. (Jfr emellertid ov. om **S.**; **Fi.**; **H.** m. fl. lagar). Det vanligare är, att gruppen eller grupperna byggas på det gemensamma angreppsobjektet. Som nyss nämnt, framstår detta stundom såsom den allmänt medborgerliga rättssäkerheten, stundom såsom staten själv, vilken angripes (vid förräderibrotten i sitt centrum men eljest) i sina särskilda funktioner. Anlägges den förra synpunkten, måste dock givetvis vissa ämbetsbrott (vare sig de äro så talrika, att de kunna räknas för en »grupp» eller icke) uppfattas såsom riktade mot staten själv; i alla händelser gäller detta ämbetsmäns (diplomaters etc.) förräderibrott. Med detta förbehåll torde den medborgerliga säkerheten hava varit den i **Fr.** för lagstiftaren bestämmande synpunkten (den största gruppen uppställes närmast efter förfalskningsbrotten); likaså i **Port.**; ännu tydligare i **Sp.** (gruppen uppställes mellan hasardspel och brott mot kroppslig integritet). Staten åter är det tydliga objektet för de gruppvis sammanfattade ämbetsbrotten enligt **N.**; **Belg.**; **It.** — I **D.** och **Ö.** äro ämbetsbrotten så placerade (mellan brotten mot staten och brotten mot allmänheten), att man icke med bestämdhet kan därav sluta sig till lagstiftarens uppfattning. — Beträffande förslagen har, som nämnt, **Tjslov. Fsl.** överhuvud icke någon gruppbildning av ämbetsbrotten. Bland de övriga är **Schw. Fsl.** tvivelaktigt, såtillvida som det sätter denna grupp sist bland brotten men därmed också i omedelbart sammanhang med brott mot staten (vilka här behandlas efter de övriga). Däremot hava **Fi. Fsl.**; **D. Fsl. 1924**; **T. Fsl. 1927**; samt **It. Fsl.** tydligen uppfattat ämbetsbrotten, såvitt de bilda en grupp, såsom riktade mot staten.

I) Rättsfaktum.

För en jämförande behandling av ämbetsbrotten inom olika lagar är uppdelningen i vad som rör rättsfaktum och vad som rör rättsverkan självskriven; sistnämnda område, isynnerhet frågan om särskilda »ämbetsstraff», spelar här av förut omtalade skäl en större roll än vanligt.

För vad åter angår rättsfaktum, visar sig vid första blicken, att de olika rekvisiten — detta även om man inskränker sig till *en* lag och även om man jämför de av lagen till *en* grupp sammanfattade rekvisit — äro långt mer heterogena än vid någon som helst annan grupp av brott. Denna omständighet — som sammanhänger med den nyss berörda tendensen på vissa håll i lagstiftningen (och än mer i teorien) att spränga hela institutet ämbetsbrott — förklaras naturligen av det ävenledes påpekade förhållande, att ämbetsbrotten förutom det oförnekliga — men abstrakta — gemensamma angreppsobjektet, i de allra flesta fall förutsätta ett annat — konkret, men starkt växlande — angreppsobjekt. För en komparativ framställning lämpar sig därför att fördela ämbetsbrottens rekvisit i grupper. Men eftersom brotts-*subjektet* till stor del är detsamma och dess närmare bestämmande, såsom alltid då rekvisitet innehåller ett specialsubjekt, av synnerlig vikt, är det oundgängligt att till en viss grad utbryta och särskilt behandla detta rekvisitmoment.

A) Det allmänna ämbetsbrottssubjektet.

I fråga om det brottssubjekt, som lagarne uppställa vid ämbetsbrotten, är att skilja mellan vad man kan kalla det *allmänna*

ämbetsbrottssubjektet — vilket oftast betecknas med någon enhetlig term, ämbetsman, funktionär etc. — och de *särskilda* brottssubjekt, som lagen kanske uppställer vid ett eller annat särskilt rekvisit. Sistnämnda särskilda brottssubjekt kan förhålla sig på olika sätt till det allmänna ämbetsbrottssubjektet: det kan innefatta någon viss utbruten del av detta och intet vidare; det kan innefatta en viss sådan utbruten del och därjämte en utvidgning (med subjekt, som icke ingå i det allmänna ämbetsbrottssubjektet); det kan innefatta hela det allmänna begreppet och därjämte en utvidgning; slutligen kan det *toto genere* falla utanför det allmänna begreppet, därvid brottet i själva verket icke rätteligen borde betraktas såsom ämbetsbrott utan endast såsom ett analogon till dylika (jfr t. ex. **T.**, som i 359 uttryckligen utesluter begreppet *advokat* från begreppet *Beamter* men i 356 bland ämbetsbrotten uppställer »prevarikationsbrottet» av advokat).

Vi upptaga nu till behandling frågan om det allmänna ämbetsbrottssubjektet och överlämna frågan om de särskilda brottssubjekterna till framställningen (*sub* I B) av de olika rekvisitgrupperna. Här må om sistnämnda fråga blott anmärkas, att i flere fall inskränkningarna i brottssubjektet falla av sig själv, i det åtgärden i fråga endast kan företagas av viss ämbetsman, t. ex. av domare, av åklagare, av ämbetsman, som har med påläggande av utskylder, med uppsikt över häktade eller fångar, med skötseln av järnvägar etc., med *status civilis*, med post eller telegraf att göra. Å andra sidan inträffar även, att brottssubjektet för visst fall utvidgas genom medtagande av funktionärer, vilkas verksamhet är analog (så att t. ex. skiljemän, i fråga om korrupcion eller orätt i dom, ställas vid sidan av domare).

Det allmänna ämbetsbrottssubjektet är oftast enhetligt betecknat men därför icke alltid av homogen natur. Om t. ex. brottssubjektet betecknas såsom ämbetsman, hindrar ingenting, att lagen kan fastslå, att under ämbetsman skall, beträffande ämbetsbrott, inbegripas jämväl områden, som eljest icke ingå under begreppet.

Man kan sålunda i en given lag merändels utsöndra en *kärna* inom det allmänna ämbetsbrottssubjektets begrepp, innefattande vad lagen anser ligga i själva den använda beteckningen; till denna kärna kommer, såsom jämväl ingående i det *allmänna* ämbetsbrottssubjektet (ehuru icke i begreppet ämbetsman etc.), eventuella uttryckligen uppställda tillägg. Den största svårigheten vid en jämförelse lagarne emellan ligger emellertid i fixerandet av själva kärnan — det område, som (mestadels stillastående) förutsättes under lagens enhetliga beteckning — frågan, vad en given lag menar med *ämbetsman*, *Tjenestemand*, *Beamter*, *fonctionnaire* etc.

Jämförelsevis enklast ställer sig frågan i sådana lagar, som kunna anses åsyfta att i det allmänna ämbetsbrottssubjektet medtaga alla allmänna funktionärer (i den mening vi här taga detta ord: *funktion* = verksamhet av vad slag det vara må) utan principiell inskränkning. Här inskränkes svårigheten till att bestämma förutsättningarne för att en funktion eller en funktionär skall anses såsom *allmän*. Betecknas däremot ämbetsbrottssubjektet såsom ämbetsman, tjänsteman el. dyl. (eller användes ordet funktionär i någon inskränkande betydelse, t. ex. = organ med något element av myndighet, jfr ned.), så tillkommer svårigheten att avgöra, vilka former av allmän verksamhet, som skola anses innefatta *tjänst* etc.

Den grundläggande frågan blir sålunda bestämmandet av begreppet *allmän funktionär*.

Under det utövning av allmän funktion måste anses given i och med varje element av *myndighetsutövning* (maktutövning) i det allmännas namn, faller detta ingalunda av sig själv, därest funktionsutövningen visserligen innefattar en prestation till det allmänna (leverans till staten, uppförande av byggnad för statens räkning etc.) men icke innesluter något element av nämnda slag. Fastmera måste man i sistnämnda fall gå till det rättsfaktum, som är grunden till prestationsskyldigheten, och undersöka, huru-

vida detta rättsfaktum innehåller något offentligträttsligt element. Är rättsfaktum ett rent civilrättsligt faktum, kan funktionen ingalunda betraktas såsom allmän: staten intager då ingen annan ställning i rättsförhållandet än vilken enskild kontrahent som helst. Är däremot rättsfaktum av offentligträttslig natur (anställning i allmän tjänst, t. ex. såsom statens arkitekt o. s. v.), så synes den härpå vilande funktionen, *utan avseende på dess innehåll*, böra räknas till de allmänna; detta torde också vara den förhärskande uppfattningen i flertalet länder, i varje fall i praxis. Här uppstår emellertid ett tvivelaktigt gränsområde, som knappast kan ernå en tillfredsställande lösning på annat sätt, än att det vid varje dylikt avtal mellan staten och enskild uttryckligen angives, huruvida funktionen är att anse såsom allmän i straffrättslig mening. — Naturligtvis hindrar ingenting, att i särskilda fall felaktigheter med avseende på prestationer inom ett rent civilrättsligt avtal med staten kunna mycket eftertryckligt beivras av strafflagarne, t. ex. vid leveranser i krigstid (jfr härom **Spec. Utk. IV, 20**); ej heller, att i enstaka fall ett uppdrag av offentligträttslig natur kan anknyta sig till ett samtidigt bestående privaträttsligt förhållande.

Än vidare kan en funktion icke anses bliva allmän, endast därigenom att staten fordrar ett offentligt *godkännande* för att funktionen må utövas. I varje fall synes detta givet, då själva verksamheten är av rent privat natur, t. ex. en läkares. Men även där funktionären spelar en roll i den statliga verksamheten, såsom t. ex. en advokat i statens judiciella verksamhet, synes det riktigast att på sin höjd i det fall betrakta funktionären som allmän, då han genom en offentligträttslig akt blivit anställd eller förordnad att inom visst område eller för visst fall utöva dylik verksamhet (emellertid har **T.**, vilken (359), såsom nyss nämnt, uttryckligen utesluter advokater från begreppet *Beamter*, lika uttryckligt förklarat advokatens verksamhet för allmän funktion: (31) *Unter öffentlichen Ämtern im Sinne dieses Strafgesetzes sind die*

Advokatur, die Anwaltschaft . . mitbegriffen; redan den gällande lagen har sålunda i sak konstituerat den i teorien och nu även i förslagen framträdande skillnaden mellan *Beamter* och *Amtsträger*). — I övrigt äro fordringarne på godkännande vid hithörande fall mycket växlande i olika länder. Sålunda förekommer än, att sådana funktioner (läkare, advokater, lantmätare etc.) lämnats fullkomligt fria; än att staten till allmänhetens tjänst inrättat kompetensprov för dem, som önska avlägga sådana, men utan att förhindra andra från funktionens utövning; än, att staten lämnat monopol på funktionens utövning åt dem, som avlagt kompetensprovet (t. ex. läkare i Sverige); än (såsom t. ex. lantmätare i Sverige) att staten inskränker funktionens utövning till sådana, som icke blott avlagt offentligt kompetensprov utan innehåva allmän tjänst.

Ytterligare böra avskiljas fall, där en funktion, som uppstått genom ett enskilt rättsfaktum, kanske har en offentligträttslig *verkan* (t. ex. skiljemän, vilkas beslut har karaktären av dom); eller där en funktion kommit till stånd genom allmänt *uppdrag* men är av enskild natur (t. ex. förmyndare, god man etc., som på grund av myndighets förordnande förvaltar enskild förmögenhet); att det allmänna möjligen har *uppsikt* över funktionens utövning bör icke anses nog för att förvandla den till allmän. (Än mindre skulle detta kunna antagas, där staten möjligen övar uppsikt över enskilda funktionärer, i vilkas tillsättande den icke tagit någon del, t. ex. vid privatbanker; annorlunda, om staten utrustar någon enskild funktionär såsom sådan, t. ex. tjänsteman vid enskild järnväg, med något element av offentlig myndighet, t. ex. polismyndighet). Härmed är att jämställa det fall, att det allmänna *bekostar* utövandet av enskilt arbete, t. ex. en vetenskapsmans studieresor för hans egen räkning. Annorlunda, om staten uppdrager åt någon att (med eller utan ersättning) göra en utredning etc. för *statens* räkning.

Icke heller böra de fall medtagas, då individen visserligen

kan sägas fullgöra en allmän funktion men detta icke beror på något särskilt rättsförhållande mellan det allmänna och individen utan endast är en följd av någon *allmänt medborgerlig* plikt resp. rättighet, exempelvis värnplikt, vittnesplikt, valrätt till parlament o. s. v. Till stor del — särskilt i fråga om värnplikt — kunna här kriminalstraffsanktioner förekomma, men de lämpa sig dock svårigen att sammanställas med »ämbetsbrott» (ehuru i lagarne stundom så sker, jfr ned.).

En ytterligare inskränkning eller åtminstone närmare bestämning av begreppet allmän funktion knyter sig till frågan om vilken relation till *staten* som förutsättes för predikatet allmän. Givetvis kan begreppet allmän icke inskränkas till sådana funktionärer som äro direkt verksamma för statens räkning; ingen grund finnes att icke i straffrättsligt avseende jämställa åtminstone kommunerna — i varje fall vissa kommunala funktioner — med staten. Man måste sålunda till de allmänna funktionerna räkna, jämte omedelbara statsfunktioner, även vissa medelbara. Men i och med det att gränsen överskrides, blir det en nödvändig och svår uppgift att närmare bestämma vad som skall innefattas inom detta medelbara område, eller med andra ord vad som (förutom begreppet kommun) skall anses kunna tjänstgöra såsom medlande länk mellan staten och funktionen i fråga.

Det hittills sagda kan så sammanfattas, att varje behörigt utövande av *myndighet* i det allmännas namn är att betrakta såsom allmän funktion; att detsamma bör gälla om varje annan verksamhet för det allmännas räkning, såvitt den stöder sig på ett *individuellt* rättsfaktum av *offentligrättslig* natur (men icke om den endast är ett utflöde av en allmänt medborgerlig rätt eller plikt eller om den vilar på rent privaträttslig grund); att det däremot icke bör gälla om verksamhet för enskild räkning, även om den i visst avseende skulle ha offentligrättslig betydelse eller förutsätta uppdrag eller auktorisation av det allmänna eller ske på det allmännas bekostnad eller stå under allmän uppsikt;

slutligen, att den relation till staten, som ligger i begreppet allmän, det allmänna, icke nödvändigt behöver vara omedelbar utan inom vissa gränser kan vara medelbar (i det t. ex. kommunen med en viss självständighet representerar staten och statsintresset).

I det väsentliga oförändrat torde begreppet allmän funktionär, sådant det här utvecklats, kunna anses genomfört (såsom allmänt ämbetsbrottssubjekt) inom den spanska strafflagsgruppen. Särskilt torde detta gälla **Port.** 327 (*Para os efeitos do disposto n'este capitulo, considera-se empregado publico todo aquelle que, ou auctorizado immediatamente pela disposição da lei, ou nomeado por eleição popular ou pelo Rei, ou por auctoridade competente, exerce ou participa no exercicio de funcções publicas civis de qualquer natureza*) men jfr även t. ex. **Sp.** 416 (*todo el que . . . participe del ejercicio de funciones públicas*). **Fr.** 166—198 har i de särskilda bestämmelserna uppräknningar, som kunde synas åsyfta inskränkningar i det allmänna begreppet *fonctionnaire public*. Men rättspraxis (t. ex. *Cass.* ²⁹/₅ 1886) har — delvis i motsats till teorien men antagligen med rätta — så uppfattat lagen, att den ingalunda velat med sina uppräknningar inskränka begreppet utan blott för varje särskilt fall påpeka de kategorier av allmänna funktionärer, som faktiskt kunde tänkas begå brottet i fråga. Då sålunda t. ex. vid korrupktion (177) såsom brottssubjekt nämnes *tout fonctionnaire public de l'ordre administratif ou judiciaire* har detta tolkats så, att lagen därmed icke velat utesluta någon allmän funktionär såsom varande varken *administratif* eller *judiciaire*, utan velat säga, att icke endast det närmast till hands liggande fallet, nämligen *domares* korrupktion, utan även andra funktionärers, skulle ingå under bestämmelsen; följaktligen har rättspraxis icke dragit sig för att under nämnda funktion hänföra även parlamentsledamot, som tagit mutor. — Flere bland förslagen närma sig mer eller mindre till ståndpunkten att utsträcka det allmänna ämbetsbrotts-subjektet till allmän funktionär: **T. Fsl.** 1927, 9⁴ (*Im Sinne dieses Ge-*

setzes ist Amtsträger: jeder, der bestellt ist, ein öffentliches Amt auszuüben) jfr §§ 123 ff.; den gällande lagens *Beamter* har sålunda ersatts med *Amtsträger*; **D. Fsl. 1924**, 146 ff. (*offentlig Tjeneste eller Hverv* — vilka begrepp tillsamman tagna väl få anses motsvara »allmän funktion»); samt **It. Fsl. 364, 365**, som, i motsats till den gällande lagen, vilken *kumulativt* fordrar *funzione* och *servizio* (härom jfr ned. s. 38), uppställer dessa bestämmingar *alternativt*, så att såväl varje innehavare av en allmän *funzione* som av en sådan *servizio* fyller fordran på brottssubjektet. — (Om **Fi. Fsl.**, som i ämbetsbrottskapitlet (14) använder beteckningen *tjänsteman* men i likhet med **Fi.** i annat sammanhang (1: 5) utvidgar detta, så att det torde få anses omfatta allmän funktion överhuvud, jfr ned.).

Det grundläggande begreppet allmän funktionär är emellertid, såsom förut nämnt, i lagarna oftast föremål antingen för utvidgningar eller för inskränkningar jämfört med de ovan uppdragna konturerna; detta även så, att en rättsordning, som åt något håll utvidgar det allmänna ämbetsbrottssubjektet, åt andra håll kanske starkt inskränker detsamma.

En sådan *utvidgning*, i fråga om det statliga *godkännandets* verkan, innebär **Thurg. 284** (*Die Vorschriften der vorstehenden Paragraphen beziehen sich ferner auf diejenigen Personen, welche zum Dienste des Publikums für besondere Geschäfte obrigkeitlich ermächtigt . . . worden sind*); **Schaffh. 264** (*Die Bestimmungen des gegenwärtigen Titels gelten von allen Beamten . . . ; ferner . . . von denjenigen Personen, welche für besondere Geschäfte obrigkeitlich ermächtigt . . . worden sind*). Stundom begränsas utvidgningen till *vissa* sådana »Diener des Publikums», såsom *advokater* (t. ex. **It. Fsl. 366** jfr ned.); *notarier* (**T. 359**; **Ö. 102 b**; **It. 207²**; **Bas. 178**; **Sol. 181**); *läkare m. fl.* (**St. Gall. 171**: *Den Beamten und öffentlichen Bediensteten sind gleichzuhalten und unterliegen den gleichen Strafbestimmungen . . . Aerzte, Apotheker, Zahnärzte, Hebammen, niedere Chirurgen, sowie Tierärzte nach Massgabe ihrer im Interesse des öffentlichen Wohles übernommenen Verpflichtungen*); eller *lärare* (**St. Gall. ib.**).

En annan utvidgning, på basis av statligt uppdrag, innefattas i **Thurg.** 274, beträffande förmyndare: (*Wenn die Amtsgewalt oder die amtliche oder dienstliche Stellung von einem öffentlichen Beamten oder Bediensteten oder von einem waisenamtlich bestellten Vormunde . . . missbraucht wird*). Här kan även anmärkas, att några lagar generellt medtaga skiljemän (vilka ofta förekomma vid särskilda rekvisit, t. ex. korrupktion): **H.** 84 (*Onder ambtenaren . . . worden begrepen scheidsrechters*); **It.** 207 *i. f.* (*Ai pubblici ufficiali sono equiparati, per gli stessi effetti, . . . gli arbitri, . . . durante il tempo in cui sono chiamati ad esercitare le loro funzioni*); **Bas.** 178 (*Die Vorschriften dieses Gesetzes . . . finden Anwendung auf . . . Schiedsrichter*); **Sol.** 181 (likaså); **St. Gall.** 171 (*Den Beamten und öffentlichen Bediensteten sind gleichzuhalten und unterliegen den gleichen Strafbestimmungen . . . Schiedsrichter*); **Venez.** 236.

På basis av allmänt medborgerlig plikt utvidgas det allmänna ämbetsbrottssubjektet av **H.** till värnpliktige (84³: *Allen die tot de gewapende macht behooren, worden mede als ambtenaren beschouwd*). Någon gång förekommer en allmän utvidgning till vittnen: **It.** 207 *i. f.* (*Ai pubblici ufficiali sono equiparati, per gli stessi effetti, . . . i testimoni, durante il tempo in cui sono chiamati ad esercitare le loro funzioni*); **Venez.** 236 (*los testigos*).

Stundom förekommer, att lagen söker uppdraga en gräns beträffande den förmedlande länk mellan staten och det privata, som skall anses ägnad att giva funktionen karaktären av en medelbar statsfunktion. Häruti kan efter omständigheterna ligga antingen en utvidgning eller inskränkning: *alla*, som ligga inom den uppdragna gränsen, medtagas men *inga*, som ligga utom densamma. Till den del emellertid den uppdragna gränsen går utöver kommunerna såsom medlande länk, bör den väl snarast betraktas såsom en utvidgning. Detta förekommer t. ex. i **S.** 25: 22 (*Vad om statens ämbetsmän här stadgat är, gälle ock om dem, som äro satte att förvalta städers, menigheters eller allmänna av Konungen stadfästade kassors, verks eller andra inrättningsars eller stiftelsers angelägenheter*

— de beträffande inrättningarna eller stiftelserna måste sålunda vara dels »allmänna» dels av »Konungen stadfästade», jfr *N. J. A.* 1906, 494); **Fi.** 2: 12 (*Med tjänsteman förstås i denna lag statens ämbetsmän, så ock de, som äro satte att förvalta stüders, köpingars, landskommuners, församlingars eller andra menigheters eller av överheten stadfästade allmänna inrättningars eller stiftelsers angelägenheter*); **It.** 207¹ (*coloro che sono rivestiti di pubbliche funzioni . . a servizio dello Stato, delle provincie o dei comuni, o di un istituto sottoposto per legge alla tutela dello Stato, di una provincia o di un comune* — nöjer sig således icke med »stadfästade» utan fordrar författningsmässigt underställande under statens etc. »skydd»); **Costa R.** 503 (omfattar dock icke alla ämbetsbrott). Andra lagar (t. ex. **T.** 359; **Ö.** 101²), nöja sig med att uttryckligen nämna, jämte omedelbar, även medelbar statsfunktion utan att söka bestämma sistnämnda begrepp; åter andra inlåta sig icke på denna uppdelning utan överlämna tolkningen helt och hållet åt rättspraxis (så t. ex. **Sp.** 416; rättspraxis har emellertid gått snarast längre än de lagar, som göra en tydlig utvidgning; exempelvis har tjänsteman vid enskild järnväg överhuvud likstälts med statsfunktionär).

En mycket väsentlig och på samma gång mycket tänjbar utvidgning förekommer i **It. Fsl.** 366, som till det allmänna begreppet (3: *pubblica funzione*, 364 + *pubblico servizio*, 365) lägger varje *servizio di pubblica necessità* och härunder innefattar 1:o) *i privati che esercitano professioni forensi o sanitarie, ovvero altra professione, il cui esercizio sia per legge vietato senza una speciale abilitazione dello Stato*; 2:o) *i privati che adempiono un servizio dichiarato di pubblica necessità mediante un atto della pubblica amministrazione*.

Besläktad med sistnämnda utvidgning är bestämmelsen i **Zür.** 224² (*Ges.* ²⁶/₄ 1908): *Angestellte und Arbeiter, welche die Pflicht übernommen haben, öffentliche Betriebe des Staates oder von Gemeinden zu bedienen, wenn sie vorsätzlich und rechtswidrig ihrer Dienstpflicht zuwiderhandeln und dadurch Leib oder Leben von Personen oder wertvolles öffentliches oder privates Gut gefährden*.

Beträffande *inskränkningarna* i begreppet allmän funktion, uppstår först frågan, om sanktionen gäller allmänna funktioner överallt eller endast allmänna funktioner inom den *egna staten*. Till den del ämbetsbrotten av lagen uppställas såsom *brott mot staten*, kan svaret knappast vara tvivelaktigt: hela detta område avser, då intet annat säges, endast gärningar, begångna mot den egna staten, icke mot främmande stat. Icke fullt lika säker kan man vara i de fall, där lagen uppfattar ämbetsbrottet såsom »brott mot allmänheten» eller bygger det endast på basis av brottssubjektets specialitet eller där den alldeles spränger begreppet ämbetsbrott och uppställer de särskilda rekvisiten inom de grupper, dit rättskränkningen in casu hör (t. ex. ämbetsförskingring bland förmögenhetsbrotten, tvång till bekännelse bland frihetsbrotten o. s. v.). Även i dylika fall kan lagens syfte att begränsa sig till angrepp mot den egna statens funktion framgå (inom ett större eller mindre område) av själva rekvisitet, vare sig av brottssubjektets bestämning (t. ex. **S.** 25: 22: »statens», »av Konungen» etc.) eller av något annat rekvisitelement (t. ex. — i ett fall, som lagen icke ens formellt betecknat såsom ämbetsbrott — **S.** 15: 10: »så förfaret, som om laga häktning stadgat är» = i svensk lag stadgat). Där så icke är förhållandet, kan man dock, vid lagens tystnad, nog i allmänhet antaga, att rättspraxis skall visa sig synnerligen obenägen att, där brottssubjektet betecknas såsom allmän funktionär, ämbetsman etc., utsträcka bestämmelsen till sådana gärningsmän, som visserligen innehaft och angripit en allmän funktion, men en funktion inom annan stat (undantag härifrån torde i huvudsak inskränka sig till »aktiv korrupktion», där det väl har förekommit, att man, vid lagens tystnad, tillämpat bestämmelsen på den som mutat utländsk ämbetsman).

En viktig inskränkning, särskilt ofta genomförd i de gällande germanska lagarna, är den förut berörda, till *ämbets- eller tjänstemän*. En parlamentsledamot utövar en synnerligen viktig allmän

funktion, men är efter vanlig terminologi ingen ämbetsman eller tjänsteman. (Här bör dock nämnas, att i några anglikanska lagar parlamentsledamöter uttryckligen inbegripas under *officers*, t. ex. **Tex.** 263: *By the term »officer of this state» as used in the preceding article is meant the . . members . . of both houses of the legislature* — under det att de i andra, t. ex. **U. S. A. Crim. C.** 199 [110] ff.; **Tasm.** 71, 72 göras till föremål för särskilda bestämmelser). Detsamma gäller (enligt den uppfattning, som torde vara den naturliga och mera vanliga) om en juryman, en »Schöffe» etc. Här framträder således den förut anmärkta motsatsen mellan de i den hierarkiska förvaltningsapparaten, med sin över- och underordning, (mer eller mindre varaktigt) infogade »statstjänarne» och de »fristående» allmänna organerna. (Det bör dock ånyo erinras, att enligt tyskt språkbruk, många av de sistnämnda anses innehava ett *Amt*, vara *Amtsträger*, ehuru icke *Beamte*). Denna allmänna begränsning av brottssubjektet till statstjänare förekommer sålunda i **S.** 25 kap. (*ämbetsman* — utvidgat genom 25: 22: *Vad om statens ämbetsmän här stadgat är, gälle ock om dem, som äro satte att förvalta stüders, menigheters eller allmänna av Konungen stadfästade kassors, verks eller andra inrättningars eller stiftelsers angelägenheter, om de tjänstemän, som under ämbets- eller förvaltningsmyndigheterna lyda, och om andre, som förordnade äro att ämbete eller tjänsteärende förrätta* — men överskrider således i alla fall icke gränsen *tjänsteärende*); **N.** 11 kap. (*offentlig Tjenestemand* — uttrycket bestämmes icke närmare i lagen, men torde av lagstiftaren vara avsett att tolkas mycket vidsträckt och utöver »statstjänare» gripa in på de »fristående» statsorganerna, såsom jurymän m. fl.; å andra sidan synes meningen vara att inskränka omfånget med hänsyn till verksamhetens *art*, även där funktionen vilar på ett offentligträttsligt rättsfaktum); **D.** 13 kap. (närmare bestämt i § 144: *Hvad ovenfor om Embedsmænd og Embeder er fastsat, gælder tillige med Hensyn till Bestillingsmænd og de dem betroede Bestillinger, dog saaledes at Straffen forholdsviis kan nedsættes . . . De*

foregaaende Bestemmelser ere derhos ikke alene gældende med Hensyn til dem, der ere fast ansatte i Embede eller Bestilling, men ogsaa med Hensyn til dem, hvem det er overdraget midlertidig at forestaa et Embede eller en Bestilling eller at udføre nogen dertil hørende Forretning); **T.** 359 (*Unter Beamten im Sinne dieses Strafgesetzes sind zu verstehen alle im Dienste des Reichs oder in unmittelbarem oder mittelbarem Dienste eines Bundesstaats auf Lebenszeit, auf Zeit oder nur vorläufig angestellte Personen, ohne Unterschied, ob sie einen Diensteid geleistet haben oder nicht, ingleichen Notare, nicht aber Advokaten und Anwälte* — genomfordran på *Anstellung* har här, i motsats till övriga citerade germanska lagar, införts den begränsning, att endast sådana medtagas, som hava en i någon mån generell befogenhet att utöva funktionen, och icke de, vilkas uppdrag inskränkts till en bestämd konkret uppgift); **Ö.** 101 (*Jeder Staats- oder Gemeindebeamte . . . Als Beamter ist derjenige anzusehen, welcher vermöge unmittelbaren oder mittelbaren öffentlichen Auftrages, mit oder ohne Beeidigung, Geschäfte der Regierung zu besorgen verpflichtet ist* — här användes visserligen uppdrag såsom bas i stället för *tjänst*, men genom bestämningen *Geschäfte der Regierung* blir resultatet icke väsentligt olika de förutnämnda lagarnes ståndpunkt); **It.** 207, som i första hand inskränker det allmänna brottssubjektet till dem, som äro *a servizio dello Stato, delle provincie o dei comuni, o di un istituto sottoposto per legge alla tutela dello Stato, di una provincia o di un comune*, men utvidgar begreppet *pubblici ufficiali* till att omfatta även *i notai, gli agenti della forza pubblica e gli uscieri addetti all'ordine giudiziario* samt med *pubblici ufficiali* »likställer» *i giurati, gli arbitri, i periti, gli interpreti e i testimoni, durante il tempo in cui sono chiamati ad esercitare le loro funzioni*; om den särskilda inskränkning, som måste anses enligt den italienska terminologien ligga i ordet *funzione* jfr ned. — De tyska kantonallagarne röra sig genomgående med begreppet *Beamter* (stundom *Beamter* oder *Bediensteter* etc.) såsom allmänt brottssubjekt, i vissa fall med ovan berörda utvidgningar; så **Thurg.** 274 ff.; **Graub.** 77 ff.; **Aarg.** 80 ff.; **Schaffh.** 264; **Luz.**

234; **Obw.** 61 ff.; **Bern** 88 ff.; **Glar.** 148 ff.; **Zür.** 224 ff. (*Ges.* 26/4 1908); **Bas.** 178; **Zug.** 51 ff.; **App. A.-Rh.** 67 ff.; **App. I.-Rh.** 52 ff.; **Schwyz** 114 ff.; **Sol.** 181; **St. Gall.** 171. — Bland förslagen är att föra hit **Schw. Fsl.** 97⁴ (*Unter Beamten sind verstanden die Beamten und Angestellten einer öffentlichen Verwaltung und der Rechtspflege. Als Beamte gelten auch Personen, die provisorisch ein Amt bekleiden oder angestellt sind, oder die vorübergehend amtliche Funktionen ausüben*); vid de särskilda rekvisiten förekomma emellertid ofta utvidgningar i en eller annan riktning, varom jfr ned.

Annorlunda ställer sig saken i **Fi.** 2: 12 (*Med tjänsteman [så betecknas det allmänna brottssubjektet i 40 kap. »Om tjänstemans brott i tjänsten»] förstås i denna lag statens ämbetsmän, så ock de, som äro satte att förvalta städers, köpingars, landskommuners, församlingars eller andra menigheters eller av överheten stadfästade allmänna inrättningars eller stiftelsers angelägenheter, samt de tjänstemän och betjante, som lyda under sådana ämbets- eller förvaltningsmyndigheter, ävensom andre, vilka blivit förordnade eller valde att förrätta offentlig syssla eller offentligt ärende — genom uttrycket offentlig syssla, som tydligen är vidsträcktare än offentlig tjänst, ävensom genom ordet ärende (icke tjänsteärende), lärer brottssubjektet, åtminstone efter bokstaven, få anses utvidgat till »allmän funktionär» överhuvud; härmed överensstämmer **Fi. Fsl.** 1: 5). Icke mycket mindre är utvidgningen i **H.** som i avdelningen *Ambtsmisdrijven* (B. II. Tit. 28) betecknar det allmänna brottssubjektet såsom *ambtenaar* men i 84¹ förklarar »*Onder ambtenaren worden begrepen alle personen verkozen bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen — bortsett från de förut nämnda utvidgningarne utöver själva begreppet allmän funktionär, genom medtagande av skiljemän och av värnpliktiga (ib.).**

En mera ovanlig inskränkning förekommer i **It.** 207, såtillvida som ordet *funzione* (*coloro che sono rivestiti di pubbliche funzioni, anche temporanee, stipendiate o gratuite, a servizio dello Stato etc.*) anses innefatta ett element av myndighetsutövning i statens (kom-

munens etc.) namn. Då lagen *därjämte*, såsom nyss nämnt, i likhet med flera andra, inskränker området genom bestämningen *servizio* — så att alltså brottssubjektet dels skall utöva *myndighet* dels också kunna sägas innehava *tjänst* — har den bland viktigare lagar kommit att intaga den snävaste ståndpunkten med avseende på det allmänna brottssubjektets omfång. Å andra sidan gör lagen, såsom förut berört, åtskilliga utvidgningar, däribland även till *vittnen*, vilkas *generella* likställande i denna punkt med tjänstemän är någonting i europeisk lagstiftning ganska unikt. I övrigt bör anmärkas, att det i praxis ingalunda saknats tendenser att — mot lagens ordalydelse — utsträcka omfattningen av brottssubjektet exempelvis till parlamentsledamöter.

B) Den brottsliga handlingen.

Då lagarne ofta innehålla särskilda straffbestämmelser för ämbetsmans delaktighet i brott (vare sig ämbetsbrott eller allmänna brott), åtskilja vi här rekvisit, som innefatta gärningsmannahandling av ämbetsmannen och dem, som innefatta delaktighetshandling.

1) Gärningsmannabrott.

Alla lagar innehålla ett större eller mindre antal speciella rekvisit, där gärningsmannen bestämmes såsom ämbetsman. Många lagar uppställa dessutom subsidiärt mer eller mindre generella rekvisit, likaledes med ämbetsman såsom specialsubjekt. Uppenbart är, att i de lagar, som sakna allmänna subsidiärbestämmelser, frågan, vilka speciella ämbetsbrott lagen uppställer, blir av vida större praktisk vikt än i de lagar, som hava subsidiärbestämmelser.

a) Speciella rekvisit.

Bland de speciella rekvisiten förekomma några allmänt i lagarne: diplomatiskt landsförräderi; angrepp på statens straffande funktion (olaga häktning etc.); andra angrepp på den judiciella funktionen; olagliga utskylder m. m. (»konkussion»); mutor (passiv korrupsion); ämbetsförskingring (»pekulat»); ämbetsförfalskning; yppande av ämbetshemlighet; förbrytelser i post- eller telegraftjänst; brott mot familj eller sedlighet; samt, särskilt i romanska lagar, överskridande av kompetens. Dessutom före-

komma, i stor omväxling, en mängd andra rekvisit, vardera begränsat till ett mindre antal lagar. Vi behandla först de nys uppräknade grupperna (med undantag av förräderibrotten, på vilka vi här ej närmare ingå: jfr ned. sid. 104).

(1) **Angrepp mot Statens straffande funktion.**

Ett angrepp mot statens straffande funktion kan samtidigt innebära ett rättsstridigt angrepp mot den individ, som är föremål för nämnda statsfunktion. Framförallt dessa fall, där det sålunda alltid föreligger en dubbel rättskränkning, dels mot staten dels mot individen, hava uppmärksammats av lagarne, såvitt angår uppställandet av särskilda ämbetsbrott inom detta område. Men brottet kan även rikta sig mot statsfunktionen utan att innehålla något angrepp mot individen, om det nämligen verkar i hämmande riktning mot statens straffande verksamhet, t. ex. rättsstridig underlåtenhet att åtala, rättsstridigt lösgivande av straffånge o. s. v.

(a) **Dubbelangrepp mot statsfunktion och individ.**

De särskilda rekvisit, som innefatta angrepp icke blott mot strafffunktionen utan även mot individen, kunna knyta sig till olika stadier av strafförfarandet: kroppsransakan, husransakan, beslag, häktning, behandling av häktad person (eller straffånge), åtal, bevisning inför domstol, processledning, utseende av jury, dom, verkställighet. I några av dessa fall, t. ex. misshandel å häktad person, är det uppenbart, att gärningen, där lagen *icke* uppställer ett speciellt ämbetsbrott, faller under en straffbestämelse av allmän natur. I andra fall, t. ex. meddelande av obefogad straffdom, är det lika tydligt, att det i allmänhet icke *kan* finnas någon *allmän* straffbestämmelse att repliera på, vadan gärningen, vid saknad av ett speciellt ämbetsbrottsrekvisit, endast

under den förutsättning kan komma under strafflagen, att denna bland ämbetsbrotten uppställer generella rekvisit, som omfatta det beträffande fallet (t. ex. att »göra orätt i dom», eller, ännu generellare, att överhuvud begå uppsåtlig rättskränkning i sin ämbetsutövning). För sådana fall, där gärningen icke faller in under någon som helst strafflagsparagraf, vare sig generell eller speciell, återstår här som eljest endast möjligheten av specialrättsliga bestämmelser. — I anglikansk rätt ingå gemenligen dessa fall, jämte andra, under det enhetligt reglerade begreppet *oppression* (jfr t. ex. **Eng.** *Steph.* 156³, där *oppression* bestämmes såsom olagligt utövande av myndighet, bestående *in inflicting upon any person any bodily harm, imprisonment or other injury, not being extortion*).

Kroppsrannsakan. Såsom ämbetsbrott behandlas olaga kroppsrannsakan av **N.** 116 (*En offentlig Tjenestemand, som foretager en ulovlig Ransagning af... Person*); **It.** 149 (*Il pubblico ufficiale, che, abusando delle sue funzioni, ordina o eseguisce una perquisizione personale* — [bland brotten mot enskild]); jfr även **Sp.** 215³ (*El funcionario público que, con ocasión del registro... cometiere cualquiera otra vejación injusta contra las personas*); **Gen.** 97; **Venez.** 179.

Brott mot hemfrid eller *olaga husrannsakan* (eller båda i förening) uppställas såsom särskilt ämbetsbrott i **N.** 116; **D.** 128, 129; **H.** 370¹ (*De ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid of zonder inachtneming van de bij de wet bepaalde vormen, in de woning of het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, diens ondanks binnentreedt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege den rechthebbende aanstonds verwijderd*); **T.** 342 (*Ein Beamter, der in Ausübung oder in Veranlassung der Ausübung seines Amtes einen Hausfriedensbruch begeht*); **Ö.** 101 jfr *Ges.* ²⁷/₁₀ 1862 § 4; **Ung.** 199 (bland frihetsbrotten); **Fr.** 184 (*Tout fonctionnaire de l'ordre administratif ou judiciaire, tout officier de justice ou de police, tout commandant ou agent de la force publique, qui, agissant en sadite qualité, se sera introduit dans le domicile d'un citoyen contre le gré de*

celui-ci, hors les cas prévus par la loi, et sans les formalités, qu'elle a prescrites); **Belg.** 148 (= Fr.) jfr *Const.* art. 10; **It.** 158 (*s'introduce nella abitazione altrui o nelle appartenenze di essa . . . Se il fatto sia accompagnato da perquisizione . . .* [bland frihetsbrotten]; lagen behandlar det sålunda som kvalifikation, om hemfridsbrottet åtföljes av husrannsakan); **Sp.** 215, 216; **Port.** 294 (huvudsakligen = Fr.); **Rum.** 151; **Bulg.** 306² (kvalifikation av det allmänna brottet); **Waadt** 353 (*Tout magistrat revêtu du droit . . de visite domiciliaire, qui use de ce droit dans un but illicite*), 356; **Luz.** 247 c; **Tic.** 107 (*Qualunque funzionario . . . che prenda un titolo o pretesto dal carattere della sua carica per introdursi nel domicilio di un privato, fuori dei casi preveduti dalla legge, e senza le formalità da essa ordinate*); **Sol.** 179; **Mex.** 985; **Chil.** 155; **Argent.** 151; **Costa R.** 341; **Perú** 230², 339; **Venez.** 185; **Fi. Fsl.** 14: 5 (*Tjänsteman, som med missbruk av sin tjänsteställning . . håller olaga husrannsakan*); **D. Fsl.** 1924, 149 (*Naar nogen, hvem det paahviler at virke til Haandhævelse af Statens Straffemyndighed, . . foretager en lovstridig . . Ransagning*).

Beslag. Hithörande bestämmelser inskränka sig ofta till olovligt beslag av papper, t. ex. brev: **N.** 116 (*ulovlig Beslaglæggelse af Breve eller Telegrammer*); **D.** 128 (*Beslaglæggelse og Undersøgelse af Breve og andre Papirer*), 129; **H.** 370² (*geschriften, boeken of andere papieren onderzocht of in beslag neemt*), 371 (strängare straff vid olovligt beslagtagande från post, telegraf eller överhuvud *eenige openbare instelling van vervoer*); **Fr.** 187 (från posten: *Toute suppression, toute ouverture de lettres confiées à la poste, commise ou facilitée par un fonctionnaire ou un agent du Gouvernement ou de l'administration des postes*); **Belg.** 149 (från post eller telegraf); **Sp.** 215², 217; **Port.** 295 § 1 (från posten: *que supprimir, subtrahir ou abrir alguma carta confiada ao [correio]*); **Luz.** 247 c (*Beschlagnahme von Briefen etc.*); **Obw.** 63¹ (likaså); **Sol.** 179 (*Beschlagnahme von Papieren*); **D. Fsl.** 1924, 149 (*Beslaglæggelse*). — Bestämmelser av allmänna räckvidd — bortsett från det generella »*oppression*» — förekomma stundom i anglikansk rätt,

t. ex. **Calif.** 146 (*Every public officer, or person pretending to be a public officer, who under the pretence or color of any process or other legal authority . . . seizes or levies upon any property, or dispossesses any one of lands or tenements*).

Häktning. Olaga häktning såsom ämbetsbrott uppställs i **N.** 117 (som foretager . . . en ulovlig Fængsling, Paagribelse eller anden Frihedsberøvelse . . . eller som ulovlig forlænger en Frihedsberøvelse); **D.** 127, 128, 129; **H.** 368¹ (de ambtenaar, met het opsporen van strafbare feiten belast, die opzettelijk niet voldoet aan de vordering om van eene wederrechtelijke vrijheidsrooving te doen blijken of daarvan aan de hogere macht opzettelijk niet onverwijld kennis geeft), 368² (negativ delaktighet); **T.** 341 (*Ein Beamter, welcher vorsätzlich, ohne hierzu berechtigt zu sein, eine Verhaftung oder vorläufige Ergreifung und Festnahme oder Zwangsgestellung vornimmt oder vornehmen lässt, oder die Dauer einer Freiheitsentziehung verlängert*); **Ung.** 193; **Fr.** 114 (*Lorsqu'un fonctionnaire public, un agent ou un préposé du Gouvernement, aura ordonné ou fait quelque acte arbitraire ou attentatoire . . . à la liberté individuelle*), 115, 119, 122; **Belg.** 147 (*qui aura illégalement et arbitrairement arrêté ou fait arrêter, détenu ou fait détenir*), jfr *Const.* art. 7; 155, 156, 159; **It.** 147 (*priva alcuno della libertà personale*, jfr. 146, 151 ff. — uppställt bland brott mot enskild); **Sp.** 210—214 (ingående detaljbestämmelser); **Port.** 333 (bland brott mot enskild); **Rum.** 149; **R.** 115; **Bulg.** 289³ (kvalifikation av allmänt brott); **Waadt** 353 (*Tout magistrat revêtu du droit d'arrestation . . . qui use de ce droit dans un but illicite*), 354 (*Tout dépositaire de la force publique, qui abuse de son autorité pour faire arrêter ou détenir quelqu'un illégalement*); **Wall.** 135, 136, 137 (likaså); **Luz.** 247 d (*widerrechtliche Verhaftung oder Verhaftungsverlängerung*); **Gen.** 97, 103; **Calif.** 146 (*Every public officer, or person pretending to be a public officer, who under the pretence or color of any process or other legal authority, arrests any person or detains him against his will . . . without a regular process or other lawful authority therefore*); **Mex.** 980; **Chil.** 148; **Argent.** 143; **Venez.** 177; **Costa R.** 331; **Perú** 340; **D. Fsl.** 1924, 149; jfr även **Tic.** 129 (överskridande av di-

fesa preventiva vid arresterandet). — I andra lagar uppställas visserligen olaga häktning såsom ett särskilt (frihets-) brott men utan begränsning i avseende på brottssubjektet: **S.** 15: 10; **Fi.** 25: 10; **Fi. Fsl.** 24: 3. — Obefogat dröjsmål med att inställa häktad person för sin »naturlige domare» kriminaliseras i **D.** 129; ofta i spansk rätt, stundom även i anglikansk, t. ex. **N. Y.** 118; **Calif.** 145 (*Delaying to take person arrested before a magistrate: Every public officer or other person, having arrested any person upon a criminal charge, who wilfully delays to take such person before a magistrate having jurisdiction, to take his examination, is guilty of a misdemeanour.*).

Våld och misshandel å häktad person etc. Bortsett från de allmänna bestämmelser, som stundom förekomma om misshandel eller våld i tjänsten (jfr ned. s. 119) uppställas stundom i lagarne speciella bestämmelser angående *tvång till bekännelse*, förövat av ämbetsman: **N.** 115 (*En offentlig Tjenestemand, som, for i en Straffesag at opnaa en Forklaring i en bestemt Retning eller en Tilstaaelse, anvender ulovlige Midler*); **D.** 126 (*Naar en' Undersøgelsesdommer i en Strafferets-sag anvender ulovlige Tvangsmidler for at udpresse Tilstaaelse eller Forklaring*); **T.** 343 (*Ein Beamter, welcher in einer Untersuchung Zwangsmittel angewendet oder anwenden lässt, um Geständnisse oder Aussagen zu erpressen*); **Ung.** 477; **Rum.** 150; **R.** 115²; **Bulg.** 434; **Turk.** 243; **Tic.** 128 (*Il pubblico funzionario che, nell'esercizio delle sue funzioni, minaccia, maltratta, lusinga un imputato od un testimonio per ottenere una confessione o una deposizione preconcelta, o che, nel detto scopo, vessa arbitrariamente i congiunti dell'imputato, od aggrava il trattamento di questo in carcere — här sålunda även tvångsåtgärder mot den tilltalades närmaste*); **Gen.** 101 (*des tortures corporelles*); **Sol.** 179 (*Anwendung von Zwangsmitteln zur Erlangung von Geständnissen oder anderer Aussagen in einer Untersuchung*); **Fi. Fsl.** 14: 5 (*med olovliga medel förmår en åtalad till bekännelse*); **D. Fsl.** 149; **T. Fsl.** 1927, 137¹. — I andra lagar förekommer, bland frihetsbrotten, ett dylikt rekvisit utan begränsning i avseende på brottssubjektet: **S.** 15: 11; **Fi.** 25: 11; **Fr.** 344 *i. f.* (*la peine sera celle de la mort, si les personnes*

arrêtées, détenues ou séquestrées, ont été soumises à des tortures corporelles).

Falskt åtal uppställes såsom särskilt ämbetsbrott i **S.** 25: 3 (Ställer *Konungens befallningshavande, eller annan, som å ämbetes vägnar äger att brott åklaga, den, han vet oskyldig vara, under åtal vid domstol*); **Fi.** 40: 3 (åtal vid domstol eller hos myndighet); **D.** 130 (*En Embedsmand, som foranlediger, beslutter eller fortsætter en kriminel Undersøgelse mod nogen, hvis Uskyldighed er ham bekendt jfr ib. 226 i. f.*); **T.** 344 (*Ein Beamter, welcher vorsätzlich zum Nachtheile einer Person, deren Unschuld ihm bekannt ist, die Eröffnung oder Fortsetzung einer Untersuchung beantragt oder beschliesst*); **Ung.** 476; **Port.** 288 (*Se o agente do ministerio publico proceder criminalmente contra determinada pessoa, tendo conhecimento de que as provas são falsas*); **Bulg.** 435; **Luz.** 247 b (*widerrechtliche Einleitung einer strafrechtlichen Untersuchung*); **Mex.** 1,041 (*sabiendo que es inocente y conociendo las pruebas de ello*). — Enligt lagar, som här icke uppställa ett särskilt ämbetsbrott, kommer ämbetsmännen naturligen under det allmänna rekvisitet, uppställt bland brott mot staten eller bland ärekränkingsbrotten; t. ex. **N.**; så allmänt kantonallagarne.

Olagligheter under processen, angående bevisning, processledning etc. beröras t. ex. i **Mex.** 1,042 (*El juez ó magistrado que . . . á petición de aquél [o: del Ministerio Público], proceda contra una persona cuya inocencia esté comprobada*); 1,039 (*El juez ó magistrado que infrinja alguna de las tres primeras fracciones del artículo 20 de la Constitución federal — dessa grundlagsbestämmelser ålägga domaren att avhöra inculpaten inom viss tid; att underrätta honom om anledningen till processen och om kändanden; att konfrontera honom med belastningsvittnena; att sörja för att han erhåller försvarare m. m.*); 1,057 jfr 1,056 (lottning till jury: en domare, som *al sortear un jurado que haya de conocer en una causa criminal . . . cometiere un fraude, ya sea para comprender en el sorteo, ó ya excluir de él indebidamente á una persona*; 1,056 liknande i fråga om tryckfrihetsmål); om de mera allmänna bestämmelserna i 1,050 och

1,052 jfr ned. — I övrigt förekomma ej sällan särskilda straffbestämmelser rörande juryproceduren i den anglikanska rätten, t. ex. **NewY.** 77 (*An officer to whose charge any juror is committed by a court or magistrate, who negligently or willfully permits them, or any of them, without leave of the court or magistrate 1. To receive any communication from any person; 2. To make any communication to any person; 3. To obtain or receive any book or paper, or refreshment; or, 4. To leave the jury room. Is guilty of a misdemeanor*); **Minnes.** 4808. Ävenså förekomma bestämmelser, analoga med de ovan från **Mex.** 1,057 anförda, t. ex. i **NewY.** 76.

Straffdom mot oskyldig uppställes stundom såsom självständigt rekvisit; i andra lagar såsom kvalifikation av en allmännare bestämmelse om *orätt dom* (om denna jfr ned.): **Sp.** 361 (om straffet verkställts), 362 (om det icke verkställts), 363 (vid förseelser); **Mex.** 1,036 ff., 1,048 (*por mera ignorancia*); 1,035² (definition: *Se tendrá como notoriamente injusta toda sentencia en que se viole alguna disposición terminante de una ley, ó que manifiestamente sea contraria á lo que conste en las actuaciones del juicio en que se dicte, ó al veredicto de un jurado*); 1,005 (obefogat straff pålagt av administrativ myndighet, vilket enligt *Const.* art. 21 kan stiga till 500 pesos i böter eller en månads fängelse); **Argent.** 269². — Såsom kvalifikation uppställes fallet i **S.** 25: 2; **Fi.** 40: 2²; **N.** 110^{2, 3}; **Port.** 284 § 1.

Obefogat verkställande av straff eller obefogad skärpning av straffverkställighet: **Fi.** 40: 4 (*Har tjänsteman uppsåtligen verkställt eller låtit verkställa straff, som honom veterligen ej får verkställas, eller svårare straff, än vartill dömt blivit*); **N.** 117 (*den offentlige Tjenestemand, som foretager en ulovlig Fuldbyrdelse af Frihedsstraf . . . eller som ulovlig forlænger en Frihedsberøvelse eller skjærper dens Strengthed*); **D.** 130 (*den Embedsmand, der forsætlig lader en ikendt Straf fuldbyrde med Tilsidesættelse af de med Hensyn til Dommens Prøvelse ved højere Ret eller Benaadning gældende Bestemmelser*); **T.** 345 (*welcher vorsätzlich eine Strafe vollstrecken lässt, von der er weiss, dass sie überhaupt nicht oder nicht der Art oder dem Masse nach vollstreckt werden darf*),

341 (*welcher vorsätzlich, ohne hierzu berechtigt zu sein . . . die Dauer einer Freiheitsentziehung verlängert*); **Sp.** 213; **Port.** 293 (*Todo o agente da auctoridade publica, encarregado da guarda de algum preso, que empregar para com ello rigor illegitimo*); **Bulg.** 436; **Calif.** 147 (*Inhumanity to prisoners: Every officer who is guilty of wilful inhumanity or oppression toward any prisoner under his care or in his custody*); **Argent.** 143; **Costa R.** 331; **Fi. Fsl.** 14: 3 (*Verkställer tjänsteman eller låter verkställa straff, som honom veterligen är olagligt, eller svårare straff än vartill dömt blivit*); **T. Fsl.** 1927, 138 (*Ein zur Mitwirkung bei der Strafvollstreckung berufener Amtsträger, der . . eine Strafe vollstreckt, die nicht zu vollstrecken ist*).

Vid detta institut stadgas stundom (särskilt) straffbarhet även i culpa, t. ex. **D.** 130³; **T.** 345².

Inom den spanska gruppen förekomma stundom bestämmelser rörande särskilda straff eller säkerhetsåtgärder, t. ex. **Sp.** 222 (*El funcionario público que deportare ó extrañare del territorio del Reino á un ciudadano, á no ser en virtud de sentencia firme*), 221 (*que estando en suspenso las garantías constitucionales desterrar á un ciudadano á una distancia mayor de 250 kilómetros de su domicilio, á no ser en virtud de sentencia judicial . . . que no estando en suspenso las garantías constitucionales compeliere á un ciudadano á mudar de domicilio ó residencia*); **Perú** 340⁷; jfr även **Chil.** 152—154.

Stundom uppställer strafflagen, bland ämbetsbrotten, rekvisit, innefattande överträdelse av föreskrifter, som syfta till säkerställande av straffverkställighetens laglighet, t. ex. **H.** 369 (*het hoofd van een gesticht, bestemd tot opsluiting van veroordeelden, voorloopig aangehoudenen of gegijzelden . . . die weigert te voldoen aan eene wettige vordering om iemand, die in het gesticht is opgenomen, te vertoonen, of om inzage te geven van het register van inschrijving of van de akte waarvan de wet de inschrijving vordert*). — I detta sammanhang kan anmärkas en någongång förekommande särbestämmelse om oriktigt förande av fångjournal, vare sig till fångens skada eller favör; så **Costa R.** 538 (*El director o jefe de un establecimiento penal que certificar con*

falsedad los asientos del Libro de Registro de Conducta de los reos que estuvieren bajo su dependencia, en la tramitación de diligencias relativas al otorgamiento de gracia, á la liberación condicional o á la retención del penado — svårare straff, om anteckningen är till fångens nackdel).

(b) **Angrepp ensamt mot statsfunktionen.**

Inom denna grupp av ämbetsbrott uppställa lagarne i långt mindre omfång särskilda rekvisit. Såvitt emellertid sådana förekomma, knyta de sig även här till olika stadier av strafförfarandet: åtal, rannsaking, dom, verkställighet.

Underlåtenhet att åtala: N. 118 (En offentlig Tjenestemand . . som udenfor de i Loven hjemlede Tilfælde eller paa anden end den lov-hjemlede Maade undlader at forfølge en strafbar Handling); D. 131 (Naar en Embedsmand, som ifølge sit Embede skal virke til Straffemagtens Haandhævelse, med Forsæt undlader at forfølge en strafbar Handling); T. 346 (Ein Beamter . . wenn er in der Absicht, jemand der gesetzlichen Strafe rechtswidrig zu entziehen, die Verfolgung einer strafbaren Handlung unterlässt); Ung. 478; It. 180 (Il pubblico ufficiale, che, avendo nell' esercizio delle sue funzioni acquistato notizia di un reato in materia attinente alle medesime, per il quale si debba procedere d'ufficio, omette o indebitamente ritarda di riferirne all' autorità . . . Se il colpevole sia ufficiale di polizia giudiziaria . .); Sp. 370 (El funcionario público que, faltando á la obligación de su cargo, dejare maliciosamente de promover la persecución y castigo de los delincuentes); Port. 287 (likaså); Rum. 154; Bulg. 437; Schaffh. 260²; Chil. 229 (skriftlig angivelse förutsatt); Argent. 274; Costa R. 513; Perú 359 (El representante del ministerio público que no interpusiere su acción en los casos en que la ley lo prescribe), 361; T. Fsl. 1927, 137².

Olagligt gynnande av tilltalad m. m.: N. 118 (En offentlig Tjenestemand, som ved Misbrug af sin Stilling hindrer nogens lovlige Straf-fældelse eller Fældelse til den forskyldte Straf); D. 131 (Naar en Embedsmand, som ifølge sit Embede skall virke til Straffemagtens Hand-

hævelse, med Forsæt . . foretager eller efterlader noget for at bevirke enten Frifindelse eller en mindre Strafs Idømmelse); **T.** 346 (Ein Beamter . . wenn er in der Absicht, jemand der gesetzlichen Strafe rechtswidrig zu entziehen . . eine Handlung begeht, welche geeignet ist, eine Freisprechung oder eine dem Gesetze nicht entsprechende Bestrafung zu bewirken); **Ung.** 478; **Sp.** 370; **Port.** 287; **Bulg.** 437; **Luz.** 247 e (widerrechtliche Begünstigung von Angeschuldigten in der Untersuchung); **Obw.** 63¹; **Chil.** 224⁴ (underlåtenhet att häkta); **Venez.** 253.

Olaglig dom till den tilltalades förmån. Detta fall ingår vanligen i en eventuell allmän bestämmelse om orätt dom; uppställes dock stundom, särskilt inom den spanska gruppen, såsom självständigt rekvisit: **Sp.** 364 (*El Juez que, á sabiendas, dictare sentencia injusta en causa criminal á favor del reo*); [**Port.** 287]; **Mex.** 1,036³.

Underlåten straffverkställighet eller olagligt mildrande därav: **N.** 119 (*En offentlig Tjenestemand, som ved pligtstridigt Forhold i Tjenesten bevirker . . at en idømt Straf ikke bringes til Fuldbyrkelse, eller at en mildere Straf end den idømte fuldbyrdes*); **D.** 131 (*Naar en Embedsmand, som ifølge sit Embede skal virke til Straffemagtens Haandhævelse, med Forsæt . . foretager eller efterlader noget . . for at forskaane nogen for at udstaa den ham paalagte Straf*); **T.** 346 (*Ein Beamter, welcher vermöge seines Amtes . . bei Vollstreckung der Strafe mitzuwirken hat . . wenn er in der Absicht, jemand der gesetzlichen Strafe rechtswidrig zu entziehen . . die Vollstreckung der ausgesprochenen Strafe nicht betreibt, oder eine gelindere als die erkannte Strafe zur Vollstreckung bringt*); **Sp.** 370; **Port.** 287; **Rum.** 154; stundom i anglikansk rätt, t. ex. **Nebr.** 168 (underlåtenhet eller uppskov av verkställighet), 169 (*If any sheriff or jailor, or any other person having the care and custody of any jail, shall suffer any person sentenced to imprisonment therein for any offence, to be dealt with in a manner less severe than is required by law*); **D. Fsl.** 1924, 151 (*Naar nogen, hvem . . Fuldbyrkelse af Domme i Straffesager paahviler . . hindrer Dommens Fuldbyrkelse eller bevirker, at den fuldbyrdes paa mildere Maade end foreskrevet*); **T. Fsl.** 1927, 138 (*Ein zur Mitwirkung bei der Strafvoll-*

streckung berufener Amtsträger, der es unterlässt, eine Strafe zu vollstrecken, die vollstreckt werden muss . . . Diese Vorschriften gelten entsprechend für den Vollzug von Massregeln der Besserung und Sicherung, die mit einer Freiheitsentziehung verbunden sind). — Om oriktigt förande av fångjournal till fångens favör jfr ov. sid. 47.

Olagligt lössläppande av straffånge m. m.: **S.** 25: 14 (*Släpper ämbetsman, som över fånge eller häktad person inseende haver, honom med vilja lös, eller hjälper honom att undkomma*); **Fi.** 40: 5; **N.** 119 (*En offentlig Tjenestemand, som ved pligtstridigt Forhold i Tjenesten bevirker, at en sigtet eller straffeldt Person undviger*); **D.** 132 (*Har en Embedsmand, hvem en Funges Bevogtning paaligger, forsætlig ladet Fangen undvige eller befordret hans Undvigelse*); **H.** 367 (*De ambtenaar die, belast met de bewaking van iemand die op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid is beroofd, hem opzettelijk laat ontsnappen of bevrijdt of bij zijne bevrijding of zelfbevrijding behulpzaam is*); **T.** 347 (*Ein Beamter, welcher einen Gefangenen, dessen Beaufsichtigung, Begleitung oder Bewachung ihm anvertraut ist, vorsätzlich entweichen lässt oder dessen Befreiung vorsätzlich bewirkt oder befördert*); **Ö.** 218 (*Wenn der Vorschub von jemandem gegeben wird, der zur Sorge für die Verwahrung verpflichtet ist*); **Ung.** 448; **Fr.** 237 (*Toutes les fois qu'une évacion de détenus aura lieu, les huissiers, les commandants en chef ou en sous-ordre, soit de la gendarmerie, soit de la force armée servant d'escorte ou garnissant les postes, les concierges, gardiens, geôliers, et tous les autres préposés à la conduite, au transport ou à la garde des détenus . . .*), 238 ff. (olika bestämmelser allt efter beskaffenheten av fångens brott); **Belg.** 332 ff.; **It.** 229 ff.; **Sp.** 373 (olika allt eftersom lagakraftägande dom förelåg eller icke); **Port.** 192 ff.; **Eng.** *Steph.* 210; **Bulg.** 439; **Waadt** 338; **Luz.** 247 f.; **Obw.** 63; **Bas.** 177; **Sol.** 180; **Freib.** 182 (*Le fonctionnaire ou employé public qui, intentionnellement, aide dans son évacion ou laisse s'évader une personne arrêtée, détenue ou internée par décision de l'autorité*); **Can.** 191 b, 192 b, 193; **U. S. A. Crim. C.** 244 [138, 139]; **New Y.** 89 ff.; **Nebr.** 162; **New Jers.** 7; **Mex.** 930, 931; **Chil.**

299; **Argent.** 281; **Venez.** 266; **Costa R.** 481; **Ind. Pen. C.** 225 A (om stats- eller krigsfånge särskild bestämmelse *ib.* 128); **Fi. Fsl.** 14: 4 (*Släpper tjänsteman, vilken har inseende över eller vilken det åligger att bevaka fånge eller annan i anstalt, som omnämnes i 4 kap., eller enligt särskild författning i annan liknande anstalt intagen person, honom lös eller befordrar han dennes rymning*); **D. Fsl.** 1924, 151; [**T. Fsl.** 1927, 201]; **Schw. Fsl.** 283 (*Der Beamte, der einem Verhafteten, einem Gefangenen oder einem andern auf amtliche Anordnung in eine Anstalt Eingewiesenen zur Flucht behülflich ist oder ihn entweichen lässt*); **Tjslov. Fsl.** 200² (även hjälp under flykten: *Ein Organ der öffentlichen Macht, das bei der Ausübung seines Amtes einen Gefangenen entweichen lässt oder ihm zur Flucht oder auf der Flucht behülflich ist*), *ib.*⁴ (*Als Gefangener gilt jeder, der vom Gericht oder von einer anderen öffentlichen Behörde oder von einem Organe der öffentlichen Macht verhaftet, in Haft genommen oder auf ihren Befehl in einer Straf-, Sicherungs- oder Erziehungsanstalt oder aus Gründen der öffentlichen Sicherheit oder der öffentlichen-Gesundheitspflege in einer anderen Anstalt untergebracht ist*). Någon gång upptager strafflagen en särskild bestämmelse även om mera tillfälligt lösgivande av fånge: **It.** 231 (*Il pubblico ufficiale incaricato della custodia o del trasporto di un arrestato o condannato, che, senza autorizzazione, gli permette di allontanarsi, anche temporaneamente, dal luogo in cui deve rimanere in arresto o scontare la pena*); **Venez.** 268.

[I detta sammanhang kan anmärkas den motsvarande straffbestämmelse för tjänsteman vid hospital, som någonsång förekommer, t. ex. **N. Zeal.** 148 *b*; **Tasm.** 108²].

Ifrågavarande institut — s. k. fångspillning — är det enda bland ämbetsbrotten, där strafflagarne *allmänt* uppställa även en bestämmelse om *culpa*. En sådan återfinnes i **S.** 25: 14; **Fi.** 40: 5³; **D.** 132²; **H.** 367²; **T.** 347²; **Ung.** 448²; **Fr.** 238 ff. (*en cas de négligence*); **Belg.** 333 ff. (likaså); **It.** 229³ ff.; **Port.** 193 (med bevispresumtionen mot ämbetsmannen: *se os mesmos agentes não provarem caso fortuito ou força maior, que exclua toda a imputação de negligencia*);

Eng. *Steph.* 211; **Bulg.** 439² o. s. v. Några lagar (t. ex. **It.** 233; **Mex.** 933; **Venez.** 270) stadga, vid *culpa*, straffnedsättning, där ämbetsmannen inom viss tid griper och för vederbörande myndighet inställer rymlingen. — Om **Sp.**:s egendomliga behandling av *culpa* jfr **Spec. Utk. I**, 40.

(2) Andra angrepp mot Statens judiciella funktion.

Angrepp på statens judiciella funktion från ämbetsmäns sida, i form av oriktigt dömande, uppställs stundom såsom en särskild komplikation vid korrupsionsbrottet, varom jfr ned. Men det förekommer även i många lagar, att uppsåtlig orätt i dom i och för sig uppställs såsom ett rekvisit, stundom innefattande jämväl dylik orätt i administrativa beslut (ävensom domstols interlokutoriska beslut); stundom även i processledningen. Så **S.** 25: 1 (*Gör domare, Konungens befallningshavande eller annan ämbetsman i dom eller beslut uppsåtligen orätt*); **Fi.** 40: 2 (likaså); **N.** 110¹ (*En Dommer, Lagrettemand eller Skjønsmand, der som saadan handler mod bedre Vidende*); **D.** 123 (*Gør en Dommer sig i sin Dommervirksomhed forsætlig skyldig i nogen Uretfærdighed*); **T.** 336 (*Ein Beamter oder Schiedsrichter, welcher sich bei der Leitung oder Entscheidung einer Rechtssache vorsätzlich zugunsten oder zum Nachteile einer Partei einer Beugung des Rechtes schuldig macht*); **Fr.** 183 (*Tout juge ou administrateur qui se sera décidé par faveur pour une partie, ou par inimitié contre elle*); **Sp.** 365 (orätt dom i civilmål, jfr 361—364 om kriminalmål), 367 (domstols interlokutoriska beslut), 369 (administrativa beslut) — alla dessa fall betecknas här, såsom ofta inom den spanska gruppen, med termen *prevaricación*; **Port.** 284 (*Todo o juiz que proferir sentença definitiva manifestamente injusta, por favor ou por odio*; — därefter en uppdelning liknande den i Sp.); **R.** 114 (förutsatt personliga syften); **Turk.** 244; **Bas.** 175²; **Mex.** 1,035, 1,047; **Chil.** 223¹; **Argent.** 269 (högre straff i brottmål); **Costa R.** 509 (likaså); **Perú** 354; **Fi.**

Fsl. 14: 2 (*Gör domare eller annan tjänsteman orätt i dom eller beslut*); **D. Fsl.** 1924, 148 (*Begaar nogen, der har Domsmyndighed eller anden offentlig Myndighed til at træffe Afgørelse i private Retsforhold, Uretfærdighed ved Sagens Afgørelse eller Behandling . . . Har Handlingen medført Velfærds Fortabelse for nogen, eller har saadant været tilsigtet*); **T. Fsl.** 1927, 129; **Tjslov. Fsl.** 183² (*Ein zur Entscheidung in der Sache selbst berufener Richter oder öffentlicher Beamter, der eine Entscheidung, von der er weiss, dass sie dem Gesetze widerspricht, trifft oder durch seinen Antrag oder seine Abstimmung bewirkt in der Absicht, sich oder einem andéren einen Vorteil zu verschaffen, auf den er kein Recht hat, oder dadurch einem anderen rechtswidrig Schaden zuzufügen*).

En särskild bestämmelse rörande olaglig expropriation innehålles i **Sp.** 228 (*El funcionario público que expropiare de sus bienes á un ciudadano ó extranjero para un servicio ú obra pública, á no ser en virtud de sentencia ó mandamiento judicial, y con los requisitos prevenidos en las leyes*).

Bestämmelser särskilt hänförande sig till processledningen förekomma i **Port.** 284 § 4 (*Aquella [juiz] que aconselhar uma das partes sobre o litigio que pender perante elle*); **Mex.** 1,050 (*El juez ó magistrado que, en juicio civil ó criminal, admita recursos notoriamente frívolos ó maliciosos, ó conceda términos manifiestamente innecesarios, ó prórrogas indebidas*), 1,052 (*El magistrado ó juez que, abierta ó encubiertamente, patrocinen á un particular en negocios que se sigan en el territorio de su jurisdicción, ó que dirijan ó aconsejen pública ó secretamente á las partes que ante ellos litigan*), 1,053; **Chil.** 224⁶ etc. — Jfr **Sp.** 368².

I anglikansk rätt förekomma ofta stränga bestämmelser om jurymän, skiljemän m. fl., t. ex. **New. Y.** 73 (*A juror . . . or a person chosen arbitrator . . . who either 1. Makes any promise or agreement to give a verdict, judgment, report, award, or decision, for or against any party; or 2. Wilfully receives any communication, book, paper, instrument, or information, relating to a cause or matter pending before him, except according to the regular course of proceeding upon the trial or hearing of that cause or matter*).

Vägran att döma uppställes i romanska lagar ofta såsom särskilt rekvisit: **Fr.** 185 (*Tout juge ou tribunal, tout administrateur ou autorité administrative, qui, sous quelque prétexte que ce soit, même du silence ou de l'obscurité de la loi, aura dénié de rendre la justice qu'il doit aux parties, après en avoir été requis, et qui aura persévéré dans son déni, après avertissement ou injonction de ses supérieurs*); **Belg.** 258 (likaså); **It.** 178; **Sp.** 368¹; **Port.** 286; **Mex.** 1,007; **Chil.** 224³; **Argent.** 273; **Costa R.** 512; **Perú** 358; **Venez.** 207.

Angående domares jävaktighet innehåller **Chil.** 224⁷ en straffbestämmelse om domare, som förtiger jäv, och **Perú** 356 om den, som dömer i mål, däri han varit advokat. Jfr **Tasm.** 86 etc. om värderingsman, som döljer sitt privata intresse.

I somliga anglikanska lagar förekommer en bestämmelse om förledande till *oskäligen rättegång* (»barratry») m. m., t. ex. **Nebr.** 159 (*If any judge, justice of the peace, clerk of any court, sheriff, coroner, constable, attorney, or counsellor at law shall encourage, excite or stir up any suit, quarrel, or controversy between two or more persons, with intent to injure such person or persons — såsom rättsverkan stadgas bl. a. det i denna lag stundom förekommande tredubbla skadeståndet till målsäganden*). [Jfr, angående rättegångsfullmäktige, **S.** 22: 14; **Fi.** 38: 2³ etc.].

Stundom förekomma allmänna bestämmelser rörande *verkställigheten*, t. ex. **Can.** 166 (*who, being a sheriff, deputy-sheriff, coroner, elisor, bailiff, constable or other officer entrusted with the execution of any writ, warrant or process, wilfully misconducts himself in the execution of the same, or wilfully, and without the consent of the person in whose favour the writ, warrant or process was issued, makes any false return thereto*).

(3) Konkussion.

Begreppet konkussion, sådant det numera vanligen användes, innefattar de fall, att ämbetsman genom missbruk av sin ämbetsställning vare sig *avtvingar* eller *frånarrar* tredje man en prestation

av förmögenhetsvärde. Det förutsätter sålunda *vis* eller *error* och i allmänhet läser icke krävas, att ämbetsmannen själv *uppväckt* denna *error* (någongång medtages även *mala fides superveniens*). I övrigt är institutet stundom uppdelat på två linjer, alltefter-
som gärningen framstår såsom krav på en olaglig *utskyld* till staten eller *sportel* till ämbetsmannen. Skillnaden är dock föga skarp, såtillvida som även sporteln är ett slags *utskyld*. Men även det fall, att ämbetsmannen tilltvingar eller utverkar sig en prestation (»belöning» etc.), som icke framställes eller fattas såsom (av staten fastställd) *sportel*, måste — såvitt det ej faller under korruptionsinstitutet — räknas till *konkussion*; likaså det fall, att ämbetsmannen, i fråga om prestation av staten *till* tredje man, genom tvång eller svek minskar prestationen. — I den anglikanska rätten betecknas *konkussionen* allmänt såsom *extortion* (∴ *by public officers*), t. ex. **Eng.** *Steph.* 156² (*If the illegal act consists in taking under colour of office from any person any money or valuable thing which is not due from him at the time when it is taken, the offence is called »extortion»* — gränsen mot *korruptionen* [*bribery*] utmärkes således genom momentet *under colour of office*). Stundom uppställles emellertid olagligt krävande eller mottagande av sportler m. m. såsom särskilt institut, jämte *extortion*, t. ex. **New Y.** 48 jfr 556.

Såsom särskilt ämbetsbrott uppställles *konkussionen* i **S.** 25: 9 (*Ämbetsman, som uppsåtligen å annan lägger eller av honom uttager annan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än beviljad och påbuden är, eller utfordrar vad han vet av skatt, tull eller utskyld redan guld det vara*) jfr *ib.*: 5³ (*Tager eller betingar sig ämbetsman eljest för sin ämbetsåtgärd någon belöning eller sportel, därtill han ej berättigad är* — detta rekvisit innefattar emellertid jämväl ett visst område av *korruption*, jfr ned.), än vidare *ib.* 6 (*Ämbetsman, som, för egen vinning, själv eller genom annan, intalar eller förleder rikets invånare till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete . . . Tager han sådant emot, då det såsom av fri vilja bjudes*); **Fi.** 40: 8, 1², 10 (i huvudsak lika med **S.** 25: 9, 5³ och 6); **N.** 111 (*Fordrer en offentlig Tjenestemand*

enten for sig selv eller en anden Tjenestemand eller for det offentlige en ulovlig Skat, Afgift eller Godtgjørelse for Tjenestehandling, eller modtager han, hvad der af Vildfarelse tilbydes ham som saaledes skyldigt . . . Beholder han det i god Tro oppebaarne efter at være bleven opmærksom paa Feilen . . .); **D.** 137 (En Embedsmand, hvem det paaligger at hævde Skatter eller andre offentlige Afgifter, skal, naar han til egen Fordel kræver eller oppebærer deslige Skatter eller Afgifter, om hvilke han ved, at de enten aldeles ikke skyldes eller kun med et ringere Beløb . . .); **H.** 366 (De ambtenaar die in de uitoefening zijner bediening, als verschuldigd aan hem zelven, aan een ander ambtenaar of aan senige openbare kas, vordert of ontvangt of bij eene uitbetaling terughoudt hetgeen hij weet dat niet verschuldigd is, wordt, als schuldig aan knevelarij . . .); **T.** 353 (i egendomlig och något oklar kombination med pekulat: Ein Beamter, welcher Steuern, Gebühren oder andere Abgaben für eine öffentliche Kasse zu erheben hat, wird, wenn er Abgaben, von denen er weiss, dass der Zahlende sie überhaupt nicht oder nur in geringerem Betrage verschuldet, erhebt, und das rechtswidrig Erhobene ganz oder zum Teil nicht zur Kasse bringt . . . Gleiche Strafe trifft den Beamten, welcher bei amtlichen Ausgaben an Geld oder Naturalien dem Empfänger vorsätzlich und rechtswidrig Abzüge macht und die Ausgaben als vollständig geleistet in Rechnung stellt), 352 (Ein Beamter, Advokat, Anwalt oder sonstiger Rechtsbeistand, welcher Gebühren oder andere Vergütungen für amtliche Verrichtungen zu seinem Vorteile zu erheben hat, wird, wenn er Gebühren oder Vergütungen erhebt, von denen er weiss, dass der Zahlende sie überhaupt nicht oder nur in geringerem Betrage verschuldet); **Fr.** 174 (Tous fonctionnaires, tous officiers publics, leurs commis ou préposés, tous percepteurs des droits, taxes, contributions, deniers, revenus publics ou communaux, et leurs commis ou préposés, qui se seront rendus coupables du crime de concussion, en ordonnant de percevoir ou en exigeant ou en recevant ce qu'ils savaient n'être pas dû ou excéder ce qui était dû pour droits, taxes, contributions, deniers ou revenus, ou pour salaires et traitements); **Belg.** 243 (i huvudsak = Fr.); **It.** L. II T. III C. II Della concussione, 169 (Il pubblico ufficiale, che, abusando del suo ufficio, costringe alcuno a

dare o promettere indebitamente, a sè o ad un terzo, danaro o altra utilità), 170 (*Il pubblico ufficiale, che, abusando del suo ufficio, induce alcuno a dare o promettere indebitamente, a sè o ad un terzo, danaro o altra utilità* — här drages alltså gränsen mellan konkussion och korrup-tion på det sätt, att varje initiativ från ämbetsmannens sida, även utan tvång — *induce* — gör gärningen till konkussion); **Sp.** 223 ff. (olika för olika grader av ämbetsmän); särskild bestämmelse (225³) för det fall att gärningen skett medelst tvång; 413 (sportler); **Port.** 314 (särskilt för våld och hot: *Todo o empregado publico que extorquir de alguma pessoa, por si ou por outrem, dinheiro, serviços ou outra qualquer cousa que lhe não seja devida, empregando violencias ou ameaças*), 315 (*Todo o empregado publico que sem auctorisação legal impozer arbitrariamente uma contribuição, receber por si ou por outrem qualquer importancia d'ella com destino ao serviço publico; e bem assim todo o empregado publico encarregado da cobrança ou arrecadação de impostos, rendas, dinheiro ou qualquer cousa pertencente ao estado ou a estabelecimentos publicos, que receber com o mesmo destino o que não fôr devido ou mais do que fôr devido, sendo d'isso sabedor*); **Rum.** 141; **Bulg.** 424 ff.; **Turk.** som har en mångfald hithörande bestämmelser förutom de uttryckligen såsom konkussion betecknade 209 och 210 (= It. 169 och 170): olaglig utpressning av skatt 247, d:o av böter 248, d:o av arbeten 249, våldgästning 250, egenmäktig försäljning 246, bedrägeri eller trolöshet vid utbetalning för statens räkning 206 och 207; **Bund** 53 a (*Ein Beamter oder Angestellter des Bundes, welcher für seine Dienstleistungen Geld oder andere Vorteile verlangt . . . auf die er keinen Anspruch hat, oder der beim Bezuge von Taxen, Gebühren u. dgl. den gesetzlichen Tarif überschreitet*); **Waadt** 346 (mera allmänt: *Tout fonctionnaire ou officier public qui abuse de ses fonctions pour dépouiller quelqu'un d'une partie de ses biens*), 347; **Wallis** 131³ (likaså); **Aarg.** 82 (*Ein Beamteter, welcher durch Anwendung der Amtsgewalt, durch Befehl, Drohung oder Täuschung Jemanden veranlasst, ihm oder Andern ungebührliche Vorteile zu gewähren, begeht das Verbrechen der Erpressung*); **Luz.** 242 (*Erpres-*

sung), 243 (*betrüglische Taxenüberforderung*); här skiljes således uttryckligen mellan *vis* (strängare bestraffat) och *error*, men i båda fallen är det endast fråga om lukrativa brott; **Tic.** 115; **Gen.** 153 (= **Fr.**); **St. Gall.** 167³; **Freib.** 178 (*Les fonctionnaires qui, dans un but de lucre, excèdent les tarifs, perçoivent des taxes, émoluments ou indemnités qui n'étaient pas dûs, ou ne les répartissent pas exactement*); **Mex.** 1,010 (ämbetsman, som med missbruk av sin myndighet, tilltvingar och tillägnar sig främmande sak — straffas såsom för *rån*); 1,032 definierar konkussionsbegreppet (*Comete el delito de concusión: el encargado de un servicio público que, con el carácter de tal y á titulo de impuesto ó contribución, recargo, renta, rédito, salario ó emolumento, exija por sí ó por medio de otro, dinero, valores, servicios ó cualquiera otra cosa que sepa no ser debida, o en mayor cantidad que la señalada por la ley*); **Chil.** 157 (skatt), 241 (sportel); **Argent.** 266—268 (*«exacción»* — högre straff bl. a. om tjänstemannen förebär särskild auktorisation); **Costa R.** 506—508 (samma kvalifikation som i Argent.); **Perú** 343 (*con propósito de lucro*); **Venez.** 196, 197; **Fi. Fsl.** 14: 1², 9 (= **S.** 25: 5³, 6); **D. Fsl. 1924**, 147 (*Kræver eller modtager nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, Skat, Afgift eller Kendelse for Tjenestehandling, der ikke skyldes, straffes han, hvis det sker til privat Vinding . . . Beholder han saadan i god Tro oppebaaren Ydelse efter at være bleven opmærksom paa Fejlen, straffes han, hvis det sker til privat Vinding . . .*); **T. Fsl. 1927**, 136 (*Ein Amtsträger, der wissentlich nicht geschuldete Steuern, Gebühren, Abgaben oder andere Vergütungen erhebt . . . Ebenso wird ein Amtsträger bestraft, der einem anderen bei der amtlichen Ausgabe von Geld oder anderen Sachen wissentlich das ihm Zukommende ganz oder zum Teil vorenthält*); **Schw. Fsl.** 277; **It. Fsl.** 319 (medger straffmildring, om ersättning lämnas före domen [liksom **Tic.** 117]).

I anglikansk rätt förekommer stundom straff för ämbetsman, som i förskott uppbär ersättning för ännu icke verkställd ämbetsåtgärd, t. ex. **New Y.** 50 (*An executive officer who asks or receives any fee or compensation for any official service which has not been*

actually rendered, except in cases of charges for prospective costs, or of fees demandable in advance in the cases allowed by law). Jfr U. S. A. Crim. C. 181[95] den stränga bestämmelsen om ämbetsman, som mottager kvitto av en statens fordringsägare, utan att full betalning erlagts (If any officer charged with the disbursement of the public moneys accepts, receives, or transmits to the Treasury Department to be allowed in his favor any receipt or voucher from a creditor of the United States without having paid to such creditor in such funds as the officer received for disbursement, or in such funds as he may be authorized by law to take in exchange, the full amount specified in such receipt or voucher, every such act is an act of conversion by such officer to his own use of the amount specified in such receipt or voucher).

Konsumtionen av ifrågavarande delikt bestämmes oftast till *kravets framställande*, men i **It. l. c.** till framtvingande av *löfte* och i **T. m. fl.** till uppbärande (*Erheben*) av beloppet.

(4) (Passiv) korruption (det allmänna deliktet).

Kärnan i korruptionsinstitutet är tydligen det fall, att ämbetsmannen låter muta sig av tredje man till överträdelse av sin ämbetsplikt. Institutet inskränkes emellertid i nuvarande lagar icke till detta fall. Några lagar lämna därhän, huruvida den med korruptionen avsedda ämbetsåtgärden (»korruptionsobjektet») är rättsenlig eller rättsstridig. Andra lagar hava olika bestämmelser, allteftersom nämnda åtgärd är rättsenlig eller icke; det förekommer även, att lagen, såvitt det icke rör domare m. fl., icke uppställer någon (särskild) straffbestämmelse för det fall, att åtgärden är rättsenlig. Än vidare släpper lagstiftaren stundom — särskilt i modern lagstiftning — fordran på tredjemannens initiativ, så att även det område föres hit, att ämbetsmannen spontant erbjuder sig företaga en ämbetsåtgärd mot ersättning eller fordrar ersättning för en ämbetsåtgärd (åtminstone såvitt han icke framställer denna fordran såsom berättigad). Sistnämnda

fall innefattar ett gränsområde mellan konkussion och korrupcion, som av lagarne än föres till det ena, än till det andra institutet: lägges huvudvikten på den av ämbetsmannen utövade pressionen, framstår fallet såsom konkussion; lägges huvudvikten därpå, att prestationen av tredje mannen uppfattas såsom en *olaglig* ekvivalent för ämbetsåtgärden, framstår det såsom korrupcion.

Några lagar synas begränsa korrupcionen till det område, där prestationen (eller åtminstone löfte därom) givits *före* ämbetsåtgärdens företagande (då den kan antagas ha varit *kausal* för åtgärden); andra uppställa särskilt det fall, att den givits efteråt; åter andra göra ingen skillnad härutinnan.

Ofta uppställa lagarna vid sidan av det allmänna korrupcionsbrottet *domares* m. fl. korrupcion såsom ett svårare fall; härom jfr ned. *sub* 5.

Mycket ofta innehålla lagarne bland ämbetsbrotten straffbestämmelser om *extraneus*, som mutar ämbetsman (vilket väl, systematiskt sett, rätteligen borde innebära, att mutandet ansetts utgöra en delaktighetshandling till korrupcionsbrottet [såsom uttryckligen är förhållandet i **It. Fsl.**, jfr ned.]; denna nära till hands liggande förklaring överensstämmer dock icke med det faktum, att en dylik bestämmelse förekommer i lagar, som icke antaga straffbar delaktighet i ämbetsbrottet som sådant). Härom jfr ned.

Förutom nu nämnda synpunkter användes stundom vid deliktets struktur även *konsumptionsfrågan*: straffet blir högre, om (en rättsstridig) ämbetsåtgärd verkligen företagits. I avsaknad av dylik bestämmelse blir det en konkurrensfråga mellan korrupcionsbrottet och en eventuell — mer eller mindre generell — bestämmelse om orätt i ämbetet.

Någon gång förekommer, att lagen gör uttryckliga *undantag* från korrupcionsbestämmelserna. Så **Bulg.** 429, som undantager skänker och belöningar, vilka frivilligt och med samtycke av överordnad givas en ämbetsman för ett särskilt *mödosamt* arbete,

ävensom hävdvunna skänker och belöningar, som utan anmaning givas en »tjänare», såvida icke vederbörligt förbud häremot utfärdats. Liknande **Ung.** 466, som även har en särskild bestämmelse om *notarier* i detta avseende.

Å andra sidan förekommer även någon gång en *utvidgning* till ett område, som är att uppfatta såsom innebärande fara för korruption eller presumption om sådan, t. ex. ämbetsman, som mottager (eller kräver) gåva eller fördel av någon, vilken på ett eller annat sätt är beroende av hans ämbetsgärning. Jfr **Ind. Pen. C.** 165 (*Whoever, being a public servant, accepts or obtains, or agrees to accept or attempts to obtain, for himself, or for any other person, any valuable thing without consideration, or for a consideration which he knows to be inadequate, from any person, whom he knows to have been, or to be, or to be likely to be concerned in any proceeding or business transacted or about to be transacted by such public servant, or having any connection with the official functions of himself or of any public servant to whom he is subordinate, or from any person whom he knows to be interested in or related to the person so concerned*).

(a) **Frågan om ämbetsåtgärdens rättsenlighet eller rättsstridighet.**

- a) Lagar, som ej skilja (eller som uttryckligen likställa) korruption med rättsenligt och med rättsstridigt objekt.

Hit höra **Ö.** 104 (*Ein Beamter, der bei Verwaltung der Gerechtigkeit, bei Dienstverleihungen, oder bei Entscheidungen über öffentliche Angelegenheiten zwar sein Amt nach Pflicht ausübt, aber, um es auszuüben, ein Geschenk unmittelbar oder mittelbar annimmt, oder sonst sich daher einen Vorteil zuwendet, oder versprechen lässt; ingleichen, welcher dadurch überhaupt bei Führung seiner Amtsgeschäfte sich zu einer Parteilichkeit verleiten lässt*); **Fr.** 177¹ (*Tout fonctionnaire public de l'ordre administratif ou judiciaire, tout agent ou préposé d'une administration publique, qui aura agréé des offres ou promesses, ou reçu des dons ou présents, pour faire un acte de sa fonction ou de son emploi, même juste, mais*

non sujet à salaire); i 178 stadgas emellertid ett högre straff, för det fall, att korruptionen avsett ett svårare brott; **Rum.** 144 (*fi si drept*); vidare åtskilliga kantonallagar: **Waadt** 336 (*Tout fonctionnaire public qui accepte des dons ou des présents à l'occasion de l'exercice de ses fonctions*); **Graub.** 78 (*Wer als öffentlicher Beamter, Angestellter oder Bediensteter oder als Mitglied einer Behörde Mieth oder Gaben oder andere ihm nicht gebührende Vorteile annimmt oder sich versprechen lässt, um sich dadurch zu einer in seine amtliche Stellung einschlagenden Handlung, Unterlassung oder Stimmgebung bestimmen zu lassen, oder zugibt, dass in solcher Absicht dergleichen Geschenke oder Vorteile seinen Angehörigen verschafft oder versprochen werden*); särskilt mindre straff »wenn es nicht erwiesen ist, dass er sich durch das Empfangene oder Versprochene zu einer Handlung, Unterlassung oder Stimmgebung habe bestimmen lassen»; **Aarg.** 80 (*Wer als Mitglied einer Behörde oder als öffentlicher Beamter bei Wahlen oder bei Entscheidung über öffentliche Angelegenheiten, oder bei Beurteilung von Rechtssachen seine Stimme verkauft oder unmittelbar oder mittelbar Geschenke oder Vorteile annimmt oder sich versprechen lässt*); **Wall.** 131² (*Qui, à l'occasion de ses fonctions, accepte de l'argent ou d'autres avantages*); **Schaffh.** 259; **Luz.** 238 (*Vorteile in Beziehung auf seine Amtsverbindlichkeit . . . Hiebei fällt nicht in Betracht, ob das Geschenk die Nichterfüllung einer Amtshandlung bezweckt habe, oder ob es angenommen worden sei, um die Amtsverbindlichkeit wirklich zu erfüllen*); **Bern** 88³; **Glar.** 148¹ (*mittelbar oder unmittelbar annimmt oder sich zur Annahme bereit zeigt*); [**Schwyz** 116]; **Bund** 56; åtskilliga anglikanska lagar, t. ex. **Can.** 158 *b* etc.; **New Y.** 45 (*upon an agreement or understanding that his vote, opinion or action upon any matter then pending or which may by law be brought before him in his official capacity shall be influenced thereby — alltså efter ordalagen, orsaksförbindelsen förutsatt, likgiltigt huruvida den överenskomna åtgärden är rättsenlig eller icke*); **Minnes.** 4800 (likaså); **Tasm.** 83¹ (jfr ned.); **U. S. A. Crim. C.** 207 [117] (*with intent to have his decision . . . influenced thereby*); **Ind. Pen. C.** 161 (*Whoever, being or expecting to be a public servant, accepts or obtains,*

or agrees to accept, or attempts to obtain from any person, for himself or for any other person, any gratification whatever, other than legal remuneration, as a motive or reward for doing or forbearing to do any official act or for showing or forbearing to show, in the exercise of his official functions, favour or disfavour to any person etc. — medtager således även den, som ännu icke är ämbetsman, men begår korruptionsbrottet i beräkning att så bliva [däremot icke den, som utan dylik beräkning falskeligen utgiver sig för ämbetsman]; fattar *gratification* i vidsträcktare betydelse [»not restricted to pecuniary gratifications, or to gratifications estimable in money»]; fordrar ej påverkan [»a person who receives a gratification as a motive for doing what he does not intend to do, or as a reward for doing what he has not done, comes within these words»]; ytterligare några lagar inom den spanska gruppen: **Argent.** 256; **Costa R.** 497. — Bland förslagen kan, i fråga om maximum, **D. Fsl. 1924**, 146 föras hit (*Naar nogen i Udøvelse af offentlig Tjeneste eller Hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige Gave eller anden Fordel . . . Emellertid sænkes, under mildrande omstændigheder, minimum, om Formaalet eller Grunden ikke har været pligtstridig Handlemaade*).

β) Lagar, som skilja korruption med rättsstridigt och med rättsenligt objekt.

Hit höra **S. 25: 5** (*Har ämbetsman tagit, låtit åt sig utlova eller begärt muta, för att i ämbetet orätt främja . . . Tager eller betingar sig ämbetsman eljest för sin ämbetsåtgärd någon belöning eller sportel, därtill han ej berättigad är*); **Fi. 40: 1**; **N. 112** (*En offentlig Tjenestemand, som for Udførelse eller Undladelse af en Tjenestehandling for sig eller andre enten kræver nogen uberettiget Fordel eller modtager nogen scadan eller Løfte derom, vidende om, at den gives eller tillsiges for at øve Indflydelse paa hans Optræden i Tjenesteanliggende*), **113** (*Var i det i § 112 omhandlede Tilfælde den Handling eller Undladelse, hvorfor Førdelen blev modtaget eller tilsagt, en pligtstridig, eller har Tjenestemanden vægret sig ved at foretage en Tjenestehandling for derved at*

tiltvinge sig eller andre en saadan Fordel . . . Paa samme Maade straffes den, som modtager nogen Fordel, vidende om, at den ydes ham for at have foretaget en pligtstridig Tjenestehandling); **D.** 117 (dog uden iøvrigt derved at krænke nogen Embedspligt), 118 (for Krænkelse af en Embedspligt); **H.** 362 (De ambtenaar die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, zonder daardoor in strijd met zijn plicht te handelen, in zijne bediening iets te doen of na te laten — alltså i fråga om rättsenlig åtgärd endast vad som sker före åtgärden), 363 (1:o. die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening iets te doen of na te laten; 2:o. die eene gift aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten gevolge of naar aanleiding van hetgeen door hem, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening is gedaan of nagelaten — alltså i fråga om rättsstridig åtgärd straff och samma straff, vare sig korrupsionshandlingen sker före eller efter åtgärden); **T.** 331 (eine in sein Amt einschlagende, an sich nicht pflichtwidrige Handlung), 332 (eine Handlung, die eine Verletzung einer Amts- oder Dienstpflicht enthält); **Ung.** 465; **Belg.** 246 (högre straff, då gåvan etc. mottagits: soit pour faire, dans l'exercice de sa fonction ou de son emploi, un acte injuste, soit pour s'abstenir de faire un acte qui rentrait dans l'ordre de ses devoirs), 247 (högre straff, då åtgärden kommit till verkställighet), 248 (ytterligare höjning, då åtgärden, verkställd eller icke, innefattat un crime ou un délit); **It.** 171 (per un atto del suo ufficio), 172 (per ritardare od omettere un atto del suo ufficio, o per fare un atto contro i doveri dell'ufficio medesimo), **Sp.** 396—398 [området med rättsstridigt korrupsionsobjekt indelas här i olika straffbarhetsgrader, allteftersom åtgärden 1) är un acto que constituya delito, 2) un acto injusto, que no constituya delito och som kommer till verkställighet, 3) en handling av sistnämnda slag, som icke kommer till verkställighet, 4) underlåtenhet: cuando la dádiva recibida ó prometida tuviere por objeto abstenerse el funcionario público de un acto que debiera practicar en el ejercicio de los deberes de su cargo], 401 (korrupsionsobjektet

icke rättsstridigt: *El funcionario público que admitiere regalos que le fueren presentados en consideración á su oficio*); **Port.**, som i flera hänseenden är egendomlig. *Löftesmottagandet* betraktas (318 § 4) endast såsom försök, och detta, även om ämbetsåtgärden kom till verkställighet, varvid dock viss skärpning inträder, om åtgärden var rättsstridig (*A aceitação de offerecimento ou promessa será punida, observando-se as regras geraes sobre a tentativa; mas sempre haverá logar a pena de demissão, se o acto fôr injusto e executado*); ett slags »tätige Reue» (med straffrihet) uppställes för det fall, att ämbetsmannen, efter mottagandet av gåvan, återställer denna och avstår från den rättsstridiga åtgärden (*ib. § 5: Se o empregado repudiou livremente o offerecimento ou promessa que acceitára, ou restituiu a dádiva ou presente que recebêra, e livremente deixou de executar o acto injusto, sem que fosse impedido por motivo algum independente da sua vontade, cessará a disposição d'este artigo*); institutet utsträckes uttryckligen till korruption med avseende på en åtgärd, som ämbetsmannen *svikligen* framställer såsom fallande inom hans kompetens (*ib. § 6: As disposições d'este artigo e seus paragraphos terão logar tambem nos casos em que o empregado publico, arrogando-se dolosamente ou simulando attribuição de fazer qualquer acto, aceitar offerecimento ou promessa, ou receber dádiva ou presente, para fazer esse acto ou não o fazer, salvas as penas mais graves da falsidade, se houverem logar*); i övrigt skiljes mellan rättsenlig åtgärd (*ib. § 2: um acto justo que o empregado seja obrigado a praticar*), rättsstridig underlåtenhet (*ib. § 3*), rättsstridig åtgärd, som icke kommer till verkställighet (*ib., pr.*), rättsstridig åtgärd, som kommer till verkställighet men icke utgör *um crime* (*ib.*), samt rättsstridig och verkställd åtgärd, som utgör *um crime* (*ib. § 1*); **R.** 117; **Bulg.** 428; **Turk.** som även här har mycket detaljerade bestämmelser: 211 en definition på muta (*richvet*), som bl. a. omfattar *la différence démesurée entre le véritable prix des marchandises et des biens que ces personnes . . ont achetés, vendus et adjudés à bas prix ou à un prix excessif, et le montant payé ou reçu*, 212 (rättsenligt korruptionsobjekt), 213 (rätts-

stridigt korruptionsobjekt), 214 (särskilt för domare och åklagare), 215 (särskilt i straffprocess, i friande riktning), 216 (d:o, i fällande riktning), 217 (likaså, i svåra eller inappellabla fall), 219 (utsträckning av bestämmelserna om domare till skiljemän, advokater, notarier och överhuvud alla, som jämlikt 211 kunna begå korruptionsbrott, försåvitt deras korruption *a influé sur le jugement définitif*), 224 ett slags *tätige Reue* med strafffrihet, jfr Port. 318 § 5, samt 227 (korruption med avseende på en åtgärd, som mottagaren svikligen framställer såsom fallande inom hans ämbetskompetens, jfr Port. 318 § 6); **Grek.** 456; **Thurg.** 277, 278 (det särskilda högre straffet vid rättsstridigt objekt gäller här icke för hela korruptionsområdet, utan endast i en inför judikativ eller administrativ myndighet anhängiggjord rättegång); **Zür.** 228, 229; **Bas.** 172; **Tic.** 118, 119, 122 (straffskärpningar vid vissa fall av rättsstridig åtgärd); **Gen.** 158 ff.; **Zug.** 51; **App. I.-Rh.** 52; **Sol.** 176, 177; **St. Gall.** 167, 168; **Freib.** 180 (*Les membres d'une autorité, les fonctionnaires, les personnes appelées à rendre la justice et celles aux ordres de l'autorité qui, pour faire un acte contraire aux devoirs de leur charge, sollicitent ou acceptent un avantage quelconque auquel ils n'ont pas droit*), 181 (*qui, pour procéder à un acte conforme à leurs devoirs et rentrant dans leurs fonctions, sollicitent ou acceptent etc. = föreg.*); **Mex.** 1,014 ff., som fäster avseende vid initiativet; **Chil.** 248, 249; **Perú** 349, 350; **Venez.** 198, 199; **Fi. Fsl.** 14: 1 (= S. och Fi.); **T. Fsl. 1927.** 123 (*Ein Amtsträger, der für die Vornahme oder Unterlassung einer Amtshandlung ein Entgelt fordert, sich versprechen lässt oder annimmt*), 124 (*Ein Amtsträger, der ein Entgelt dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er unter Verletzung seiner Amtspflicht eine Amtshandlung vorgenommen oder unterlassen hat oder künftig vornehme oder unterlasse* — endast detta fall betecknas såsom *Bestechung*); **Schw. Fsl.** 279 (rättsstridigt objekt: högre straff, om åtgärden skett *infolge der Bestechung*), 280 (icke rättsstridigt objekt; straff endast om gåvan går före åtgärden); **Tjslov. Fsl.** 185 ^{2, 3} en allmän bestämmelse, som endast avser rättsstridigt

objekt; dessutom särskilda bestämmelser för domare m. fl., som straffas, vare sig objektet är rättsenligt eller rättsstridigt, men i sistnämnda fall strängare: *Ebenso [mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren] wird bestraft: ein Organ der öffentlichen Macht, das unmittelbar oder mittelbar einen Vermögensvorteil sich versprechen lässt, fordert oder annimmt, damit es seine Amtspflicht verletze, oder dafür, dass es sie verletzt hat; ein zur Entscheidung in der Sache selbst berufener Richter oder öffentlicher Beamter, der unmittelbar oder mittelbar einen Vermögensvorteil sich versprechen lässt, fordert oder annimmt, damit er eine Entscheidung in einem bestimmten Sinne treffe oder beantrage oder damit er für eine solche Entscheidung stimme oder damit er dies nicht tue, oder dafür, dass er dies getan hat oder nicht getan hat . . . Ein zur Entscheidung in der Sache selbst berufener Richter oder öffentlicher Beamter, der unmittelbar oder mittelbar einen Vermögensvorteil dafür sich versprechen lässt, fordert oder annimmt, dass er eine Entscheidung, von der er weiss, dass sie dem Gesetze widerspricht, treffen oder beantragen wird, oder dafür, dass er für eine solche Entscheidung stimmt, wird mit Kerker von einem Jahre bis zu acht Jahren oder mit Gefängnis von sechs Monaten bis zu fünf Jahren bestraft); It. Fsl. 320, 321.*

R. 119 straffar *provokation till korruption*, såväl provokation från ämbetsmannens sida till aktiv korruption som från motsatta sidan till passiv korruption (Провокация взятки, т.-е. заведомое создание должностным лицом обстановки и условий, вызывающих предложение или получение взятки, в целях последующего изобличения давшего или принявшего взятку — den tidigare lagen, av 1922, hade endast upptagit det förra av dessa fall).

γ) **Lagar, som endast uppställa korruption med rättsstridigt objekt.**

I anglikansk rätt förekommer, att en *allmän* bestämmelse (som således icke inskränker sig till domare m. fl.) om passiv korruption saknas; men även, där en sådan allmän bestämmelse

finnes, att den inskränker sig till *rättsstridig* åtgärd såsom korruptionens objekt. Så **N. Zeal.** 127 *a* (*with the intent to interfere corruptly* etc.); **West. Austr.** 122¹. — Detta sista är förhållandet även i **App. A.-Rh.** 68; om **Tjslov. Fsl.** 185, som starkt närmar sig denna ståndpunkt, jfr här ov.

(b) **Korruptionens tidsförhållande till ämbetsåtgärden.**

Åtskilliga lagar inskränka, som nämnt, korruptionen till det område, där gåvan, löftet etc. *föregått* ämbetsåtgärden; andra medtaga även, i större eller mindre omfång, sådan handling, där den *efterföljt* ämbetsåtgärden. Kombineras denna motsats med den nyss omtalade mellan ämbetsåtgärdens rättsstridighet eller rättsenlighet, så uppstå inom rekvisitets omfång fyra tänkbara fall:

- a) korruptionshandlingen *föregår* en *rättsstridig* ämbetsåtgärd;
- b) den *efterföljer* en *rättsstridig* åtgärd;
- c) den *föregår* en *rättsenlig* åtgärd;
- d) den *efterföljer* en *rättsenlig* åtgärd.

Tager man därjämte hänsyn till den ofta förekommande indelningen i olika straffbarhetsgrader, så kunna gällande lagar fördelas i följande grupper:

- a) samtliga fallen *a, b, c, d* medtagas:

aa) de sammanslås alla utan åtskillnad (o: rekvisitet omfattar, med samma straffbarhet, gåva etc., som föregått, och den, som efterföljt ämbetsåtgärden, denna må vara rättsstridig eller rättsenlig). Hit höra **R.** 117 och flera kantonallagar: **Bund** 53 *a*; **Waadt** 336; **Aarg.** 80; **Wall.** 131; **Luz.** 238 (synnerligen tydlig i detta avseende: ... *vor oder nach der Amtshandlung annimmt, oder sich überhaupt Vorteile in Beziehung auf seine Amtsverbindlichkeit geben oder versprechen lässt. Hierbei fällt nicht in Betracht, ob das Geschenk die Nichterfüllung einer Amtshandlung bezweckt habe, oder ob es angenommen worden sei, um die Amtsverbindlichkeit wirklich zu erfüllen*);

än vidare några av de anglikanska lagstiftningarne, t. ex. **Tasm.** 83¹ (*solicits, receives or obtains, or agrees to receive or obtain, any property or benefit of any kind for himself or any other person on account of anything done or omitted, or to be done or omitted, by him in or about the discharge of the duties of his office*); **Ind. Pen. C.** 161 (*motive or reward*);

$\beta\beta$) fallet *a* (föregående korrupsion i avseende på rättsstridig ämbetsåtgärd) har högre, de övriga lägre straffbarhet: **S.** 25: 5; **Fi.** 40: 1; **It.** 171 ff.; **Sp.** 396—401 (fallet *a* indelas här ytterligare i grader, jfr ov.); **Tic.** 118, 119; **Venez.** 198, 199; **Jap.** 197; **Fi. Fsl.** 14: 1;

$\gamma\gamma$) fallen *a* och *b* (α : de med rättsstridig ämbetsåtgärd) hava högre, fallen *c* och *d* (med rättsenlig ämbetsåtgärd) lägre straffbarhet: **D.** 118, 117; **T.** 332, 331; **Ung.** 465; **Bulg.** 428; **St. Gall.** 168¹, 167²; **D. Fsl.** 1924, 146; **T. Fsl.** 1927, 123, 124; **It. Fsl.** 320, 321 (skiljer i straffbarhet även mellan *c* och *d*);

$\delta\delta$) fallen *a* och *c* (α : de med föregående korrupsionshandling) hava högre, fallen *b* och *d* (med efterföljande korrupsionshandling) lägre straffbarhet: **Thurg.** 278, 280; **Mex.** 1,015, 1,014, 1,020 (skiljer i straffbarhet även mellan *a* och *c*); **Argent.** 256, 259;

β) fallen *a*, *b* och *c* medtagas:

Hithörande lagar uppställa fallen *a* och *b* i en högre, fallet *c* i en högre straffbarhetsgrad: **N.** 113, 112; **H.** 363, 362; **Perú** 349, 350; **Schw. Fsl.** 279, 280.

γ) endast fallen *a* och *b* medtagas:

Hit hör **App. A.-Rh.** 68; ävenså en och annan av ovan nämnda anglikanska lagar, t. ex. **West. Austr.** 122¹; samt på visst sätt **Tjslov. Fsl.** 185 (jfr ov. sid. 67), som emellertid har en särbestämmelse för ämbetsman, vilken är *zur Entscheidung in der Sache selbst berufen*, därom jfr ned. sid. 73.

δ) endast fallen *a* och *c* medtagas:

aa) båda fallen hava samma straffbarhetsgrad: **Ö.** 104; **Fr.** 177; **Rum.** 144; **Graub.** 78; **Schaffh.** 259; **Schwyz** 116; **Costa R.**

497; ävenså några anglikanska lagar, t. ex. **Can.** 158 *b* (jfr *ib. a: with intent to obtain*); **U. S. A. Crim. C.** 207 [117];

$\beta\beta$) fallet *a* bildar en högre, *c* en lägre straffbarhetsgrad: **Belg.** 246; **Port.** 318; **Turk.** 212 ff.; **Bern** 88 (endast såvitt, i fallet *a*, den rättsstridiga ämbetsätgärden verkliggen företogs); **Glar.** 148 (endast såvitt, i fallet *a*, *Jemand eine erhebliche Rechtskränkung erlitten hat*); **Zür.** 228, 229; **Zug** 51; **Sol.** 176, 177; **App. I.-Rh.** 52; **Chil.** 248, 249 (rättsstridig *underlåtenhet* intager här en mellanställning);

ϵ) endast fallet *a* medtages:

Hit höra några bland ovannämnda anglikanska lagar, t. ex. **N. Zeal.** 127 *a*.

(c) Konsumtionen vid (det passiva) korruptionsdeliktet.

De flesta lagar hava bestämt konsumtionen vid det passiva korruptionsdeliktet enhetligt: brottets fullbordan bestämmes efter samma regler, vare sig handlingen går före eller efter ämbetsätgärden och vare sig den sistnämnda är rättsstridig eller rättsenlig. En del lagar låta åter, allt efter dessa omständigheter, konsumtionen växla. I övrigt finnas, lagarne emellan, åtskilliga olikheter i avseende på konsumtionspunktens fixerande.

a) Lagar med *enhetlig* konsumtion.

aa) Åtskilliga av dessa lagar låta konsumtion inträda redan i och med en *ensidig handling* från ämbetsmannens sida (*»fordra»* ersättning etc.); såsom förut anmärkt, är man här inne på ett gränsområde mellan konkussion och korruption. Hit höra **Fi.** 40: 1; **D.** 117, 118; **T.** 331, 332; **Ung.** 465; **Bulg.** 428; **Bund** 53 *a*; **Schaffh.** 259; **Tic.** 118 (*chiesto o ricevuto*); **App. A.-Rh.** 68; **St. Gall.** 167, 168; **U. S. A. Crim. C.** 207 [117]; **New. Y.** 45; **Minnes.** 4800; **N. Zeal.** 127 *a*; **West. Austr.** 122¹; **Tasm.** 83¹; **Ind. Pen. C.** 161 m. fl. anglikanska; **Perú** 349, 350; **Jap.** 197; **Fi. Fsl.** 14: 1; **D. Fsl.** 1924, 146; **T. Fsl.** 1927, 123, 124; **Schw.**

Fsl. 279, 280; **Tjslov. Fsl.** 185. (Enligt lagar, tillhörande följande grupper, kan blotta »fordrandet» av gåva, som här är fullbordat korruptionsbrott, endast bliva straffbart försök);

ββ) Andra lagar anlägga på konsumtionsfrågan synpunkten av (oneröst) avtal och betrakta den passiva korruptionen såsom fullbordad, då ämbetsmannen *accepterat ett löfte*. Hit höra **Ö.** 104 (*sich einen Vorteil zuwendet oder versprechen lässt*); **Fr.** 177; **Belg.** 246, 247; **It.** 171 (*riceve . . o ne accetta la promessa*), 172 (*riceve o si fa promettere*); **Rum.** 144; **Turk.** 212 ff.; **Graub.** 78; **Aarg.** 80; **Luz.** 238; **Obw.** 62; **Glar.** 148; **Gen.** 158; **Zug** 51; **Sol.** 176; **App. I.-Rh.** 52; några anglikanska (t. ex. **Queensl.** 88); **Venez.** 198, 199; **Costa R.** 497; **It. Fsl.** 320, 321; väl även **Grek.** 456, som fordrar, att en benägenhet till accepterande tagit sig uttryck (*φανούν πρόθυμοι εις ἀποδοχήν*).

γγ) Ytterligare några lagar låta konsumtionen inträda först med *gåvans mottagande*: **Port.** 318 (*ib.* § 4 förklarar uttryckligen *a aceitação de offerecimento ou promessa* för endast försök); **R.** 117; **Waadt** 336; **Wall.** 131; **Bern** 88; **Zür.** 228.

δδ) Slutligen förekommer i sällsynta fall, att lagen för konsumtion fordrar, att ämbetsmannen »lätit bestämma sig» att företaga åtgärden, vilket (bortsett ifrån, att det naturligen förutsätter, att endast föregående korruption i detta sammanhang kriminaliserats) väl i praktiken mestadels kommer att löpa ut på, att han verkligen *företagit åtgärden* i fråga: **Schwyz** 116; **Zug** 51; **Chil.** 248, 249 (förutsätter uttryckligen ämbetsåtgärdens företagande).

β) Lagar med växlande konsumtion.

aa) Lagar, som i konsumtionsavseende skilja mellan föregående och efterföljande korruptionshandling på det sätt, att vid den förra redan den ensidiga handlingen (fordrande etc.), vid den senare gåvans mottagande utgör konsumtion: **S.** 25: 5 (ty då uttrycket i st. 3 »*betingar sig*» endast kan lämpas till före-

gående korrupktion, bestämmes för all efterföljande korrupktion handlingen genom ordet *tager*); **N.** 112, 113; **H.** 362, 363 (resp. *eene gift of belofte aanneemt* och *eene gift aanneemt*);

ββ) Lagar, som skilja föregående och efterföljande korrupktion på det sätt, att vid den förra avtalets slutande (löftets accepterande etc.), vid den senare gåvans mottagande utgör konsummationen: **Thurg.** 278, 280; **Mex.** 1,014, 1,020; **Argent.** 256, 259;

γγ) Lagar, vilka skilja den föregående korrupktion, som avsett rättsstridig ämbetsåtgärd (där avtalets slutande), från övriga fall (där gåvans mottagande utgör konsummation): **Sp.** 396 ff. (*acceptare ofrecimientos ó promesas por ejecutar* etc.) jfr 401 (*admitiere regalos que le fueren presentados*).

(5) Särskilt utbrutna fall av passiv korrupktion.

Bland sådana utbrutna fall intages det ojämförligt främsta rummet av korruptionsbrott, begånget av *domare* och med dem jämförliga funktionärer. Stundom har dock utbrytningen endast karaktären av kvalifikation.

I flera hithörande lagar omfattar detta särskilda institut även fall med icke rättsstridigt korruptionsobjekt. Så **N.** 114 (*Kræver eller modtager en Dommer, Lagrettemand, Skjønsmænd eller Sagkyndig for som saadan at handle eller have handlet til Gunst eller Skæde for den ene eller den anden af Parterne i en Retstvist nogen uberettiget Fordel for sig eller andre, eller lader han sig nogen saadan tilsige*); **D.** 120; **H.** 364 (*De rechter die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde invloed te oefenen op de beslissing van eene aan zijn oordeel onderworpen zaak* — straffskärpning, om det gäller kriminalmål); **T.** 334; **Ung.** 468; **Eng.** *Steph.* (som, i likhet med flere andra, särskilt äldre, anglikanska lagstiftningar, i fråga om passiv korrupktion endast sysselsätter sig med *judicial officers*. Om dessa heter det emellertid, 170: *Every gift or payment made in respect of or in relation to any business having been, being, or about to*

be transacted before any such person in his office is a bribe, whether it is given in order to influence the judicial officer in something to be done or to reward him for something already done, and whether the thing done or to be done is itself proper or improper); **Can.** 156 a; **NewY.** 72; **N. Zeal.** 126 a; **Tasm.** 90¹ och i allmänhet i anglikansk rätt (här förekommer stundom, liksom i **Turk.** 214, utvidgning till åklagare m. fl., t. ex. **Can.** 157 a; **Tasm.** 91¹); **Mex.** 1,018 (*Ser el cohechado juez, jurado, asesor, árbitro, arbitrador ó perito* — såsom försvärande omständighet omfattande hela begreppet *cohecho* = korruption); **Argent.** 257; **Costa R.** 498; **Perú** 351: svårare straff, om det gäller brottmål (utan avseende på rättsenligheten); **T. Fsl. 1927,** 125: vid icke-rättsstridigt korruptionsobjekt skiljes mellan att åtgärden är framtida eller förfluten; vid rättsstridigt korruptionsobjekt åter sammanföras dessa fall (*Ein Richter oder Schiedsrichter, der ein Entgelt dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er eine richterliche Handlung vorgenommen oder unterlassen hat, wird mit Gefängnis bestraft. Ein Richter oder Schiedsrichter, der ein Entgelt dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er künftig eine richterliche Handlung vornehme oder unterlasse, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft. Wenn die Vornahme oder Unterlassung der richterlichen Handlung eine Rechtsbeugung oder eine andere Verletzung der richterlichen Pflichten enthält oder enthalten soll, ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren*); **Tjslov. Fsl.** 185, vilket, såsom förut nämnt, endast vid det särskilda (men i detta lagverk mer än eljest omfattande) institutet straffar korruption med rättsenligt objekt (och vid rättsstridigt objekt höjer straffet).

I andra lagar inskränkes det *särskilda* institutet till fall med rättsstridigt korruptionsobjekt (även om inskränkningen icke alltid göres fullt uttrycklig). Hit torde vara att räkna **Fr.** 181—183; **Belg.** 249—251; **It.** 172; **Port.** 319, 320; **Bulg.** 430; **Zür.** 216 (*welcher sich . . . bestechen lässt, um eine Pflichtverletzung zu Gunsten oder zum Nachteil der einen Partei zu verüben*); **Bas.** 172² (*Lässt sich ein Richter in einer Zivil- oder Strafsache bestechen, um zu*

Gunsten oder Ungunsten eines Beteiligten pflichtwidrig zu handeln); **Gen.** 161.

Beträffande *konsummationen* av detta särskilda korruptionsbrott låta flertalet europeiska lagar densamma inträda redan med den ensidiga handlingen (*fordrandet* av gåva etc.); undantag härifrån utgör **H.** (jfr ov.). Bland ovan citerade utomeuropeiska lagar hava de av den spanska gruppen bestämt konsummationspunkten, efter avtalsprincipen, till mottagandet av löfte; de övriga låta den inträda i och med den ensidiga handlingen (*asks, solicits, attempts to obtain* etc.).

Stundom förekomma stadganden om *strafffrihet* för den bestuckne, som är villig att uppträda som *vittne* mot korruptören. Så **Nebr.** 157, 165 (juryman blir straffri, *if he shall give testimony at the request of the County Attorney against the person who has given to him or who has agreed to give to him any valuable consideration or gratuity whatever, for the giving of his verdict, award or report in favor of any particular person*).

Även andra fall av korruption utbrytas stundom, särskilt i anglikansk rätt, och uppställas såsom särskilda institut, exempelvis *säljande av ämbeten*: **Can.** 162 a; **Iowa** 4878; **N. Zeal.** 128 etc. Jfr **Eng. Steph.** 184, där emellertid fallet uppställles icke såsom ämbetsbrott, utan såsom allmänt brott.

(6) **Pekulat.**

Pekulatet, ämbetsmans förskingring i ämbetet, förekommer ännu mycket allmänt i gällande lagar, men har i modern lagstiftning börjat förlora terräng (i det dylik gärning sålunda straffas enligt den vanliga förskingringsbestämmelsen, eventuellt såsom kvalifikation). Att pekulatet av ålder har uppställts såsom särskilt brott, beror dels därpå, att förskingring i ämbetet an-

setts böra straffas väsentligt strängare än vanlig förskingring (för vilken straffet i äldre lagar tidvis var ganska mildt) och särskilt också böra beläggas med stränga ämbetsstraff (därest strafflagen opererade med dylika); dels även därpå, att ämbetsförskingringens *rekvisit* gjordes strängare, nämligen mera omfattande, än den vanliga förskingringens. Denna större stränghet i fråga om rekvisitet — yttrande sig bl. a. däri, att ämbetsförskingring kanske ansetts föreligga i och med att ämbetsmannen visade sig insolvent beträffande omhänderhafda medel, även om denna insolvens var helt övergående — har stundom medfört, att särskilda mildringsgrunder uppställts vid ämbetsförskingringen (t. ex. om deficit inom kort tid täckes). Å andra sidan har strängheten, utom i fråga om rekvisitet, stundom även tagit sig uttryck i uppställandet av legalkonkurrenser särskilt med förfalskning (också i lagar, som icke känna en dylik legalkonkurrens vid vanlig förskingring). — Nångång förekommer, att pekulatet vidgas utöver begreppet förskingring och omfattar även *olovligt brukande*. Så **It. Fsl.** 316⁵ (*Qualora sia fatto soltanto uso privato della cosa mobile*). Även **Port.** 313 talar om *applicar a uso proprio* men med tillsatsen *faltando á applicaçoao legal*; liknande även i andra lagar.

Pekulatet såsom särskilt ämbetsbrott resp. såsom kvalifikation av det allmänna brottet uppställs i **S.** 25: 11 (*Tillgriper och förskingrar ämbetsman penningar eller annat, vare sig statens eller annans tillhörighet, som han i kraft av sitt ämbete till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit*); **Fi.** 40: 7 (*Försnillar tjänsteman penningar eller annat, som han för tjänstens skull mottagit eller har i sin värjo*); **D.** 135 (*Befindes nogen Embedsmand, der har offentlige Midler under Hænder og derfor staaer til Regnskab, at have Kasseangel . . . Hvad ovenfor er anført om Mangler med Hensyn til betroede Penge og Penge-Effekter, finder ogsaa Anvendelse i Henseende til Korn, Furage, Materialier og andre lignende Genstande* — sträng kvalifikation, om förskingraren avviker med någon del av de anförtrodda medlen eller gör försök därtill [maximum: 8 års straffarbete]); **H.** 359

(De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk geld of geldswaardig papier, dat hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert of toelaat dat het door een ander weggenomen of verduisterd wordt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat); **T.** 350 (Ein Beamter, welcher Gelder oder andere Sachen, die er in amtlicher Eigenschaft empfangen oder in Gewahrsam hat, unterschlägt); **Ö.** 181 (Als ein Verbrechen ist diejenige Veruntreuung zu behandeln, wenn jemand ein, vermöge seines öffentlichen (Staats- oder Gemeinde-)Amtes oder besonderen obrigkeitlichen oder Gemeindeauftrages ihm anvertrautes Gut im Betrage von mehr als 25 S vorenthält oder sich zueignet — uppställs såsom kvalifikation av det allmänna brottet); **Ung.** 462; **Fr.** 169—172 (Tout percepteur, tout commis à une perception, dépositaire ou comptable public, qui aura détourné ou soustrait des deniers publics ou privés, ou effets actifs en tenant lieu, ou des pièces, titres, actes, effets mobiliers qui étaient entre ses mains en vertu de ses fonctions): den förskingrande ämbetsmannen skall förklaras à jamais incapable d'exercer aucune fonction publique; allt efter värdet eller det tillgripnas proportion till de omhänderhavda medlen m. m. är straffet *des travaux forcés à temps* eller *emprisonnement* i 2—5 år; *ib.* 408² (för andra allmänna funktionärer än de i 169 nämnda [ävensom för enskilda tjänare m. fl.]: kvalifikation av det allmänna förskingringsbrottet 408¹, varom jfr **Spec. Utk.** III, 36); **Belg.** 240 (*qui étaient entre ses mains, soit en vertu, soit à raison de sa charge*); **It.** 168 (*Il pubblico ufficiale, che sottrae o distrae danaro o altra cosa mobile di cui egli abbia, per ragione del suo ufficio, l'amministrazione, l'esazione o la custodia*); **Sp.** 405 (*los sustrajere ó consintiere que otros los sustraigan*); **Port.** 313 (*Todo o empregado publico que em rasão das suas funcções tiver em seu poder dinheiro, titulos de credito, ou effeitos moveis pertencentes ao estado, ou a particulares, para guardar, despender ou administrar, ou lhes dar o destino legal, e alguma cousa d'estas furtar, maliciosamente levar, ou deixar levar ou furtar a outrem; ou applicar a uso proprio ou alheio, falttando à applicação ou entrega legal*); **R.** 116¹ (kvalificerat för vissa äm-

betsmän och vid högre värde); **Bulg.** 421; **Turk.** 202; **Waadt** 349 (allmänt: *qui commet, dans sa gestion, des fraudes ou des malversations au préjudice de cette administration*); **Aarg.** 86 (die er zu verwalten und zu verrechnen hat), 87 (die ihm vermöge seines Amtes von Behörden oder Privaten anvertraut werden); **Luz.** 249 (Gelder, welche er einzuziehen oder zu verwalten hat, sich zueignet, in seinem Nutzen verwendet, unterschlägt, oder statt sie in der Kasse zu haben, verbraucht); **Tic.** 111; **Gen.** 155; **Mex.** 1,026 (definition), 1,027 (*No servirá de excusa al que comete el delito de peculado, el haber hecho la distracción con ánimo de devolver, con sus réditos ó frutos aquello de que dispuso*); **Chil.** 233; **Argent.** 260 ff.; **Costa R.** 501 ff.; **Perú** 346; **Venez.** 195; **D. Fsl. 1924,** 156 (kvalifikation av det allmänna brottet: *Har nogen i Udførelsen af offentlig Tjeneste eller Hverv gjort sig skyldig i . . Underslæb, Utroskab . . kan den for den paagældende Forbrydelse foreskrevne Straf forhøjes med indtil det halve*); **T. Fsl. 1927,** 131 (*Ein Amtsträger, der eine ihm amtlich anvertraute oder zugängliche Sache stiehlt, unterschlägt oder sich unberechtigt aneignet*); **Schw. Fsl.** 122³ (kvalifikation av det allmänna förskingringsbrottet och uppställt tillsammans med detta); **Tjslov. Fsl.** 319 (likaså: *wenn die Tat von einer zur Ausübung der öffentlichen Macht berufenen Person bei der Ausübung ihres Amtes oder unter Missbrauch ihres Amtes oder des damit verbundenen Rechtes begangen wird*); **It. Fsl.** 316, 317 (skiljer *peculato*, där skadan träffar det allmänna, och *malversazione*, där den drabbar privat), 318 (medtager den, som begagnar sig av annans *error*).

Även den anglikanska rätten plägar behandla pekulatet, om ock med mera svävande begränsning, såsom självständigt ämbetsbrott. Jfr **Eng. Steph.** 158 (»Frauds and breaches of trust by officers»: *Every public officer commits a misdemeanour who, in the discharge of the duties of his office, commits any fraud or breach of trust affecting the public, whether such fraud or breach of trust would have been criminal or not if committed against a private person*); **Can.** 160; **New Y.** 114²; **Mississ.** 1204; **Tex.** 272 etc.; **Vict.** 148; **New S. Wal.** 150 o. s. v. Mera inskränkt t. ex. **U. S. A. Crim. C.**

183 [97] (*embezzle or wrongfully convert to his own use any money or property etc.*). — Stundom uppställas särskilda regler om bevisningen, t. ex. **U. S. A. Crim. C.** 180 [94], 181 [95]; **N. S. Wal.** 161 (*It shall not be necessary to prove the larceny or embezzlement by the accused of any specific sum of money, if there is proof of a general deficiency on the examination of the books of account or entries kept or made by him or otherwise, and the jurors are satisfied that he stole or fraudulently embezzled the deficient money or any part thereof*); jfr **Vict.** l. c.

Såsom ovan nämnt, mildras eller bortfaller straffet stundom, då skadan bortfaller. Bland andra frågor, på vilka lagarne någon gång ingå, uppstår här den, huruvida mildringen skall inträda, då skadan (för det allmänna) täckes av ett på förhand överlämnat kautionsbelopp resp. ställd borgen eller tagen försäkring (jfr *N. J. A.* 1903, 252; 1905, 335; 1908, 415).

Bestämmelser om bortfallande eller mildring av straffet förekomma i **S.** 25: 11 *i. f.* (*Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet därför ställa, att någon skada av tillgreppet ej komma kan*); **Fi.** 40: 7² (likaså); **D.** 135⁴ (*Dersom den forefundne Kasseangel dækkes inden 3 Gange 24 Timer, kan under iøvrigt formildende Omstændigheder Tiltale bortfalle, naar vedkommende Ministerium dertil giver sit Samtykke* — jfr **D.** 254 om vanlig förskingring och **Spec. Utk. IV**, 82); **Ung.** 464 (då skadan kan täckas av ämbetsmannens kaution); **It.** 168² (*Se il danno . . sia interamente risarcito prima dell'invio al giudizio* — straffmildring); **Sp.** 407 (*El funcionario que con daño ó entorpecimiento del servicio público aplicar á usos propios ó ajenos los caudales ó efectos puestos á su cargo* — vanligt pekulatstraff, om beloppet ej ersättes; däremot ytterligare straffnedsättning, om ingen »stockning» [*entorpecimiento*] uppstod för det allmänna); **Bulg.** 423 (då skadan antingen täckes av ämbetsmannens kaution eller dock ersättes före inledandet av strafförfarande); **Turk.** 202² (straffet nedsattes med hälften, om

skadan är ringa eller täckes före målets överlämnande till domstol; med tredjedelen, om den täckes åtminstone före domens meddelande); **Luz.** 251 (*Wenn jedoch gewiss ist, dass der Beamte ohne die Absicht, das Anvertraute zu veruntreuen, und ohne Gefahr für den Staat oder einen Privaten, auch ohne dabei einen Betrug zu begehen, die ihm anvertrauten Gelder oder Effekten zu seinem Privatvorteile benutzte, so ist er nebst der Amtsentsetzung bloss mit einer Geldstrafe bis auf 2000 Franken zu belegen*); **Bern** 92 i. f. (*Es kann je nach Umständen Strafflosigkeit eintreten, wenn der Angeschuldigte den Wert der unterschlagenen Sache auf geschehene Aufforderung hin sofort vollständig ersetzt*); **Tic.** 111, 112 (stadgar bl. a. bötestraff, även om de olovligt använda medlen ersatts av ämbetsmannen före upptäckten); **Mex.** 1,030: stark nedsättning av straffet, om gottgörelse lämnas före domens lagakraftvinnande, och ett helt obetydligt straff, om den lämnas inom tre dygn från upptäckten (*Las penas de que hablan los dos artículos anteriores, se reducirán á arresto menor, si dentro de los tres días siguientes á aquel en que se descubrió el delito devolvieren el reo lo substraído. Pero cuando haga la devolución después de ese término y antes de que recaiga una sentencia definitiva, la pena se reducirá á la tercia parte de la que corresponda con arreglo á dichos artículos*); **Chil.** 235 (nedsättning, om skadan täckes; ytterligare nedsättning, om ingen »stockning» uppstått för det allmänna); **Venez.** 195. Bland förslagen hör hit **It. Fsl.** 316, som bestämmer den kritiska punkten till domens meddelande.

Legalkonkurrens med förfalskning uppställs i **S.** 25: 12 (*Har ämbetsman, som i 11 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit influtna medel eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett vederligen oriktiga verifikationer, eller förövat annat sådant bedrägeri; dömes, ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet därför ställer — det konkurrerande elementet sträcker sig här — sär-*

skilt genom medtagande av s. k. intellektuell förfalskning — väsentligt utöver lagens tekniska förfalskningsbegrepp i 12 kap.; jfr även *N. J. A.* 1902, 484); **Fi.** 40: 7³; **D.** 135² (*naar han paa svingagtig Maade har søgt at skjule Kasse mangelen, saasom naar de til Indførelse af Indtægterne eller Udgifterne eller til Kontrol med samme bestemte Bøger, Registre eller Regninger forsætlig ere urigtig førte, forfalskede eller skaffede til Side, eller naar falske Regnskaber eller Regnskabsuddrag eller andre Bilag til samme ere fremlagte, eller Indholdet falskeligt er angivet paa Fustager, Poser eller Pakker*); **T.** 351 (i huvudsak = **D.**); **Ung.** 463 (förfalskning eller annat med pekulatet sammanhängande brott); **Bulg.** 422 (likaså); **Turk.** 203 förfalskning eller bedrägeri m. m.: *enfin, en se livrant à toute sorte de fraudes et de vols de nature à tromper les départements compétents et à empêcher la découverte de ces faits*; även här straffnedsättning, *si le préjudice a été entièrement réparé par l'inculpé, avant son renvoi devant le tribunal*); **Aarg.** 88 a [*Wenn mit der Veruntreuung zugleich Täuschung oder Verheimlichung (falsche Buch- oder Rechnungsführung) verbunden ist*]; **Luz.** 250¹; **Tic.** 114: allmän bestämmelse om brottsligt medel (*Se, per eseguire o nascondere il peculato, il reo abbia commesso falsità nei conti, nei registri o documenti, o siasi valso di altro mezzo costituente un crimine o delitto*); **U. S. A. Crim. C.** 189. — Det bör vidare anmärkas, att många lagar, vilka icke hava ifrågavarande legalkonkurrens, uppställa ämbetsförfalskning såsom särskilt brott, vilket sålunda eventuellt konkurrerar med pekulatet; jfr härom ned.

Inom den spanska strafflagsgruppen förekomma rekvisit, stundom betecknade såsom pekulat, stundom icke, men i varje fall skiljande sig från det vanliga pekulatet genom frånvaron av ett lukrativt moment. Sådana rekvisit äro: att ämbetsmannen använt medlen för annat *publikt* ändamål än avsett varit; att han självrådigt utlånar allmänna medel; att han självrådigt utbetalar en statens skuld före förfallodagen; att han självrådigt

ger anstånd med en förfallen skuld. Här må anföras: **Sp.** 408 (olovlig användning för annat *allmänt* ändamål: *El funcionario público que diere á los caudales ó efectos que administrare una aplicación pública diferente de aquella á que estuvieren destinados* — olika straff, allteftersom olägenhet uppstod för det allmänna eller icke); **Port.** 313 § 3 (*Se der o dinheiro a ganho, ou o emprestar ou pagar antes do vencimento, ou se, estando encarregado da arrecadação ou cobrança de alguma cousa pertencente ao estado, der espaço ou espera ao devedor*), *ib.* § 4 (*Se der ao dinheiro publico um destino para uso publico diferente d'aquelle para que era destinado*) — i denna lag betecknas fallen uttryckligen såsom *peculato*; **Mex.** 1,009 (*El funcionario público que, teniendo á su cargo caudales del Erario, les dé una aplicación pública distinta de aquella á que estuvieren destinados, ó hiciere un pago ilegal*); **Chil.** 236; **Argent.** 260, 264; **Costa R.** 500; **Perú** 348; **Bras.** 222 (även olovligt utlånande av penningar). — Om vissa formella föreskrifter i anglikansk rätt, i någon mån sammanhängande med pekulat, jfr ned. s. 111.

(7) Ämbetsförfalskning.

Särskilda bestämmelser om ämbetsmans i ämbetet begångna (dokument-)förfalskningsbrott förekomma i de allra flesta lagar (jfr **Spec. Utk. VI**, 83), än bland ämbetsbrotten, än bland förfalskningsbrotten, och i båda fallen än med självständigt rekvisit (eventuellt såsom legalkonkurrens, särskilt, såsom i nyss omhandlade fall, med pekulat) än i form av en kvalifikation av det allmänna brottet (och således utan att i övrigt göra någon ändring i dettas rekvisit). Av de fyra former, i vilka förfalskningsinstitutet (med avseende på förfalskningsåtgärden) kan indelas (se **Spec. Utk. VI**, 58 ff.), nämligen den positiv-materiella, den negativ-materiella, den positiv-immateriella och den negativ-immateriella, förekommer den sistnämnda sällan såsom ämbetsbrott (jfr dock t. ex. **Mex.** 748, 746 [*negando ser suya la firma con que haya*

suscrito un documento]). I övrigt kan anmärkas, att ämbetsbrott tillhörande de båda positiva formerna i romanska lagar vanligen uppställas bland förfalskningsbrotten (som i nämnda lagar ofta endast innefatta dessa två former) — vare sig såsom självständiga rekvisit eller såsom kvalifikationer av de allmänna förfalskningsbrotten — men i andra lagar vanligen bland ämbetsbrotten.

(a) **Positiv-materiell förfalskning.**

Hithörande bestämmelser finnas i **S.** 25: 12 (legalkonkurrens med förskingring, jfr ov.); **Fi.** 40: 7³ (likaså); **D.** 133 (*Hvis nogen Embedsmand, for at tilvende sig eller andre en Fordel eller for at skade andre . . . forfalsker . . . Dokumenter, som ifølge hans Embede ere ham betroede eller tilgængelige for ham*), 135² (legalkonkurrens); **H.** 360 (*De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk boeken of registers, uitsluitend bestemd tot contrôle van de administratie . . . vervalscht*); **T.** 348² (*welcher eine ihm amtlich anvertraute oder zugängliche Urkunde vorsätzlich . . . verfälscht*), 349 (högre straff vid lukrativt eller damnativt syfte), **Ung.** 393 (bland förfalskningsbrotten: kvalifikation), 463 (legalkonkurrens); 351 (legalkonkurrens); **Fr.** 145 (bland förfalskningsbrotten: *Tout fonctionnaire ou officier public qui, dans l'exercice de ses fonctions, aura commis un faux, soit par fausses signatures, soit par altération des actes, écritures ou signatures . . . soit par les écritures faites ou intercalées sur des registres ou d'autres actes publics, depuis leur confection ou clôture*); **Belg.** 194 (= Fr.); **It.** 275 (bland förfalskningsbrotten: *Il pubblico ufficiale, che, nell'esercizio delle sue funzioni, forma, in tutto o in parte, un atto falso o altera un atto vero, ove ne possa derivare pubblico o privato documento . . . Agli atti originali sono equiparate le copie autentiche di essi, quando, a norma di legge, tengano luogo dell' originale mancante*); **Sp.** 314 (bland förfalskningsbrotten: *El funcionario público que, abusando de su oficio, cometiere falsedad: 1º. Contrahaciendo ó fingiendo letra, firma ó rúbrica . . . 6º. Haciendo en documento verdadero cualquiera alteración ó*

intercalación que varíe su sentido . . 8°. *Intercalando cualquiera escritura en un protocolo, registro ó libro oficial*), 328; **Port.** 218 (i huvudsak = Sp.); **R.** 120; **Bulg.** 354 (bland förfalskningsbrotten: kvalifikation), 422 (legalkonkurrens); **Turk.** 203 (legalkonkurrens); **Waadt** 350; **Graub.** 181 (bland förfalskningsbrotten: kvalifikation); 184 (likaså); **Wall.** 180 (likaså); **Aarg.** 84 (*Ein Beamteter oder Notar, der wissentlich und in der Absicht, Jemanden widerrechtlich zu begünstigen oder zu beschädigen, in Amtssachen . . . Urkunden verfälscht*), 88 a; **Luz.** 249, 250; **Obw.** 63²; **Bern** 107 (bland förfalskningsbrotten; = Fr.); **Glar.** 149; **Zür.** 211; **Tic.** 114; **Gen.** 131 (bland förfalskningsbrotten; = Fr.); **Schwyz** 115; **New Y.** 114¹; **Mex.** 714 etc. (bland förfalskningsbrotten: kvalifikation); **Chil.** 193 (likaså); **Argent.** 291, 298 (likaså); **Venez.** 317 (bland förfalskningsbrotten); **Costa R.** 532 (stämplar och märken: kvalifikation bland förfalskningsbrotten); **Perú** 368 (bland förfalskningsbrotten; kvalifikation); **Venez.** 317 (bland förfalskningsbrotten); **Jap.** 156 (likaså). **Fi. Fsl.** 14: 6 *i. f.*; **D. Fsl. 1924**, 156 (endast kvalifikation, men upptagen bland ämbetsbrotten, jfr ov.); **T. Fsl. 1927**, 132 (urkunder [jfr Spec. Utk. VI, 33]: *in der Absicht . . . dass davon im Rechtsverkehr zum Beweis eines Rechtes, eines Rechtsverhältnisses oder einer Tatsache Gebrauch gemacht werde*); 133 (Beglaubigungszeichen), 134 (andra bevismedel: *in der Absicht, dass davon in einem Rechtsverfahren vor einer Behörde oder einem Schiedsgericht Gebrauch gemacht werde*); **Tjslov. Fsl.** 197 (*Ein Organ der öffentlichen Macht, das eine Urkunde oder eine Aufzeichnung, die für eine Amtshandlung wichtig sind und die es zufolge seiner Amtspflicht aufbewahrt oder zu denen ihm sein Amt Zutritt gewährt . . . fälscht*).

I några romanska lagar uppställas särskilda rekvisit för några positiv-materiella förfalskningsbrott av ämbetsman, rörande pass, sjukbetyg och andra certifikater m. m. (fall, som hava större praktisk betydelse och i större utsträckning särskilt uppställas inom den positiv-immateriella förfalskningens område). Hit höra t. ex. **Belg.** 208; **It.** 287; **Port.** 224⁶; **Waadt** 350²; **Gen.** 135, 146.

(b) **Positiv-immateriell förfalskning.**

Såsom särskilt ämbetsbrott förekommer endast den form av positiv-immateriell förfalskning, som plägar benämnas *intellektuell förfalskning* (jfr **Spec. Utk.** VI, 59). Denna återfinnes emellertid så mycket oftare; i de romanska lagarne, som nämnt, bland förfalskningsbrotten.

Hit höra **S.** 25: 12 (endast i legalkonkurrens med förskingring); **Fi.** 40: 6 (*Har tjensteman, för att bereda sig eller annan nytta eller skada annan, emot bättre vetande: 1) i dombok, protokoll, kronoräkenskapsbok, kyrkobok, mantalsförteckning, jordebok, eller annan handling, som honom åligger föra eller utfärda, sanningslöst antecknat eller intyogat något, som kan inverka på annans rätt eller rättsförhållande: 2) orätt satt rå eller rör eller märke för vattenhöjd eller annat likartat märke; eller 3) missbrukat stämpling eller märkning, som varit honom betrodd*); **N.** 120 (*Har en offentlig Tjenestemand i nogen Tjenesten vedkommende Protokol anført Usandhed eller lagt Skjul paa Sandheden, eller har han ved Udfærdigelsen af Protokoludskrift, Telegram eller Telefonmeddelelse eller ved Stämpling, Merkning eller anden tjenstlig Erklæring, der er afgiven for at tjene som Bevis, anført eller bevidnet Usandhed eller lagt Skjul paa Sandheden*); **D.** 133 (*Hvis nogen Embedsmand, for at tilvende sig eller andre en Fordel eller for at skade andre, i de til hans Embede hørende Protokoller anfører, hvad der ikke er foregaaet, eller anfører noget anderledes, end det er foregaaet, udsteder Dokumenter, som han har at udfærdige efter sine Embedsbøger, af et falsk Indhold*), 134 (*Har nogen foretaget nogen af de i § 133 ommeldte Handlinger, uden at Gerningen kan henføres under Bestemmelserne i samme, eller iøvrigt i Embedsmedfør afgivet en falsk Attest eller Forklaring, eller forsætlig undladt i Attesten eller Forklaringen at oplyse Omstændigheder, der maa anses væsentlig at henhøre til den omhandlede Sag*); **H.** 360 (*De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk boeken of registers, uitsluitend bestemd tot contrôle van de administratie, valschelijk opmaakt*); **T.** 348¹ (*Ein Beamter, welcher*

zur Aufnahme öffentlicher Urkunden befugt, innerhalb seiner Zuständigkeit vorsätzlich eine rechtlich erhebliche Tatsache falsch beurkundet oder in öffentliche Register oder Bücher falsch einträgt), 349 (kvalifikation vid lukrativt eller damnativt syfte); **Ö.** 102 b (jeder Beamte, der in Amtssachen, daher auch ein Notar, der bei Aufnahme oder Ausfertigung einer Notariatsurkunde eine Unwahrheit bezeugt); **Ung.** 349 etc. (bland förfalskningsbrotten); **Fr.** 146 (bland förfalskningsbrotten: *Sera aussi puni des travaux forcés à perpétuité, tout fonctionnaire ou officier public qui, en rédigeant des actes de son ministère, en aura frauduleusement dénaturé la substance ou les circonstances, soit en écrivant des conventions autres que celles qui auraient été tracées ou dictées par les parties, soit en constatant comme vrais des faits faux, ou comme avoués des faits qui ne l'étaient pas*); **Belg.** 195 (i huvudsak = Fr.); **It.** 276 (bland förfalskningsbrotten: *Il pubblico ufficiale, che, ricevendo o formando un atto nell' esercizio delle sue funzioni, attesta come veri e seguiti alla sua presenza fatti o dichiarazioni non conformi a verità, od omette o altera le dichiarazioni da lui ricevute, ove ne possa derivare pubblico o privato nocumento*), 277 (*Il pubblico ufficiale, che, supponendo un atto pubblico, ne simula una copia e la rilascia in forma legale, ovvero rilascia una copia di un atto pubblico diversa dall'originale, senza che questo sia stato alterato o soppresso*); **Sp.** 314 (bland förfalskningsbrotten); **Port.** 218 (likaså); **R.** 120; **Bulg.** 355 etc. (likaså); **Waadt** 351; **Graub.** 206 (*Ein Beamter, welcher, mit böser Gefährde, durch ein mündliches oder schriftliches Zeugnis oder eine andere amtliche Ausfertigung, eine Unwahrheit bezeugt oder die Wahrheit entstellt*); **Wall.** 180 jfr 178^{5, 6} (bland förfalskningsbrotten: kvalifikation); **Aarg.** 84 (*in Amtssachen Unwahrheit bezeugt*); **Luz.** 248 (*Urkunden, deren Aufnahme oder Ausstellung ihm vermöge seines Amtes obliegt, unrichtig ausstellt*); **Bern** 107 (bland förfalskningsbrotten; i huvudsak = Waadt); **Glar.** 149 (= Luz.); **Zür.** 211; **Gen.** 132 (bland förfalskningsbrotten; = Fr.); **Schwyz** 115; **St. Gall.** 169 (*Wer als Beamter oder Bediensteter seine öffentliche Stellung in betrügerlicher Absicht zur Anfertigung von öffentlichen, formell echten, in ihrem Inhalte aber unwahren Urkunden (Protokollen,*

Berichten, Rechnungen u. s. w.) missbraucht); **Freib.** 183 (*Le fonctionnaire ou le notaire qui constate faussement, dans un titre, un fait ayant une portée juridique, notamment en certifiant faussement l'identité d'une personne, l'authenticité d'une signature ou l'exactitude d'une copie*); **U. S. A. Crim. C.** 194 [105]; 195 [106]; **Calif.** 167 (*Every public officer authorized by law to make or give any certificate or other writing, who makes and delivers as true any such certificate or writing, containing statements which he knows to be false, is guilty of a misdemeanour*); **Mex.** 714; **Chil.** 193; **Argent.** 298 jfr 293; **Perú** 368; **Venez.** 318, 319 (i samtliga dessa spanska lagar, såsom kvalifikation, bland förfalskningsbrotten); **Fi. Fsl.** 14: 6 (i huvudsak = Fi.); **D. Fsl. 1924,** 156 (endast kvalifikation, men upptagen bland ämbetsbrotten); **T. Fsl. 1927,** 132 (*Ein Amtsträger, der innerhalb seiner Zuständigkeit ein Recht, ein Rechtsverhältnis oder eine Tatsache in einer öffentlichen Urkunde in der Absicht unrichtig beurkundet, dass davon im Rechtsverkehr zum Beweise des Rechtes, des Rechtsverhältnisses oder der Tatsache Gebrauch gemacht werde*), 133 (motsvarande i fråga om Beglaubigungszeichen); **Schw. Fsl.** 281¹ (*Beamte oder Personen öffentlichen Glaubens, die eine rechtlich erhebliche Tatsache unrichtig beurkunden, namentlich eine falsche Unterschrift oder eine unrichtige Abschrift beglaubigen*); **Tjslov. Fsl.** 198 (*Ein öffentlicher Beamter oder eine andere nach dem Gesetz öffentlichen Glauben geniessende Person, die in dieser Eigenschaft in einer Urkunde, einem öffentlichen Buch oder einem amtlichen Register eine unwahre rechtlich bedeutsame Tatsache beglaubigt*).

De mindre fall (certifikater etc.), som ovan berörts (s. 83), förekomma, i fråga om positiv-immateriell förfalskning, ganska allmänt, särskilt i romanska lagar, såsom särskilda ämbetsbrott, men nästan alltid uppställda bland förfalskningsbrotten: **Ung.** 408 ff.; **Fr.** 155, 158, 160; **Belg.** 202, 204, 208; **It.** 287, 290; **Sp.** 317, 320, 323, 324; **Port.** 224, 225; **Bulg.** 367, 440; **Waadt** 350²; **Bern** 111⁴; **Bas.** 75²; **Gen.** 135, 141, 143, 146; **Freib.** 153; **Mex.** 725; **Chil.** 199, 203; **Venez.** 329; **Costa R.** 539 (som skiljer mellan att förfalskningsprodukten varit *capaz de producir perjuicio en asunto*

sometido á resolución de los Tribunales o de autoridades o juntas de administración de cualquier clase och att så ej varit förhållandet).

(c) **Negativ-materiell förfalskning.**

Den negativ-materiella förfalskningen, såsom allmänt brott, behandlas i lagarne mycket olika (jfr **Spec. Utk. VI, 74**), än som förfalskning, än såsom bedrägeri, oredlighet, skadegörelse, stöld eller fördelad på olika av dessa institut; än uppställles den överhuvud icke såsom allmänt brott i strafflagen. Oberoende härav är frågan, huruvida lagen uppställer ett särskilt *ämbetsbrott*, innefattande negativ-materiell förfalskning: ett sådant saknas i många fall, där ett motsvarande allmänt brott finnes (t. ex. **S.; Fi.; N.**); men finnes däremot icke blott i lagar, där det allmänna brottet förekommer vare sig såsom förfalskning (**T.; Ö.** etc.) eller skadegörelse (**Fr.; Belg.**) etc. utan även i lagar, som icke uppställa det allmänna brottet (**H.; Sp.**).

Hithörande bestämmelser förekomma i **D. 133** (*tilintetgør eller paa anden Maade forvansker Dokumenter, som ifølge hans Embede ere ham betroede eller tilgængelige for ham* — det allmänna brottet behandlas såsom bedrägeri, 252); **H. 361** (*opzettelijk zaken bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers, welke hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert, vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, of toelaat, dat zij door een ander worden weggemaakt, vernield, beschadigt of onbruikbaar gemaakt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat* — det allmänna brottet saknas); **T. 348²** (*welcher eine ihm amtlich anvertraute oder zugängliche Urkunde vorsätzlich vernichtet, beiseite schafft, beschädigt oder verfälscht* — det allmänna brottet behandlas såsom förfalskning, 274), 349 (kvalifikation vid lukrativt och damnativt syfte); **Ö. 102 c** (*der eine seiner Amtsaufsicht anvertraute Urkunde vernichtet* — det allmänna brottet behandlas, jämte annan förfalskning, såsom bedrägerikvalifikation, 201 a); **Ung. 398** (det allmänna brottet behand-

las såsom förfalskning); **Fr.** 173 (*Tout juge, administrateur, fonctionnaire ou officier public qui aura détruit, supprimé, soustrait ou détourné les actes et titres dont il était dépositaire en cette qualité, ou qui lui auront été remis ou communiqués à raison de ses fonctions* — det allmänna brottet behandlas som skadegörelse, 439); **Belg.** 241 (*détruit ou supprimé* — det allmänna brottet behandlas såsom skadegörelse, 527); **It.** 202² (avser endast förstörande etc. av *corpi di reato, atti o documenti custoditi in un pubblico ufficio o presso un pubblico ufficiale per ragione di tale sua qualità*; bland »delitti contro la pubblica amministrazione» — det allmänna brottet, 283, bland förfalskningsbrotten); **Sp.** 375 (*sustrajere, destruyere ú ocultare* — det allmänna brottet saknas); **Bulg.** 358 (det allmänna brottet såsom förfalskning); **Waadt** 334; **Wall.** 131⁵; **Luz.** 248; **Obw.** 63²; **Glar.** 149; **Zür.** 226; **Tic.** 221 jfr 216; **Gen.** 157; **Schwyz** 115; **Neuch.** 144; **Freib.** 185 jfr 154 (endast kvalifikation men upptagen bland ämbetsbrotten); **NewY.** 114¹; **Argent.** 298 jfr 294; **Perú** 368 jfr 366; **Venez.** 231² (liknande It.); **D. Fsl. 1924**, 156 (kvalifikation bland ämbetsbrotten); **T. Fsl. 1927**, 132 (*Urkunde*), 133 (*Beglaubigungszeichen*), 134 (varje bevismedel, vid syfte att hindra dess användning *in einem Rechtsverfahren vor einer Behörde oder einem Schiedsgericht*); **Tjslov. Fsl.** 197.

Förutom bestämmelserna om dokumentsförfalskning av ämbetsman förekomma även, isynnerhet inom den spanska gruppen, bestämmelser, som ingå under eller beröra institutet *myntförfalskning* (jfr **Spec. Utk. VI**, 89): **Belg.** 171, 172; **Mex.** 676; **Argent.** 287; **Costa R.** 526; **Perú** 375, 378; **Bras.** 244.

(8) Yppande eller utnyttjande av hemlighet.

Pliktstridigt yppande av hemlighet förekommer under olika synpunkter kriminaliserat i strafflagarne. Straffbestämmelserna rikta

sig stundom mot personer i sådan *enskild tjänst* (fabriksarbetare m. fl.), att de genom tjänstens beskaffenhet måste erhålla kännedom om fakta, vilkas hemlighållande — uttryckligen eller tacite — förutsättes. — De rikta sig stundom mot personer (läkare, advokater etc.), som på grund av sitt *yrke* i förtroende av sina klienter mottaga meddelanden, vilka — likaledes uttryckligen eller tacite — måste anses avgivna under förutsättning av hemlighållande. Slutligen kunna bestämmelserna rikta sig mot *allmänna funktionärer*, vilka genom sin ämbetsställning dels erhålla kännedom om egentliga »ämbetshemligheter» dels, med eller mot den enskildes vilja, erhålla del av hans hemligheter. Delvis kunna nämnda synpunkter sammanfalla, särskilt bestämmelserna om yrkesplikt att bevara hemlighet och dylik ämbetsplikt; det förekommer också, att lagarne sammanslå dem. — Enligt **N. 121**² samt några av de aktuella förslagen straffas även ämbetsman, som olovligen *utnyttjar* hemlighet, som han i sitt ämbete åtkommit; jfr ned. om **D. Fsl.**; **Tjslov. Fsl.**; och **It. Fsl.** (Så även för ett särskilt fall **U. S. A. Crim. C. 214** [123]: ämbetsman, som för privat spekulation begagnar honom i tjänsten tillhandakomna upplysningar av natur att influera på grödans marknadspris; därom jfr ned. s. 91). — En synpunkt, som föga framträder i strafflagarna, men väl däremot i speciallagstiftningen, är den av *illojal konkurrens*: straff mot den som i vinningsyfte på olovligt sätt skaffar sig kännedom om affärshemlighet.

Vissa länder — t. ex. **S.** och flera schweiziska kantoner — hava icke i *strafflagarne* någon annan bestämmelse om yppande av hemlighet än den ofta förefintliga om ämbetsmäns yppande av *statshemlighet* eller den, som implicite kan ligga i en kriminalsanktionering av mandatet m. m. (trolöshetsbrott); se **Spec. Utk. IV**, 90 ff. (Men jfr för **S. L.** ¹⁹/₆ 1919 om illojal konkurrens).

I några lagar förekommer en bestämmelse om *yrkesplikt* men ingen av de andra typerna. Så **Fi. 38: 3** (*Uppenbarar saksförare eller annan ombudsman, läkare, fältskär, barnmorska eller apotekare, eller*

sådan persons biträde i yrket, olovligen enskild persons eller familjs hemlighet, varom han eller hon i utövning av yrket fått kännedom); **T.** 300 (*Rechtsanwälte, Advokaten, Notare, Verteidiger in Strafsachen, Ärzte, Wundärzte, Hebammen, Apotheker, sowie die Gehilfen dieser Personen werden, wenn sie unbefugt Privatgeheimnisse offenbaren, die ihnen kraft ihres Amtes, Standes oder Gewerbes anvertraut sind*), dessutom en bestämmelse i novellen 353 a, som dock endast rör ämbetsmän *im Dienste des Auswärtigen Amtes* och snarast är att fatta såsom ett annex till bestämmelsen om statshemlighet (92¹); **Aarg.** 93; **St. Gall.** 172 (*Geistliche, Ärzte, Apotheker, Hebammen und niedere Chirurgen, welche Geheimnisse, die ihnen in ihrer beruflichen Stellung anvertraut werden, pflichtwidrig eröffnen*); något vidsträcktare **Bern** 187 (*überhaupt alle diejenigen, denen vermöge ihres Standes oder Berufes Geheimnisse anvertraut werden*); **Neuch.** 252 (liknande); även i sistnämnda lagar är emellertid gränsen dragen genom begreppet förtroendemissbruk.

Stundom uppställas särskilda bestämmelser dels om *enskild tjänst* (fabrikshemligheter) dels om *yrkesmän* men icke om ämbetsmän: **Fr.** 418 (*Tout directeur, commis, ouvrier de fabrique, qui aura communiqué ou tenté de communiquer à des étrangers ou à des Français résidant en pays étrangers des secrets de la fabrique où il est employé . . . Si ces secrets ont été communiqués à des Français résidant en France . . .*); 378 (*Les médecins, chirurgiens et autres officiers de santé, ainsi que les pharmaciens, les sages-femmes et toutes autres personnes depositaires, par état ou profession, des secrets qu'on leur confie, qui, hors le cas où la loi les oblige à se porter dénonciateurs, auront révélé ces secrets*); **Belg.** 309, 458.

Ensam *ämbetshemligheter* beröras i **D.** (139: *Den Embedsmand, der aabenbarer, hvad der hans Embede vedkommende bør holdes hemmeligt*); **Ö.** 102 c (*[jeder Beamte] der ein ihm anvertrautes Amtsgeheimnis gefährlicher Weise eröffnet etc.*); **R.** 121 (ämbetsman, som utsprider eller i syfte att utsprida hopsamlar underrättelser, som icke få spridas: Разглашение, сообщение, передача или собиране в целях передачи

ДОЛЖНОСТНЫМ ЛИЦОМ СВЕДЕНИИ, НЕ ПОДЛЕЖАЩИХ ОГЛАШЕНИЮ); **Thurg.** 276 (*Öffentliche Beamte oder Bedienstete, welche mit Verletzung ihrer Amtes- oder Dienstespflicht Tatsachen von welchen sie nur zufolge ihres Amtes oder Dienstes Kenntnis erhielten, veröffentlichen oder die ihnen anvertrauten Akten oder Urkunden andern als den hiezu berechtigten Personen mitteilen* — alltså, bortsett från dokumenter, endast fråga om offentliggörande av hemligheten). — Någongång förekomma dylika bestämmelser, begränsade till särskilda fall: **U. S. A. Crim. C.** 214 [123] (*Whoever, being an officer or employe of the United States or a person acting for or on behalf of the United States in any capacity under or by virtue of the authority of any department or office thereof, and while holding such office, employment, or position shall, by virtue of the office, employment, or position held by him, become possessed of any information which might exert an influence upon or affect the market value of any product of the soil grown within the United States, which information is by law or by the rules of the department or office required to be withheld from publication until a fixed time, and shall wilfully impart, directly or indirectly, such information, or any part thereof, to any person not entitled under the law or the rules of the department or office to receive the same; or shall, before such information is made public through regular official channels, directly or indirectly speculate in any such product respecting which he has thus become possessed of such information, by buying or selling the same in any quantity*); jfr *ib.* 216 om fabriks-hemligheter m. m.

Åter andra lagar hava dels en bestämmelse om enskild tjänste-innehavare dels om ämbetsman: **It.** 298 (*Chiunque rivela notizie concernenti scoperte o invenzioni scientifiche o applicazioni industriali, delle quali sia venuto a cognizione per ragione del suo stato od ufficio o della sua professione od arte, e che dovevano rimanere segrete . . . Se la rivelazione sia fatta a uno straniero non residente nel regno o ad un suo agente*) jfr 177 (*Il pubblico ufficiale, che comunica o pubblica documenti o fatti, da lui posseduti o conosciuti per ragione d'ufficio, i quali debbano rimanere segreti, o che ne agevola in qualsiasi modo la cognizione*);

Sp. 513 (*El administrador, dependiente ó criado etc.*), 514 (*El encargado, empleado ú obrero de una fábrica ú otro establecimiento industrial que con perjuicio del dueño descubriere los secretos de su industria*) jfr 378, 379; **Port.** 462 (= Sp. 514) jfr 290 (*ämbetsplikt, i viss mån utvidgat genom ib. § 1*); **Schaffh.** 255 (*Wer, um Jemanden zu schaden oder um sich oder einem Dritten einen Vorteil zu verschaffen, unbefugter Weise sich in fremde Geheimnisse eindringt oder wer als Angestellter in einem Fabrik- oder Handlungsgeschäfte entgegen der von ihm ausdrücklich übernommenen Verpflichtung zum Nachtheile seines Dienstherrn — ohne Unterschied ob solches während des Dienstverhältnisses oder nach dem Austritt aus demselben geschah — Andern Geheimnisse mittheilt, die ihm mit Beziehung auf diesem Beruf oder diese Beschäftigung anvertraut sind*) jfr 258 (*Wer aus böswilliger oder eigennütziger Absicht Tatsachen, welche ihm bloss durch seine Amtsverhältnisse bekannt geworden, oder die ihm amtlich anvertrauten Akten oder sonstigen Urkunden andern als den hiezu berechtigten Personen mittheilt oder bekannt macht*).

Några lagar sammanslå, såsom ovan nämmt, yrkesplikt och ämbetsplikt i en bestämmelse: **Freib.** 184 (*Celui qui, sans droit, révèle un secret à lui confié en sa qualité de membre d'une autorité, de fonctionnaire, d'avocat, de notaire, de médecin, d'auxiliaire de ces personnes ou dans l'exercice d'une autre profession l'astreignant au secret, ou dont il a eu connaissance à raison de sa fonction ou profession*); **Luz. Pol.** 124; **Obw. Pol.** 102; **Argent.** 156, 157; **Costa R.** 346; **Perú** 363; **Venez.** 190.

Andra lagverk hava dels en bestämmelse om yrkesplikt dels en om ämbetsplikt: **Turk.** 198 (*Quiconque ayant, à raison de son état, de ses fonctions, de sa profession ou de son art, connaissance d'un secret dont la divulgation peut causer un préjudice, le révélera sans juste cause*) jfr 229 (*tout fonctionnaire public qui révélerait à autrui ou publierait des documents, des décisions, des ordres ou toutes autres communications dont il aurait possession ou connaissance à raison de ses fonctions, ainsi que tout fonctionnaire qui en favoriserait d'une manière quelconque la divulgation — härmed likställt det om-*

vända fallet, att ämbetsman uppskjuter offentliggörande, då han är skyldig företaga sådant); **Fi. Fsl. 28: 2** (*Uppenbarar präst, sakförare eller annan ombudsman, läkare, fältskär, barnmorska eller apotekare eller sådan persons biträde i yrket hemlighet, varom han eller hon i utörning av yrket fått kännedom*) jfr 14: 8 (*Tjänsteman, som yppar tjänstehemlighet, varom han i tjänsten erhållit kännedom*); **D. Fsl. 1924, 261²** (*Personer, som virker eller har virket i offentlig Tjeneste eller Hverv, eller som i Medfør af offentlig Beskikkelse eller Anerkendelse udøver et Erhverv, saavel som saadanne Personers medhjælper, naar de røber Privatlivet tilhørende Hemmeligheder, der er kommet til deres Kundskab ved Udøvelsen af deres Virksomhed, med mindre de har været forpligtede til at udtale sig eller har handlet i berettiget Varetagelse af almen Interesse eller af eget eller andres Tarr*) jfr 154 (*Røber nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, hvad der i Tjenestens eller Hvervets Medfør er ham betroet som Hemmelighed, eller ved Lov eller anden gyldig Bestemmelse er betegnet som saadan . . . Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding, eller benytter han iøvrigt saadan Kundskab i det angivne Ojemed . . . Efter ovennævnte Regler straffes ogsaa den, som efter at være frattraadt Stillingen paa nogen af de angivne Maader forser sig med Hensyn til Tjenestehemmeligheder, som han i Stillingen har erfaret*); **T. Fsl. 1927, 325** (*Approbierte Ärzte, Apotheker und andere staatlich geprüfte Medizinalpersonen, Rechtsanwälte, Verteidiger in Strafsachen, Personen, denen das mündliche Verhandeln vor Gericht durch eine von der Justizverwaltung getroffene Anordnung gestattet ist, und, soweit sie nicht Amtsträger sind, Notare, die unbefugt ein Privatgeheimnis offenbaren, das ihnen bei Ausübung ihres Berufs anvertraut worden oder zugänglich geworden ist . . . Den in Abs. 1 genannten Personen stehen ihre berufsmässigen Gehilfen und Personen gleich, die zur Vorbereitung auf den Beruf an der berufsmässigen Tätigkeit teilnehmen. Der Täter ist straffrei, wenn er ein solches Geheimnis zur Wahrnehmung eines berechtigten öffentlichen oder privaten Interesses offenbart, das nicht auf andere Weise gewahrt werden kann, und wenn das gefährdete Interesse überwiegt*) jfr 140 (*Ein Amtsträger*

oder früherer Amtsträger, der ein ihm kraft seines Amtes anvertrautes oder zugängliches Geheimnis gegen Entgelt oder in der Absicht offenbart sich oder einem anderen unrechtmässig einen Vorteil zu verschaffen oder jemand einen Nachteil zuzufügen); Schw. Fsl. 285 (Geistliche, Rechtsanwälte, Verteidiger, Notare, Ärzte, Apotheker, Gehülfen solcher Personen und Hebammen, die ein Geheimnis offenbaren, das ihnen zufolge ihres Berufes anvertraut wird, oder das sie bei der Ausübung ihres Berufes wahrnehmen . . . Ebenso werden bestraft Medizinstudierende, die ein Geheimnis offenbaren, das sie bei ihren Studien wahrnehmen. Die Pflicht zur Geheimniskonservierung besteht auch nach Beendigung der Berufsausübung oder der Studien. Die Offenbarung ist nicht strafbar, wenn sie mit Einwilligung des Berechtigten erfolgt oder zur Wahrung eines höhern Interesses notwendig ist), 284 (Wer ein Geheimnis offenbart, das ihm in seiner Eigenschaft als Mitglied einer Behörde oder als Beamter anvertraut wird, oder das er in seiner amtlichen Stellung wahrnimmt . . . Die Pflicht zur Geheimniskonservierung besteht auch nach Beendigung des amtlichen Verhältnisses. Die Offenbarung mit Einwilligung der vorgesetzten Amtsstelle ist nicht strafbar).

Slutligen förekommer, att strafflagen upptager alla de tre nämnda formerna: brott av enskild tjänstinnehavare, av yrkesman och av ämbetsman. Hit höra N. 294² (*uberrettiget enten selv gjør Brug af en Forretnings- eller Driftshemmelighed vedkommende en Bedrift, hvori han er eller i Løbet af de to sidste Aar har været ansat, eller hvori han har eller i Løbet af de 2 sidste Aar har haft Del, eller aabenbarer en saadan i Hensigt at sætte en anden istand til at gjøre Brug af den, eller som ved Forledelse eller Tilskyndelse medvårker hertil* — denna bestämmelse ingår således även på institutet illojal konkurrens), jfr 144 (*Prester, Sagførere, Forsvarere i Straffesager, Læger, Apothekere og Jordmødre saavel som disses Betjente eller Hjælpere, der retsstridig aabenbarer Hemmeligheder, som er dem eller deres foresatte betroede i Stillings Medfør*) och 121 (*Aabenbarer en offentlig Tjenestemand uden skjellig Grund, hvad der i Tjenestens Medfør er blevet ham betroet eller ved Lov eller anden gyldig Bestemmelse*

er betegnet som *Tjenesthemmelighed*); **H.**, som i B. 2 T. 17 *Schending van geheimen* har följande bestämmelser: 272 (*Hij die opzettelijk eenig geheim, hetwelk hij, uit hoofde van zijn hetzij tegenwoordig hetzij vroeger ambt of beroep, verplicht is te bewaren, bekendmaakt*), 273 (*Hij die opzettelijk aangaande eene onderneming van handel of nijverheid bij welke hij werkzaam is of geweest is, bijzonderheden waarvan hem geheimhouding is opgelegd, bekendmaakt*). Liknande **Tic.** 358 § 1 (*Chiunque, avendo notizia, per ragione del suo stato, ufficio o professione, di un segreto che concerne la buona fama di taluno, lo rivela, senza giusto motivo, ad altri che all' autorità avente il diritto di esigerne la comunicazione*): 238 (*Colui che rivela dolosamente un segreto concernente la fabbricazione o la industria esercitata in uno stabilimento o in una fabbrica in cui è, od è stato addetto od impiegato*). Samma ståndpunkt förekommer med vissa inskränknings i **Tjslov. Fsl.**, som i första hand skiljer mellan privathemlighet och ämbetshemlighet men kvalificerar (i åtalsavseende) yppande av privathemlighet — vare sig yrkeshemlighet eller affärshemlighet — som under vissa omständigheter skett av ämbetsman; i detta sammanhang medtages även brott mot brevhemlighet m. m. och beröres illojal konkurrens (340: *Wer ein fremdes Privatgeheimnis, das er bei der Ausübung seines Berufes als öffentlicher Beamter, Geistlicher, Advokat oder Verteidiger, Arzt, Apotheker, Geburtshelferin, Krankenpfleger, Angestellter eines Krankenhauses oder als Bediensteter oder Gehilfe einer solchen Person oder bei dem Studium der Heilkunde erfahren hat . . . Ebenso wird auch eine andere Person bestraft, die ein fremdes Geheimnis verrät, zu dessen Bewahrung sie nach den für ihren Beruf bestehenden Bestimmungen verpflichtet ist. Die Tat ist nicht strafbar, insofern das Geheimnis offenbart werden musste, um ein öffentliches Interesse oder ein solches Privatinteresse zu schützen, das billigerweise mehr Rücksicht verdient als das Interesse an der Bewahrung des Geheimnisses*; 341: *Wer ein Geschäfts- oder Erzeugungsgeheimnis, zu dessen Bewahrung er zufolge eines Gesetzes, eines behördlichen Auftrages oder eines Vertrages verpflichtet ist, in Kenntnis des Umstandes verrät, dass es in einem fremden Unternehmen ausgenützt*

werden soll; wer in seinem oder in einem fremden Unternehmen ein Geschäfts- oder ein Erzeugungsgeheimnis ausnützt, das ihm auf solche Weise verraten worden ist oder das er auf Schleichwegen erkundet hat . . . ; 342: Die in diesem Hauptstück angeführten Handlungen werden nur über Privatanklage verfolgt, ausgenommen den Fall, dass die Tat von einer zur Ausübung der öffentlichen Macht berufenen Person bei der Ausübung ihres Amtes oder unter Missbrauch ihres Amtes oder des damit verbundenen Rechtes begangen worden ist; 183: Ein Organ der öffentlichen Macht, welches das Amtsgeheimnis . . . in der Absicht verletzt, sich oder einem anderen einen Vorteil zu verschaffen, auf den ihm kein Recht zusteht, oder dadurch einem anderen rechtswidrig Schaden zuzufügen); **It. Fsl.** 326 (utnyttjande av hemlighet), 327 (uppenbarande därav).

Någongång förekomma särskilda bestämmelser i strafflagen rörande ämbetsmän, som yppa skattskyldigs ekonomiska förhållanden eller begagna sig av affärshemligheter m. m., varom de erhållit kännedom vid handläggning av beskattningsfrågor. Så **T. Fsl. 1927**, 143 (Verletzung des Steuergeheimnisses: *Wer Verhältnisse eines Steuerpflichtigen, die ihm als Amtsträger oder amtlich zugezogenem Sachverständigen im Steuerverfahren oder im Steuerstrafverfahren bekannt geworden sind, oder den Inhalt von Verhandlungen in Steuersachen, an denen er als Amtsträger oder als amtlich zugezogener Sachverständiger beteiligt war, unbefugt offenbart . . . wer ein Geschäfts- oder Betriebsgeheimnis, das ihm als Amtsträger oder amtlich zugezogenem Sachverständigen im Steuerverfahren oder im Steuerstrafverfahren anvertraut worden oder zugänglich geworden ist, unbefugt verwertet*). Jfr även **U. S. A. Crim. C.** 216.

Andra speciella bestämmelser förekomma i anglikansk rätt angående yppande av fakta, som framkommit vid undersökning i brottmål, t. ex. **Calif.** 168 (*Every grand juror, district attorney, clerk, judge or other officer who, except by issuing or in executing a warrant of arrest, wilfully discloses the fact of an information or indictment having been made for a felony, until the defendant has been arrested, is guilty of a misdemeanour*).

I stor utsträckning innefattas straffskydd för vissa hemligheter i de specialbestämmelser för post- och telegraftjänstemän, varom jfr här ned.

(9) **Ämbetsbrott av tjänstemän, anställda vid post, telegraf etc.**

I fråga om öppnande eller förstörande av brev etc. åtnöja sig flera lagar med en allmän straffbestämmelse mot *var och en*, som gör sig skyldig till dylik handling (stundom utvidgad till olovligt öppnande av tillsluten sak överhuvud, t. ex. **S.** 22: 10 *annat, som honom enskilt angår och med försegling eller på annat sätt tillslutet är*). Andra lagar hava en straffbestämmelse mot *alla ämbetsmän*, som öppna eller förstöra brev. Så **Fr.** 187 (*Toute suppression, toute ouverture de lettres confiées à la poste, commise ou facilitée par un fonctionnaire ou un agent du Gouvernement ou de l'administration des postes*); **Sp.** 218, 219, 220; **Bulg.** 311 (dessutom i 310 en särskilt bestämmelse om posttjänstemän m. fl., jfr ned.); **Gen.** 175, 176 o. s. v. Men i åtskilliga lagar innehållas specialbestämmelser för det fall, att brottssubjektet är en vid post eller telegraf anställd person. Här kan, förutom skyddet för brevhemlighet och skyddet för materiell integritet, tillkomma intresset av sändningens vederbörliga *befordrande*, vilket kan kränkas däri-genom, att tjänstemannen t. ex. kvarhåller sändningen i stället för att befordra den reglementsenligt.

I några av sistnämnda lagar nämnas endast posttjänstemän, i andra jämväl telegraftjänstemän (stundom därjämte vid telefon eller vid järnväg anställda personer). Handlingen innefattar i varje fall *öppnande* av brev, paket etc., oftast även *förstörande* (undanstickande, undanhållande etc.); kanske även utlämnande av brev etc. till orätt person, uppenbarande av innehållet för orätt person, förfalskande av innehållet (i fråga om telegram). — Hit höra **Fi.** 40: 14 (*Posttjänsteman, vilken olovligen öppnar, förstör, undanskaffar eller undanhåller brev eller annat,*

som åt posten blivit anförtrott, eller hjälper eller uppsåtligen tillåter annan att begå sådan handling), 15 (*Telegraftjänsteman, vilken förfalskar eller olovligen öppnar, förstör, undanskaffar eller undanhåller telegram eller för telegrafering åt inrättningen anförtrodd skrift, eller om innehållet utan lov underrättar tredje person eller hjälper eller uppsåtligen tillåter annan att begå sådan handling*); **N.** 122 (något vidsträcktare i fråga om brottssubjektet: *En offentlig Tjenestemand, der ulovlig aabner eller tilsteder nogen at aabne et ham i Tjenestens Medfør betroet Brev; om förstörande en allmän bestämmelse i § 146*); **D.** 138 (öppnande eller förstörande m. m. begånget av posttjänsteman); **H.** 372 (varje *openbare instelling van vervoer*: öppnande etc. av brev m. m.), 373 (förstörande, utlämnande till orätt person m. m.), 374 (motsvarande bestämmelser i fråga om telegram), 375 (dylik ämbetsman, som tillåter annan att begå sådan handling eller är delaktig däri); **T.** 354 (*Ein Postbeamter, welcher die der Post anvertrauten Briefe oder Pakete in anderen als den im Gesetze vorgesehenen Fällen eröffnet oder unterdrückt, oder einem anderen wissentlich eine solche Handlung gestattet, oder ihm dabei wissentlich Hilfe leistet*), 355 (*Telegraphenbeamte oder andere mit der Beaufsichtigung und Bedienung einer zu öffentlichen Zwecken dienenden Telegraphenanstalt betraute Personen, welche die einer Telegraphenanstalt anvertrauten Depeschen verfälschen oder in anderen als in den im Gesetze vorgesehenen Fällen eröffnen oder unterdrücken, oder von ihrem Inhalt Dritte rechtswidrig benachrichtigen, oder einem anderen wissentlich eine solche Handlung gestatten oder ihm dabei wissentlich Hilfe leisten . . . Den einer Telegraphenanstalt anvertrauten Depeschen werden Nachrichten gleichgeachtet, die durch eine zu öffentlichen Zwecken dienende Fernsprechanlage vermittelt werden*); **Ung.** 200, 201; [**Eng.** Steph. 129 (*Every person having official duties connected with the Post Office or acting on behalf of the Postmaster-General is guilty of a misdemeanour, who contrary to his duty discloses, or in any way makes known, or intercepts, the contents, or any part of the contents, of any telegraphic message or any message intrusted to the Postmaster-General for the pur-*

poses of transmission)]; **Bulg.** 310; **Chil.** 156, 337; **Argent.** 154; **Costa R.** 344; **Peru** 362; **Venez.** 189; **Fi. Fsl.** 14: 7; **D. Fsl.** 1924, 155 (*Naar nogen, som virker i Post- eller Jernbanevesenets Tjeneste, ulovlig aabner, tilintetgør eller forstikker Forsendelser eller understøtter en anden i saadan Færd . . . Paa samme Maade straffes den, som virker i Statstelegrafvesenets eller et offentlig anerkendt Telegrafanlægs Tjeneste, naar han tilintetgør, forvansker eller forstikker et samme til Befordring overgivet Telegram eller understøtter en anden i saadan Færd*); **T. Fsl.** 1927, 142 (post, telegraf, telefon; omfattar även personer, die in einer öffentlichen Zwecken dienenden Telegraphen- oder Fernsprechanstalt mit der Beaufsichtigung oder Bedienung der Anstalt oder mit Arbeiten an ihren Einrichtungen betraut sind; bestämmelsen om olovligt yppande av innehållet tillämplig även på förut anställda); **Schw. Fsl.** 286 (*Der Postbeamte, der das Postgeheimnis verletzt, namentlich über den Postverkehr bestimmter Personen Mitteilungen macht, eine verschlossene Postsendung öffnet, ihrem Inhalt nachforscht, ihren Inhalt Dritten mitteilt; der eine Postsendung vernichtet, beiseiteschafft oder dem Empfangsberechtigten vorenthält; der irgend jemandem Gelegenheit verschafft, solche Handlungen vorzunehmen*), 287 (*Der Telegraphen- oder Telephonbeamte, der das Telegraphen- oder Telephongeheimnis verletzt, namentlich den Inhalt eines Telegramms, Radiogramms oder Phonogramms oder eines Telephongesprächs einem Dritten mitteilt; der ein Telegramm, Radiogramm oder Phonogramm fälscht, unrichtig wiedergibt, verändert, unterdrückt oder dem Empfangsberechtigten vorenthält; der irgend jemandem Gelegenheit verschafft, solche Handlungen vorzunehmen*); **Tjslov. Fsl.**, vilket, såsom förut nämnt, uppställer en allmän bestämmelse och sedan, i åtalsavseende, kvalificerar denna för ämbetsmän: 339 (*Wer einen Brief, ein Telegramm oder ein anderes Schriftstück in der Absicht öffnet, um den Inhalt, der nicht für ihn bestimmt ist, zu erfahren; wer in derselben Absicht ein versperres Behältnis, in dem ein solches Schriftstück aufbewahrt ist, öffnet . . Wer in der Absicht, sich oder einem anderen einen Vorteil zu verschaffen, auf den er kein Recht hat, oder dadurch einem anderen rechtswidrig Schaden zuzu-*

fügen, eine Nachricht über eine Tatsache verbreitet, die er dadurch erfahren hat, dass er selbst oder ein anderer ein Briefgeheimnis verletzt hat; wer in derselben Absicht eine solche Nachricht ausnützt); härtill den förut anförda kvalifikationen i 342 (jfr ov. sid. 96).

(10) **Ämbetsbrott mot familj eller sedlighet.**

I några länder har *vigsselförrättares* skyldigheter helt och hållet eller till viss del kriminalsanktionerats i specialförfattningar (så **S. L.** ^{12/11} 1915 och **L.** ^{8/3} 1889, 4 § i dess lydelse ^{12/11} 1915; **T.** [delvis] i *Ges.* ^{6/2} 1875, §§ 67, 69). Ofta förekomma emellertid dylika bestämmelser i strafflagarne. Härvid kriminaliseras stundom allt åsidosättande av äktenskapshinder, stundom visst sådant (t. ex. vigande av lagligen gift person); stundom underlåtenhet att företaga vissa preventiva åtgärder, t. ex. lysning. — Sådana bestämmelser förekomma i **Fi.** 40: 12 (äktenskaps avslutande vid förefintlighet av laga hinder eller utan att laga lysning skett), 13 (äktenskaps avslutande innan avvittning skett, där sådan skolat äga rum); **H.** 379¹ (avslutande av äktenskap, som innefattar tvegifte), 379² (vid annat äktenskapshinder); **T.** 338 (tvegifte — angående andra fall jfr ov.); **Fr.** 193 (förrättande av äktenskap utan samtycke av den, det vederbör), 194 (underlåtenhet att iakttaga föreskriven väntetid, där kvinnan förut varit gift), jfr 195, 340² (tvegifte); **Bulg.** 432 (tvegifte), 433 (andra dirimerande äktenskapshinder); **Turk.** 237; **Gen.** 169 (*Tout ministre d'un culte qui procédera aux cérémonies religieuses d'un mariage sans qu'il lui ait été justifié d'un acte de mariage préalablement reçu par les officiers de l'état-civil* = **T.** *Ges.* ^{6/2} 1875, § 67), 178 (utan vederbörligt samtycke), 179 (utan vederbörlig väntetid), 180 (*mot föräldrars etc. vilja*); **Chil.** 388; **Argent.** 136; **Costa R.** 325.

Otukt förövad genom missbruk av tjänsteställning uppställes ofta såsom särskilt ämbetsbrott (eller åtminstone så, att brottssubjektet i det väsentliga sammanfaller med subjektet vid äm-

betsbrott). Mestadels sker detta bland sedlighetsbrotten: **S.** 18: 6² (*Övar styresman, föreståndare eller annan tjänsteman, läkare, uppsyningsman eller vaktbetjänt vid straffinrättning, häkte, sjukhus, fattighus, barnhus eller annan sådan inrättning, otukt med kvinnsperson, som där intagen är*), jfr även 18: 6¹ (*religions- eller skollärare, uppfostrare eller läromästare*); **Fi.** 20: 6² (*tjänsteman vid allmän anstalt eller inrättning*); **N.** 199² (*den, som har utugtig Omgjængelse med nogen i Fængsel, Arbeidshus, Sygehus, Fattighus, Opdragelsesanstalt eller lignende Anstalt optagen Person, som der staaer under hans Myndighed eller Opsigt*) jfr 205; **D.** 167; **H.** 249³ (*door ambtenaren met personen die aan hun gezag zijn onderworpen of aan hunne waakzaamheid toevertrouwd of aanbevolen*), 249⁴ (*door bestuurders, geneeskundigen, onderwijzers, beambten, opzichters of bedienden in gevangenissen, rijkswerkenrichtingen, huizen van verbetering, opvoedingsgestichten, weeshuizen, ziekenhuizen, krankzinnigengestichten of instellingen van weldadigheid, met personen daarin opgenomen*); **T.** 174² (*Beamte, die mit Personen, gegen welche sie eine Untersuchung zu führen haben oder welche ihrer Obhut anvertraut sind, unzüchtige Handlungen vornehmen*), 174³ (*Beamte, Ärzte oder andere Medizinalpersonen, welche in Gefängnissen oder in öffentlichen, zur Pflege von Kranken, Armen oder anderen Hilflosen bestimmten Anstalten beschäftigt oder angestellt sind*) o. s. v. Jfr **Fi. Fsl.** 23: 3; **D. Fsl.** 1924, 221; **T. Fsl.** 1927, 293; **Schw. Fsl.** 168. — Stundom uppställes fallet (eller visst område därav) tillsammans med de andra ämbetsbrotten: **Sp.** 394, 395 (men jfr 458 i fråga om *corrupción de menores*); **Waadt** 343, 344, 345; **Wall.** 134; **Chil.** 258, 259.

Någongång förekommer en särskild bestämmelse om tjänsteman, som »tolererar» bordeller m. m. Så **Costa R.** 514, som straffar även den tjänsteman, vilken i sitt leverne ger »ett exempel på den last, han är satt att bekämpa» och höjer straffet i händelse av samförstånd med företagaren (*El funcionario de policía que a sabiendas tolere lugares de escándalo, o casas de juego prohibido, o que diere personalmente el ejemplo de vicio o extravíos encargado*

de perseguir . . . En caso de ser tal tolerancia el resultado de un concierto entre el funcionario y el dueño del establecimiento de vicio . . .

(11) Överskridande av kompetens.

Särskilt i romanska strafflagar förekomma ofta bestämmelser om ämbetsmän, som överskrida sin kompetens (resp. som i något visst avseende överskrida den, t. ex. en ämbetsman inkräktar på den lagstiftande makten eller en förvaltande ämbetsman gör intrång på domarens funktion, eller vice versa). I detta sammanhang omtalas stundom även det fall, att en utnämnd ämbetsman börjar utöva sitt ämbete före den lagliga tidpunkten eller att en avskedad ämbetsman fortsätter utövningen utöver den lagliga slutpunkten.

En allmän bestämmelse om överskridande av kompetens förekommer i **R.** 110 (dessutom legalkonkurrens med pinande eller ärekränkning); vidare t. ex. i **Mex.** 997 (*El empleado público que ejerza funciones que no le correspondan por su empleo, cargo ó comisión*); jfr **Chil.** 221.

Ämbetsmans övergrepp på den lagstiftande maktens område omtalas i **Fr.** 127 (*Les juges, les procureurs généraux ou de la République, ou leurs substituts, les officiers de police, qui se seront immiscés dans l'exercice du pouvoir législatif, soit par des règlements contenant des dispositions législatives, soit en arrêtant ou en suspendant l'exécution d'une ou de plusieurs lois, soit en délibérant sur le point de savoir si les lois seront publiées ou exécutées*); **Belg.** 237 (likaså); **Sp.** 388 (likaså); **Rum.** 108; **Gen.** 165 (likaså); **Port.** 301¹ (*Todo o empregado publico que se ingerir no exercicio do poder legislativo, suspendendo quaesquer leis ou arrogando-se qualquer das attribuições, que exclusivamente competem ás côrtes com a sanção do rei*).

Förvaltningsämbetsmäns övergrepp på den dömande funktionens område kriminaliseras, mer eller mindre allmänt, i **Fr.** 130 (*Les préfets, sous-préfets, maires et autres administrateurs . . . qui se seront ingérés de prendre des arrêtés généraux tendant à intimer des*

ordres ou des défenses quelconques à des cours ou tribunaux), 131; **Belg.** 239; **Sp.** 389² (*todo funcionario del orden administrativo que se arrogare atribuciones judiciales ó impidiere la ejecución de una providencia ó decisión dictada por Juez competente*), 391; **Port.** 301⁴ (*A auctoridade administrativa que com quaesquer ordens ou prohibições tentar impedir ou perturbar o exercicio do poder judicial*); **Rum.** 110, 111; **Chil.** 222 (endast vid tredska).

Om domares m. fl. övergrepp på förvaltningsområdet jfr **Fr.** 127² ff.; **Belg.** 237²; **Sp.** 389¹; **Port.** 301²; **Rum.** 109; **Gen.** 165²; **Chil.** 222 (endast vid tredska, jfr ov.)

Bestämmelser om ämbetsman, som börjar resp. fortsätter sin ämbetsutövning före resp. efter den lagliga kompetenstiden, förekomma i **Fr.** 196 (*Tout fonctionnaire public qui sera entré en exercice de ses fonctions sans avoir prêté le serment*), 197 (*Tout fonctionnaire public révoqué, destitué, suspendu ou interdit légalement, qui, après en avoir eu la connaissance officielle, aura continué l'exercice de ses fonctions, ou qui, étant électif ou temporaire, les aura exercées après avoir été remplacé*); **Sp.** 384 (*sin haber prestado en debida forma el juramento ó fianza requeridos por las leyes*), 385 (*después que debiere cesar conforme á las leyes, reglamentos ó disposiciones especiales de su ramo respectivo*), 386 (*El funcionario culpable de cualquiera de los delitos penados en los dos artículos anteriores que hubiere percibido algunos derechos ó emolumentos por razón de su cargo ó comisión antes de poder desempeñarlo o después de haber debido cesar en el*); **Port.** 306, 307, *ib.* § un. (särskild bestämmelse om militärbefälhavare, som fortsätter att utöva sitt kommando, sedan det lagligen upphört); **Rum.** 163, 164; **Grek.** 449; **Waadt** 359 (*Tout fonctionnaire ou officier public révoqué, destitué ou suspendu, qui continue l'exercice des fonctions dont il a été privé, ou qui refuse de restituer les archives, sceaux ou autres objets appartenant à son office*); **Wall.** 138 (likaså); **Gen.** 173, 174; **New Jers.** 6 a (*if any sheriff elect shall presume to execute the office of sheriff before he shall have given bond and taken the oath of office* — betecknat såsom *sheriffs acting before qualification*), jfr *ib.* 6 b;

New Y. 42; **Minnes.** 4797; **Mex.** §§ 993, 994, 995 (undantag för det fall, att ämbetsmannen fortsätter sin tjänstgöring i avvaktan på att efterträdaren skall infinna sig, såvida icke *en la orden de separación se exprese que ésta se verifique desde luego, y la ley no lo prohíba*); **Chil.** 216, 217, 218.

(12) Andra särskilt uppställda ämbetsbrott.

Allt efter det eventuellt genom ämbetsbrottet angripna särskilda intresset (jfr ov. sid. 21) åtskilja vi dessa fall i brott mot staten, brott mot allmänheten och brott mot enskild — jämlikt den vanliga indelningsgrunden.

(a) **Brott mot Statens.**

Såsom förut anmärkt, förekomma ofta i strafflagarna särskilda kriminalisationer för ämbetsmän, som begå vissa *förräderibrott*. Vid *högförräderi* inträffar detta dock mycket sällan (eftersom straffet redan vid det allmänna högförräderibrottet är maximalt); så likväl **Costa R.**, som (432) för det allmänna högförräderibrottet uppställer skalan *presidio temporal en su grado cuarto a presidio por tiempo indeterminado* men (433) med det absoluta straffet *presidio por tiempo indeterminado* belägger *el funcionario público, militar en servicio, agente o comisionado del Gobierno*, som i och för brottets begående *hubiere abusado de la autoridad, documentos, noticias, o medios que tuviera por razón de su cargo*. Däremot äger det allmänt rum i fråga om s. k. *diplomatiskt landsförräderi*. Sålunda förekomma bestämmelser om *underhandlares trolöshet* bl. a. i **S.** 8: 15; **Fi.** 12: 7; **N.** 89; **D.** 79; **H.** 99; **T.** 92³; **It.** 111; **Port.** 152; **Mex.** 1,091; **Argent.** 225; **Costa R.** 437; **Venez.** 138; **Fi. Fsl.** 12: 5³; **D. Fsl. 1924,** 108³; **T. Fsl. 1927,** 90; **Schw. Fsl.** 231: 1³; rörande *ypande av statshemlighet* (utav funktionär) i **S.** 8: 17¹; **Fi.** 12: 7; **N.** 90³; **D.** 80: 1; [**T.** 335 *a* för särskilt fall]; **Fr.** 80; **Belg.** 118; **It.** 107 *i. f.*: **Port.** 153; **Rum.** 70; **Mex.** 1,077; **Venez.** 134³ o. s. v.;

mera sällan i fråga om *förstörande etc. av statshandling* (så likväldt. ex. **D.** 81). Nämda bestämmelser förekomma än såsom självständiga rekvisit, än såsom kvalifikationer av allmänna delikt. — Att särskilda stadganden om *militärt landsförräderi* av militära ämbetsmän förekomma i en del strafflagar, har ovan anmärkts (sid. 20).

Sp. 177; **Chil.** 151; **Argent.** 242 straffa ämbetsman, som vid arresterande eller åtalande av parlamentsledamot m. fl. ej iakttagert särskilt föreskrivna former. Jfr **Fr.** 121; **Costa R.** 491.

Någongång förekommer en allmän bestämmelse om skadande av statsintresse (i förhållande till utländsk stat). Så **Bras.** 237 (*Quando do excesso, ou abuso de autoridade, resultat prejuizo aos interesses nacionaes*).

I detta sammanhang må även nämnas bestämmelser rörande tjänsteman, som olovligen tager gåva av främmande makt (**S.** 25: 8; **Fi.** 40: 11 etc.).

En omfattande grupp av rekvisit (bortsett från förräderibrotten) kännetecknas därav, att ämbetsmannen ställer sig i uttrycklig opposition mot statsmakten, sålunda fall, som kunna betecknas såsom *brott mot offentlig myndighet*. Härunder komma icke blott fall, analoga med de allmänna brott, som så betecknas, utan även »interna» ämbetsbrott, som endast taga sig uttryck i opposition mot statstjänarens förman i tjänsten. Sistnämnda gärningar kunna omärkligen övergå i disciplinförseelser, som vanligen falla utanför strafflagarne. Men i svårare former kunna de vara av samma straffrättsliga valör som andra ämbetsbrott, såvisst som det är ett allvarligt statsintresse att inom förvaltningsapparaten strängt uppehålla lydnessplikten. Det är sålunda ingenting orimligt, att många lagar uppställt dessa fall, utan vidare åtskillnad, bland andra ämbetsbrott — om det ock å andra sidan förekommer, att man omsorgsfullt undvikit att

upptaga dem i strafflagen (i det de överlämnats åt disciplinförfarande).

Ifrågavarande rekvisiter kunna indelas i sådana, som förut-sätta ett aggressivt *motstånd* mot statsviljan; *olydnad* mot uttryck-lig befallning av överordnad, ofta sammanfört med annan under-låtenhet att efterkomma ämbetsplikt; eller slutligen *övergivande* av tjänsten.

Motstånd med väpnad makt omtalas i **Fr.** 188 ff. (*Tout fonctionnaire public, agent ou préposé du Gouvernement, de quelque état et grade qu'il soit, qui aura requis ou ordonné, fait requérir ou ordonner l'action ou l'emploi de la force publique — contre l'exécution d'une loi ou contre la perception d'une contribution légale, ou contre l'exécution soit d'une ordonnance ou mandat de justice, soit de tout autre ordre émané de l'autorité légitime*); **Belg.** 254 (likaså); **Port.** 297; **Mex.** 999, 1000; **Argent.** 235 och **Perú** 303 (kvalifikatien av det allmänna upprorsbrottet), 342.

Andra beslätade fall äro **T.** 128² (deltagande i »*Geheimbündelei*»), 129² (i »statsfientliga föreningar»); **Argent.** 238³ (våld mot myndighet). Om underlåtenhet vid bekämpande av uppror jfr ned.

Sammanslutning av ämbetsmän i oppositionellt syfte beröres i den ovan anförda **H.** 358 *ter* (järnvägsmän); **Ung.** 481; **Fr.** 123 (alla innehavare av myndighet: *Tout concert de mesures contraires aux lois, pratiqué soit par la réunion d'individus ou de corps dépositaires de quelque partie de l'autorité publique, soit par députation ou correspondance entre eux*); **Belg.** 233 (likaså); **It.** 178² (allmänt vid olydnad: *Se il delitto sia commesso da tre o più ufficiali pubblici, previo concerto*); **Port.** 300; **Bulg.** 443²; **Tic.** 132 § 2 *b* (kvalifikation av det allmänna olydnadsbrottet); **Mex.** 1,011 ff.; **Venez.** 207². — Ofta straffas även sådan sammanslutning, som endast går ut på att i visst syfte *gemensamt lämna tjänsten*: **Fr.** 126 (*Les fonctionnaires publics qui auront, par délibération, arrêté de donner des démissions dont l'objet ou l'effet serait d'empêcher ou de suspendre soit l'administra-*

tion de la justice, soit l'accomplissement d'un service quelconque); **Belg.** 236 (*par suite de concert*); **It.** 181 (*abbandonano indebitamente il proprio ufficio*); **Turk.** 236; **Grek.** 451; **Tic.** 132 § 2 c (*Se, per effetto di coalizione, due o più funzionari o agenti della forza pubblica, abbiano abbandonato il posto dopo richiesti dell'atto o dell'intervento, od in procinto d'esserlo*); **Mex.** 1,013; **Venez.** 209; **It. Fsl.** 334—336: kvalificerat, då gärningen skett i politiskt syfte; även sabotage medtaget; ävenså arbetsinställelse på grund av »sympati» med en av andra igångsatt strejk (334: *I pubblici ufficiali, gli impiegati e agenti dello Stato o di altro ente pubblico esercente pubblici servizi, i privati esercenti servizi pubblici o di pubblica necessità [jfr ov. sid. 33], non organizzati in imprese, e dipendenti da imprese di servizi pubblici o di pubblica necessità, i quali, in numero di tre o più, abbandonano collettivamente l'ufficio, l'impiego, il servizio o il lavoro, ovvero li prestano in modo di turbarne la continuità o la regolarità, sono puniti con la reclusione fino a due anni. I capi, promotori o organizzatori sono puniti con la reclusione da due a cinque anni. Le pene sono aumentate, se il fatto: 1^o— sia commesso per fine politico; 2^o— abbia determinato dimostrazioni, tumulti o sommosse popolari. — 335: Gli esercenti imprese di servizi pubblici o di pubblica necessità, che interrompono il servizio, ovvero sospendono il lavoro nei loro stabilimenti, uffici o aziende, in modo da turbare la regolarità del servizio, sono puniti con la reclusione da sei mesi a un anno e con la multa non inferiore a lire cinquemila. I capi, promotori o organizzatori sono puniti con la reclusione da tre a sette anni e con la multa non inferiore a trenta mila. Si applica la disposizione dell'ultimo capoverso dell'articolo precedente. — 336: I pubblici ufficiali e i dirigenti servizi pubblici o di pubblica necessità, che, in occasione di alcuno dei delitti preveduti nei due articoli precedenti, ai quali non abbiano preso parte, rifiutano o omettono di adoperarsi per la ripresa del servizio, cui sono addetti o preposti, ovvero di compiere ciò che sia necessario per la regolare continuazione del servizio, sono puniti con la multa fino a lire cinquemila).*

Offentlig upprigling omtalas t. ex. i **Gen.** 170 (*les fonctionnaires*

publics, qui, dans l'exercice de leurs fonctions, soit par des discours proférés en assemblée publique, soit par des écrits imprimés ou non, vendus ou mis en vente, auront directement provoqué à la désobéissance aux lois ou à tout acte de l'autorité publique). (Om ämbetsman, som överbud — även om det ej sker offentligen — uppmanar till brott, jfr ned.).

Rörande *olydnad* förekomma, som nämnt, ofta allmänna bestämmelser i strafflagarne. Så **D.** 142 (*Den Embedsmand, som nægter eller forsætlig undlader at opfylde, hvad der er ham lovlig befalet*); **Ung.** 480; **It.** 178; **Sp.** 380, som ingår på frågan om den intressekollision, vilken uppstår, om förmannens befallning är lagstridig (*Los funcionarios judiciales ó administrativos que se negaren abiertamente á dar el debido cumplimiento á sentencias, decisiones ú órdenes de Autoridad superior, dictadas dentro de los limites de su respectiva competencia y revestidas de las formalidades legales . . . Sin embargo de lo dispuesto en el párrafo anterior, no incurrirán en responsabilidad criminal los funcionarios públicos por no dar cumplimiento á un mandato administrativo que constituya una infracción manifiesta, clara y terminante de un precepto constitucional. Tampoco incurrirán en responsabilidad criminal los funcionarios públicos constituidos en Autoridad que no den cumplimiento á un mandato de igual clase en el que se infrinja manifiesta, clara y terminantemente cualquiera otra ley*), 381 (särskild bestämmelse för det fall, att ämbetsman, som funnit skäl att uppskjuta verkställigheten, fortsätter därmed även sedan överordnad myndighet ogillat uppskovet); **Port.** 303 (i huvudsak = **Sp.**); **Bulg.** 443; **Turk.** 230, 231 (särskilt om domare), 234 (särskilt om militärer, polistjänstemän m. fl.); **Thurg.** 282; **Waadt** 352; **Aarg.** 89 (under förutsättningen: *dadurch den Staat oder einen Bürger absichtlich benachteiligt oder gefährdet*); **Glar.** 150; **Bas.** 176 (i huvudsak = **Aarg.**); **Tic.** 132 (*ricusa di . . . far un atto qualunque del suo ministero*); **Gen.** 171; **Zug** 52 (i huvudsak = **Aarg.**); **Sol.** 178 (likaså); **Chil.** 252; **Argent.** 249; **Costa R.** 492; **Perú** 338 (tillsammans med underlåtenhet:

que ilegalmente omitiere, rehusare hacer ó retardare algún acto de su oficio); **Venez.** 207; stundom i anglikansk rätt, t. ex. **N. Carol.** 740, 745. — Bland förslagen återfinnes en dylik bestämmelse i **D. Fsl. 1924**, 158 (*Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, nægter eller undlader at opfylde Pligt, som Tjenesten eller Hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig Befaling*); **It. Fsl.** 330, 331.

Besläktat med detta rekvisit är det i vissa lagar uppställda rörande ämbetsmans vägran att lämna hjälp åt myndighet, som har rätt att fordra sådan. Stundom förekomma sådana bestämmelser med allmän räckvidd: **Sp.** 382 (*El funcionario público que, requerido por Autoridad competente, no prestare la debida cooperación para la administración de justicia ú otro servicio público*); **Port.** 304; **Chil.** 253. Stundom uppställas de för visst fall; särskilt, såsom ovan nämnt, befälhavares vägran att lämna militär hjälp: **H.** 357; **Fr.** 234 (*Tout commandant, tout officier ou sous-officier de la force publique qui, après en avoir été légalement requis par l'autorité civile, aura refusé de faire agir les forces à ses ordres*); **Belg.** 259 (likaså); **It.** 179 (*rifiuta o indebitamente ritarda l'esecuzione di una richiesta legalmente fattagli dall'autorità competente*); **Mex.** 1,008; **Argent.** 250; **Costa R.** 493; **Perú** 341. — Vägran att arrestera, att mottaga fånge o. s. v. omtalas stundom i anglikansk rätt: **New Jers.** 6 c; **Calif.** 153.

[Vägran att lämna hjälp till enskild förekommer sällan särskilt kriminaliserad: **Mex.** 1,004 (*El funcionario público que indebidamente retarde ó niegue á los particulares la protección ó servicio que tenga obligación de dispensarles*); **Chil.** 256. — **Port.** 157 har en straffbestämmelse för diplomat, som underlåter att lämna vederbörligt skydd åt portugis i det land, där diplomaten är ackrediterad (*qualquer empregado diplomatico que faltar á protecção que as leis mandam prestar a qualquer portuguez no paiz estrangeiro em que se achar empregado*)].

Övergivandet av tjänsten, eventuellt i visst syfte, nämnes i åtskilliga fall: **S** 25: 19 (*Nu har ämbetsman, utan lov eller tillkännagivet för-*

fall, sig från tjänstgöring avhållit och ej kunnat med kallelse träffas eller inställas: kommer han ej inom tre månader, sedan kallelse i allmänna tidningarne ågått); **Fi.** 40: 21³ (Har tjänsteman, utan lov eller armått förfall, avhållit sig från tjänstgöring utöver två månader); **It.** 181² (*Il pubblico ufficiale, che abbandona il proprio ufficio per impedire la trattazione di un affare, o per cagionare qualsiasi altro nocumento al pubblico servizio*); **Sp.** 387 (om skada uppstår för det allmänna: *El funcionario público que sin habersele admitido la renuncia de su destino, lo abandonar, con daño de la causa pública* — kvalifikation, om syftet varit att gynna brottsligt angrepp på staten eller författningen); **Port.** 308 (förutsätter uttrycklig vägran att fortsätta ämbetsutövningen: *Todo o empregado publico da ordem judicial ou administrativa que abandonar o emprego, recusando a continuação do exercicio de suas funcções*), *ib.* § 1 (vid blotta bortovaron över femton dagar), *ib.* § 2 (kvalifikation = **Sp.**); dessutom innehåller *ib.* 158 en särskild bestämmelse om diplomat, som [olagligen förlänger sin tjänstgöring eller] överger sin tjänst och vägrar att fortsätta den; **Mex.** 998 (olika straff allt eftersom skada uppstått eller icke); **Chil.** 254; **Argent.** 252 (om skada följt); **Costa R.** 495 (likaså); **It. Fsl.** 337 (även sabotage i arbetet).

Särskilda bestämmelser om ämbetsman, som överger sin tjänst vid upprorsfara, förekomma i **Sp.** 261; **Chil.** 135; **Costa R.** 463.

Dåligt uppförande, stundom endast i tjänsten, stundom även utom tjänsten, kriminaliseras av några lagar i ett eller annat avseende: **Fi.** 43: 6² (*Gör tjänsteman, i utövning av sysslan, sig skyldig till fylleri*); **N.** 325³ (*under Udførelse af offentlig Tjeneste gjør sig skyldig i utilbørlig Optræden mod nogen*); *ib.* 325⁴ (*i Anledning af Tjenesten gjør sig skyldig i utilbørlig Optræden mod foresatte eller underordnede*). **Mex.** straffar den, som i tjänsten visar slöhet (*morosidad*): 1,051 (*El magistrado, juez, secretario ó actuario que . . . reciban dos reprensiones por morosidad . . . Si dieren lugar á tercera . . . reprension . . . y á la cuarta, serán considerados como reos de morosidad habitual, y destituidos de sus cargos*).

Om uppförande *utom* tjänsten är fråga i **N.** 325⁵ (bland förseelserna: *udenfor Tjenesten udviser et Forhold, som gør ham uværdig til eller virker nedbrydende paa den for Stillingen fornødne Tillid eller Agtelse*); **R.**113 (diskrediterande av förvaltningen genom handlingar av ämbetsman, som ej sammanhånga med hans ämbetsplikter, men tydligen i arbetarklassens ögon undergräva den myndighetsanseende och auktoritet, som han representerar: Дискредитирование власти, т.-е. совершение должностным лицом действий, хотя бы и не связанных с его служебными обязанностями, но явно подрывающих в глазах трудящихся достоинство и авторитет тех органов власти, представителем коих данное должностное лицо является); **Mississ.** 1309 (*habitual drunkenness*); **Mex.** 1,055, vilken straffar vissa ämbetsmän, som kroniskt missbruka alkohol eller väcka anstöt genom omoraliskt levnadssätt (*Los magistrados y los jueces que sean convencidos de embriaguez habitual ó de inmoralidad escandalosa*); **Bras.** 238 (*O empregado publico que for convencido de incontinencia publica e escandalosa; de vicio, de jogos prohibidos, de embriaguez repetida*). Om **Costa R.** 514 jfr ov. s. 101. — Bland förslagen har **Fi. Fsl.** 14: 14 en hit-hörande bestämmelse (*Uppför sig tjänsteman, i eller utom tjänsten, offentligt på ett sätt, som är ägnat att beröva honom den aktning, som utgör en nödvändig betingelse för tjänstens skötande*).

En och annan gång upptagas i strafflagarna kriminalsanktioner av åtminstone skenbart rent formell natur, vilka emellertid mestadels tjäna visst säkerhets- eller kontrolländamål, t. ex. **H.** 462—468; **Fr.** 192 (*Les officiers de l'état civil qui auront inscrit leurs actes sur de simples feuilles volantes*); **Belg.** 263 (likaså); **Gen.** 177; **Eng.** Steph. 164 (*Any person is guilty of a misdemeanour and on conviction is incapable of ever holding any office under the Crown, who, being a collector or other person intrusted with the collection, receipt or custody of inland revenue, neglects or omits to keep and render accounts in the prescribed manner and form of all sums of money collected or received by him or intrusted to his care*). — Liknande formella föreskrifter även eljest i anglikansk rätt, t. ex. **U. S. A. Crim. C.**

174 ff. [88 ff.]; **Mississ.** 3488 (om placering av allmänna medel inom annan stats område); **Tex.** 260 (*Any officer of any court having the custody by law of any money, evidence of debt, scrip, instrument of writing or other article that may have been deposited in court to abide the result of any legal proceedings, who shall fail to seal up in a secure package the identical money or other article received by him, and deposit the same in some iron safe or bank vault; or who, when such money or other article is so deposited, shall fail to keep it always accessible and subject to the control of the proper court; or who shall fail to keep in a well bound book, a correct statement showing each and every item of money or other article so received or deposited, on what account received, and what disposition has been made of the same*).

Såvitt ämbetsmans *trolöshet* mot staten (bortsett från förräderibrotten) särskilt kriminaliserats, är det gemenligen fråga om handlingar av ekonomisk innebörd. Sålunda omtalas stundom ämbetsmans olagliga avkortning — även utan lukrativt syfte — vid bestämmande eller uppbörd av allmän utskyld: **S.** 25: 10 (*Gör ämbetsman uppsåtligen orätt genom avkortning, vid bestämmande eller uppbörd av skatt, tull eller annan allmän utskyld . . Gör han det för egen fördel*); **Fi.** 40: 9 (liknande).

Merändels gäller det emellertid ämbetsmans lukrativa missbruk av sin ställning. Dylikt missbruk har visserligen, även såvitt det blott träffar det allmänna, i stor utsträckning bestraffats genom de förut behandlade och allmänt uppställda delikten korruption och pekulat. Men det kan tänkas också utanför nämnda delikters område. Bestämmelser, som utvidga området av lukrativa ämbetsbrott (stundom i viss mån subsidiära till nyssnämnda typer), uppställas någongång mera allmänt, t. ex. **Schw. Fsl.** 278 (*Mitglieder einer Behörde oder Beamte, die die öffentlichen Interessen, die sie bei einem Rechtsgeschäft wahren sollen, schädigen, um sich oder einem andern einen unrechtmässigen Vorteil zu verschaffen*). Oftare

uppställas särskilda fall, exempelvis, isynnerhet i romanska lagar, uppgörelser om leveranser och andra avtal för det allmännas räkning. Hit höra **H.** 376, 377, 378; **Fr.** 175 (*Tout fonctionnaire, tout officier public, tout agent du Gouvernement, qui, soit ouvertement, soit par actes simulés, soit par interposition de personnes, aura pris ou reçu quelque intérêt que ce soit dans les actes, adjudications, entreprises ou régies dont il a ou avait, au temps de l'acte, en tout ou en partie, l'administration ou la surveillance*); **Belg.** 245 (likaså; men här tillägges: *La disposition qui précède ne sera pas applicable à celui qui ne pouvait, en raison des circonstances, favoriser par sa position ses intérêts privés, et qui aura agi ouvertement*); **It.** 176 (*Il pubblico ufficiale, che, direttamente o per interposta persona, o con atti simulati, prende un interesse privato in qualsiasi atto della pubblica amministrazione, presso la quale esercita il proprio ufficio*); **Sp.** 412; **Port.** 317; **Rum.** 142; **Turk.** 205 (uttryckligen betecknat såsom pekulat), 208; **Bund** 53 *e*; **Waadt** 336; **Tic.** 124; **St. Gall.** 167; **Chil.** 240; **Argent.** 265; **Costa R.** 505; **Peru** 344, 345 (betecknat såsom fall av *concusión*). Liknande bestämmelser förekomma även i anglikansk rätt, t. ex. **New Y.** 48 *a, b*; **Tex.** 264, 266; **Queensl.** 89 (*Any person, who, being employed in the Public Service, knowingly acquires or holds directly or indirectly, otherwise than as a member of a registered joint stock company consisting of more than twenty persons, a private interest in any contract or agreement which is made on account of a Public Service with respect to any matter concerning the department of the Service in which he is employed*); dylikt undantag för aktieägare i **Tasm.** 85² (förutsatt att han icke är direktör för bolaget). Sistnämnda undantag rörande aktiebolag förekomma även, mera vidsträckt, i **Bras.** 233 (som, beträffande där nämnda ämbetsmän, undantager fallet *de ser accionista em qualquer companhia mercantil, uma vez que não tomem parte na gerencia administrativa da mesma companhia*). — Bland förslagen jfr **It. Fsl.** 325.

Straff för överträdelse av det för somliga ämbetsmän gällande förbudet att driva viss handel stadgas i **Fr.** 176 (med säd,

vin etc.); **Sp.** 415; **Rum.** 143; **Eng.** *Steph.* 164 (*Any person is guilty of a misdemeanour, and on conviction forfeits his office or employment and is incapable of ever holding any office or employment in or relating to the excise, who being a collector, or any person appointed to be an officer and employed in relation to duties of excise, deals or trades in any goods subject to any such duty, or carries on or is concerned in any trade or business subject to any law of excise*); **Turk.** 238 (*fait le commerce de matière de première nécessité pour la population, telles que céréales, vivres et autres choses indispensables*); **U. S. A. Crim. C.** 192 [103], 193 [104]; **Ind. Pen. C.** 168, 169 etc.

I detta sammanhang må även nämnas den någongång förekommande kriminalisationen av olovlig förening utav annan syssla med ämbetet; **Bund** 53 b (*einen Beruf ausübt oder durch andere für sich ausüben lässt, der durch ein Gesetz oder eine Verordnung mit seinem Amte oder seiner Anstellung für unvereinbar erklärt worden ist*); **Wall.** 131⁶ (*qui exerce directement, ou par personnes interposées, une profession incompatibles avec ses fonctions ou son emploi*).

Stundom förekomma mera allmänna och obestämda stadganden, av icke särskild ekonomisk innebörd, om trolöshet mot staten. Så **Port.** 285, rörande falska upplysningar eller råd till överordnade (*Todo o empregado publico que, sendo obrigado pela natureza das suas funções, a dar conselho ou informação á auctoridade superior, consultar ou informar dolosamente com falsidade do facto*). Jfr, för särskilt fall, **T.** 353 a² (*diplomatisk tjänsteman, som in der Absicht, seinen Vorgesetzten in dessen amtlichen Handlungen irrezuleiten, demselben erdichtete oder entstellte Tatsachen berichtet*).

Angrepp på allmänt medborgerliga rättigheter (valrätt, föreningsrätt o. s. v.) straffas oftast utan hänsyn till brottssubjektets ställning. Dock förekomma många undantag härifrån. Stundom uppställer lagen dylik gärning av ämbetsman, inom en större eller mindre del av området, såsom en kvalifikation av det all-

männa brottet. Stundom uppställas *självständiga* ämbetsbrott, innefattande angrepp på *vissa* dylika rättigheter. Och det förekommer även, att lagen uppställer ett *generellt* ämbetsbrott, innefattande angrepp på sådana rättigheter överhuvud.

*Kvalifikation*er av allmänna brott utav ifrågavarande typ förekomma i **Fi.** 15: 5 (som stadgar avsättning för tjänsteman, vilken i ämbetets utövning stör val- eller rösträtt etc. jämlikt föregående §§ i kap.); **T.** 108 (som stadgar högre straff för förrättningsman vid valärende); **Belg. L.** 28/6 1894 art. 201 (liknande); **It.** 139², som överhuvud kvalificerar hindrandet av politiska rättigheters utövning, då gärningsmannen är ämbetsman (*Chiunque, con violenza, minaccia o tumulto, impedisce in tutto od in parte l'esercizio di qualsiasi diritto politico . . . Se il colpevole sia un pubblico ufficiale . . .*); **Port.** 203 (viss kvalifikation i fråga om valärenden); **Tic.** 98 § 2 (likaså); **Costa R.** 357 *i. f.*; **Perú** 319; **Venez.** 167² (= It.); **Schw. Fsl.** 252². En kvalifikation av ett flertal brott mot medborgerlig frihet, då de begås av ämbetsman, uppställas i **Costa R.** 355 (arbetsfrihet, handelsfrihet, föreningsfrihet, pressfrihet, religionsfrihet m. m.).

Särskilda ämbetsbrott åter uppställas i **Sp.** 229 ff.: hindrande eller upplösande av förening, församling, demonstration; eller hindrande av petition); liknande **Chil.** 158. Det sista förekommer även i **Mex.** 1,006 jfr *Const. Feder.* art. 8. **Tic.** 109 kriminaliserar upplösande av förening; ib. 110 angrepp på handelsfrihet (*Ogni funzionario o agente pubblico il quale, fuori dei casi autorizzati da leggi od ordinanze speciali, avrà, sotto qualsiasi pretesto, impedito la vendita o compera di cose in libero commercio, o le avrà sequestrate, od ordinato di ritirarle dalla pubblica esposizione*). — **Sp.** 233 straffar den ämbetsman, som obehörigt stänger eller upplöser enskild undervisningsanstalt (*á no ser por motivos racionalmente suficientes de higiene ó moralidad*) eller som i varje fall underlåter att inom 24 timmar underrätta vederbörande myndighet; **Ung.** XXIII: 1913 och XVII: 1918; **Bulg.** 130. — I fråga om *valärenden* uppställas ett självständigt

brott i **Tic.** 101 (*vincolare il voto degli elettori etc.*); likaså **Fr.** 111; **Belg. L.** 28/6 1894, art. 212 (*Tout président, assesseur ou secrétaire d'un bureau, tout témoin qui aura révélé le secret du vote*); **Rum.** 97; ofta i anglikansk rätt, t. ex. **New Y.** 41¹⁰⁻¹³, 41 *j, u, v*; **Tjslov. Fsl.** 175 (*Ein öffentlicher Beamter oder ein Geistlicher, der bei Ausübung seines Amtes oder unter Missbrauch seines Amtes oder des damit verbundenen Rechtes auf einen Wähler einwirkt, damit er sich an einer öffentlichen Wahl nicht beteilige oder damit er das Wahlrecht auf eine bestimmte Weise ausübe*).

Generella och självständiga kriminalisationer rörande medborgerliga rättigheter förekomma i **Fr.** 114 (*Lorsqu'un fonctionnaire public, un agent ou un préposé du Gouvernement, aura ordonné ou fait quelque acte arbitraire ou attentatoire . . . aux droits civiques d'un ou de plusieurs citoyens*); **Port.** 296 (*Qualquer empregado publico que, n'esta qualidade e abusando de suas funções, impedir de qualquer modo a um cidadão o exercicio legal dos sus direitos politicos*).

I detta sammanhang må även erinras om straffbestämmelserna i **U. S. A. Crim. C.** 208 ff. [118 ff.] rörande ämbetsmans pression på annan ämbetsman i och för utfående av bidrag för politiska ändamål: (*It is unlawful for any senator or representative in, or delegate or resident commissioner to Congress, or any candidate for, or individual elected as, senator, representative, delegate, or resident commissioner, or any officer or employe of the United States, or any person receiving any salary or compensation for services from money derived from the Treasury of the United States, to directly or indirectly solicit, receive or be in any manner concerned in soliciting or receiving, any assessment, subscription or contribution for any political purpose whatever, from any other such officer, employe, or person*).

(b) **Brott mot allmänheten.**

Beträffande s. k. *brott mot allmänheten* hava redan omtalats förfalskningsbrott i ämbetet ävensom ämbetsbrott mot familj och

sedlighet. I övrigt förekomma, rörande »*allmänfarliga brott*», särskilda straffbestämmelser för tjänstemän vid järnvägar, vattenverk, fyrar etc., telegraf, rörpost, telefon **S.** 25: 15, 22²; **Fi.** 40: 16, 17; **H.** 358 *bis, ter, quater*; **T.** 316, 318, 319, 320 etc.). Såvitt det rör uppsåtligt framkallande av *fara* för kommunikationens drift, inskränka sig dessa bestämmelser till att kvalificera tjänstemannens brott genom att kumulera det allmänna straffet med ämbetsstraff. Angående däremot *culpa*-fall förekommer, särskilt i **S.** 25: 15, en stark kvalifikation av det allmänna straffet (maximum stiger från sex månaders fängelse till två års straffarbete). Bestämmelserna utsträckas gemenligen att omfatta även andra tjänstemän än de vid *statens* järnvägar etc. anställda; någon gång förekomma även ytterligare straffsanktioner, rörande förman, som underlåter att efterkomma dom om brottslingens skiljande från befattningen (t. ex. **Fi.** 40: 17: *Underlåter föreståndare för järnväg, kanal, sluss, allmän telegrafinrättning eller lots- eller fyrinrättning att genast efter erhållen del av slutlig dom, varigenom någon efter 16 § dömts till avsättning, skilja honom från befattningen . . . Lag samma vare, i fall någon, med vetskap om dom, varigenom annan efter 16 § förklarats oskicklig att nyttjas i befattning vid viss inrättning, anställer den dömd vid dylik inrättning; liknande T. 320, som tillägger: *Gleiche Strafe trifft denjenigen, welcher für unfähig zum Eisenbahn- oder Telegraphendienste erklärt worden ist, wenn er sich nachher bei einer Eisenbahn oder Telegraphenanstalt wieder anstellen lässt*). — De ovan citerade bestämmelserna i **H.** (358 *bis, ter, quater*) avse uppsåtligt åstadkommande av *hinder* för järnvägsdrift och särskilt det fall, att detta sker genom *sammanslutning* av tjänstemän (358 *bis*: *De ambtenaar of eenig in het openbaar spoorwegverkeer voortdurend of tijdelijk werkzaam gesteld persoon, niet behoorende tot het personeel van een spoorweg, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd, die, met het oogmerk om in de uitoeffening van eenen openbaren dienst of in het openbaar spoorwegverkeer stremming te veroorzaken of te doen voortduren, nalaat of, op wettig gegeven last, weigert, werkzaamheden te verrichten,**

waartoe hij zich uitdrukkelijk of uit kracht van zijne dienstbetrekking heeft verbonden . . . ib. ter: Indien twee of meer personen ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen in het vorig artikel omschreven . . . ib. quater: Indien het oogmerk, bij artikel 358 bis omschreven, wordt bereikt).

(c) **Brott mot enskild.**

Frihetsbrott. Det allmänna frihetsbrottet (t. ex. **S.** 15: 22) är i lagarne ofta så karaktäriserat, att ett tvång, som ämbetsmannen utövar genom sin ämbetsmyndighet icke alltid kommer där- under (särskilt gäller detta, om, enligt det allmänna rekvisitet, tvånget skall hava skett genom »våld eller hot med straffbar gärning», såsom t. ex. **T.** 240). Det ligger då nära till hands att utfylla denna lucka genom uppställande av ett särskilt rekvisit, enligt vilken ämbetsmannen, utan avseende på huruvida hans gärning ingår under det allmänna frihetsbrottet, alltid straffas, då tvånget åstadkommits genom hans missbruk av ämbetsmyndighet. Sådana bestämmelser innehållas särskilt i flera germanska lagar: **N.** 124 (*En offentlig Tjenestemand, som retsstridig nytter sin offentlige Stilling til at formaa eller søge at formaa nogen til at gjøre, taale eller unllade noget*); **D.** 124 (*misbruger sin Embedsmyndighed*); **H.** 365 (*door misbruik van gezag*); **T.** 339 (*Ein Beamter, welcher durch Missbrauch seiner Amtsgewalt oder durch Androhung eines bestimmten Missbrauchs derselben jemand zu einer Handlung, Duldung oder Unterlassung widerrechtlich nötigt . . . In den Fällen der §§ 106, 107, 167 und 253 tritt die daselbst angedrohte Strafe ein, wenn die Handlung von einem Beamten, wenn auch ohne Gewalt oder Drohung, aber durch Missbrauch seiner Amtsgewalt oder Androhung eines bestimmten Missbrauchs derselben begangen ist*); **Ung.** 475; **Zür.** 235; **Schwyz** 114; **Chil.** 255; **Jap.** 193; **Fi. Fsl.** 14: 5 (*med missbruk av sin tjänsteställning*); **D. Fsl.** 1924, 152 (*Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, misbruger sin Stilling til at tvinge nogen . . .*); **T. Fsl.** 1927, 130 (*Ein Amtsträger, der jemand durch Missbrauch seiner Amtsgewalt oder durch Androhung eines bestimmten Missbrauchs seiner Amtsgewalt*

zu einer Handlung, Duldung oder Unterlassung nötig). — Frihetsbrottet ingår, jämte annat, under det ovannämnda, i den anglikanska rätten vanliga institutet *oppression*.

Misshandel och våld. Förutom stundom förekommande specialbestämmelser om misshandel av fånge etc. uppställas i några lagar mera vittgående rekvisit: **D.** 125 (*En Embedsmand, som under Udførelsen af sit Embede ulovlig anvender Hug og Slag eller anden Vold*); **T.** 340 (*Ein Beamter, welcher in Ausübung oder in Veranlassung der Ausübung seines Amtes vorsätzlich eine Körperverletzung begeht oder begehen lässt*) jfr 232; **Ung.** 473; **Fr.** 186 (*Lorsqu'un fonctionnaire . . . aura, sans motif légitime, usé ou fait user de violences envers les personnes, dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de ses fonctions*); **Belg.** 257 (likaså); **Port.** 299 (*violencias que não sejam necessarias para a execução do acto legal, que deve cumprir*); **R.** 110 (legalkonkurrens med kompetensöverskridande); **Turk.** 245; **Luz.** 247 a; **Gen.** 98; **Calif.** 149 (*Every public officer who under colour of authority, without lawful necessity, assaults or beats any person*); **Nebr.** 160; **Mex.** 1,002; **Jap.** 195, 196.

Ärekränkning användes ännu någon gång såsom bas för särskilt ämbetsbrott: **Ö.** 331; **Rum.** 148 (*prin ofense orale*); **R.** 110 (legalkonkurrens med kompetensöverskridande); **Nebr.** 160; **Mex.** 1,003 (*El funcionario que, en un acto de sus funciones, vejare injustamente á una persona, ó la insultare*).

Förmögenhetsbrott. Ämbetsmans *stöld* i tjänsten (o: av sak, var till ämbetsställningen bereder honom tillträde) har någon gång särskilt uppställts såsom (jämte förskingring) ingående i pekulatet: så **T. Fsl. 1927**, 131 (*Ein Amtsträger, der eine ihm amtlich anvertraute oder zugängliche Sache stiehlt, unterschlägt oder sich unberechtigt aneignet*). Någon gång uppställes dylik gärning i särskilt rekvisit: **Port.** 310 § 1 (*O furto com rompimento dos sellos, cometido pelos mesmos empregados publicos [encarregados da guarda de papeis, titulos, ou outros objectos sellados por ordem da auctoridade competente]*) — den portugisiska lagen skiljer emellertid knappast mellan

tjuvnad och förskingring, se **Spec. Utk.** III, 35. — **Tjssl. Fsl.** 316 kvalificerar stöld överhuvud, *wenn die Tat von einer zur Ausübung der öffentlichen Macht berufenen Person bei der Ausübung ihres Amtes oder unter Missbrauch ihres Amtes oder des damit verbundenen Rechtes begangen wird.* Jfr även **N.** 259³ (*misbrugt nogen offentlig Egenskab*); **Ung.** 336⁹; **Belg.** 467; **Eng. Steph.** 426 *i*; **Vict.** 141; **N. Zeal.** 247 *b* 2. — *Bedrägeri* i tjänsten omtalas även i några fall (bortsett från konkussion), men det är där mestadels endast fråga om bedrägligt skadande av allmänna intressen, vid transaktioner för det allmännas räkning: härom jfr ov. s. 113. Dock förekommer även, särskilt i anglikansk rätt, kriminalisation av viss ämbetsmans bedrägeri mot enskild (bortsett från vad som stundom ingår under det allmänna begreppet *extortion*), t. ex. **Nebr.** 160. I **Perú** 247 kvalificeras *vissa* bedrägeribrott (även mot enskild), då de begås av en *empleado público*. — Jfr även **N.** 271¹ (*ved at misbruge nogen offentlig Egenskab*) samt, för ett speciellt fall, **S.** 22: 5².

b) Generella rekvisit.

(1) Allmänt uppsåtligt ämbetsbrott.

Bortsett från de många olikheterna i fråga om antalet och beskaffenheten av särskilt uppställda rekvisit inom ämbetsbrotten, skilja sig lagarne skarpt i två grupper med hänsyn till behandlingen av alla de fall, som icke ingå under de särskilda rekvisiten. Några lagar hava här en allmän subsidiärbestämmelse, åtminstone för alla uppsåtliga fall (eller för huvudparten av dylika); andra lagar sakna en sådan och överlämna således hela detta område åt specialstraffrätt eller åt disciplinförfarande.

En allmän subsidiärbestämmelse om uppsåtligt ämbetsbrott (stundom dock inskränkt t. ex. genom uppställande av visst syfte och stundom kvalificerad vid visst syfte eller vid inträdd skada) förekommer i **S.** 25: 16 (*Begår ämbetsman uppsåtligen, på annat sätt, än förut sagt är, förbrytelse i sitt ämbete, för egen fördel, eller för att*

annan gynna eller skada, eller eljest till kränkning av allmän eller enskild rätt eller säkerhet, eller underlåter ämbetsman uppsåtligen, i avsikt som sagd är, sin ämbetsplikt); **Fi.** 40: 20 (*Förbryter sig tjänsteman uppsåtligen i utövning av tjänsten på annat sätt, än i denna lag nämnes, och gör han det för att bereda sig eller annan nytta eller skada annan . . . Gör han det utan sådan avsikt*); **N.** 123 (*Misbruger en offentlig Tjenestemand sin Stilling til ved Foretagelse eller Undladelse af Tjenestehandling at krænke nogens Ret . . . Har han handlet for at forskaffe sig eller andre en uberettiget Vinding, eller er ved Forbrydelsen betydelig Skade eller Retskrænkelse forsætlig voldt*) och allmänne 324 (bland förseelserna: *Undlader en offentlig Tjenestemand forsætlig at udføre nogen Tjenestepligt, eller overtræder han paa anden Maade forsætlig sine Tjenestepligter*); **D.** 141 (*Misbruger en Embedsmand i andre Tilfælde end de ovenfor nævnte sin Embedsstilling til egen Fordel eller til at foretage noget, hvorved privates eller det offentliges Rettigheder krænkes*); **Ung.** 471 (*Ein öffentlicher Beamter, welcher um einem anderen widerrechtlich einen Vorteil zuzuwenden oder einen Schaden oder eine sonstige Verletzung zuzufügen, durch sein Vorgehen oder seine Verfügungen eine Amtspflicht verletzt*); **It.** 175¹ (*Il pubblico ufficiale, che, abusando del suo ufficio, ordina o commette contro gli altrui diritti qualsiasi atto arbitrario non preveduto come reato da una speciale disposizione di legge, è punito . . . e qualora agisca per un fine privato . . .*); **R.** 109 (positiv handling; rekvisitet innehåller två alternativa serier: 1) gärningen skall ha förövats systematiskt eller av personligt intresse eller haft svåra följder eller risker; 2) följderna skola ha bestått i störande av förvaltningsarbetet eller skadande av allmän förmögenhet, av allmän ordning eller av enskildas lagligt skyddade rättigheter och intresse), 110 (motsvarande bestämmelser rörande underlåtenhet av ämbetsman); **Bulg.** 431 (*En ämbetsman, som kränker sina ämbetsplikter för att skaffa sig eller någon annan en fördel eller tillfoga någon annan skada eller olägenhet*); **Eng.** Steph. 156 (*Every public officer commits a misdemeanour who, in the exercise or under colour of exercising the duties of his office, does any legal act, or abuses*

any discretionary power with which he is invested by law from an improper motive, the existence of which motive may be inferred either from the nature of the act, or from the circumstances of the case), den negativa formen i 159 (*Every public officer commits a misdemeanour who wilfully neglects to perform any duty which he is bound either by common law or by statute to perform, provided that the discharge of such duty is not attended with greater danger than a man of ordinary firmness and activity may be expected to encounter*); **Turk.** 240 (*Le fonctionnaire qui, dans toutes les autres circonstances non prévues par la loi, abusera de ses fonctions — jfr emellertid även det mindre straffbara fallet i 228*); **Bund** 53 f (*absichtlich seine Amtspflicht verletzt*); **Thurg.** 274; **Graub.** 204 (*zu anderartigen Rechtsverletzungen oder rechtswidrigen Beeinträchtigungen . . . wissentlich missbraucht*); **Wall.** 131⁹ (*qui viole, avec intention, les devoirs inhérents à sa charge*); **Schaffh.** 257; **Luz.** 235—236 (*Das Verbrechen des Amtsmissbrauchs liegt vor, wenn ein öffentlicher Beamter oder Angestellter irgend eine willkürliche, gesetzlich nicht gerechtfertigte, entweder die Verfassung, die individuelle Freiheit, oder die staats- oder gemeindebürgerlichen Rechte eines oder mehrerer Bürger verletzende Handlung befohlen oder selbst vollführt hat . . . In geringfügigen Fällen des Amtsmissbrauchs und wenn mildernde Umstände vorhanden sind, kann eine korrektionelle Strafe erkannt werden*); **Obw.** 61 (*Wer als Beamter oder Bediensteter den ihm in dieser Stellung obliegenden Pflichten mit rechtswidriger Absicht oder Fahrlässigkeit zuwiderhandelt*), *Obw. Pol.* 48¹; **Bern** 91; **Glar.** 151; **Zür.** 209; **Bas.** 175¹; **Tic.** 121, 127; **Zug** 53; **App. A.-Rh.** 67; **Sol.** 175; **St. Gall.** 166 (*Wer den ihm durch sein Amt oder öffentlichen Dienst auferlegten Verpflichtungen mit rechtswidrigem Vorsatz, aus Widerspenstigkeit oder unerlaubten Gewinnes wegen, oder zur Begünstigung oder Hintansetzung anderer oder sonst aus bösem Willen entgegenhandelt*); **Freib.** 177; ofta i den anglikanska lagstiftningen utom Europa, t. ex. **Can.** 164; **New Y.** 117, 154; **Calif.** 143 (*Every person holding the office of public administrator, who wilfully refuses or neglects to perform the duties thereof, or who violates any provision of law relating to his duties*

or the duties of his office, for which some other punishment is not prescribed); **Minnes.** 4796; **Queensl.** 92; **Ind. Pen. C.** 166; en och annan gång inom den spanskspråkiga gruppen: **Perú** 337 (*El funcionario público que abusando de sus funciones ordenara ó cometiere en perjuicio de otro un acto arbitrario cualquiera, no clasificado especialmente en la ley penal*); **Venez.** 204¹; jfr även **Argent.** 248. — Bland förslagen märkas **D. Fsl.** 1924, 157 (*Misbruger iøvrigt nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, sin Stilling til at krænke private eller det offentliges Ret*); **Schw. Fsl.** 276; **It. Fsl.** 324 (förutsatt vinningssyfte eller skadesyfte).

(2) Allmänt kulpost ämbetsbrott.

Bland de nyssnämnda lagar, som uppställt en allmän subsidiärbestämmelse för uppsåtliga ämbetsbrott, hava några en dylik bestämmelse även för ouppsåtliga. Det stora flertalet av lagar, där ingen dylik bestämmelse förekommer, hava således för detta område endast disciplinär bestraffning att tillgå (såvida icke i undantagsfall *specialförfattningarna* skulle stadga judiciell bestraffning för kulposa förseelser — något som i fråga om uppsåtliga brott i stor utsträckning förekommer). Uppställer åter lagen det allmänna kulposa ämbetsbrottet, så förekommer, att även *oskicklighet* i ämbetet medtages i rekvisitet, varmed man tydligen kommer utöver den egentliga straffrättens gräns (eftersom oskicklighet icke behöver innebära något viljefel, vare sig dolost eller kulpost). Förklaringen för en sådan utvidgning är naturligen densamma som för uppställande överhuvud av dessa subsidiära brott i strafflagen, att man icke — d. v. s. icke för *hela* det beträffande området — vill överlämna rätten att avsätta m. m. åt överordnad administrativ myndighet utan förbehålla den åt domstolen.

Härmed uppstår emellertid behovet av en gränslinje mellan det område av kulposa ämbetsbrott, som faller under strafflagen

(eller eljest under egentlig straffrätt) och under disciplinarbestraffning enligt specialförfattningar — överhuvud problemet om förhållandet mellan judiciell och disciplinär bestraffning. Någon gång reglerar strafflagen i någon mån även den disciplinära bestraffningen (ehuru den skall påläggas efter specialförfattning och av administrativ myndighet), såsom då **Port.** (som icke känner någon allmän subsidiärbestämmelse vid ämbetsbrotten, vare sig uppsåtliga eller kulposa) 326 stadgar, att vid ådömande av disciplinStraff för kulposa förseelser i ämbetet avsättning icke får av den överordnade myndigheten ådömas vid första eller andra resan (utan högst suspension), men *skall* ådömas vid tredje resan. — I **Mex.** har författningen (*Const. Feder.* art. 21) bestämt ett maximum för administrativa straff, och strafflagen straffar (1,005) den administrative ämbetsman, som överskrider detta maximum. — Även kan här anmärkas, att **Sp.** 25³ uttryckligen undantager de administrativa straffen från *penas* i teknisk mening.

I övrigt kan förhållandet mellan strafflagen och disciplinStraffrätten beträffande kulposa ämbetsbrott tänkas i strafflagen så bestämt, att hela området indrages under strafflagen. Så **Zür.** 212 (*Verletzung der Amts- oder Dienstpflicht aus Fahrlässigkeit*). Troligen får detta dock förstås, såsom uttryckligen säges i **Obw. Pol.** 48², att överordnad myndighet kan i första hand utdöma ett mindre straff, men att besvärsvägen till domstol alltid står öppen. Alldeles omvänt kan tänkas, att strafflagen uttryckligen skjuter området ifrån sig till disciplinförfarandet (**Luz.** 237), vilket tydligen är detsamma, som *tacite* sker, om strafflagen överhuvud icke befattar sig med det kulposa ämbetsbrottet *in genere*.

Såvida åter en fördelning mellan strafflag och disciplinarrätt äger rum beträffande kulposa ämbetsbrott, kan detta ske så, att strafflagen uppställer ett allmänt rekvisit, omfattande visst område av kulposa ämbetsbrott, varmed återstoden av området automatiskt överföres till disciplinarrätten. Så **Bund** 57 (*Ein Beamter oder Angestellter des Bundes, welcher durch Vernachlässigung seiner Geschäfte*

einen erheblichen Schaden stiftet oder eine bedeutende Störung in dem betreffenden Dienstzweige verursacht). Hit hör även **N.**, som i strafflagen, bland förseelserna, upptager dels (324) sådan *Forsømmelighed eller Skjødesløshed ved Udførelse af Tjenesteplichter*, som sker efter erhållen varning, dels (325¹) sådan culpa, som har formen av *grov Uforstand i Tjenesten*. Jfr även ned. om **D.** 143. Det kan även ske, omvänt, så, att strafflagen hänvisar till rekvisiten i disciplinarrättsliga författningar och ställer sig själv såsom subsidiär till dessa: vad som icke straffas enligt dylika specialförfattningar, kommer således under strafflagen. Så **S.** 25: 17 (*Visar ämbetsman vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt ämbete, och är ej särskilt ansvar därå satt*); **Fi.** 40: 21 (*Begår tjänsteman fel i tjänsten av vårdslöshet, försummelse, eller oaktsamhet, och är ej särskilt straff därför stadgat . . . Lag samma vare, om tjänsteman begår tjänstefel av oförstånd eller oskicklighet*. — Denna lag förutsätter emellertid, att även det fel, som efter nämnda regel skulle komma under strafflagen, kan vara så ringa, att det må »endast med varning näpsas»); **Fi. Fsl.** 14: 12 överensstämmer med **Fi.**; **D.** 143 (*Forsømmelse eller Skødesløshed i Embedsførelse, hvorfor Straf ej særskilt i Løvgivningen er fastsat* — här införes emellertid i själva verket ett särskilt rekvisit genom tillägget: *naar nogen oftere deri gør sig skyldig, eller naar grov Forsømmelse eller Skødesløshed er udvist*); med **D.** överensstämmer **D. Fsl.** 1924, 159. — Slutligen låter också tänka sig, att det *in casu* skall avgöras, huruvida förseelsen bör behandlas judiciellt eller med disciplinär bestraffning — därvid det ofta är oklart, huru kompetenskonflikten mellan domstol och överordnad förvaltningsmyndighet skall lösas. Jfr **Thurg.** 275; **Graub.** 207; **App. A.-Rh.** 67; **St. Gall.** 165.

Tillägg till I) B) 1):

Särskilda regler för ämbetsmans allmänna brott (i eller utom tjänsten).

Ett allmänt brott av ämbetsman kan, som nämnt, medföra förhöjning av det allmänna straffet; det kan även på det sätt få en särskild verkan för honom, att det — alldeles oavsett om det står i något sammanhang med tjänsten — ådrager honom (jämte det allmänna straffet) ett ämbetsstraff, t. ex. avsättning, eller — om lagen icke känner särskilda ämbetsstraff — straff eller straffpåföljd, som implicite medför förlust av ämbete etc. De lagar, som vid sidan av de allmänna straffen hava särskilda ämbetsstraff, pläga uppställa en förbindelse mellan dessa strafftyper på det sätt, att svåra allmänna straff (tukthus etc.) äro obligatoriskt (och mindre svåra kanske fakultativt) förbundna med avsättning etc. Liknande bestämmelser förekomma i lagar, som väl icke hava särskilda ämbetsstraff men bland de allmänna straffen upptaga förlust av vissa allmänna rättigheter och däribland den att bekläda ämbeten. Stadganden av denna art förekomma gemenligen i sammanhang med uppställandet av straffsystemet (**Fi.** 2: 10; **N.** 30; **T.** 31 o. s. v.); någongång bland ämbetsbrotten, såsom **S.** 25: 20¹ (*Begår ämbetsman brott, därför han till straffarbete eller svårare straff dömes; varde tillika dömd till avsättning från ämbete, som han innehaver, ändå att brottet utom ämbetet begånget är: äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må till mistning av ämbete på viss tid dömas*).

I övrigt förekommer en mångfald av bestämmelser rörande sådana allmänna brott, som stå i mer eller mindre direkt sammanhang med tjänsten, antingen så, att det funnits ett kausalsammanhang (i det ämbetsställningen varit medel för ämbetsmannen att begå det allmänna brottet eller, omvänt, det allmänna brottet, t. ex. en förfalskning, varit medel för ett ämbetsbrott,

t. ex. pekulat) eller så, att det allmänna brottet är begånget »i ämbetet» (varmed det föreligger åtminstone idealkonkurrens mellan det allmänna brottet och ett ämbetsbrott.

a) Ämbetet medel för allmänt brott.

(1) Bestämmelser, där rättsverkan icke uttryckligen berör ämbetsställningen.

Hit höra sådana *kvalifikation*er, som **H.** 44 (*Indien een ambtenaar . . . bij het begaan van een strafbaar feit gebruik maakt van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken, kan de straf met een derde worden verhoogd*); **It.** 209 (*Quando alcuno, per commettere un delitto, si valga delle facoltà o dei mezzi inerenti alle pubbliche funzioni delle quali è rivestito, la pena stabilita per il delitto commesso è aumentata da un sesto ad un terzo*); **Gen.** 164 (*qui auront abusé de leur autorité, soit pour commettre un crime ou un délit, soit pour provoquer à cette action, pour en préparer ou en faciliter les moyens*); **Venez.** 238; ävenledes allmänna bestämmelser om försvårande omständigheter, t. ex. **Sp.** 10¹¹ (*prevalerse del carácter público que tenga el culpable*); **Port.** 34, 24, 25.

(2) Bestämmelser, där rättsverkan uttryckligen berör ämbetsställningen.

I några fall stadgas samtidigt ett obligat ämbetsstraff och *kvalifikation* av det allmänna straffet: **Obw.** Pol. 46 (*Wenn ein Beamter in Begehung einer Tat, die in diesem Gesetzbuche als Vergehen bezeichnet ist, sich seines Amtes zum Vorwand oder als Werkzeug bedient, so soll für denselben die bezügliche Strafe um die Hälfte erhöht werden; nebstdem soll ihn Amtsentsetzung treffen*); **Tic.** 133 (*. . è punito con un grado maggiore della pena comminata al commesso delitto, e colla interdizione dall' ufficio, sino al quarto grado, secondo i casi*).

I andra fall verkar ämbetsställningen endast försvårande (inom skalan) på det allmänna straffet men dessutom stadgas,

obligatoriskt eller fakultativt, ett ämbetsstraff. Hit höra 1) med ämbetsstraffet obligatoriskt, **Graub.** 205 (*Missbraucht ein öffentlicher Beamter oder Angestellter seine amtliche Stellung zur Verübung eines gemeinen Verbrechens, so kommt, soweit ein solcher Missbrauch nicht mit einer besonderen Strafe bedroht ist, die in diesem Gesetzbuch für das verübte Verbrechen festgesetzte gemeine Strafe in Anwendung, doch ist hiebei die amtliche Eigenschaft des Täters als erschwerender Umstand in Betracht zu ziehen und hat in allen Fällen Amtsentsetzung einzutreten*); 2) med ämbetsstraffet, allt efter brottets svårhet, obligatoriskt eller fakultativt, **Schaffh.** 263 (*Wenn ein Beamter bei Gelegenheit der Ausübung oder unter Missbrauch seines Amtes oder seines Dienstes ein gemeines Verbrechen oder Vergehen verübt, so soll das amtliche oder dienstliche Verhältnis des Täters als besonderer Erschwerungsgrund in Betracht kommen. Es kann daher in allen diesen Fällen, wenn nicht ohnehin die Bestimmung des § 20 Anwendung findet, neben der sonst verwirkten Strafe und, insofern diese zwei Monate Gefängnis übersteigt, soll auf Dienstentsetzung oder Einstellung im Dienste erkannt werden*); **St. Gall.** 170 (*. . soll bei Verbrechen und kann auch bei schwereren Vergehensfällen die Amts- oder Dienstentsetzung verbunden werden*); 3) med ämbetsstraffet fakultativt, **Thurg.** 283.

b) Allmänt brott medel för ämbetsbrott.

I några hithörande, särskilt viktiga fall hava vissa lagar uppställt legalkonkurrens. Så i fråga om pekulat, begånget med tillhjälp av förfalskning; användning av misshandel för att framtvunga ett rättsstridigt resultat o. s. v. Förutom dylika i det föregående berörda kombinationer förekomma i enstaka fall helt tillfälliga bildningar av denna typ, såsom då **Waadt** 335 uppställer en legalkonkurrens mellan korrupcion och negativ förfalskning.

Endast i sällsynta fall förekomma mera allmänna kvalifikationer av sådan natur, t. ex. begående av pekulat, konkussion

etc. förmedelst annat brott, vilket som helst: **Ung.** 463 (pekulat begånget förmedelst annat brott); **Tic.** 116 (*Se, per commettere la concussione, il reo abbia commesso altro crimine o delitto*).

c) Allmänt brott begånget i tjänsten.

Hithörande bestämmelser innebära vanligen, att *vissa* allmänna brott kvalificeras, då de begås av ämbetsman i ämbetet. (Undantagsvis kan förekomma, att det, utan kvalifikation, genom lossande på någon punkt i rekvisitet, skapas ett *parallellfall* till det allmänna brottets rekvisit, såsom då **T.** 155³ för mened straffar den tjänsteman, som avger falsk försäkran i tjänsten under åberopande av sin tjänsteed — jfr andra liknande parallellfall vid mened och eljest). Enligt **Fr.** 166—168 gäller detta om varje *crime* (*Tout crime commis par un fonctionnaire public dans l'exercice de ses fonctions est une forfaiture. Toute forfaiture pour laquelle la loi ne prononce pas de peines plus graves est punie de la dégradation civique. Les simples délits ne constituent pas les fonctionnaires en forfaiture*); dessutom straffar **Fr.** 198 ämbetsmän för deltagande i *crimes* eller *délits* *qu'ils étaient chargés de surveiller ou de réprimer*; **Belg.** 266 (i huvudsak = **Fr.** 198); **Sp.** 414 (gäller bedrägeribrott); **Port.** 325 (liknande **Fr.** 198); **Freib.** 185 (*Le détournement, le faux, la corruption, la menace et la contrainte commis par les fonctionnaires dans l'exercice de leurs fonctions peuvent toujours être punis de réclusion*); **D. Fsl.** 1924, 156 (likaledes kvalifikation av vissa brottstyper: *Har nogen i Udførelsen af offentlig Tjeneste eller Hverv gjort sig skyldig i falsk Anklage, Frihedsberøvelse, Legemsangreb, Underslæb, Utroskab eller Dokument-, Mærke- eller Varefalsk, kan den for den paagældende Forbrydelse foreskrevne Straf forhøjes med indtil det halve*); **H.** 44 kvalificerar bl. a. varje allmänt brott, som kan anses kränka en särskild ämbetsplikt; **Gen.** 164 innehåller bl. a. en bestämmelse, liknande **Fr.** 198.

Turk. 251 har en allmän kvalifikation för alla brott mot

enskild person, begångna av ämbetsman i tjänsten (*Tout fonctionnaire qui, dans l'exercice de ses fonctions, commettrait contre une personne un délit non spécifié par la loi, sera puni de la peine légale encourue par ce délit, augmentée d'un tiers*).

Fi. 40: 22 låter överhuvud den omständighet, att allmänt brott begåtts under tjänstens utövning, gälla såsom *försvårande*.

N. 126 innehåller den egendomliga bestämmelse, att, för allmänt brott begånget i tjänsten, ämbetsstraff kan inom viss gräns ådömas *i stället för det allmänna straffet* — således ingen kvalifikation utan en substitution (*Fældes en offentlig Tjenestemand for nogen i Tjenesten forøvet Forbrydelse efter andre Straffebud end de i dette Kapitel indeholdte, kan istedetfor Straf af Bøder eller af Hefte indtil 6 Maaneder eller af Fængsel indtil 3 Maaneder Tjenestens Tab idømmes*); jfr ov. s. 12.

2) Delaktighetsbrott.

Särskilda bestämmelser förekomma dels i fråga om ämbetsmans delaktighet i annan ämbetsmans ämbetsbrott dels även, ehuru mindre ofta, i fråga om ämbetsmans delaktighet i allmänt brott.

Den första typen av bestämmelser anknyter sig mestadels till subordinationsförhållandet och omfattar huvudsakligen två fall: negativ delaktighet i fråga om brott av underordnad samt anstiftan till sådant brott. Sådana stadganden innehållas i **Fi.** 40: 18 (*Förleder förman uppsåtligen underordnad tjänsteman till tjänsteförbrytelse . . . Vet han tjänsteförbrytelse av underordnad förhavas, men söker ej hindra utförandet därav*); [**N.** 139³ och 347, bestämmelser om negativ delaktighet, som emellertid omfatta subordinationsförhållande överhuvud]; **D.** 136 (*Den Bogholder, Revisor, Kassekontrolør eller anden Embedsmand, der findes at have set igennem Fingre med en Oppebørselsbetjent, med hvem han er sat til at føre Tilsyn, eller iøvrigt er meddelagtig i hans Brøde, er undergiven Ansvar og Straf lige med denne*), 140 (*En Embedsmand, som forsætlig forleder eller søger at forlede de ham underordnede Embedsmænd til Embedsovertrædelse*); **T.** 357 (*Ein Amtsvorgesetzter, welcher seine Untergebenen zu einer strafbaren Handlung im Amte vorsätzlich verleitet oder zu verleiten unternimmt, oder eine solche strafbare Handlung seiner Untergebenen wissentlich geschehen lässt, hat die auf diese strafbare Handlung angedrohte Strafe verwirkt. Dieselbe Bestimmung findet auf einen Beamten Anwendung, welchem eine Aufsicht oder Kontrolle über die Amtsgeschäfte eines anderen Beamten übertragen ist . . .*); **Port.** 324, som uppställer ett slags »efterföljande delaktighet», vilken skall besträffas såsom vanlig delaktighet, nämligen det fall, att överordnad, med vetskap om ett redan begånget brott av underordnad, som »direkt» står under hans lydnad, underlåter att befordra honom till straff (*Todo o empregado publico será considerado cúmplice, e punido segundo as regras geraes sobre a cumplicidade, no caso em que, sabedor de um*

crime cometido por empregado subalterno, que lhe deve directamente obediencia, não empregar os meios que a lei lhe faculta, para que seja punido), 298, som under vissa förutsättningar stadgar straffrihet för underordnad, som utför överordnads i laga form givna order (häriifrån dock undantag i 301³ vid vissa brott mot staten), samt straff för den överordnade; **Chil.** 159 (straffrihet, i vissa fall av angrepp på medborgerliga rättigheter, för underordnad, som utfört överordnads befallning); **Fi. Fsl.** 14: 11 (*Förman, som underlåter att göra, vad i hans förmåga står, för att hindra underordnad från att begå uppsåtlig tjänsteförbrytelse, straffas enligt samma lagrum som den underordnade*); **D. Fsl. 1924**, 153 (*Den, som tilskynder eller medvirker til, at nogen ham i offentlig Tjeneste eller Hærv underordnet forbryder sig i denne Tjeneste, straffes, uden Hensyn til om den underordnede kan straffes eller paa Grund af Vildfarelse eller af andre Grunde er straffri, med den for den paagældende Handling foreskrevne Straf forhøjet med indtil det halve*); **T. Fsl. 1927**, 144 (*Ein Amtsvorgesetzter, der einen Untergebenen zu einem Amtsverbrechen oder einem vorsätzlichen Amtsvergehen oder zu einem anderen in oder bei Ausübung des Amtes zu begehenden Verbrechen oder vorsätzlichen Vergehen zu verleiten sucht . . . Verhindert der Amtsvorgesetzte aus freien Stücken das Verbrechen oder Vergehen, so wird er straffrei*).

I detta sammanhang bör anmärkas det i **S.**; **Fi.** och **Fi. Fsl.** förekommande straffsanktionerade förbudet för överordnad att låna medel av underordnad: **S.** 25: 13 (*Lånar förman av underordnad ämbetsman vederligen sådana medel, som honom å ämbetets vägnar anförtrodda äro . . . Lånar förman i uppborädsverk medel av underordnad uppborädsman eller redogörare . . . ändå att de medel ej till uppboräden hörde*); **Fi.** 40: 19; **Fi. Fsl.** 14: 10. En analog och mera vittgående bestämmelse förekommer i **Bras.** 234 (*Constituir-se devedor de algum subalterno; dá-lo por seu fiador; ou contrahir com elle obrigação pecuniaria*).

Den andra typen av bestämmelser representeras t. ex. av **Fr.** 198, som kvalificerar ämbetsmäns delaktighet i vissa allmänna

brott (*crimes ou délits qu'ils étaient chargés de surveiller ou de réprimer*); *ib.* 432 (särskilt fall: ämbetsman, som är delaktig i svek vid leveranser till armé eller flotta); **It.** 175² (ämbetsman, som i utövningen av sin tjänst uppmanar någon till lagöverträdelse: *Il pubblico ufficiale, che, nell' esercizio delle sue funzioni, eccita alcuno a trasgredire alle leggi od ai provvedimenti dell' autorità*); **Port.** 287 (*O empregado publico que, faltando as obrigações do seu officio, deixou dolosamente . . . de empregar as medidas da sua competencia para impedir ou prevenir a perpetração de qualquer crime*); **Schaffh.** 260¹ (som straffar ämbetsman för negativ delaktighet i allmänt brott lika med vanlig delaktighet [såsom »Gehülfe»]; *Wer vermöge seines Amtes oder öffentlichen Dienstes die Begehung von Verbrechen zu verhindern verpflichtet ist, soll, wenn er diese Verhinderung ungeachtet erhaltener glaubhafter Kenntnis von der bevorstehenden Ausführung eines Verbrechens oder Vergehens geflissentlich unterlässt, gleich einem Gehülfen bestraft werden*); **Venez.** 204²; jfr **Turk.** 235. — En särskild straffbestämmelse för den »kompetente» ämbetsman, som, efter erhållen kännedom om olagligt fängslande underlåter att inskrida, förekommer i **It.** 151; **Venez.** 181.

Inom den spanska gruppen förekomma bestämmelser om ämbetsman, som brustit i energi i fråga om bekämpande av uppror: **Sp.** 260; **Chil.** 134; **Argent.** 235² (*Los funcionarios que no hubieren resistido una rebelión o sedición por todos los medios á su alcance*); **Costa R.** 463; **Perú** 312².

En specialbestämmelse rörande ämbetsmans delaktighet i vissa sedlighetssårande handlingar förekommer i **U. S. A. Crim. C.** 190 (*Any officer, agent, or employe of the Government of the United States who shall knowingly aid or abet any person engaged in any violation of any of the provisions of law prohibiting importing, advertising, dealing in, exhibiting, or sending or receiving by mail obscene or indecent publications of representations, or means for preventing conception or procuring abortion, or other articles of indecent or immoral use or tendency* — straff upp till tio års imprisonment at hard labour).

Tillägg till I):

Bestämmelser om extraneus i sammanhang med ämbetsbrotten.

Omfattningen, i fråga om ämbetsbrott, av begreppet *extraneus* i en given lag beror naturligen av vad omfång lagen giver begreppet brottssubjekt (»specialsubjekt») vid ämbetsbrotten. Kategorier, som i lagen *A* icke ingå, i lagen *B* ingå under sistnämnda begrepp, falla därför väl enligt lagen *A* men icke enligt lagen *B* under begreppet *extraneus*. Såvida ett specialrekvisit uppställes för en dylik kategori, kommer sålunda detta att i lagar av typen *B*, i motsats till typen *A*, icke att framstå såsom ämbetsbrott (ehuru visserligen som specialbrott). Det viktigaste exemplet är den s. k. *prevarikationen* (i den numera vanligaste betydelsen av denna term) — rättegångsfullmäktigs trolöshet mot klient — vilken, såvitt rättegångsfullmäktig behandlas lika med ämbetsman, blir ämbetsbrott (såsom **Ö.** 102 *d*; **Sp.** 371, 372; **Port.** 289¹⁻⁴; **Mex.** 1,061 etc.), men eljest icke (t. ex. **S.** 22: 14).

Annorlunda däremot sådana fall, där lagen straffar en *extraneus* just i denna hans egenskap. Det ojämförligt vanligaste fallet, förekommande i de allra flesta lagar, är den s. k. »*aktiva korruptionen*».

I några fall — t. ex. **Fi.** 16: 13 (*Giver, utfäster eller erbjuder någon åt tjänsteman eller annan sådan person, som i § 1 nämnes, muta för att förmå honom att i sysslan orätt främja*); **N.** 128 (*Den, som ved . . . Ydelse af eller Tilsagn om Fordele søger at formaa en offentlig Tjenestemand til uretmæssig at foretage eller undlade en Tjenestehandling*); **H.** 177 (*1°. hij die een ambtenaar eene gift of belofte doet met het oogmerk om hem te bewegen in zijne bediening, in strijd met zijn plicht, iets te doen of na te laten; 2°. hij die een ambtenaar eene gift doet ten gevolge of naar aanleiding van hetgeen door dezen in zijne bediening, in strijd met zijn plicht, is gedaan of nagelaten*), 178 (*Hij die een rechter eene gift of belofte doet met het oogmerk om invloed te oefen-*

nen op de beslissing van eene aan diens oordeel onderworpen zaak . . . Indien die gift of belofte gedaan wordt met het oogmerk om eene verordeeling in eene strafzaak te verkrijgen); **Bulg.** 146—148, (som, egenomligt nog, till aktiv korruption räknar, 148, även det fall, att någon erbjuder sig eller mottager uppdrag att vara skiljedomare mot belöning eller löfte därom) — förekommer en sådan bestämmelse bland brott mot offentlig myndighet, avlossad från allt sammanhang med ämbetsbrotten.

Vida vanligare är, att bestämmelsen upptages bland ämbetsbrotten. Så är förhållandet i **S.** 25: 5² (*Den, som till ämbetsman lämnar, utlovar eller erbjuder sådan muta*); **D.** 119 (ät ämbetsman i allmänhet), 121 (ät domare etc.); **T.** 333 (*Wer einem Beamten oder einem Mitgliede der bewaffneten Macht Geschenke oder andere Vorteile anbietet, verspricht oder gewährt, um ihn zu einer Handlung, die eine Verletzung einer Amts- oder Dienstpflicht enthält, zu bestimmen*), 334² (ät domare m. fl., utan avseende på resultatets rättsstridighet); **Ö.** 105 (*Wer durch Geschenke einen Zivil- oder Strafrichter, einen Staatsanwalt, oder in Fällen einer Dienstverleihung, oder einer Entscheidung öffentlicher Angelegenheiten was immer für einen Beamten zu einer Parteilichkeit oder zur Verletzung der Amtspflicht zu verleiten sucht, macht sich eines Verbrechens schuldig; die Absicht mag auf seinen eigenen, oder eines dritten Vorteil gerichtet sein, sie mag ihm gelingen oder nicht*); **Ung.** 470; **Fr.** 179 (tvång, genom våld eller hot, sammanfattat med mutor i en och samma bestämmelse); **Belg.** 252 (likaså); **It.** 173 (*Chiunque induce un pubblico ufficiale etc.*); **Sp.** 402 (*Los que con dádivas, presentes, ofrecimientos ó promesas corrompieren á los funcionarios públicos*), 403 (privilegiation, då gärningen sker till förmån för närskyld tilltalad); **Port.** 321 och *ib.* § un. (i huvudsak = Sp.); **Rum.** 146; **R.** 118; **Eng.** *Steph.* 170, 171 (som straffar aktiv korruption av ämbetsmän utan inskränkning [under det att den passiva korruptionen endast omfattar domare m. fl., jfr ov.]; — handlingen vidsträckt: *by any means endeavours to force, persuade, or induce*); **Turk.** 220 (löfte eller gåva för att åstad-

komma pliktstridig handling eller underlåtenhet i ämbetet), 221 (kvalifikation vid bestickning av domare m. fl.), 223 (straffned-sättning, då korrruptionen blivit utan resultat), 224 (straffrihet vid *tätige Reue* för givaren — resp. för mottagaren), 226 (*L'intermédiaire entre le corrupteur et le corrompu sera réputé complice de celle des deux parties dont il aura été l'instrument*); **Grek.** 459 (även till familjemedlemmar); **Thurg.** 279; **Graub.** 77 (*ihm selbst oder dessen Familienangehörigen*); **Schaffh.** 259²; **Luz.** 240; **Obw.** 62 (innefattar givaren i samma bestämmelse men med tillägget: *Der Bestechende ist in der Regel milder zu bestrafen, als der Bestochene*); **Bern** 88¹ även den, som genom löften etc. *sich einen Einfluss auf die Art der Vornahme der amtlichen Handlung verschafft hat oder zu verschaffen versucht*); **Glar.** 148²; **Zür.** 215 (*ihm oder seinen Angehörigen*), 218 (åt domare etc.); **Bas.** 173; **Tic.** 123; **Gen.** 162 (= Fr.); **Zug** 51; **App. A.-Rh.** 68²; **Schwyz** 116; **St. Gall.** 168³; **New Y.** 44 etc.; **Nebr.** 164 (icke ensamt korrruption: *If any person shall attempt to corrupt or influence any juror or witness either by promises, threats, letters, money or any other undue means either directly or indirectly*), 166 (särskilt vid fångspillning); **N. Zeal.** 126 b, 127 b; **West. Austr.** 122², 123; **Ind. Pen. C.** 162; **Mex.** 1,022, 1,023; **Chil.** 250; **Argent.** 258; **Costa R.** 472; **Perú** 352, 353; **Venez.** 200—202; **Jap.** 198 (straffet kan nedsättas eller bortfalla, om gärningsmannen själv angiver sitt brott — jfr bestämmelsen om juryman i Nebr. 165, ov. sid. 74).

Bland förslagen uppställa några mutningsbrotten bland brott mot offentlig myndighet: **Fi. Fsl.** 15: 6 (= Fi); **D. Fsl.** 1924, 127 (*Den, som yder, lover eller tilbyder nogen, der virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, Gave eller anden Fordel for at formaa ham til at foretage eller undlade noget, hvorved han vilde gøre sig skyldig i pligtstridig Handlemaade . . . Har Formaalet ikke været pligtstridig Handlemaade*); **Schw. Fsl.** 257 (*Wer einem Mitglied einer Behörde, einem Beamten, einer zur Ausübung des Richteramtes berufenen Person, einem Schiedsrichter, einem amtlich bestellten Sachverständigen, Übersetzer oder*

*Dolmetscher, einem Angehörigen des Heeres ein Geschenk oder einen and-
 eren Vorteil anbietet, verspricht, gibt eller zukommen lässt, damit er
 seine Amts- eller Dienstpfligt verletze*); **Tjslov. Fsl.** [vilket emellertid
 överhuvud icke uppställer ämbetsbrotten såsom särskild grupp]
 185¹ (i allmänhet endast vid rättsstridigt korruptionsojekt, men
 i fråga om domare m. fl. även vid rättsenligt, såvida mutandet
 föregår ämbetsåtgården: *Wer einem Organe der öffentlichen Macht un-
 mittelbar eller mittelbar einen Vermögensvorteil verspricht, anbietet eller
 gewährt, damit es seine Amtspflicht verletze, eller dafür, dass es sie ver-
 letzt hat; Wer einem zur Entscheidung in der Sache selbst berufenen Rich-
 ter eller öffentlichen Beamten unmittelbar eller mittelbar einen Vermögensvor-
 teil verspricht, anbietet eller gewährt, damit er eine Entscheidung in einem
 bestimmten Sinne treffe eller beantrage eller damit er für eine solche
 Entscheidung stimme eller damit er dies nicht tue*). — Bland ämbets-
 brotten upptages däremot fallet i **T. Fsl. 1927**, 124² (endast
 med rättsstridigt objekt och utan avseende på tidsförhållandet
 till ämbetsåtgården: *Wer einem Amtsträger eller einem Soldaten ein
 Entgelt dafür anbietet, verspricht eller gewährt, dass er unter Verletzung
 seiner Amts- eller Dienstpfligt eine Amts- eller Diensthandlung vorge-
 nommen eller unterlassen hat eller künftig vornehme eller unterlasse*), 126
 (mutande av domare: vid föregående korruptionshandling dels
 med rättsenligt dels — högre straffbart — med rättsstridigt
 objekt, vid efterföljande korruptionshandling endast med rätts-
 stridigt objekt: *Wer einem Richter eller Schiedsrichter ein Entgelt dafür
 anbietet, verspricht eller gewährt, dass er unter Verletzung seiner richter-
 lichen Pflichten eine richterliche Handlung vorgenommen eller unterlassen
 hat, wird mit Gefängnis bestraft. Enthält die Verletzung der richter-
 lichen Pflichten eine Rechtsbeugung, so ist die Strafe Zuchthaus bis zu
 fünf Jahren. Wer einem Richter eller Schiedsrichter ein Entgelt dafür
 anbietet, verspricht eller gewährt, dass er künftig eine richterliche Hand-
 lung vornehme eller unterlasse, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren
 bestraft. Soll die Vornahme eller Unterlassung der Handlung eine Rechts-
 beugung eller eine andere Verletzung der richterlichen Pflichten enthalten,*

so ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren); **It. Fsl.** 323, som uttryckligen behandlar den aktiva korruptionen såsom delaktighet, i det att den särskilda bestämmelsen endast omfattar det fall, att gärningen blivit utan verkan — och det motsatta fallet sålunda uppenbarligen betraktas såsom anstiftan till det passiva korruptionsbrottet.

Frågor, som i de olika lagarne dels spela en roll för institutets begränsning dels för strukturen inom institutet, äro, såsom även framgår av de anförda lagställena, huruvida ämbetsmannen är domare eller icke; den åsyftade ämbetsåtgärden rättsenlig eller rättsstridig; korruptionen föregående eller efterföljande i förhållande till åtgärden; huruvida åtgärden är dom i brottmål eller icke; huruvida det kommit till åtgärdens företagande eller icke. Här må blott anmärkas, att vissa lagar, t. ex. **S.; Fi.; N.; Ö.**; ävensom **Fi. Fsl.** och **Schw. Fsl.** uttryckligen begränsa institutet till ämbetsåtgärdens rättsstridighet; att andra lagar, t. ex. **Belg.; It.** ävensom **D. Fsl. 1924**, lika uttryckligt medtaga fall, där ämbetsåtgärden varit rättsenlig; samt att ännu andra lagar, t. ex. **H.; T.** ävensom **T. Fsl. 1927** och **Tjslov. Fsl.**, förfara olika härutinnan alltefter ämbetets art eller korruptionens tidsförhållande till åtgärden.

En *kvalifikation* för det fall, att även brottssubjektet varit ämbetsman, förekommer i **Argent. 258²**; **Costa R. 472²**; **Perú 353²**.

Privilegiationer uppställas för det fall, att brottet begåtts för att hjälpa nära släkting i brottmål (**Sp.; Port.; Chil.; Venez.**); att ämbetsåtgärden varit rättsenlig och gåvan lämnats på ämbetsmannens eget initiativ (**Mex.**); att brottslingen visat *tätige Reue* (**Turk.**).

Turk. 232 har en bestämmelse om annan påverkan på domare än genom korruption (*Quiconque, par intérêt, animosité ou protection, usera, auprès d'un juge, de son autorité, de son influence ou de sa recommandation, à l'égard d'une des parties d'un procès en cours . . . Si, à la suite de cette intervention, une sentence injuste est*

intervenue); [för domare, som på detta sätt låter påverka sig, innehålls en straffbestämmelse i 233]. Liknande ofta, i fråga om jury (*»embracery»*), i anglikansk rätt: **Can.** 180; **New Y.** 75; **Minnes.** 4804; **West. Austr.** 123; **Tasm.** 93 etc. Mera allmänt **Ind. Pen. C.** 163 om *the exercise of personal influence*.

Straffbestämmelser om enskilda personer, som olovligen av ämbetsman mottaga allmänna medel såsom deposition m. m. förekomma i **U. S. A. Crim. C.** 187 [100]; jfr *ib.* 182 [96] om *banker receiving unauthorized deposit of public money* m. m.

Undantagsvis förekommer, att *obehörigt utövande av ämbete* m. m. uppställs bland ämbetsbrotten. Så **T. Fsl. 1927**, som i 145 kriminaliserar *Amtsanmassung* och dessutom i 146 *Erschleichung eines Amtes* samt i 147 *Erschleichung der Befähigung zu einem Amte* (t. ex. genom utgivande av *fremde Prüfungsleistung als eigene*).

En allmän bestämmelse om extraneus' straffbarhet såsom delaktig i ämbetsbrott förekommer sällan i detta sammanhang. Jfr emellertid **Fi. Fsl. 14: 13** (*Utomstående, som medverkar till uppsätlig tjänsteförbrytelse; straffes för delaktighet däri*).

II) Straffet.

Av förutnämnda skäl är frågan om straffet av särskild vikt vid ämbetsbrotten. Möjligheten föreligger nämligen för dessa brotts vidkommande att använda särskilda straff, »*ämbetsstraff*» sådana som avsättning från tjänsten, till sin natur icke tillämpliga på andra än ämbetsmän. Lagarne förete i denna punkt stora olikheter.

Alla europeiska lagar känna *allmänna* straff av den innebörd, att de (bland annat) medföra förlust av ämbete. Att straffet är allmänt, innebär, att det formellt kan ådömas varje medborgare (t. ex. inkapacitet att användas i allmänna värv); detta hindrar icke, att det faktiskt kommer att innebära en specifik verkan för ämbetsmannen (medförande t. ex. avsättning).

Lagarne skilja sig emellertid närmast så, att några *endast* operera med allmänna straff, under det att andra *dessutom* hava särskilda ämbetsstraff, som blott kunna ådömas ämbetsmän.

1) Strafflagar *utan* särskilda ämbetsstraff.

Det nyssnämnda allmänna straff, som inkluderar verkningar på ämbetsställningen, kan för vissa brott vara av lagen uppställt såsom *enda* rättsverkan av brottet. Så **Fr.**, som straffar vissa brott (111, 114, 119 etc.) med *dégradation civique*; likaså **Rum.** (*degradatiunea civică*).

Vanligare är, att det nämnda allmänna straffet ej förekommer i lagen på annat sätt än i förbindelse med annat allmänt straff, t. ex. frihetsstraff. Förbindelsen kan vara en gång för alla abstrakt bestämd av lagen, så att viss grad av brott (där

brotten indelas i grader) eller visst straff (t. ex. tukthus) alltid är förbundet med det andra straffet — till denna form inskränka sig **Ö.** 26 *d* och **Grek.** 21 — eller ske på det sätt, att lagen i sin speciella del vid *vissa* brott kumulerar de båda straffen, vare sig kumulationen är fast eller beroende på domarens prövning. Hit höra — utom **Fr.** och **Rum.**, där, såsom nyss nämnt, det allmänna straffet uppträder även såsom ensamt straff — **Belg.; It.; Turk.; Bas.; Gen.; Freib.**

2) Strafflagar med särskilda ämbetsstraff.

I några av dessa lagar förekommer ämbetsstraffet *endast* i förbindelse med allmänt straff; i andra förekommer det *även* såsom ensamt straff.

Det förra är förhållandet i **H.** 28; **T.** (§§ 81, 83, 84, 87—91, 128, 129); **Ung.** 54; **R.** 20⁸, 37; **Bulg.** 30¹; och en mängd kantonnallagar: **Thurg.** 3 *g*, 11, 12; **Waadt** 13⁷, 25; **Aarg.** 16, *Zuchtpol.* 5⁵, 10, 11; **Wall.** 20⁶; **Luz. Pol.** 5^{2, 3}, 19, 20; **Obw.** 3¹⁰, 14; **Bern** 7⁵, 20; **Glar.** 3⁶, 10, 11; **App. A.-Rh.** 3¹⁰, 14; **App. I.-Rh.** 3⁸; **Schwyz** 6^h, 16, **Sol.** 5⁷, 19, 23; **St. Gall.** 5^{b, 7, 8}, 16, 17; **Neuch.** 8⁸; **Schw. Fsl.** 49.

Andra lagar åter medgiva, för vissa fall, ådömande av särskilt ämbetsstraff såsom ensamt straff: **S.** 2: 15 ff.; **Fi.** 2: 1, 7 ff.; **N.** 15; **D.** 9; **Sp.** 34 ff.; **Port.** 59; **Eng.** *Steph.* 164; **Bund** 2 *d*, 4, 6; **Schaffh.** 7 B⁴, 19; **Zür.** 4⁶, 21, 22; **Tic.** 10⁶, 27 § 1; **Zug** 13^b, 10; **Fi. Fsl.** 3: 8 ff. (allt jämfört med bestämmelserna vid de särskilda ämbetsbrotten i **S.** 25 kap. o. s. v.). Härvid förfara lagarne så, att de dels uppställa ämbetsstraffet alternativt med allmänt straff (**N.** använder endast denna form och **D.** avviker därifrån endast såtillvida, att den vid vissa brott ensamt föreskriver ämbetsstraff, då omständigheterna *äro* [143] resp. då de *icke äro* [132, 137, 138] försvårande) dels, för andra fall, icke stadga annat straff än ämbetsstraff.

Beträffande innebörden av de särskilda ämbetsstraffen i de lagar, som uppställa sådana, kommer framför allt i betraktande

straffet av *ämbetets förlust*, utfört i olika modaliteter. — Emellertid nämnes i åtskilliga lagar även *suspension*, d. v. s. avstängande från ämbetsutövning under begränsad tid, utan förlust av ämbetet (∅: så att den dömde automatiskt återinträder i ämbetsutövningen efter den bestämda tidens förlopp). Det kan stundom vara något oklart, huruvida lagen åsyftar suspension i denna mening eller verklig förlust av ämbetet jämte inkapacitet att återfå det under viss tid; i varje fall uppställs suspension tydligt såsom straff i **S.**; **Fi.**; **Sp.**; **Port.** och ett antal kantonallagar; mestadels fixeras en maximitid (ofta 2 år), någon gång (t. ex. **S.**) icke. — Mycket sällan användes, i den allmänna strafflagen, *varning* såsom ämbetsstraff; så dock **Port.** 59 (*censura*), som uppställer två grader därav (73: *A pena de censura dos empregados publicos póde ser, ou simples, ou severa, com as formalidades decretadas na respectiva lei disciplinar*). — Självklart är, att såväl det stora flertal rättsordningar, som i strafflagen icke använda varning, som även de många lagar, som icke heller använda suspension, utgå därifrån, att båda dessa straff, vilka säkerligen överallt komma till användning, äro av disciplinär natur och därför icke höra hemma i den allmänna strafflagen.

Vad angår *ämbetsförlust*, förekommer icke sällan, att detta straff användes fullkomligt *isolerat* i den mening, att lagen icke (uttryckligen) ingår på frågan, om och när den dömde åter kan erhålla detta eller något annat ämbete. Detta gäller **S.**; **Fi.**; **N.**; **D.**; **Ung.**; **Port.**; **R.**; **Schwyz**; **Neuch.** Bland nu nämnda lagar känna **N.** och **D.** intet annat ämbetsstraff än denna momentana ämbetsförlust. De övriga hava vid sidan om »avsättning» i denna mening andra straff (eller straffpåföljder), som sträcka sin verkan till framtiden, i form av *inkapacitet* till innehav av ämbete.

Denna *inkapacitet* kan variera dels till sitt *omfång*, d. v. s. i avseende på frågan, huru stort område av allmänna funktioner den omfattar, dels till den *tid*, varunder den gäller. Vad angår

det första, kan inkapaciteten vara *universell*, således omfatta allt vad lagen betraktar såsom allmänna funktioner (eller åtminstone alla *statstjänster*), eller ock *partiell*, omfattande blott det ämbete, »vari han sig förbrutit» (eller möjligen i ämbeten av denna *typ*, jfr **Sp.** 34, 36 *otros análogos*). Beträffande tiden kan inkapaciteten vara *permanent* eller *tidsbegränsad* (i sista fallet ofta genom uppställande av en skala, inom vilken domaren utmäter inkapacitetens tidslängd).

Härigenom uppstå kombinationerna: *universell-permanent*, *universell-tidsbegränsad*, *partiell-permanent*, *partiell-tidsbegränsad* inkapacitet. Bland dessa former hava somliga lagar endast uppställt en, andra flere.

Alla fyra formerna uppställas av **H.**

Båda de *universella* formerna (universell-permanent och universell-tidsbegränsad) uppställas av **T.** (den sistnämnda i §§ 128, 129).

De *permanenta* formerna (universell-permanent och partiell permanent) förekomma i **E.**, som emellertid lämnar mycket litet utrymme åt ämbetsstraff.

De *partiella* formerna (partiell-permanent och partiell-tidsbegränsad) uppställas i **Sp.** och **Waadt**.

De *tidsbegränsade* formerna (universell-tidsbegränsad och partiell-tidsbegränsad) användas av **Bulg.** och **Tic.** (sistnämnda lag uppställer, med avseende på tiden, fyra olika skalor).

Endast den *universell-permanenta* inkapaciteten användes av **S.; Fi.; Ung.; Port.; Obw.; Schwyz; App.A.-Rh.**

Endast den *universell-tidsbegränsade* formen uppställas av **R.** och ett antal schweiziska kantonen.

Endast den *partiell-permanenta* formen förekommer i **Wall.**

Någongång inträffar, att en lag, som eljest endast använder universell inkapacitet, för något särskilt fall använder partiell (t. ex. **S.** 25: 15¹, 22²: *i dylik befattning*).

Beträffande straffsatserna må, såvitt gäller frihetsstraff, följande anmärkas.

Orätt i dom och beslut plägar av de lagar, som uppställa detta delikt, beläggas med flerårigt frihetsstraff (detta gäller även lagar, som särskilt utbryta och med högre straff belägga straffdom mot oskyldig). Sålunda är maximum i **D.** och **Ö.** *tio*, **N.** och **T.** *fem*; **Fi.** *fyra* år etc. (medan t. ex. **S.** endast har ämbetsstraff).

Fångspällning belägges oftast med ett maximum å 3—6 år (**D.** *sex*; **Fi.**; **N.**; **T.** *fem*; **S.** *fyra*; **H.** *tre* år etc.).

Konkussionsbrottets maximum är enligt **It.** *tio*; **D.**; **H.** *sex*; **N.**; **Fr.**; *fem*; **S.** och **Fi.** (de lukrativa fallen) *fyra* år o. s. v.

Korrupsionsbrottet har höga maxima, framförallt för de fall, där domares m. fl. passiva korrupsion särskilt utbrutits: **T.** *femton*; **H.** *tolf*; **Ö.** *tio*; **N.** *åtta*; **D.** *sex* år etc. Lagar, som icke utbryta domarekorrupsionen, hava ofta liknande siffror (**S.** och **Fi.** dock endast ämbetsstraff jämte fängelse). I förstnämnda lagar stadgas ganska stränga straff även vid okvalificerat korrupsionsbrott, för det fall att korrupsionsobjektet är rättsstridigt: **N.** och **T.** *fem* år o. s. v.

Pekulatet har likaledes höga straffmaxima, då det konkurrerar med förfalskning: **S.**; **Fi.**; **T.**; **Ung.** *tio*; **D.** *åtta* år o. s. v. Liknande straff i lagar, som icke särskilt uppställa detta fall: **Fr.** *tjugo*; **Belg.**; **It.** *tio*; **H.** *sex* år etc. I de förstnämnda lagar, som uppställa det komplicerade fallet, är maximum vid det enkla pekulatet oftast (oansett ämbetsstraff) 3 à 6 år: **D.** *sex* (i särskilt fall *åtta*); **T.**; **Ung.** *fem*; **S.**; **Fi.** *fyra* o. s. v.

Positiv-immateriell förfalskning straffas överhuvud strängt: **T.**; **Ö.** *tio*; **Fi.** *åtta*; **N.**; **D.** *sex*; **H.** *tre* års maximum. (I **S.** kommer fallet, bortsett från konkurrensen med pekulat, endast under 25: 16 och kan således icke beläggas med frihetsstraff).

För *ypande av ämbetshemlighet* varierar straffet starkt.

Maximum för *posttjänstemans* etc. särskilda förbrytelse i fråga om brevhemlighet m. m. är enligt **N.**; **D.** *sex*; **T.** *fem*; **H.** *fyra* år etc.

Maximum vid *aktiv korruption* är i **T.**; **Ö.** fem; **S.**; **D.** två; **N.** ett år. Där aktiv korruption mot domare särskilt utbrytes, är straffmaximum stundom mycket högt (**T.** femton år).

I här berörda *strafflagsförslag* hava följande maxima uppställts:

Orätt i dom: **T. Fsl. 1927**, 129 femton; **Tjslov. Fsl. 183²** åtta; **Fi. Fsl. 14**: 2; **D. Fsl. 1924**, 148 sex; **Schw. Fsl. 276** fem år;

Fångspillning: **T. Fsl. 1927**, 137 tio; **Fi. Fsl. 14**: 4 sex; **D. Fsl. 1924**, 151; **Schw. Fsl. 283**; **Tjslov. Fsl. 200²** tre år;

Konkussion: **It. Fsl. 319** tolf; **D. Fsl. 1924**, 147 sex; **T. Fsl. 1927**, 136 fem; **Schw. Fsl. 277** två år;

Passiv korruption: **T. Fsl. 1927**, 125 tio (domare; eljest enligt 124 fem); **Tjslov. Fsl. 185³** åtta; **D. Fsl. 1924**, 146 sex; **It. Fsl. 321** fem; **Fi. Fsl. 14**: 1 fyra; **Schw. Fsl. 279¹** tre år;

Pekulat: **T. Fsl. 1927**, 131³; **It. Fsl. 316** tio; **D. Fsl. 1924**, 156 jfr 285^{1, 3} nio; **Tjslov. Fsl. 319** fem år;

Positiv-immateriell förfalskning: **It. Fsl. 474²** tolf; **T. Fsl. 1927**, 132, 133 tio; **Fi. Fsl. 14**: 6 åtta; **Schw. Fsl. 281²** fem; **D. Fsl. 1924**, 156 jfr 177 fyra och ett halvt; **Tjslov. Fsl. 198** tre år;

Brott mot ämbetshemlighet: **T. Fsl. 1927**, 140 fem; **It. Fsl. 326** fem (vid utnyttjande, eljest enligt 327 tre); **D. Fsl. 1924**, 154; **Tjslov. Fsl. 183** tre; **Fi. Fsl. 14**: 8; **Schw. Fsl. 284** två år.

Aktiv korruption: **T. Fsl. 1927**, 126² tio; **It. Fsl. 323** tre $\frac{1}{3}$; **D. Fsl. 1924**, 127; **Tjslov. Fsl. 185** tre; **Fi. Fsl. 15**: 6; **Schw. Fsl. 257** två år.

Konfiskation.

Endast undantagsvis inträffar, att strafflagen saknar en på (flere eller färre) ämbetsbrott tillämplig konfiskationsbestämmelse. Så likväl **Bulg.** (art. 37 i den allmänna delen innehåller en konfiskationsbestämmelse, som tillämpas under förutsättning av särskilt stadgande i den speciella delen, men ett sådant stadgande finnes icke beträffande ämbetsbrotten).

I övrigt skilja sig lagarne närmast så, att, enligt några bland dem, konfiskationsfrågan vid ämbetsbrott faller helt och

hållet under en bestämmelse i den allmänna delen av lagen, medan andra lagar i sammanhang med ämbetsbrotten hava speciella bestämmelser om konfiskation. Det förra är förhållandet i **N.** (34—37); **H.** (33, 34); **Ung.** (61 jfr 27); **R.** (40); **Waadt** (29); **Sol.** (21); **St. Gall.** (5^{b11}, 20); **Glar.** (3¹⁰, 14); **Freib.** (34); **Fi. Fsl.** (4: 8); **D. Fsl. 1924,** (80); **Tjslov. Fsl.** (49, 46). Det senare är förhållandet i **S.** (25: 7); **Fi.** (40: 1); **D.** (122); **T.** (335); **Ö.** (104); **Fr.** (180); **Belg.** (253); **It.** (174, 36); **Sp.** (404); **Port.** (323); **Turk.** (222); **Thurg.** (281); **Graub.** (78); **Aarg.** (81); **Wall.** 137²; **Schaffh.** 259; **Obw.** (62⁵) **Bern** (90); **Zür.** (234); **Bas.** (174); **Tic.** (125); **Gen.** (163); **Zug.** (51); **App. A.-Rh.** (68⁴); **App. I.-Rh.** (52); **Schwyz** (116); **Neuch.** (157); **Luz.** (241); **T. Fsl. 1927,** (128, 135); **Schw. Fsl.** (280). — Av sistnämnda lagar uppställa flertalet det specifika konfiskationsstraffet endast vid *korruptionsbrottet*. Några lagar medtaga dock även *konkussion* eller åtminstone viss del därav: **S.** (*sportel* enligt 25: 5 men ej *utskyld* enligt 25: 9); **D.**; och subsidiärt (nämligen om restitution icke är verkställbar) **Wall.** (*l. c.*: *Les dons seront confisqués; les profits illicites le seront pareillement, s'il n'y a pas possibilité de les restituer à ceux au préjudice desquels ils auraient été faits*); och **Neuch.** — **T. Fsl. 1927,** 135 har en konfiskationsbestämmelse rörande *ämbetsförfalskning* (där ämbetsförfalskningen behandlas bland de allmänna förfalskningsbrotten, kunna ofta dylika konfiskationsbestämmelser komma till tillämpning). — Undantagsvis förekommer det stadgande, att även då gåvan icke mottagits — t. ex. vid misslyckat korruptionsförsök — den mutande skall drabbas av konfiskation: **Bas.** *l. c.*

Många lagar förklara uttryckligen, att konfiskationen, då själva det presterade föremålet icke kan konfiskeras, i stället skall omfatta dess värde: **Fi.**; **N.** (36); **D.**; **H.** (34); **T.**; **Ö.**; **Fr.**; **Belg.**; **Port.**; **Turk.**; **Thurg.**; **Zür.**; **Bas.**; **Tic.**; **App. A.-Rh.**; **App. I.-Rh.**; **Luz.**; **Fi. Fsl.** (4: 8²); **D. Fsl. 1924** (80³); **T. Fsl.** (128); **Schw. Fsl.**; **Tjslov. Fsl.** (49). — Tysk rättspraxis (*E.* 57,232) har även medtagit (värdet av) *arbetsprestation*, som utgjort vederlag för ämbetsåtgärd.

Angående *exekutionen* finnas särskilda bestämmelser i **H. 34** (*Verbeurdverklaring van niet in beslag genomen voorwerpen wordt, ingeval die voorwerpen niet worden uitgeleverd of het geldelijk bedrag, waarop zij bij de uitspraak geschat worden, niet wordt betaald, vervangen door hechtenis en ten aanzien van een minderjarigen persoon, die den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, door plaatsing in eene tuchtschool. De duur dezer hechtenis is ten minste een dag en ten hoogste zes maanden . . . De duur dezer plaatsing in eene tuchtschool is ten minste eene week en ten hoogste eene maand . . . Ook de uitlevering van de voorwerpen bevrijdt van de hechtenis en van de plaatsing in eene tuchtschool*); jfr även **Turk. 222** och 19.

Någongång ingår lagen på frågan om prioritetsförhållandet mellan statens konfiskationskrav och ett privat skadeståndskrav eller överhuvud andra fordringar: **N. 37** (*Kan den ved en strafbar Handling skadelidende ikke hos den skyldige erholde Erstatning, bliver, saavidt det lader sig gjøre, de inddragne Gjenstande at tilstede anvendt til hans Skadesløsholdelse*); **Thurg. 13 c** (*sofern jene [o: die Konfiskation] ohne die Verletzung der Rechte von Nichtschuldigen geschehen kann*); **Neuch. 40** (*Les salaires et présents qui ont servi à provoquer ou à récompenser un délit, peuvent être confisqués et servir au besoin à indemniser la partie lésée*); **Glar. 14** (likaså); **Fi. Fsl. 4: 8** (*Skadestånd, som ej utfås av den skyldige, skall dock utgå ur den sålunda förbrutna egendomen, ifall talan därom väckes inom natt och år från men ej med den dag, då domen, varigenom egendomen förklarades förbruten, vunnit laga kraft*); **D. Fsl. 1924, 80** (*I øvrigt bliver det inddragne, for saa vidt nogen har lidt Skade ved den strafbare Handling, og Erstatning ikke paa anden Maade kan faas hos den skyldige, at anvende til Dækning af Erstatningskravet, saaledes at dette gaar forud for Statens Krav*); **Tjslov. Fsl.** (som, 49 jfr 46², stadgar, att det konfiskerade [i likhet med böter] i första hand skall användas att täcka ett eventuellt skadeståndskrav, såvitt detta icke kan täckas av brottslingens förmögenhet; i övrigt jfr här ned.).

Beträffande *användningen* av det konfiskerade stadga de flesta lagar, att det skall gå till fiskus. I några fall bestämmes dock, att det skall på särskilt sätt disponeras: **Ö.** 104 (*Auch hat er das erhaltene Geschenk, oder dessen Wert, zum Armenfonde des Ortes, wo er das Verbrechen begangen hat, zu erlegen*); **Ung.** 61 (samma användning som av böter; därom stadgas, 27: *Die Geldstrafen sind zur Unterstützung entlassener armer Sträflinge, sowie zur Errichtung und Erhaltung von Besserungsanstalten für junge Sträflinge zu verwenden. Über die Verwendung der eingeflossenen Gelder zu solchen Zwecken verfügt der Justizminister*); **Fr.** 180 (*Il ne sera jamais fait au corrupteur restitution des choses par lui livrées, ni de leur valeur: elles seront confisquées au profit des hospices des lieux où la corruption aura été commise*); **Belg.** 253 (*elles seront confisquées et mises à la disposition de la commune où le délit aura été commis, avec charge de les remettre aux hospices ou au bureau de bienfaisance, selon les besoins de ces établissements*); **Zür.** 234 (*zugunsten der Armen*). — **Mex.** 1021 stadgar, att det konfiskerade beloppet skall läggas till den allmänna skadeståndsfond, som mottager tredjedelen av alla inbetalda bötesbelopp (enligt art. 123; jfr *Princ.* I, 77). — Bland förslagen har **Tjslov. Fsl.** 46³ en hithörande bestämmelse, närmast uppställd för böter, men, såsom nyss nämnt, gällande även för konfiskationsbelopp (*Aus den nicht auf diese Weise verwendeten Geldstrafen wird ein für die Fürsorge für entlassene Sträflinge und für die Familien der Sträflinge während des Strafvollzuges bestimmter Fond gebildet. Diesen Fond verwaltet das Justizministerium und kann in besonders rücksichtswürdigen Fällen daraus auch Unterstützungen an solche Verletzte erteilen, die durch die strafbare Handlung einen für sie besonders empfindlichen Schaden gelitten haben*).

[Bestämmelser om *restitution* (vid konkussion) i motsats till konfiskation (vid korrupktion) förekomma i några lagar. Jfr, utom de ovan nämnda **Wall.** 137² och **Neuch.** 157, **Fi.** 40: 1; **Waadt** 336 jfr 29].

TREDJE AVDELNINGEN.

Svensk rättsutveckling.

1) Rättsutveckling före 1734 års lag.

Rörande *missbruk av den dömande funktionen* förekomma i de medeltida lagarne straffbestämmelser mot domare, som dömer saklös man till livsstraff. **Ö. G. L.** synes för detta fall stadga 40 marks böter; landslagarne hava infört talionsprincip (*stande slikan ræt, sum han honom giorpe*):

Ö. G. L. Epz. 28: *Nu uarpær man a sina saklösu olaghlika hals huggin, hængdær ælla stæghldær: . . . þæn sum han dömde, böte fíuratíghi markær.*

M. E. L. L. Epz. 36 (jfr **Chr. L. L. Edz. 38**): *Nu varþer man a sina saklösu olaghlika hals huggin, hængder ællæ stæghlder: þen þet giorpe, stande slikan ræt sum han honum giorpe.*

I övrigt förekomma i svealagarne bestämmelser om domares uteblivande från ting ävensom om hans vägran att döma. Vad angår förstnämnda fall, stadgas, att åtminstone en av de två domare, som förestodo hundaret, skall vara närvarande vid tinget. Har ingendera infunnit sig, skola båda böta tre mark. Målsägande är (enligt **Sdm. L.**) den, som »miste sin rätt genom domarens skuld».

U. L. þingm. 2 § 1: *Nu ær þing samæn komit a rættum þinx stap: þær skal domæri a þingi wæræ. Ær ok annær þær, wærin þapir*

saklösir. Ær hwarghin þær, bötin bapir þre markær ællr witin forfall sin, hwar þeræ mæþ twem mannum ok sialfwær han þriþi. Hwilikin þeræ æi giter forfallz eþ fyllt, böte þre markær; aff þe bot takær kunungær þriþiung, annæn hundæri, þriþiæ malseghande. Wæri þæn malseghande sum malit winder. Nu sighær bonde domæra æi hawæ a þingi wærit; domæri sighær sik þær wærit hafwæ: witin þæt tollff mæn, þe a þingi waru.

Härmed överensstämmer **Wm. L. II**, *þingm.* 7, blott med den skillnad, att böterna gå till tveskiftes mellan Konung och hundare.

Sdm. L. *þingm.* 3 § 1: Nu hawer han þing stæmt: þa sculu domara a þinge wara, baþe æller annær þeræ. Ær hwarghin þeræ þær, böten bapen III. marker æller witin forfall sijn, hwar þeræ mæþ II. mannum. Gitæ þe ei forfalz witne fyllt, bötin sum sagt ær til þræskiptis. Wari þæn malsæghande, sin ræt firi domara skylð miste. Kiærir bonde til domara, at þe ei a þinge waru: stande þæt til XII manna, sum þa waru a þinge, hwat domara þær waru æller ei; rape halwe næmd hwar þeræ.

Samma lagar bestraffa domares vägran att döma med tre marks böter:

U. L. *þingm.* 2 § 1 *i. f.*: Nu ær domæri a þingi ok will æi dömæ: witin ok þæt tollff mæn, þer a þingi waru. Fællæ þe domæren, þa böte domærin þre markær ok skiptis sum fyrr ær saght. Rapi halfwi næmpd hwar þeræ sum wiþær delæs. Will annær næmpnæ ok annær æi: þa ær þæn fallin, æi will næmpnæ. Æru annæn wægh flere, þa ær þæn warþær, flere fylghia. þe næmpd ma aldrigh atær brytæs. E hwar næmpnis, þa næmpnis þe mæn i, ær bapir sighia ia wiþ, ær samæn dela.

Liknande **Wm. L. II.** *þingm.* 8; men här tillägges: Sæghær domare, at han can æi þær om dömæ ræt lanzlagh, þa scal han hallda dom sin vnde land oc laghman. Ware þær mæþ domare saclös, at malet stander til quarstaðo.

Sdm. L. *þingm.* 3 § 1 *i. f.*: Ær domare a þinge, will ei bondum ræt dömæ: stande oc þæt til XII. manna. Wari þæn þeræ saclös, sum næmnir. Þæn ei næmnir, wari fælder oc böte III. marker.

I detta sammanhang må nämnas bötesbestämmelserna (3 mark) för länsman, som »skär upp budkavle» för att kalla till ting, under falsk förevändning, att det sker på Konungens befallning: **U. L.** *þingm.* 2 *pr.*; **Sdm. L.** *þingm.* 3 *pr.* — Däremot nöjer sig **Wm. L.** II *þingm.* 5 *i. f.*, för den händelse, att länsmannen skär upp budkavle i andra fall, än de av lagen uttryckligen nämnda (Konungens bud eller vissa svårare brott), med den förklaring, att bönderna, vid olydnad, fritagas från det eljest stadgade bötesansvaret: *Skær síþan lænsman boþcafla op om annur mal æn þæssom, som fyr æro sagþ: gange swa langt som ma; þær ær bot ængon at.*

Under det *fångspillning* ofta i de medeltida rättskällorna omtalas såsom ett *allmänt* brott (särskilt även avseende målsägande, som släpper brottsling), uppställes fallet endast i **St. L.** såsom uttryckligt ämbetsbrott:

St. L. *Thiu.* 5: *Kan stadzens swen tiuffwe ella andrum fanga slæppa v iærnum, stande sama ret han skulde staa.*

Beträffande *konkussionsbrottet* innehålla Svealagarne tämligen likalydande bestämmelser om länsmän m. fl., som kräva samman-skott (*gængiærþ*) av bönderna (eller landbor) eller våldgästa dem; som föda sina hästar på böndernas bekostnad (i vilket fall hästarne skulle vara förfallna till Konungen) eller utan att hava lån eller lega för sig taga hästar från bonden; detta sista straffades som tjuvnad. — I »Konung Magni Stadga» (**W. G. L.** IV: 19) innehålles (c. 4) den allmännare bestämmelse, att, om någon, som har län, lägger pålaga eller tunga på bönderna, han skall mista länet.

U. L. *Kpm.* 10 (jfr **Wm. L.** II *Kpm.* 13 och **Sdm. L.** *Kpm.* 13): *Nu ma ængin hæræ gængiærþ biuþæ a læn sitt ok ængin lænsman, hwarti a böndær ællr a landboæ. Will hæræ ællr lænsman þing mæþ bondum hawæ, þa haldi siælfwær kost sin. § 1. Nu ma ængin laghman a bondæ kost riþæ, þa han skal þing hawæ, uten nokor bonde will hanum*

biupa hem til sin. § 2. Ængin herra ællr lensman ma sine hesta j hundæri lata rinna, swa at böndær skulu þem föpa; utæn han hawi foregiört hestæna ok þem taki kunungær. § 3. ængin ma ok skiut taka utæn þæs goþwilia, þæt a, utæn han hawi konunx opit breff, ællr þæt se hanum lænt ællr leghu salt. Hawær han æi bondæns loff ællr goþwilia, þa ma bondæ þæn taka ok þiuuffs ræt hanum giöra ok þylikum witnum wiþ bindæ sum annæn þiuuff.

W. G. L. IV, 19: 4: *Wir hawm oc swa skippet, at ingin þæn, ær læn hawir, læggi nokor alagh a böndær ællær þunggæ, swa wist han vil eygh sin læn mistæ, vtæn þæt se þerræ goðwili etc.*

Under det dessa eller liknande bestämmelser under senare delen av medeltiden återkomma i en serie av kungliga stadgar, utgå de såsom ämbetsbrott ur lands- och stadslagarne. Såsom *allmänna* brott åter omtalas såväl våldgästning (**M. E. L. L. Kon. 32; Chr. L. L. Kon. 26**) som olovligt tagande av annans häst m. m. (**M. E. L. L. þiu. 38; St. L. Thiu. 18; Chr. L. L. By. 53; Tiu. 38**).

Direkta bestämmelser om *pekulat* förekomma icke i de medeltida rättskällorna. Utgångspunkten för sådana i den senare rätten blev emellertid en straffbestämmelse i Skenninge stadga av 1335 om den, som drog under sig kronans ingäld (egentligen riktad mot frälsemän, som genom skenköp av kronoskattejord bedrogo kronan på skatten från de köpta hemmanen).

I fråga om *korruption* nämnes såsom *brottssubjekt* i hithörande landskapslagar (**W. G. L. II, Add. 1; Sdm. L. Kpm. 12**) och i landslagarne (**M. E. L. L. þingm. 3; Chr. L. L. ib.**) lagman, härads-hövding (domare) och nämndeman; stundom även länsman och fogde; i stadslagen (**St. L. Kon. 5**) borgmästare och rådman. I **Sdm. L.** förekommer emellertid, anmärkningsvärt nog, en allmän

utvidgning av brottssubjektet (*hulike andre mæn, sum mutur taka*). Såsom egentligt *straff* förekommer i landskapslagarna stundom 40 marks böter (i **W. G. L.** endast för nämndeman), stundom förlust av ämbete (i **Sdm. L.** endast för lagman). I rikslagstiftningen kumuleras båda dessa straff och i landslagarna förknippas ämbetsförlusten med ovärdighet att vidare bekläda ämbetet. Böterna gå enligt stadslagen till treskiftes; enligt övriga rättskällor gå två tredjedelar till Konungen och en tredjedel till åklagaren. Vad beträffar *mutan*, förekommer endast i **Sdm. L.**, att den återgår; enligt övriga rättskällor tillfaller den Konungen. — Källställena hava följande lydelse:

W. G. L. II, Add. 1: *Taker lagmaþer mutu firi dom sin, giui konongi mutu oc mysti laghmanzdöme sit. Taker hæræzhöþingi mutu, giui konongi mutu oc mysti hæræzmanna mall sit. Taker lænsmaþer mutu, giui konongi mutu och mysti læn sit. Taker nempdæmaþer mutu, taki kononger mutu oc hin böte XL marker, sua þiænistæ man sum bonde [oc swa nempdæman]. Huilkin man han giter at þy sannan giort, at han tok mutu, þa taki han VIII örtugher och XIII marker af XL markum.*

Sdm. L. Kpm. 12: *Framaleþ var þæt stat, at engin matti taka mutur af andrum. Taker lagh man mutur firi dom sin, giwi kununge mutur oc miste laghmanz döme sit. Taker domare mutur, giwi ater mutu þem hana giwit hafþe; miste dom sin oc böte XL marker. Taker næmdaman mutu, giwi ater mutu oc böte samuleþ. Hulike andre mæn, sum mutur taka, giwin ater mutur oc bötin XL marker. Af þæsse bot taki II lyti kununger oc þriþiung þæn sum kæri oc sannan gör at oc laghlica wiþer binder þen sum mutur tok.*

M. E. L. L. Þingm. 3: *Taker laghmaþer muto for dom sin, giui kununge muto ok böte fyritighi marker, ok miste laghmanzdöme sit ok fae þet aldre siþan ater. Taker hæræzhöfþonge muto, vari lagh samu. Taker hæræz lænsman muto, giui kununge muto, ok miste læn sit ok fa þet aldre ater, ok böte fyritighi marker. Taker næmda man muto, giui kununge muto ok böte fyritighi marker, ok sætis aldre i næmd oftare. § 1. Huilkin man sum giter han forwunnit meþ fullum skælum æt han*

muto tok, taki han af þem fyrítighi markum, sum han böta skal, átta örtoghar ok þrættan marker.

St. L. Kon. 5: *Tagher borghamestare eller radhman muto for doom sin, giffui konunge muto ok böte XL marker til treskiptis, konungenom XIII marker ok átta örtogher, stadhenom ok swa mykit, malsæghandenom samu ledhis, ok gange aff radheno, æn han wardher til wnen medh siox godhom mannom.*

Chr. L. L. Tingm. 3: *Taker laghman muto for doom sin, gifui konunghe muto oc böte XL marker, oc miste laghmanz döme siit, oc fae thet sidan aldre aather. Taker heredzhöfdinge muto, wari lagh samw. Taker foghate eller lænsman muto, gifui konunge mutho oc miste læn siit, oc faae thet aldre aater, oc böte XL mark. Taker nempdaman mutho, gifui konunge muto oc böte XL marc, oc sætis aldre j nempd optare.*
 § 1. *Huilken man som giter honom forwvnet meth fullom skælom ath han muto tok, taki han aff them XL markom, som han böta scal, VIII örtuger oc XIII marc. Vitis thet nokrom thera, wæri sik meth XII manna ede, eller böte som sagt ær.*

Under tiderymden mellan landslagen och 1734 års lag be-
 fästes och utvidgades de i de medeltida rättskällorna uppställda
 principer genom praxis och en mängd K. Förordningar (särskilt
 under Carl XI).

Rörande orätt i dom stadgade *Rätteg. Ordin. 1614* § 15, att
 den domare, som befunnes *dolose* hava hanterat sitt ämbete,
 skulle straffas efter **L. L. Tingm. 3**, avsättas och aldrig mera
 brukas uti Konungens eller Kronans tjänst. I *Rätteg. Proc. 1615*
 §§ 20, 22 stadgades vidare, att, om domaren befriades från
 dolus men likväl prövades hava i dömande gjort många och
 grova felaktigheter eller förnekat parterna rätten eller länge uppe-
 hållit deras sak eller själv var vederdeloman, uti saken partisk
 och misstänkt, så lämnades K. Hovrätten att straffa honom
arbitrarie och jämväl, där omständigheterna det fordrade, avsätta

honom från tjänsten. Vad som stadgats om domare, utsträcktes (ib. § 38) till *executor*, som vrångvisligen förrättar sitt ämbete. *Reger. F. 1720* § 23 föreskriver, att, om en domare eller *executor* beträdes hava uppsåtliga av hat, vänskap eller begärelse till mutor vrängt rätten och således sargat sitt samvete och skadat sin nästa till liv, ära och välfärd, en sådan bör icke med böter eller avsättning utan med förlust av liv och ära, som saken är till, umgälla sin ondska och vanart. — *Fsl. 8/8 1643* innehåller (*Tinghm. III: 4*) följande bestämmelse: *Domwillo, thet är, när Domaren dömer anorlunda änn efter innförde Skiähl och bewijs dömas bör, böthes effter saaksens wichtigheet, och niuthe Domaren inga uhrsächt aff sitt oförståndh. Nämnden wari och same lagh. Däremot stadgas endast skadeståndsskyldighet, såvitt domarens fel bestått däri, att han wägrar någrom Rätt, will intet höra eller optaga eens invände Skiähl, hindrar eller oppskiuter saaken ifrån then ena tiden till then andra, eller twärt emot förhastar sigh och öfwerijlar Parten medh otijdigh Doom, för ün saken är rätt ransakat och tilbörligen uthfördh.*

Straffbestämmelser angående olovligt betungande med skatter uppställdes i *Norrk. Besl. 1604*, likasom i flera föregående eller efterföljande stadgar; för mottagande av »frivilligt» erbjudna gåvor i *K. F. 30/9 1692* m. fl. Från och med *Kalm. Rec. 1483* förekomma även straffbestämmelser för tjänsteman, som till kronans nackdel pålägger för låg skatt.

Närmare bestämmelser om *pekulat* innehöllos i *K. Br. 28/2 1682* m. fl. stadgar under Carl XI och senare. I praxis behandlades gemenligen förskingring av allmänna medel såsom tjuvnad.

Straff för *korrupcion* tillämpades tidigt även på andra ämbetsmän än de i lagarne uttryckligen nämnde. Landslagens ovan anförda bestämmelse om *actio popularis* förblev alltjämt gällande, »på det sådana brott ej må nedertystas».

Åtskilliga bestämmelser, avseende att göra stadgandena om ämbetsbrott mera effektiva, tillkommo under Carl XI. Sålunda

föreskrevs, att hovrättsfiskalen bör strax åtala den domare, som orättrådligen förestår sitt ämbete, och icke skjuta upp och samla ifrån den ena tiden till den andra, sedan en del äro döda, en del till andra tjänster avancerade och de kvarblevna sakerna ur minnet fallna (*K. Br.* ³/₇ 1686); att hovrätten, evad den anklagade frias eller fälles, bör strax översända utslaget i sådana mål till vederbörande landshövding, på det han må veta, huruledes var och en, som under hans hövdingedöme eller befallning hörer, med rätta bör anses (*K. Br.* ¹³/₁₂ 1692) o. s. v.

Såsom nya fall av ämbetsbrott tillkommo under Carl XI ämbetsmans *mottagande av gåva eller förläning av främmande makt* (*K. F.* ⁹/₁₂ 1696) och präst, som »*viger sådana personer tillsammans, vilka icke lovligt är att binda äktenskap*» (upptagen i 1686 års kyrkolag, 15: 3; straff: en månads fängelse på vatten och bröd och därpå landsförvisning).

II) 1734 års lag.

Beträffande ämbetsbrott innehåller 1734 års lag i det väsentliga samma rättsregler, som i olika sammanhang uppställts och voro gällande före lagens tillkomst. Lagen visar emellertid ingen ansats till att sammanföra dessa bestämmelser i en särskild grupp.

Allmänna bestämmelser om *orätt i dom* och beslut förekomma, såsom förhållandet varit sedan *Rätteg. Proc.* 1615, rörande domare och exekutorer men inga andra ämbetsmän. Innehållet i dessa stadganden anknyter sig nära till nyss anförda bestämmelse i 1720 års regeringsform:

R. B. 1: 12. Fäller Domare orätt dom af uppenbar vårdslöshet, eller oförstånd; miste embetet aldeles, eller til viss tid, eller böte med penningar til treskiftes, alt efter omständigheterna, och fülle allan skada. Gör han thet upsäteliga, af hat och illvilja, eller för vänskap, eller muto och vinning; miste embetet, och få thet aldrig åter, gälde ock skadan, och muta gånge til the fattiga. Nu kan så hända, at någor genom sådan vrång dom mister lif eller ära; varde Domaren, för thenna sin ondsko och arghet, sielf straffad til lif eller ära.

U. B. 9: 5. Nu kan så hända, at Konungens Befalningshafvande upsäteliga, af hat och afvund, eller för egen vinning, eller androm til viljes, hafver giordt then klagande orätt; varde för brott sitt lagliga dömd, som i Rättegångs Balken om Domare sägs, och fülle up allan skada.

Mindre förseelser av domare m. fl. i tjänsten omtalas, i

överensstämmelse med vad som skett redan i de medeltida rättskällorna, i *R. B.* 2: 1, 3, 8; 9: 1—4 (oriktigt utsättande av ting; uteblivande från ting; försummelse att där infinna sig i rätt tid; kronofogdes försummelse att utsöka sakören m. m.).

Om åklagares underlåtenhet att åtala stadgas i *Str. B.* 1: 1.

Str. B. 1: 1. Lifssaker, och andra grofva missgierningar, skola utan uppskof för Rätta angifvas. Gör målsäganden thet ej, utan lägger them neder; böte tiugu daler, eller mera, som saken är til; och käre å missgierningen then, som å Konungens vägnar kära bör. Gör han thet ej; miste tiensten, eller böte, efter omständigheterna.

Beträffande straffverkställigheten regleras *fångspillning* i *M. B.* 19 kap. Särskilt det kulposa fallet (19: 3) uppställes såsom rent ämbetsbrott.

M. B. 19: 1. Hvar som bryter Kronones fängelse, at hielpa fånga ut, eller ther til lånar tyg och redskap; eller värjer någon missgierningsman emot them, som honom komma at gripa, så at han therigenom undkommer; eller släpper man fånga med vilja lös; eller med hvarjehanda list hielper honom ut: han skal böta hundrade daler.

ib. 3. Släpper vachtkarl fånga lös af försummelse eller vangjömo; miste tienst sin, och plichte ther til med böter, fängelse, arbete eller spö, alt som försummelsen, eller ock then undkomnas brott är.

Om mindre oegentligheter i avseende på straffverkställighet handla *Str. B.* 3: 2; 5: 6 (den, som låter en dödsdömd överlasta sig vid exekutionen eller låter den, som dömts till fängelse på vatten och bröd, njuta annan dryck och spis).

Konkussionsbrottet regleras i *M. B.* 44 kap. Om »sportel» eller »belöning» talas här icke direkt.

M. B. 44: 1. Dierfves någor lägga skatt, giärder, eller annan tunga å Konungens undersåtare; eller svikeliga taga högre tull och skatt ut, än beviljadt och påbudt är; gälde skadan åter, och stånde dubbel tiufsrätt.

ib. 2. Hvilken Konungens Embetsman, hög eller låg, som sielf eller genom andra, intalar, eller förleder undersåtarna til något sammanskott, kostnad, utgift, eller arbete; rätte up skadan, miste embetet, och böte tuhundrade daler. Tager han sådant emot tå thet, såsom af fri vilja biudes; böte hundrade daler, och gifve åter thet han tog.

Korrupsionsbrottet behandlas endast i ovannämnda sammanhang med de allmänna bestämmelserna om orätt i dom (*R. B. 1: 12; U. B. 9: 5*). Tydiligen har lagstiftaren utgått därifrån, att det praktiskt viktiga fallet av uppsätlig orätt i dom just är det, då domaren tagit mutor för att döma orätt.

Pekulatet regleras i *M. B. 45* kap. Bortsett från den sedan gammalt kvarstående bestämmelsen i 1 § om att »draga under sig Kronans ingäld», nämner lagen endast *uppbördsman* och talar endast om *allmänna* medel (icke om enskilda medel, som blivt ämbetsmannen å ämbetets vägnar anförtrodda).

M. B. 45: 1. Hvar som svikeliga drager under sig Kronones ingäld; stånde dubbel tiufsrätt.

ib. 2. Griper Upbördsman til Kronones, Stadens, eller andra almänna medel, och them förskingrar; miste tienst sin, och gälde åter, med sex af hundrade i ränta; böte ock ther til fyratijo daler för hvarje hundrade, som han tilgripit. Kan han ej fullt återgälda, och är thet under, och til hundrade daler; arbete vid Konungens Slott eller Fästning, ett åhr. Stiger thet något ther öfver, eller til tuhundrade daler; arbete, som sagdt

är, i tu åhr, och så vidare. Stiger thet öfver nijohundrade daler, eller til tusende; arbete i tijo åhr. Tilgriper han något ther öfver; arbete i hela sin livstid. Går thet öfver tutusende daler; varde hängd. Och gånge ej thes mindre i alla thessa fall, i betalning, hvad han i bo hafver. Nu kan han skadan gällda, men ej böterna, och stiga the böter til tusende daler, eller ther öfver; sitte en månad i Konungens hächte vid vatn och bröd. Äro böterna mindre; plichte med sådant fängelse i åtta, eller fiorton dagar, eller tre vekor, alt som Domaren thet pröfvar.

Ämbetsförfalskning förekommer i form av kvalifikation av det allmänna brottet, dels, för vad rör mått och vikt, i *H. B.* 8: 3, dels, för vad rör dokumentförfalskning, i *M. B.* 8: 3.

H. B. 8: 3. Falskar then mått eller vigt, som är förordnad at them rätta och märka; miste lifvet. Varder annar man tilvunnen at hafva satt Kronones märke å mått eller vigt; miste äran, och böte hundrade daler. Ändrar någor krönt mått eller vigt, och thet således falskar; varde ock ärelös, och böte femtijo daler.

M. B. 8: 3. Utplånar, tilsätter, eller förändrar någor annars namn, eller insegel, eller på annat sätt förfalskar böcker, räkningar, förskrifningar, bref, och andra skrifter, eller sönderrifver och förbränner them, och skrifver andra i stället, at thermed skada giöra; miste äran, och böte fyratijo daler, gälde ock skadan åter. Gör han thet i embetes ärender; ligge i tveböte.

Beträffande ämbetsbrott mot familj innehåller *G. B.* några hithörande stadganden (2: 12; 7: 2; 12: 1) om vigsel trots äkten-skapshinder och vigsel utan lysning resp. avvittning.

G. B. 2: 12. Viger Prest them, som ächtenskap ej bygga måge; vare vigsel ogild och miste han sitt Prestaämbete. I the

fall, ther lägersmål vid dödsstraff förbudt är, plichte ock Prest thertil med fiorton dagars hächte vid vatn och bröd. Viger then, som ej är Prest, ehvad ächtenskapet är tillåtit, eller ej; straffes med arbete vid Konungens slott eller fäste, i try, eller flera åhr, som brottet är til; och i thy fall, ther ächtenskap är tillåtit, bör laga vigning ske.

ib. 7: 2. Förr än vigsel sker, skal tre söndagar lysas af Predikostolen i then församling, ther bruden tages; utan så är, at upbrott sker emot fienden, eller mannen för annat Rikets ärende utskickad varder; tå må lysning ske allenast på en Söndag, eller Helgedag, doch vigsel ej förr, än två dagar thereafter, som i Kyrkio Ordningen vidare sägs. Viger Prest förr än så lyst är; miste embete sitt.

ib. 12: 1. Enkling eller enka hafve ej våld at gå i annat gifte, förr än barn, eller andre arfvingar afvittrade äro, ehvad the äro myndige, eller omyndige. Gör thet någor; hafve förverkadt til barnen, eller arfvingarne tridiung af sin del i boet, efter förra giftet, och afvitre äntå efter lag. Viger Prest enkling, eller änka, förrän afvitring lagliga skedd är; miste embete sitt.

Förräderibrott av ämbetsman (röjande av statshemlighet) kriminaliseras i *M. B.* 4: 5; uppslaget härtill torde ha givits i *K. HofArt.* ^{16/12} 1687, 2: 8. I förslagen förekommer det från och med *Fsl. Högm. B.* 1713 (7: 4).

M. B. 4: 5. Then, som betrodd är at veta Konungens och Rikets hemliga rådslag eller slut, i the ärender, ther å Rikets vård och säkerhet ligger, och them uppenbarar; eller gifver någor utan lof och minne the skrifter ut, som han i thy mål lönlige hålla bör; stånde samma straff, som om förräderi sagdt är.

Den ovannämnda bestämmelsen om ämbetsman, som tager gåva av främmande makt, upptogs i *M. B.* 4: 6.

M. B. 4: 6. Tager någor gåfvo eller förläning af frem-

mande Herrskap, at främja thes fördel emot Konungens och Rikets bästa; hafve förverkadt lifvet, och thet han nutit. Tager eljest Konungens Embetsman gáfvo eller förlänning af fremmande Herrskap, och hafver ej förut, eller strax therefter, gifvit thet tilkänna, och fått Konungens lof thertil; miste ära och embete, och hafve förbrutit thet han fått hafver.

Om ämbetsman, som gör »*våld eller orätt med ord eller gärning*» mot enskild person, innehåller *M. B. 18: 9* en kvalifikationsbestämmelse, som hade uppställts i *Fsl. till Högm. och Eds. B. 1696* (29: 3) och därpå i alla följande förslag.

M. B. 18: 9. Dierfves någor med hugg och slag öfverfalla them, i och för theras embetes skul, som Konungens, eller hans Embetsmäns eller Rättens ärender gå; tå hafver han brutit edsöre. Varda the med hot, eller smådeord öfverfallne; böte then thet gör tijo daler. Sker thet å almänt embetesrum; böte tiugu daler. Giöra the sielfve i embetes ärender våld, eller orätt, med ord eller gierning; ligge i tveböte mot thet, som eljest i thy mål stadgadt är.

Åtskilliga detaljfrågor, som varit föremål för överläggningar eller beslut under förberedelserna till lagen, återkommo icke i den slutliga lagtexten; t. ex. frågan, huru det skulle förfaras, om, vid pekulat, gärningsmannen ställt *kaution, varigenom förlusten täcktes* (*Sjögren II, 130*); huruvida det fall borde medtagas vid konkussionsbrottet, att tjänsteman *förhåller någon enskild* det honom kan och bör tillkomma (*ib. 311*).

Under tiden mellan 1734 års lag och 1864 års strafflag skedde på ifrågavarande område inga stora förändringar i lagstiftningen.

Beträffande *pekulatet* utfärdades under 1700-talet en mängd bestämmelser (se *Flintberg V*, 607 ff.). Genom *K. F.* ²⁹/₁₁ 1823 gjordes straffbestämmelsen i *M. B.* tillämplig icke blott på upp-
bördsmän m. fl. utan på *alla ämbets- och tjänstemän* och rörande icke blott allmänna medel utan även sådana *enskilda* medel, som de å ämbetets vägnar omhänderhade.

K. F. ⁷/₉ 1858 om bedrägeri och förfalskning upptog lagens ståndpunkt såtillvida, som *förfalskning* av ämbetsman behandlades såsom *kvalifikation* av de allmänna brotten.

K. K. ⁵/₁₁ 1782 uppställde straff för ämbetsman, som *avhåller sig* från tjänstgöring (motsvarande **Str. L.** 25: 19): avhåller han sig, utan tillstånd eller sjukdomsförfall, längre än sex veckor från tjänsten, skall han utan skonsmål vara tjänsten förlustig.

Nuvarande stadganden i **Str. L.** 25: 15, 22² hava sin upprinnelse i *K. K.* ¹⁸/₁ 1855, §§ 5, 8, 9.

Ansvar för ämbetsman, som *lånar medel av underordnad upp-
bördsman* och redogörare (jfr **Str. L.** 25: 13) stadgades i *K. F.* ²¹/₃ 1735 (jfd med *K. Fkl.* ²³/₃ 1807): har ingen skada skett, inträder förlust av ämbetet; har sådan skett, dömes till ovärdighet att någonsin mera få tjäna *K. Maj:t* och *Kronan*.

III) 1864 års strafflag.

I motsats till *M. B.* sammanför redan *L. K.* ämbetsbrotten till en gemensam grupp (28 kap.), egentligen blott med undantag för s. k. diplomatiskt landsförräderi (9: 10, 12).

Beträffande brott mot *statens juridiska funktion* utvidgar *L. K.* (gentemot *R. B.* 1: 12; *U. B.* 9: 5) den allmänna bestämmelsen om *orätt i dom och beslut* till att gälla icke blott domare och exekutorer utan alla ämbetsmän (28: 6). För det särskilda fallet av *straffidom mot oskyldig* kumulerar *L. K.* ämbetsstraffet med det allmänna straffet för falsk angivelse (*ib.* 7). *Falskt åtal* av allmän åklagare straffas på samma sätt med ämbetsstraff jämte det allmänna straffet för falsk angivelse (*ib.* 1). I båda fallen utgöres ämbetsstraffet av vad som på *L. K.*:s språk kallas *avsättning* (2: 34), d. v. s. efter nuvarande terminologi avsättning jämte ovärdighet att i *dylikt* ämbete vidare nyttjas. (Avsättning i vår nuvarande mening betecknas såsom »mistning av ämbete»; detta straff innefattar dock även förlust av »annat dylikt embete, om han sådant innehafver», 2: 35). »Olaga dröjsmål», vare sig från domares eller åklagares sida, med att anställa rannsaking över häktad person, kriminaliseras särskilt (*ib.* 2); ävenså beträffande *straffverkställigheten* obehörigt fördröjande eller förlängande därav (*ib.* 3). *Fångspilning* (»fänge eller häktad person») straffas såväl i *dolus* som i *culpa* (*ib.* 4). Ett särskilt mindre straff föreskrives för obehörigt lösgivande av *bysatt* person (*ib.* 5).

Konkussionsbrottet (*ib.* 11) innefattar påläggande eller uttagande

av för hög utskyld; men olagligt utkrävande av »belöning eller sportel» föres till korruption (*ib.* 9). *M. B.*s bestämmelse om förledande till sammanskott etc. bortföll; däremot kriminaliseras (*ib.* 12), i sammanhang med det egentliga konkussionsbrottet, olaglig *avkortning* vid bestämmande eller uppbörd av allmän utskyld.

Korruptionsinstitutet regleras i 28: 9. Föregående korruptionshandling med rättsstridigt objekt (*»för att i embetet orätt främja»*) utbrytes och straffas strängare. Konsumtionen bestämmes i likhet med nuvarande lag (jfr ov. sid. 64): för efterföljande korruptionshandling inträder den först i och med *tagandet* av belöning. Tagande resp. betingande av oberättigad sportel föres, såsom redan nämnt, till korruption (icke till konkussion). Konfiskation stadgas vid korruptionsinstitutet överhuvud, alltså även av oberättigad sportel (det närmast till konkussion hänförliga fallet att förleda till sammanskott etc. upptogs, som nämnt, icke i förslaget).

Pekulatet regleras i 28: 13, 14. I likhet med vad som skett redan genom *K. F.* 29/11 1823, utsträckes institutet till varje ämbetsman och till skydd jämväl för *»enskild persons tillhörighet, som han, i kraft av sitt embete, till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit»*. Såsom privilegationsfall uppställles nu, att ämbetsmannen *»gitter det skingrade genast ersätta eller sådan säkerhet derföre ställa, att någon skada af tillgreppet ej komma kan»*; såsom kvalifikation åter komplikationen med förfalskning (alldeles lika med nuvarande rekvisitet i **Str. L.** 25: 12).

De i då gällande lag uppställda kvalifikationer av *förfalskning*, begången av ämbetsman (*H. B.* 8: 3; *M. B.* 8: 3) hava däremot ingen motsvarighet i **L. K.** Troligen har man ansett, att de praktiskt viktiga fallen utgjordes av nyssnämnda kombination med pekulat.

Beträffande ämbetshemlighet förekommer i 28: 16 en bestämmelse om *»ambetsman vid postverket»*, som *»olofligen bryter eller öppnar annans bref, som i hans embetsvård är»*. Därvid uppställles en

legalkonkurrens i fall av tillgrepp utav »penningar eller penningvärde».

Angående *brott mot familj* straffas prest enligt 28: 8 dels för *vigsel utan vederbörlig lysning* dels för *vigsel i trots av dirimerande äktenskapshinder*.

Bland förräderibrotten (9 kap.) upptager **L. K.**, i likhet med nuvarande lag, *dels* det fall, att den, som fått »uppdrag att, i ärende, som Riket rör, med främmande makt något afhandla och sluta, uppsåtligen främjat dess fördel emot Rikets rätt eller bästa»; ävensom att han, »i sådan afsigt, tager gåfva eller förläning af främmande makt»; *dels* det fall, att den, som »betrodd är att veta Statens hemliga underhandlingar, rådslag eller slut i ärende, derå dess säkerhet eller rätt emot främmande makt ligger, dem uppenbarat, eller handling, som han i ty mål lönlig hålla bort, utan lof utgivit eller kungjort». Av dessa båda fall förekom, som nämnt, det sista redan i *M. B.* 4: 5; från *M. B.* 4: 6 upptogs nu därjämte bestämmelsen om ämbetsman, som tager gåva eller förläning av främmande makt; men den uppställes (bortsett från det nyssnämnda fall, att gärningen begås av underhandlare i förräddlig avsikt) av **L. K.** i ämbetsbrottskapitlet (28: 10).

En bestämmelse, motsvarande *K. K.* 5/11 1782 om ämbetsman, som *avhåller sig från tjänstgöring*, upptogs i 28: 19 (= **Str. L.** 25: 19).

Den viktigaste förändringen gentemot då gällande rätt var emellertid uppställandet av de *allmänna, subsidiära ämbetsbrotten* i 28: 17, 18 (= **Str. L.** 25: 16 resp. 17). *Konkurrensregeln* i nuvarande 25: 18 innehölls jämväl i nyssnämnda §§.

Frågan om inverkan på ämbetsställningen av *allmänna brott, begångna av ämbetsmannen*, behandlas i 28: 20, 21. I förstnämnda § stadgas: »*Begår embetsman brott, derföre han till straffarbete dömd varder; miste ock embete, som han innehaver, ändå att brottet utom embetet begånget är*». I § 21 stadgas: »*Dömes embetsman, för brott utom embetet, till ringare straff, än i 20 § sägs, och är brottet sådant, att hans embetsvärdighet eller medborgerliga anseende derigenom befläckas eller spilles; miste ock då embetet*».

Beträffande *brottssubjektet* hade ingen närmare bestämmelse givits i 1734 års lag. Redan dessförinnan föreskrev emellertid *K. Br.* 8/1 1729, att *städernas uppbördsmän*, som stadens medel tillgripa och förskingra, vilka ej annorlunda än för publika anses kunna, skulle straffas lika med Kronans otrogne uppbördsmän. **L. K.** 28: 23 bestämmer nu brottssubjektet på ett sätt, som sammanfaller med **Str. L.** 25: 22, 1 st.; blott med den skillnad, att **L. K.** medtog de »*allmänna fullmäktige*», som kommittén infört i sitt förslag till rättegångsbalk (I: 30: 30 jfr II: 9: 7 etc.), ävensom »*postförare*» (med hänsyn till 28: 16).

För vad angår *straffet*, använde **L. K.** »*avsättning*» och »*mistning av ämbete*» såsom särskilda ämbetsstraff (om dessa termers betydelse jfr ov. s. 164). Däremot användes icke *suspension*; och denna omständighet anföres i motiverna såsom förklaring för att bötesmaximum sattes högre än eljest och bestämdes så, att böterna skulle kunna utdömas med hänsyn till den dömdes inkomst av ämbetet. »Då *suspension*», heter det sid. 86, »såsom straff å embetsförseelser, af lindrigare beskaffenhet än de, som medföra mistning af ämbete, ej blifvit bibehållen, och det ej heller ansetts lämpligt att för dem använda fängelsestraff, har kommittéen, enär följaktligen bötesstraffet för alla sådana förseelser kommer att tillämpas, funnit nödigt bestämma en sådan grund för böternas åläggande, att straffets ändamål må uppfyllas, den nämligen, att de må utsättas i förhållande till den lön och öfriga inkomster, som åtfölja den felandes ämbete, dock högst till deras belopp för ett år». — För det fall, att ej viss lön eller inkomst är med ämbetet förenad, bestämmes maximum (likasom enligt **Str. L.** 25: 21) till dubbla beloppet av det ordinarie bötesmaximum.

Inom ifrågavarande område gjorde **L. B.** endast obetydliga ändringar i **L. K.**:s förslag. I sammanhang med det egentliga korrupsionsbrottet upptogs (28: 10) den i *M. B.* 44: 2 förekom-

mande men av **L. K.** uteslutna bestämmelsen om »*ambetsman, som, sjelf eller genom annan, intalar eller förleder Rikets invånare till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete*»; likasom i *M. B. l. c.* stadgades ett mindre straff, därest han »*tager sådant emot, då det såsom af fri vilja bjudes*». Konfiskationsbestämmelsen gjordes uttryckligen tillämplig även på detta fall (*ib.* 11). — Tvänne tillägg, resp. i 13 § (där det såsom ett fall av konkussion nämnes, att ämbetsmannen »*utfordrar hvad han vet af skatt, tull eller utskyld redan guld det vara*») och 16 § (där bestämmelsen om kvalificerat pekulat uttryckligen göres tillämplig »*ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet derföre ställer*») torde snarare vara att fatta såsom förtydliganden än såsom verkliga avvikelser från **L. K.**

I fråga om brottssubjektet borttogos de »*allmänna fullmäktige*», såsom hänförande sig till ett ännu icke antaget lagförslag.

Vad angår *straffet*, står **L. B.** på samma ståndpunkt som **L. K.** med den skillnad, att »*avsättning*» bestämdes vida strängare. Det gjorde den därav drabbade ovärdig icke blott till *alla* ämbeten och tjänster utan även till alla andra allmänna befattningar; än vidare att välja till allmän befattning och ävenså att föra annans talan inför rätta (2: 15 jfr 21).

Strafflagen ¹⁶/₂ 1864 ansluter sig i 25 kap. ganska nära till **L. B.** 28 kap. Emellertid upptogs i 25: 15 den redan genom *K. K.* ¹⁸/₁ 1855 (se ov. s. 163) införda bestämmelsen om ämbetsman vid Statens vattenbyggnad eller järnvägsanläggning, varjämte brottssubjektet utvidgades till motsvarande personer i enskild tjänst (25: 22²). Å andra sidan bortföllu några i **L. B.** innehållna bestämmelser: 28: 2, 3 om dröjsmål med rannsaking över häktad person och om vissa oriktigheter i fråga om straffverkställighet; *ib.* 5 om obehörigt lössläppande av bysatt; *ib.* 18 om ämbetsman vid postverket, som olovligen öppnar brev (jämte däremot svarande utvidgning av brottssubjektet, *ib.* 26²); samt *ib.*

24 — jämlikt anmärkning av *H. D.* — om avsättning på grund av sådant utom ämbetet begånget brott, att brottslingens ämbetsvärdighet eller medborgerliga anseende därigenom befläckas eller spilles. — I 25: 17 infördes avsättning i straffskalan.

Genom *L.* ²⁰/₆ 1890 mildrades straffet för *pekulat*, såväl det enkla som det kvalificerade (25: 11, 12).

L. ¹⁷/₃ 1905 stadgade, genom tillägg till 25: 20, avsättning eller suspension för »*ämbetsman, till vars ämbete hörer att undervisa eller uppfostra ungdom*», därest han antingen enligt 18: 6¹ dömes till fängelse för otukt med ungdom, som han i kraft av sitt ämbete eller *eljest* hade till undervisning eller uppfostran, eller enligt 18: 13 dömes till ansvar för någon tukt och sedlighet sårande gärning, därav synnerlig fara för sådan ungdoms förförelse kom.

L. ¹²/₇ 1907 företog en ytterligare nedsättning av straffet för det kvalificerade pekulatet (25: 12). Genom dessa upprepade nedsättningar har minimum sänkts från sex år till ett år.

L. ¹⁴/₅ 1909 gjorde vissa ändringar i strukturen av 25: 15: skadans inträdande upphörde att vara konstitutivt för straffet och påföljden att ej vidare få nyttjas i dylik befattning knöts icke, såsom dittills, direkt till vållandets grad (grovt eller icke) utan till straffets beskaffenhet (straffarbete eller icke; förutsättningen för att kunna ådöma straffarbete blev emellertid, att vållandet varit »synnerligen grovt»). En motsvarande ändring beträffande brottssubjektet (i enskild tjänst) gjordes i 25: 22².

Genom *L.* ¹²/₁₁ 1915 upphävdes 25: 4 om ansvar för präst vid vissa fall av olaglig vigsel. I stället blevo de allmänna bestämmelserna i 25: 16, 17 tillämpliga (jfr *L.* ⁸/₃ 1889, 4 §) å präst (likasom naturligen å annan, till vars ämbete det hör att förrätta vigsel). Såsom supplement tillkom en särskild lag (¹²/₁₁ 1915), som dels ersatte bestämmelsen om präst i främmande trossamfund (*L.* ³¹/₁₀ 1873, § 18²) dels stadgade ansvar för särskilt förordnad vigselförrättare.

Genom *L.* ²⁴/₅ 1918 ersattes i 25: 12 förlust av medborgerligt förtroende med påföljd enligt 2: 19.

L. ¹⁹/₆ 1919 införde (i sammanhang med lagstiftning om illojal konkurrens) det s. k. aktiva korruptionsbrottet i 25: 5² (*Den, som till ämbetsman lämnar, utlovar eller erbjuder sådan muta, dömes till böter eller fängelse*). Härav betingades en redaktionell ändring i 25: 21. — Samtidigt gjordes ändring i straffskalan för det svårare fallet av passiv korruption: suspension infördes jämte avsättning, medan åter avsättningen fakultativt kumulerades med fängelse.

FJÄRDE AVDELNINGEN.

Motiver.

De utmärkande dragen i den nuvarande svenska strafflagens behandling av ämbetsbrotten äro: *att* den sammanför nästan alla ämbetsbrott i en grupp för sig; *att* den (i det närmaste) begränsar brottssubjektet till innehavare av *allmän tjänst* (icke »fristående» organ, jfr ov. s. 10 etc.); *att* den subsidiärt uppställer ett *allmänt* ämbetsbrott i *dolus* och likaledes i *culpa* (det senare subsidiärt även i förhållande till specialstraffrätten); samt *att* den, beträffande rättsverkan, i stor utsträckning opererar med särskilda »ämbetsstraff». I alla dessa avseenden har **Utk.** följt den gällande svenska rätten.

Av nämnda fyra frågor är den sista i icke ringa mån prejudicierande för de övriga.

Att för vissa brott ett särskilt straffsystem uppställles, måste göra det naturligt, att dessa brott behandlas för sig själva, om icke starka skäl tala för motsatsen. Bortsett från kvalifikationsbestämmelsen i 22: 5², har **Str. L.** gjort undantag för vissa fall av »landsförräderi» (8: 15¹, 17¹). **Utk.** har, åtminstone tillsvidare, behållit denna ståndpunkt, som delas av det stora flertalet andra lagar och förslag; tydligen har man ansett, att karaktären av förräderibrott prevalerade över den av ämbetsbrott.

Vidare är klart, att, i samma mån som det särskilda straffsystemet baseras på förlust av allmän tjänst, starka skäl skola

tala för att begränsa bestämmelsernas räckvidd till innehavare av sådan tjänst. I motsatt fall bleve nödvändigt — åtminstone försåvitt det gäller straff, som bestå ensamt i inverkan på tjänsteställningen — att för de brottssubjekt, som falla utom denna krets, uppställa ett surrogatstraff. Detta hindrar icke, att särskilt frågan om korruptionsbrott begånget av politiska eller kommunala representanter eller av jurymän m. fl. i den dömande funktionen deltagande organ kan vara förtjänt av att tagas i övervägande; emellertid torde den lämpligast böra behandlas i annat sammanhang.

Då grunden för uppställande av de särskilda ämbetsstraffen väsentligen måste antagas vara, att lagstiftaren velat, åtminstone inom visst omfång, förbehålla åt domstol att besluta om avsättning etc. av ämbetsman och sålunda knutit dylik rättsverkan till vissa brottsrekvisit i strafflagen, så är vidare tydligt, att han inför svårigheten att uppräknat alla de fall av dessa ämbetsbrott, som kunde tänkas motivera avsättning, lätt måste drivas till att subsidiärt uppställa ett allmänt rekvisit (sådan som **Str. L.** 25: 16). Detsamma gäller även om kulposa ämbetsbrott, till den del han låter även dessa kunna åtföljas utav avsättning.

Av dessa skäl är det för ämbetsbrottens behandling av grundläggande vikt att bestämma sig för, huruvida och i vad utsträckning de särskilda ämbetsstraffen böra användas. Ovan (sid. 16) hava de skäl berörts, som tala för deras bibehållande och i samband därmed för fasthållandet i den svenska rätten av ämbetsmännens principiella oavsättlighet annat än efter rannsaking och dom.

Några av bestämmelserna i **Str. L.** 25 kap. hava icke funnit motsvarighet i **Utk.**

I 25: 5² uppställs (enligt *L.* 19/6 1919) det s. k. aktiva korruptionsbrottet (*Den, som till ämbetsman lämnar, utlovar eller erbjuder sådan muta, dömes till böter eller fängelse*). Att straffbarheten

för dylik gärning bör bibehållas, lider intet tvivel, men det synes systematiskt riktigtast att, i likhet med flere aktuella strafflagsförslag och några lagar, däribland **Fi.**; **N.**; **H.**, upptaga detsamma bland brott mot offentlig myndighet (då man nämligen icke godkänner konstruktionen av *delaktighet* i specialdeliktet).

I 25: 7 förekommer en konfiskationsbestämmelse (*Muta eller annat, som ämbetsman, den där efter 5 eller 6 straffas, olovligen tagit, tillfalle kronan*). Enligt denna bestämmelse skall icke blott *muta* eller eljest frivilligt lämnad »*belöning*» utan även »*sportel*», som ämbetsman rättsstridigt utkrävt och erhållit, samt därjämte »*sammanskott*» etc., vartill ämbetsman »*förleder rikets invånare*», vara underkastad konfiskation. Men lika naturlig som konfiskationsregeln är, så länge det gäller klar och tydlig korrupktion, lika tvivelaktig blir den, då man har med konkussion att göra, där fastmera den naturliga regeln synes böra vara, att det orättfångna återgår till den, som det avhäfts. Jfr **Fi.** 40: 1³: *Muta, eller dess värde, vare förbruten och belöning eller sportel gånge åter*; jfr även **M. B.** 44: 2 *i. f.*, där det, i motsats till nuvarande lag, heter om gåva till ämbetsmannen, vilken »såsom af fri vilja biudes»: *gifve åter thet han tog*; ej heller i fråga om sammanskott, vartill ämbetsman förlett rikets invånare, stadgar **M. B.** konfiskation; det heter (*ib.*) blott: *räte up skadan*. Betänkligheter i denna punkt hade yppats tidigt under förberedelserna till 1734 års lag (se *Sjögren* II, 35, prot. ⁸/₁₀ 1695). **Utk.** har tillsvidare lämnat hela frågan öppen. — Några gällande lagar föreskriva, att det konfiskerade skall gå till de fattiga, till lasarett o. s. v. (jfr ov. s. 148). Liknande 1734 års lag i **R. B.** 1: 12 (*Muta gånge til the fattiga*).

I **Str. L.** 25: 18 innehålles en konkurrensbestämmelse för det fall, att ett allmänt ämbetsbrott (§§ 16, 17) tillika innefattar »*annat uppsåtligt brott eller sådant vållande, varå straff efter denna lag följa bör*». Med den ståndpunkt, som **S. Fsl.** 1923, 11: 1 (jfr

Allm. Utk. 9: 1) intager i fråga om brottskonkurrens, måste denna bestämmelse bortfalla.

Str. L. 25: 20² innehåller en bestämmelse (enligt *L.* 17/3 1905) om ämbetsstraff för vissa sedlighetsbrott av »*ämbetsman, till vars ämbete hörer att undervisa eller uppfostra ungdom*». Till den del denna bestämmelse icke täckes av stadgandet i **Utk.** 19 § 2 st., torde med dess utformande böra anstå till dess sedlighetsbrotten behandlats.

I **Str. L.** 25: 21 stadgas en särskild grund för beräkningen av alla de i 25 kap. direkt (icke enligt 16 kap.!) utsatta bötesstraff med undantag av straff enligt 15 §. Såsom framgår av den historiska översikten (jfr ov. s. 167), föreslogs detta stadgande på ett skede, då suspension icke medtogs bland ämbetsstraffen: i betraktande av den härav följande utvidgningen av bötesstraffets användning till relativt svåra fall ansågs det, för att »straffets ändamål må uppfyllas», nödigt att bestämma bötesskalans så, att den lämnade tillräckligt spelrum för att kunna fästa avseende vid ämbetsmannens större eller mindre avlöning — således ett slags proportionalisering av böterna. Därefter kvarstod emellertid bestämmelsen, även sedan suspension upptagits bland ämbetsstraffen och därigenom bötesstraffets användningsområde inskränkts. I varje fall medger den i **S. Fsl. 1923** föreslagna proportionaliseringen av bötesstraffet, att nämnda intresse tillgodoses utan särskilt stadgande.

Under det **Utk.** sålunda i det väsentliga bibehåller de bestämmelser om ämbetsbrott, som förekomma i nuvarande lag, har det ansetts nödigt — förutom att på vissa punkter supplera de redan uppställda rekvisiten — att tillfoga flere nya bestämmelser. Skälet kan dels ha varit, att det syntes ovisst, huruvida icke den subsidiära ansvarsbestämmelsen (nuvarande 25: 16) över-

huvud vore otillämplig på dylikt fall — vilket i sådan händelse skulle bliva straffritt — dels, för såvitt fallet inginge under nämnda subsidiärbestämmelse, att det där uppställda straff (vilket ingalunda lämpligen kan *in genere* höjas) vore för lindrigt. Härom jfr ned. vid §§ 8, 9, 10, 12, 13.

Speciell Motivering.

1 §.

Utk. har i 1 § sammanfört **Str. L. 25: 1** och den därtill hörande kvalifikationsbestämmelsen i 25: 2.

Några lagar, särskilt av den spanska gruppen, som uppställt detta institut, giva det en mera invecklad struktur genom att åtskilja t. ex. judikativa och administrativa beslut, definitiva och interlokutoriska beslut, beslut i civilmål och i kriminalmål (oavsett fällande dom mot oskyldig). Det synes icke nödigt att i detta avseende avvika från nuvarande lag, vilken, med fränskiljande av straffdom mot oskyldig, behandlar hela det återstående området homogent.

Däremot torde, för det fall att brottet begåtts *animo lucri*, ingen tvekan kunna råda därom, att, i motsats till gällande svensk rätt, allmänt straff bör inträda jämte ämbetsstraffet.

Vad angår det kvalificerade fallet — straffdom mot oskyldig — har **Utk.** utgått därifrån, att, om det allmänna straffet för detta fall skall såsom nu hämtas från bestämmelserna om falsk angivelse, dessa bliva sådana, att straffet vid *animus lucri* blir under alla förhållanden minst lika strängt som det i 1 stycket av föreliggande § uppställda.

2 §.

Uppenbarligen är uttrycket i **Str. L. 25: 14** »*fånge eller häktad person*» för inskränkt. Fullkomligt lika starka skäl att bestraffa obehörigt lössläppande föreligga i fråga om otillräkneliga personer,

intagna på kriminalasyl ävensom personer, intagna i internerings- eller förvaringsanstalt jämlikt *L. L.* ^{22/4} 1927 — fall, som icke eller icke med tillräcklig säkerhet innefattas under ordet fånge. Dessutom finnes intet tillräckligt skäl att icke låta bestämmelserna omfatta även dem, som undergå tvångsarbete, tvångsuppfostran, karantän o. s. v.; överhuvud alla, om vilka det kan sägas, att friheten lagligen berövats dem.

Vid sidan om *animus lucri* måste man i detta fall särskilt, såsom en omständighet, ägnad att väsentligt inverka på straffmätningen, beakta graden av den med lössläppandet *in casu* förenade fara (i sin tur ofta sammanhängande med beskaffenheten av brott, som föranlett frihetens förlust). Straffhöjningen har därför knutits till »försvårande omständigheter» i allmänhet.

Att *culpa* i detta fall särskilt straffas i gällande lag, torde till någon del bero på den historiska omständighet, att fallet kriminaliserades på en tid, då ingen subsidiärbestämmelse fanns (varken för *dolus* eller *culpa*). Oavsett detta har väl vår lagstiftare, liksom många andra, icke utan skäl ansett denna kulposa handling under omständigheter så farlig, att den kräver ett för kulposa brott ovanligt strängt straff (hos oss: maximum två års straffarbete, förutom avsättning).

I några lagar har särskilt kriminaliserats pliktstridigt lössläppande av fånge, som endast avsetts att vara provisoriskt. Då i detta och andra fall skiljandet mellan vad som, med hänsyn till fångens *definitiva* lössläppande; varit uppsåt eller endast grov vårdslöshet, torde erbjuda stora bevissvårigheter, har hela detta subjektiva område sammanfattats i *en* straffskala, dock med höjning av straffmaximum för det fall, att uppsåt visats och omständigheterna äro försvårande (t. ex. brottet lukrativt). Vid mindre vårdslöshet läres den subsidiära bestämmelsen (16 §) vara tillräcklig.

3 §.

Str. L. uppställer i 25: 9 det s. k. konkussionsbrottet (*Ämbetsman, som uppsåtligen å annan lägger eller av honom uttager annan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än beviljad och påbuden är, eller utfordrar vad han vet av skatt, tull eller utskyld redan guldets vara*). I 25: 5³ omtalas vidare det fall, att ämbetsman tager eller betingar sig för sin ämbetsåtgärd »sportel, därtill han ej berättigad är». I 25: 10 behandlas det fall, att ämbetsman »gör uppsåtligen orätt genom avkortning, vid bestämmande eller uppbörd av skatt, tull eller annan allmän utskyld».

Oriktigt tagande av sportel (i betydelsen av sådan ersättning till ämbetsmannen personligen, som framställes eller uppfattas såsom berättigad) synes innefattad i olagligt påläggande av allmän utskyld. Vad beträffar förhållandet mellan nuvarande 25: 9 och 10 torde icke med bestämdhet kunna fasthållas, att det förra fallet skulle vara i princip straffbarare än det senare; i varje fall icke så mycket, att icke båda skulle kunna sammanfattas i en bestämmelse (även om begreppet *konkussion* icke omfattar 25: 10). Då handlingen, såsom här i **Utk.**, beskrives såsom *oriktigt förfarande vid påläggande eller uttagande av allmän utskyld*, kommer den att innefatta även det i nuvarande lag särskilt omtalade (på sin tid av **L. B.** införda) fall, att ämbetsman »utfordrar vad han vet av skatt, tull eller utskyld redan guldets vara».

Ett fall däremot, som icke ingår under **Utk.**:s ovannämnda formulering, är, att ämbetsmannen förfar oriktigt vid *utbetalning* å ämbetets vägnar. **Utk.** har emellertid tillagt detta fall, såsom till sina verkningar likartat med konkussion (dit det även föres bl. a. av **T. Fsl. 1927**).

Under det att den här valda formuleringen innesluter det i några lagar särskilt omtalade fall, att ämbetsmannen begagnar sig av den betalandes *villfarelse*, är detta icke förhållandet med det jämväl i en och annan lag (t. ex. **N.**) medtagna fallet av *mala fides superveniens*. Detta fall synes emellertid ligga så pass annorlunda,

att man — jämväl i betraktande av den svenska rättens ställning överhuvud till *m. f. sup.* — torde böra åtnöja sig med den subsidiära ansvarsbestämmelsen (då det ju icke kan betvivlas, att ämbetsmannen genom dylik underlåtenhet begår fel i ämbetet).

4 §.

Bestämmelsen i **Str. L.** 25: 6 om dylik prestation, vilken »såsom av fri vilja bjudes», har icke medtagits. Kan ämbetsmannens initiativ icke bevisas, synes nämnda bestämmelse hava karaktären av presumtionsstraff (byggt på *misstanken*, att ämbetsmannen likväl haft sin hand med i spelet).

5 §.

Str. L. 25: 5 utsöndrar, såsom svårare, det fall, att »korrupsionsobjektet» varit en rättsstridig ämbetsåtgärd (jfr ov. s. 59). Även **Utk.** straffar detta fall strängare än de övriga men gör dessutom någon skillnad, inom det återstående området, mellan föregående och efterföljande korrupsionshandling (jfr ov. s. 68 ff.). Vid den föregående korrupsionshandlingen ligger det nära till hands, att belöningen framställts eller uppfattats såsom *villkor* för ämbetsåtgärdens företagande — en misstanke, som väl kan finnas även vid den efterföljande korrupsionshandlingen, men där framträder mera förtäckt.

I avseende på konsummationen måste vår lag anses göra den skillnad, att efterföljande korrupsionshandling först konsummeras genom mottagandet av belöningen (jfr ov. s. 71). Tillräckliga skäl för en sådan skillnad synas emellertid icke föreligga, vare sig det gäller korrupsion med rättsenligt eller med rättsstridigt objekt. **Utk.** har sålunda för alla fall låtit redan kravet från ämbetsmannens sida resp. hans mottagande av löftet innebära fullbordat brott.

Har ämbetsåtgärden i fråga varit rättsstridig och kommit till utförande inträder tydligen, enl. **Utk.** såväl som enligt gällande lag, vare sig det gäller föregående eller efterföljande korrupsion,

konkurrens mellan korrupsionsbestämmelsen och den bestämmelse, under vilken den rättsstridiga ämbetsåtgärden faller. Att i likhet med vissa lagar skapa en realkonkurrens för flere eller färre dylika fall synes icke erforderligt.

Att fall kunna förekomma, särskilt sådana, där belöningen följer efter tjänstehandlingen, vilka — jämlikt principen *minima non curat praetor* — lämpligast böra lämnas straffria, låter sig väl ej förneka. Men att i lag söka reglera dem (såsom skett i ett par europeiska lagar, **Ung.** och **Bulg.**) lär vara vanskligt och knappast tillrådligt. Lika litet lär det böra ifrågasättas att, såsom någongång skett i utomeuropeisk lagstiftning, straffa även mottagande av gåva, som visserligen icke lämnas såsom ekvivalent för någon bestämd ämbetsåtgärd men dock av någon som är mer eller mindre direkt beroende av ämbetsmannens tjänsteutövning (jfr ov. s. 61).

I många lagar uppställas ett särskilt kvalificerat korrupsionsbrott för domare (kanske även för vissa med dem jämförliga funktionärer). Då emellertid i vårt land ämbetsmännen i mycket stor utsträckning hava en ställning jämförlig med domares, synas knappast tillräckliga skäl föreligga att i detta straffrättsliga avseende göra en skillnad dem emellan (helst i många fall en administrativ ämbetsåtgärd kan vara lika ingripande som en dom), vadan nuvarande lags ståndpunkt har bibehållits.

7 §.

Den svenska strafflagen, likasom strafflagarna i allmänhet, bygger pekulatet på den stränga princip, att den, som i kraft av sitt ämbete mottager allmän eller enskild egendom, under alla förhållanden skall anses skyldig att hålla denna egendom avsondrad från sin egen förmögenhet, även om det gäller fungibla ting såsom penningar. Därav följer, att ämbetsman anses ha begått pekulat i samma ögonblick en på hans sammanblandning av den främmande och den egna förmögenheten beroende insolvens med avseende på

de anförtrodda medlen föreligger, utan avseende på möjligheten att framdeles täcka denna insolvens. Denna principiella ståndpunkt torde icke böra mildras och därav följer, att ämbetsförskingringen bör behandlas såsom ett självständigt brott, icke såsom kvalifikation av det allmänna förskingringsbrottet. Emellertid har den svenska lagen — mer eller mindre i överensstämmelse med vissa andra — dock gjort det till en väsentlig mildringsgrund, att ämbetsmannen är i stånd att genast ersätta det förskingrade eller åtminstone ställa full säkerhet därför. Även denna bestämmelse torde böra bibehållas och det bör väl härvid icke göra någon skillnad, om kautionsvar ställd på förhand eller ställes efter upptäckten: huvudsaken är, att det genast visar sig, att ingen skada skall uppstå. (Svensk rättspraxis har i denna punkt varit något vacklande. »Skada» av gärningen torde emellertid ej böra anses innefatta förlusten för den, som frivilligt kautionserat; än mindre t. ex. ett försäkringsbolags utbetalning, vilket mot på förhand bestämda premier avtalsmässigt ersätter beloppet).

Å andra sidan hör **Str. L.** även till de lagar, som uppställa ett väsentligt strängare straff vid konkurrens mellan pekulat och förfalskning. Det konkurrerande elementet har i den svenska lagen endast på ett svävande sätt bestämts (*»eller förövat annat sådant bedrägeri»*); i det väsentliga torde lagstiftaren hava avsett missbruk av bevismedel. Sådant kan framträda i olika former: förfärdigande eller begagnande av oäkta eller av äkta men osantt bevismedel, förstörande av bevismedel o. s. v. (jfr **Spec. Utk.** VI, 58 ff.). Utöver denna gräns synes knappast skäl att utsträcka legalkonkurrensen. Inom denna gräns åter är bibehållandet av legalkonkurrensen avgjort att tillråda, då såväl det enkla pekulatets som mestadels även den enkla förfalskningens straff bleve mycket för litet i förhållande till den komplicerade handlingens farlighet (en reflexion, som särskilt har sin giltighet med hänsyn till den ståndpunkt, som såväl **Allm. Utk.** som **S. Fsl. 1923** intagit till brottskonkurrens överhuvud).

Det annex till pekulat — stundom betecknat såsom pekulat — som i några lagar förekommer, bestående av varjehanda former utav egenmäktigt (icke lukrativt) förfarande med anförtrodda medel, synes icke kräva annan bestraffning än som kan ske genom den subsidiära ansvarsbestämmelsen (jfr ov. s. 80).

Frågan om påföljd enligt **Str. L. 2: 19** förbigås här liksom i de föregående utkast.

8 §.

Under det vid övriga former av förfalskning straffet för det allmänna brottet torde böra sättas så högt, att full hänsyn, vid straffmätning inom skalan, kan tagas till den omständighet, att gärningen förövats av ämbetsman i ämbetet, lär det icke kunna ske vid s. k. intellektuell förfalskning, där ämbetsmannens straffbarhet står på en väsentligen annan nivå än i allmänhet den enskildes. Visserligen bör en kvalifikation drabba även vissa kategorier av enskilde i detta fall (jfr **Spec. Utk. VI, s. 3, 8 § 2 st.** om *läkare, veterinär och barnmorska*). Men då i fråga om ämbetsmän ämbetsstraff här synas böra komma till användning i större utsträckning än eljest vid allmänna brott, torde vara lämpligast att behandla nämnda förfalskningsform, såvitt det rör brott i ämbetet, såsom ämbetsbrott och icke såsom kvalifikation av det allmänna brottet.

För det fall, att brottet är lukrativt, torde straffet böra väsentligt skärpas (och frihetsstraff obligat komma till användning jämte avsättning med ovärdighet). Detta innebär således, i betraktande av den intellektuella förfalskningens strafffrihet enligt svensk lag (jfr **Spec. Utk. VI, 149**) en betydlig skärpning gentemot nuvarande lag, enligt vilken endast **Str. L. 25: 16** kan tillämpas.

9 §.

Sverige är ett av de få europeiska länder, som i den allmänna strafflagen överhuvud icke (såvitt det ej är fråga om

förräderibrott eller det implicite kan ligga i trolöshetsbrottet) uppmärksamma otillbörligt utspridande av hemlighet utav den, som i ämbete, yrke eller enskild tjänst därom erhållit kännedom. Utan tvivel bör denna lucka fyllas (om ock visserligen en viktig del av området kriminaliserats genom *L.* 19/6 1919 om illojal konkurrens) men i detta sammanhang kan institutet endast upptagas, såvitt det rör gärningsman, som i sin egenskap av *ämbetsman* erhållit kännedom om hemligheten. Däremot torde bestämmelsen böra göras tillämplig på varje sådant fall, utan avseende på om gärningsmannen numera, då gärningen sker, lämnat sitt ämbete (eventuellt kommer för sådant fall det i **S. Fsl. 1923**, 7: 25 och **Allm. Utk.** 2: 30, jfr **Str. L.** 2: 17 stadgade substitutionsstraff till användning).

Det låter även tänka sig, att ämbetsmannen väl icke utspider hemligheten men otillbörligen utnyttjar den för egen del i lukrativt syfte. Detta fall synes böra, i likhet med norska lagen, medtagas (jfr även nyssnämnda lag 19/6 1919, § 1).

10 §.

Såväl **L. K.** som **L. B.** hade på sin tid intagit en bestämmelse om posttjänsteman, som olovligen öppnar brev. Då denna bestämmelse borttogs i sista hand, berodde detta väl på den uppfattning, att sådant tjänstefel kunde tillräckligt beivras med den subsidiära ansvarsbestämmelsen (**Str. L.** 25: 16). Rättspraxis sedan **Str. L.**:s tillkomst torde dock hava ådagalagt önskvärdheten av en särskild bestämmelse. Denna kan avse dels *öppnande* av brev etc. (vare sig av nyfikenhet eller för att skada eller, framför allt, i lukrativt syfte, i förhoppning att åtkomma något av värde); dels störande av postförsändelses normala *befordran*.

Motsvarande förbrytelser i fråga om försändelser med *järnväg* och andra transportmedel torde väl få anses tillräckligt reprimerade med den subsidiära bestämmelsen (**Utk.** 15 §). Men i fråga om *telegram* har det ansetts, lika med de aktuella strafflagsför-

slagen och några gällande lagar, att en särskild straffbestämmelse kräves för obehörigt fördröjande etc. av telegram, utlämnande till orätt person m. fl. otillbörligheter rörande dess befordran ävensom för förvanskande av dess innehåll. (Hemligheten skyddas, beträffande såväl brev som telegram, genom föregående § och angående förfalskning av utskrift å ankomstorten jfr **Spec. Utk. VI**, sid. 7, § 22).

Om komplikation med tillgrepp eller försök därtill jfr **Spec. Utk. III**, §§ 4⁶ och 18 (sid. 2 och 6).

Om tjänsteman vid enskild järnvägs telegrafanstalt jfr ned. vid 19, 20 och 21 §§.

11 §.

En specialbestämmelse om ämbetsmans *culpa* i här nämnda avseende har betydelse framför allt för att därtill kunna knyta det särskilda ämbetsstraff, att han ej må vidare nyttjas i dylik befattning. Likasom i nuvarande lag måste här medtagas motsvarande tjänstemän i enskild järnvägs etc. tjänst. Jfr vidare ned. vid 19, 20 och 21 §§.

12 §.

Rekvisitet för det allmänna frihetsbrottet (jfr **Str. L.** 15: 22: *Tvingar någon, utan laga rätt, eller med missbruk av sin rätt, genom våld eller hot, annan att något göra, tåla eller underlåta*) kan icke så affattas, att det omsluter allt sådant missbruk av auktoritet, som, då det sker från en ämbetsmans sida, bör straffbeläggas. Då det emellertid är tvivelaktigt, om dylik gärning, som icke inginge under det allmänna frihetsbrottets rekvisit, skulle kunna, i saknad av en särskild bestämmelse, anses gå in under den subsidiära bestämmelsen i **Utk.** 15 §, har en särskild bestämmelse här uppställts (såsom subsidiär i förhållande till det allmänna frihetsbrottet). Detsamma är förhållandet i flere gällande lagar, däribland **N.**; **D.**; **H.**; **T.**

13 §.

En överordnad ämbetsman kan förskylla straff för en underordnads brott först och främst på det sätt, att den underordnade, som faktiskt är gärningsman, blir, såsom ofta kan inträffa vid brott med »specialsubjekt», att betrakta såsom *redskap* i den överordnades hand. Den överordnade blir i dylika fall att anse såsom (medelbar) gärningsman. Detta följer av allmänstraffrättsliga regler och härför behövs intet särskilt stadgande.

Vidare kan inträffa, att, även om den överordnade icke intager nu nämnda ställning till gärningen, han likväl har en bestämd plikt att hindra eller korrigera det fel av den underordnade, varom fråga är. I sådana fall blir han straffbar enligt den allmänna subsidiärbestämmelsen (**Utk.** 15 §), därest han överträder denna plikt.

Ligger fallet däremot icke heller på detta sätt, så kommer ämbetsman, som i en eller annan form varit faktiskt delaktig i den underordnades brott, att befinna sig i samma ställning som en *extraneus*, vilken varit detsamma. Utan att ingå på den allmänstraffrättsliga frågan om extraneus' straffbarhet vid ämbetsbrott, torde dock här *ämbetsstraff* böra uppställas för den överordnade delaktige. Det säger sig själv, att, om den underordnades brott i tjänsten på samma gång innefattar ett allmänt brott, den överordnade, liksom varje annan extraneus, blir straffbar såsom anstiftare etc. jämfört med den allmänna bestämmelse, varunder brottet faller (utan avseende på, om den underordnade, gärningsmannen, kommer jämväl under denna § eller enbart under ämbetsbrottsbestämmelsen).

Den av några lagar i detta sammanhang berörda frågan om underordnad ämbetsmans straffrihet, då han lytt order, är ett specialfall av en allmänstraffrättslig fråga utav större räckvidd.

15 §.

Denna §, den allmänna subsidiärbestämmelsen för dolus, överensstämmer i det väsentliga med nuvarande 25: 16. I stället för

»kränkning av *säkerhet*» har här använts uttrycket »*ásidosätter intresse*, som det är hans ämbetsplikt att bevaka».

Den svenska strafflagen, likasom flertalet av de lagar, som hava en dylik subsidiärbestämmelse, har — i varje fall såsom den allmänneligen tolkas i praxis — icke under 25: 16 velat medtaga hela det område, som efter vanliga grunder skulle föras till *dolus*; icke alla de fall, där ämbetsmannen handlat annorlunda än vad han insett vara sin ämbetsplikt. För att 16 § skall tillämpas, fordras att ämbetsmannens gärning (eller underlåtenhet) riktat sig mot någon konkret »rätt eller säkerhet», så att någon »skada» kunde befaras. Sådana fall, som att han t. ex. uppsåtligen — dock utan avsikt att begå kränkning, som nyss nämnts — fördröjt en ämbetshandling, betraktas såsom »försummelse» i den mening detta ord fått i 25: 17 och straffas efter sistnämnda §. (Jfr även **L. K.**:s motiver sid. 84, varav dock visserligen icke med full tydlighet framgår, vad **L. K.** ville innefatta i sin klausul om att det »*var av förhållande, som ämbetsmannen sig förgick*»). — **Utk.** har icke avsett någon rubbning i hittillsvarande praxis. Det stora flertalet rättsordningar medtaga icke alls i strafflagen »försummelse» i nyssnämnda mening utan överlämna den åt disciplinär bestraffning.

16 §.

I **Str. L.** 25: 17 sammanföras begreppen *vårdslöshet, försummelse, oförstånd* och *oskicklighet*. Orden *vårdslöshet* och *försummelse* avse tydligen att tillsammantagna motsvara begreppet *culpa* (och därjämte de nyss berörda fall av *dolus*, som icke komma under 16 §). Vad beträffar *oförstånd* och *oskicklighet* kunna de endast indirekt ingå under *culpa*-begreppet, såtillvida nämligen, som personen i fråga bort kunna inse, att hans brist på förstånd eller skicklighet kunde förorsaka skada. Då emellertid staten måste ha möjlighet att befria sig från odugliga ämbetsmän men, i stor utsträckning, avsättning endast kan ske genom rannsaking (inför domstol) och dom, har fallet måst uppställas i form av ett brottsrekvisit — ehuru det tydligen

faller utom den egentliga straffrättens gränser. — **Utk.** har, lika med **Fi.** 40: 21, i det yttre skilt ifrågavarande område från den verkliga culpa-bestämmelsen.

17 §.

Även denna §, motsvarande **Str. L.** 25: 19, ligger till väsentlig del utanför egentlig straffrätt. Skulle än ämbetsmannen vara fullkomligt utan skuld, måste dock staten hava möjlighet att befria sig från honom, då han efter rimlig tid icke kan inställas eller åtminstone anträffas. Även här kräves emellertid ett uttalande av domstol.

18 §.

Första stycket av denna § avser det fall, att allmän åklagare dömes för falskt åtal. Självfallet skall han då straffas enligt den allmänna bestämmelsen om falskt åtal (och dylikt straff bör alltså icke *stadgas* i detta kap. utan förutsättas; annorlunda domare, om han skall *för orätt dom* straffas enligt den allmänna bestämmelsen om falskt åtal; **Str. L.** 25: 1—3 har icke iakttagit denna skillnad). Men han bör dessutom drabbas av ämbetsstraff i större utsträckning än som skulle följa av **Utk.** 19 §.

Andra stycket avser det fall, att ämbetsman, anställd vid kommunikationsanstalt, *uppsåtligen* begår gärning, som omtalas i **Utk.** 11 § (jfr **Str. L.** 25: 15²). Här gäller samma anmärkning rörande ämbetsstraff.

19 §.

Str. L. 25: 20 låter i regel, beträffande brott utom ämbetet, ämbetsstraff inträda, endast då det allmänna straffet är straffarbete (»eller svårare straff» — numera endast tillämpligt i fråga om dödsstraff enligt krigslag). I allmänhet är avsättning obligat; dock kan vid synnerligen mildrande omständigheter suspension inträda. Ovärdighet kan däremot icke på denna grund ådömas (varav följer, att, om brottet icke är belagt med påföljd enligt 2: 19,

formellt intet hinder möter för anställning i statens tjänst; likasom även i det motsatta fallet — vid tidsbegränsad påföljd — då tiden för påföljden lupit till ända). — Från regeln göres, jämlikt lagändringen ¹⁷/₃ 1905, det ovannämnda undantag (jfr ov. s. 169) beträffande lärare m. fl., som dömas efter 18: 6¹ eller 18: 13.

Den av **Str. L.** fastslagna skillnaden mellan straffarbete och andra straff kan icke i **Utk.** överföras till motsatsen mellan tukthus och andra straff. Minimum för »tukthus» enligt **Allm. Utk.** är *sex*, för »straffarbete» enligt **S. Fsl. 1923** *fyra* år. Ämbetsstraff måste uppenbarligen i många fall ådömas, ehuru straffet endast utgör ett eller annat års fängelse. Men då å andra sidan ämbetsstraffet icke kan göras obligat vid allt fängelse, återstår endast att göra det fakultativt vid andra frihetsstraff än tukthus (straffarbete); arrest måste nämligen medtagas av hänsyn till svåra politiska brott. Vid avgörandet bör hänsyn tagas dels till brottets dels till ämbetets beskaffenhet. — Frågan huruvida ämbetsstraffet, inom det område, där det är fakultativt, bör ådömas av samma domstol, som avdömer det allmänna brottet, eller av den domstol, under vilken ämbetsmannen sorterar i fråga om ämbetsbrott, lärer väl böra lösas på sistnämnda sätt, men har icke bort upptagas i detta sammanhang. En antydning om att den står öppen, ligger däri, att uttrycket i 1 stycket *tillika dömas* icke användes i 2 stycket.

Av stadgandet i 2 stycket följer, att ämbetsman vid kommunikationsanstalt, som jämlikt **Utk.** 11 § dömts till fängelse för viss oaktsamhet, även kan dömas till avsättning. I sådant fall bör möjlighet finnas för domstolen att förklara, att han icke vidare får nyttjas i dylik allmän befattning. (Har han begått sådant brott uppsåtligen, *skall* han enligt **Utk.** 18² § avsättas och enligt *ib.* 21¹ § förklaras ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas). — Gällande lag, 25: 15¹ *i. f.*, fordrar för denna påföljd dom på straffarbete och gör den i sådant fall obligat; av ovannämnda skäl är denna lösning icke användbar för **Utk.**

Nämnda fakultativa påföljd bör även kunna ifrågakomma,

då ämbetsman för de i 9 eller 10 § omtalade brott dömes till fängelse och därjämte till avsättning.

20 §.

Utk. har i det väsentliga bestämt brottssubjektet lika med nu gällande lag. Beträffande *stiftelser* etc. hava även sådana här medtagits, som, om ock ej stadfästade av Konungen, dock blivit ställda under offentlig myndighets tillsyn — vilket torde kunna förväntas i regel ske beträffande allmännyttiga stiftelser.

En exakt gränslinje kring det begrepp *statstjänare*, som bör utgöra brottssubjektet, lärer icke genom någon definition kunna uppdragas; den måste såsom hittills överlämnas åt rättspraxis och åt uttryckliga stadganden i särskilda författningar.

En annan sak är, att en principiell utvidgning över begreppet statstjänare och med dem likställda innehavare av allmän *tjänst* torde vara oundviklig (jfr ov. s. 172). Men denna ömtåliga fråga kan knappast upptagas till lösning förr än en fullständig översikt över den blivande strafflagens speciella institut föreligger.

Såsom redan anmärkt vid 11 §, måste, likasom i nuvarande lag, tjänstemän vid allmän kommunikationsanstalt i annans ägo än statens medtagas — framför allt därför, att avsättning och inkompetens för framtiden till dylik tjänst måste finnas såsom straffmedel. Vissa lagar, som upptaga ifrågavarande institut bland ämbetsbrotten, hava ingått på närmare regler för att göra bestämmelserna effektiva, då det icke är fråga om statstjänare. I själva verket synas straffbestämmelser vara på sin plats mot dem, som eludera de nämnda straffpåföljderna. Men dessa bestämmelser torde icke hava sin rätta plats bland ämbetsbrotten.

21 §.

Med avseende på straffpåföljden *ovärdighet att i rikets tjänst vidare nyttjas* hava de rekvisit, vid vilka den förekommer, delats i två grupper, allt efter som den är obligatorisk eller fakultativ. Denna

skillnad har sin motsvarighet i gällande strafflag (som icke sammanför ovärdighetsbestämmelserna på ett ställe): påföljden är fakultativ enligt **Str. L.** 25: 3 och 16; i övriga fall obligatorisk.

Beträffande tjänstemän vid allmän kommunikationsanstalt, som äges av annan än staten, kan man, med **Utk.**s straffsystem, icke komma längre än att för uppsåtligt brott av det slag, som nämnes i **Utk.** 11 §, göra förklaringen om inkompetens för dylik allmän befattning obligatorisk.

Förutom de nya fall av särskilda ämbetsbrott, som i **Utk.** föreslagits, kunde ifrågasättas att införa ytterligare några institut, som mer eller mindre ofta förekomma i lagarne.

Sålunda förekomma ofta särskilda institut rörande ämbetsmäns felaktiga förfarande i fråga om *straffverkställighet*. För det praktiska behovet synes dock tillräckligt att i dessa fall hava den allmänna subsidiärbestämmelsen att tillgå. Därest en dithörande gärning icke blir tillräckligt bestraffad enligt nämnda bestämmelse, måste den antagas jämväl ingå under ett allmänt och med strängt straff förbundet brottsrekvisit, t. ex. tortyr eller olagligt frihetsberövande.

I flere strafflagar förekomma bland ämbetsbrotten — liksom fallet varit i svenska strafflagen — bestämmelser rörande fel vid *vigselförrättande*. Hos oss hava numera dessa fall införts under den allmänna subsidiärbestämmelsen (jfr ov. s. 169); och härvid torde så mycket snarare kunna bero, som även här, vid svårare komplikationer, gärningen kan antagas utgöra jämväl ett allmänt brott (t. ex. delaktighet i tvegifte).

I åtskilliga lagar förekomma ingående bestämmelser om ämbetsmans *överskridande av sin kompetens*. Dock gäller härom — liksom i fråga om många andra i nämnda lagar förekommande fall av ämbetsbrott — att de beträffande lagarne nästan undantagslöst sakna en allmän subsidiärbestämmelse. Där en sådan finnes, föreligger knappast anledning att särskilt kriminalisera kompetensöverskridandet.

Vissa förbrytelser i ämbetet *mot staten* hava ävenledes i många lagar särskilt uppställts. Definitiv ståndpunkt beträffande dessa fall torde icke böra tagas, förr än efter en närmare utredning av de allmänna brotten mot staten.

Beträffande *försök* till här avhandlade brott synas bestämmelser därom icke behöfliga, dels i betraktande av den tidiga konsumtionspunkt, som i allmänhet uppställs i rekvisiten, dels, där detta skäl möjligen icke är tillräckligt (såsom kanske vid fångspilling eller pekulat), i betraktande därav att en försökshandling gemenligen blir ett självständigt ämbetsbrott och således straffbart enligt subsidiärbestämmelsen.

Den allmänna frågan om en *extraneus' delaktighet* i ämbetsbrott har, såsom redan anmärkts, här icke upptagits till behandling. Av *Schlyters* reservation i **L. B.** (till 28: 23, sid. 76) framgår, att **L. B.** enhälligt ansåg sådan delaktighet i princip icke straffbar enligt ämbetsbrottskapitlet; och till och med att majoriteten fann denna sak så självklar, att det vore onödigt att i lagen därom uttala sig. Sistnämnda åskådning torde numera icke kunna fasthållas. Emellertid har **S. Fsl. 1923**, 6: 8 (jfr **Allm. Utk.** 8: 8) uppställt ett principiellt stadgande, enligt vilket straffbestämmelser, som innehålla rekvisit med specialsubjekt *icke* äro tillämpliga på extraneus, såvida icke lagen uttryckligen förklarar motsatsen. Ett definitivt ståndpunkttagande i detta och andra dylika fall torde böra ske först då den speciella delen av strafflagen fullständigt genomarbetats. — De stundom i lagarne berörda fall, att ämbetsmannen »låter» en extraneus företaga en handling, som ingår under ett ämbetsbrottsrekvisit, »hjälp» honom därmed, använder honom såsom redskap o. s. v., komma av allmänstraffrättsliga grunder gemenligen att leda till ansvar för *ämbetsmannen*, antingen såsom »medelbar» gärningsman eller för den pliktöverträdelse, som ligger däri, att han befordrar handlingen eller underlåter att hindra den. Jfr ov. s. 184 om överordnad ämbetsman.

Bilaga 1 till Andra Avd.

Gällande lagar.

Ämbetsbrott.

S. 25 kap. 1 §. Gör domare, Konungens befallningshavande eller annan ämbetsman i dom eller beslut uppsåtligen orätt; varde avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

2 §. Har domare uppsåtligen fällt till straff den han visste oskyldig vara; då skall, utom avsättning och påföljd, som i 1 § sägs, honom ådömas straff efter 16 kap. 1 § och, om den oskyldige undergått straffet till fullo eller till någon del, efter 3 § i samma kapitel.

3 §. Ställer Konungens befallningshavande, eller annan, som å ämbetes vägnar äger att brott åklaga, den, han vet oskyldig vara, under åtal vid domstol; varde avsatt och straffad såsom i 16 kap. om falsk angivelse stadgat är, samt dessutom, om brottet det förtjänar, förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

5 §. Har ämbetsman tagit, låtit åt sig utlova eller begärt muta, för att i ämbetet orätt främja; varde, ändå att ingen skada skedde, avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller ock dömd till mistning av ämbete på viss tid; och skall, där till avsättning dömes, den skyldige, om brottet det förtjänar, dessutom straffas med fängelse.

Den, som till ämbetsman lämnar, utlovar eller erbjuder sådan muta, dömes till böter eller fängelse.

Tager eller betingar sig ämbetsman eljest för sin ämbetsåtgärd någon belöning eller sportel, därtill han ej berättigad är; straffes med mistning av ämbete på viss tid eller böter: äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till avsättning dömas.

6 §. Ämbetsman, som, för egen vinning, själv eller genom annan, intalar eller förleder rikets invånare till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete, dömes till avsättning, mistning av ämbete på viss tid eller böter. Tager han sådant emot, då det såsom av fri vilja bjudes; vare straffet böter.

7 §. Muta eller annat, som ämbetsman, den där efter 5 eller 6 § straffas, olovligen tagit, tillfalle kronan.

8 §. Tager ämbetsman gäva eller förläning av främmande makt, och har han ej förut, eller strax därefter, sökt Konungens lov därtill; varde avsatt. Lag samma vare, om han, där lov vägrat blivit, ej ställer sig till efterrättelse vad Konungen om gåvan eller förläningen förordnar.

9 §. Ämbetsman, som uppsåtligen å annan lägger eller av honom uttager an-

nan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än beviljad och påbuden är, eller utfordrar vad han vet av skatt, tull eller utskyld redan guldets vara, varde avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Gör han det för egen fördel; då skall han dessutom till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år dömas.

10 §. Gör ämbetsman uppsåtligen orätt genom avkortning, vid bestämmande eller uppbörd av skatt, tull eller annan allmän utskyld; straffes med avsättning, mistning av ämbete på viss tid eller böter. Gör han det för egen fördel; varde avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt dömes dessutom till straffarbete i högst två år: äro omständigheterna synnerligen försvärande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

11 §. Tillgriper och förskingrar ämbetsman penningar eller annat, vare sig statens eller annans tillhörighet, som han i kraft av sitt ämbete till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit; varde avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt dömes dessutom till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse. Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet därför ställa, att någon skada av tillgreppet ej komma kan; dömes till avsättning.

12 §. Har ämbetsman, som i 11 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit inflyttna medel eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett veterligen oriktiga verifikationer, eller förövat annat sådant bedrägeri; dömes, ändå att han

det förskingrade ersätter eller säkerhet därför ställer, till avsättning och straffarbete från och med två år sex månader till och med tio år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt dömd till påföljd enligt 2 kap. 19 §. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till ett år nedsättas.

13 §. Lånar förman av underordnad ämbetsman veterligen sådana medel, som honom å ämbetets vägnar anförtrodda äro; dömes till avsättning och varde, om skada av brottet kom, tillika förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Lånar förman i uppbördsverk medel av underordnad uppbördsman eller redogörare; varde avsatt eller miste ämbetet på viss tid, ändå att de medel ej till uppbörden hörde.

14 §. Släpper ämbetsman, som över fånge eller häktad person inseende haver, honom med vilja lös, eller hjälper honom att undkomma; dömes till avsättning och straffarbete från och med sex månader till och med fyra år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Släpper han fången eller den häktade av vårdslöshet; dömes, om vårdslösheten grov var, till avsättning, så ock till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år, och, om den mindre var, till böter.

15 §. Underlåter eller försummar ämbetsman vid statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller järnvägsanläggning vad honom, till förekommande av olyckshändelse, åligger att iakttaga, så att skada lätteligen ske kan; dömes till fängelse eller böter. Var vållandet synnerligen grovt, må dömas till straffarbete i högst två år. Varder fängelse ådömt, skall den felaktige, om brottet det förtjänar, tillika avsättas. Dömes den felaktige till straffarbete, varde avsatt, och må han ej vidare i dylik befattning nyttjas.

Sker sådan underlåtenhet eller försummelse uppsåtligen; varde den brottslige avsatt samt dömd till straff efter 19 kap. 11 §; och skall han tillika förklaras ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

16 §. Begår ämbetsman uppsåtligen, på annat sätt, än förut sagt är, förbrytelse i sitt ämbete, för egen fördel, eller för att annan gynna eller skada, eller eljest till kränkning av allmän eller enskild rätt eller säkerhet, eller underlåter ämbetsman uppsåtligen, i avsikt som sagd är, sin ämbetsplikt; varde avsatt och, om brottet det förtjänar, tillika förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas: var det av förhastande, som ämbetsmannen sig förgick, och kom därav ingen eller ringa skada; då må till böter eller mistning av ämbete på viss tid dömas.

17 §. Visar ämbetsman vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt ämbete, och är ej särskilt ansvar därå satt; straffes med böter eller mistning av ämbetet på viss tid. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till avsättning dömas.

18 §. Innefattar förbrytelse, som i 16 eller 17 § sagd är, tillika annat uppsåtligt brott eller sådant vållande, varå straff efter denna lag följa bör; gånge som i 4 kap. 2 § stadgas.

19 §. Nu har ämbetsman, utan lov eller tillkännagivet förfall, sig från tjänstgöring avhållit och ej kunnat med kallelse träffas eller inställas: kommer han ej inom tre månader, sedan kallelse i allmänna tidningarne ågått; varde avsatt.

20 §. Begår ämbetsman brott, därför han till straffarbete eller svårare straff dömes; varde tillika dömd till avsättning från ämbete, som han innehaver, ändå att brottet utom ämbetet begånget är: äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må till mistning av ämbete på viss tid dömas.

Varder ämbetsman, till vars ämbete hör att undervisa eller uppfostra ungdom, enligt 18 kap. 6 § 1 mom. dömd till fängelse för otukt med ungdom, som han i kraft av sitt ämbete eller eljest hade till undervisning eller uppfostran, eller dömes han enligt 18 kap. 13 § till ansvar för någon tukt och sedlighet särande gärning, därav synnerlig fara för sådan ungdoms förförelse kom; skall tillika till avsättning eller till mistning av ämbetet på viss tid dömas.

21 §. Böter, som efter 5 § 3 mom., 6, 10, 14, 16 eller 17 § ådömas, må sättas högst till beloppet för ett år av den lön och övriga inkomst, som åtfölja det ämbete, vari den skyldige sig förbrutit. Är ej med det ämbete viss lön eller annan inkomst förenad; vare bot högst ett tusen riksdaler.

22 §. Vad om statens ämbetsmän här stadgat är, gälle ock om dem, som äro satte att förvalta städers, menigheters eller allmänna av Konungen stadfastade kassors, verks eller andra inrättingars eller stiftelsers angelägenheter, om de tjänstemän, som under ämbets- eller förvaltningsmyndigheterna lyda, och om andre, som förordnade äro att ämbete eller tjänsteärende förrätta.

Skall, till följd av Konungens förordnande, vad i 19 kap. 11 och 12 §§ om statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller järnvägsanläggning stadgat är, tillämpas å dylik inrättning, som av enskilda personer, menigheter eller bolag gjord är; varde ock därvid anställd person för brott av sådan beskaffenhet, som i 15 § nämnd är, straffad efter de i samma § stadgade grunder; och må den brottslige eller felaktige, om brottet uppsåtligen skett eller han därför blivit dömd till straffarbete, ej sedermera kunna i dylik allmän befattning nyttjas.

Fi. 40 kap. § 1. Har tjensteman emottagit, betingat sig eller fordrat muta för att i tjensten främja orätt; varde afsatt och förklarad ovärdig att nyttjas i landets tienst samt dessutom, der omständigheterna äro synnerligen försvärande, straffad med fängelse i högst två år.

Har han eljest för tjensteåtgärd emottagit, betingat sig eller fordrat belöning eller sportel, hvartill han ej är berättigad; straffes med böter eller skiljande från utöfning af tjensten, eller, der omständigheterna äro synnerligen försvärande, med afsättning.

Muta, eller dess värde, vare förbruten och belöning eller sportel gånge åter.

§ 2. Gör domare eller annan tjensteman uppsåtligen orätt i dom eller beslut; varde skild från utöfning af tjensten, eller ock afsatt och förklarad ovärdig att nyttjas i landets tienst. Äro omständigheterna synnerligen försvärande; dömes till fängelse och varde tillika afsatt samt förklarad ovärdig att nyttjas i landets tienst.

Blef någon i följd af brottet oskyldigt eller för hårdt straffad; dömes, om brottet det förtjenar, till tukthus från och med fyra till och med tolf år eller på lifstid, och varde den brottslige tillika afsatt samt förklarad förlustig medborgerligt förtroende.

§ 3. Ställer Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande, eller annan, som å tienstens vägnar eger att åklaga brott, någon, den han vet vara oskyldig, under åtal vid domstol eller hos myndighet; straffes för falsk angivelse, såsom i 26 kap. stadgas, och varde tillika skild från utöfning af tjensten, eller ock afsatt och förklarad ovärdig att nyttjas i landets tienst.

§ 4. Har tjensteman uppsåtligen verkställt eller låtit verkställa straff, som honom veterligen ej får verkställas, eller svårare straff, än hvartill dömdt blifvit;

varde afsatt och förklarad ovärdig att nyttjas i landets tienst samt dessutom dömd till tukthus från och med ett till och med sex år.

Var det verkställda straffet böter, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; straffes den brottslige med skiljande från tienstens utöfning eller fängelse i högst två år.

§ 5. Släpper tjensteman, som har inseende öfver eller hvilken åligger att bevaka eller ledsaga fånge, med vilja honom lös, eller befordrar han uppsåtligen fånges rymning; varde afsatt och förklarad ovärdig att nyttjas i landets tienst samt dessutom straffad med tukthus i högst fem år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; straffes den skyldige med afsättning och fängelse ej under tre månader.

Försök är straffbart.

Har sådan tjensteman vållat fånges rymning; dömes till skiljande från tienstens utöfning eller till böter, eller till fängelse i högst ett år och afsättning.

§ 6. Har tjensteman, för att bereda sig eller annan nytta eller skada annan, emot bättre vetande:

1) i dombok, protokoll, kronoräkenskapsbok, kyrkobok, mantalsförteckning, jordebok, eller annan handling, som honom åligger föra eller utfärda, sanningslöst antecknat eller intygat något, som kan inverka på annans rätt eller rättsförhållande;

2) orätt satt rå eller rör eller märke för vattenhöjd, eller annat likartadt märke; eller

3) missbrukat stämpling eller märkning, som varit honom betrodd;

varde avsatt och förklarad förlustig medborgerligt förtroende samt dessutom straffad med tukthus från och med två till och med åtta år.

Lag samma vare, om tjensteman i afsigt, som ofvan sägs, förfalskar, eller

uppsåtliga förstör, skadar, undanskaffar eller undanhåller handling, som för tjenstens skull är honom tillgänglig eller anförtrodd.

Föröfvas brottet utan sådan afsigt; dömes till fängelse ej under fyra månader och, der omständigheterna äro synnerligen försvårande, dessutom till afsättning.

§ 7. Försnillar tjensteman penningar eller annat, som han för tjenstens skull mottagit eller har i sin värjo; straffes med fängelse i högst två år och varde tillika afsatt eller skild från tjenstens utöfning. Stiger värdet af det försnillade öfver ettusen mark, eller äro omständigheterna eljest synnerligen försvårande; dömes till afsättning och ovärdighet att nyttjas i landets tjenst samt tukthus i högst fyra år.

Gitter han genast ersätta det försnillade eller därför ställa säkerhet; straffes med afsättning eller skiljande från tjenstens utöfning.

Har han, för att dölja försnillningen, oriktigt fört eller förfalskat räkning eller bok, eller undanskaffat eller undanhållit räkning, bok eller annan sådan handling eller företett honom veterligen oriktigt utdrag ur eller bevis till räkning eller bok; straffes, ändå att han ersätter det försnillade eller därför ställer säkerhet, med afsättning och tukthus från och med två till och med tio år; varde ock förklarad ovärdig att nyttjas i landets tjenst, eller, der brottet det förtjenar, förlustig medborgerligt förtroende.

§ 8. Tjensteman, som uppsåtliga å någon lägger eller af någon uttager annan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än denne lagligen åligger gälda, eller hvad han vet deraf redan vara guld, straffes med afsättning eller skiljande från tjenstens utöfning.

Gjorde han det för egen vinning; varde afsatt och förklarad ovärdig att

nyttjas i landets tjenst samt dessutom straffad med fängelse ej under sex månader eller tukthus i högst fyra år.

§ 9. Gör tjensteman uppsåtliga orätt genom afkortning, då han påför någon eller af någon uppbär skatt, tull eller annan allmän utskyld; straffes med afsättning eller skiljande från tjenstens utöfning eller böter.

Gjorde han det för egen vinning; straffes med afsättning och fängelse eller tukthus i högst tre år.

§ 10. Tjensteman, som, för egen vinning, sjelf eller genom annan intalar eller förleder menighet i landet till samman skott, utgift, kostnad eller arbete, straffes med afsättning eller skiljande från tjenstens utöfning eller böter.

Emottog han sådan, då det bjöds såsom af fri vilja; straffes med böter och gäfvan gånge åter.

§ 11. Tager tjensteman gäfva eller förläning af främmande magt, och har han ej förut eller strax derefter sökt Kejsaren och Storfurstens lof dertill; straffes med böter eller skiljande från tjenstens utöfning, eller, der omständigheterna äro synnerligen försvårande, med afsättning.

§ 12. Har den, som lagligen eger afsluta äktenskap, gjort sådant, innan laga lysning skett, eller mellan dem hvilka för laga hinder ej få ingå giftermål med hvarandra; straffes med fängelse eller böter.

Var han prest i evangelisk-luthersk församling i landet; gälle hvad i kyrkolagen stadgas.

§ 13. Har prest vigt enkling eller enka innan afvittring skett, eller har den, hvilken lagligen eger afsluta äktenskap, verkställt sådant före afvittring; straffes med böter, eller, der omständigheterna äro synnerligen försvårande, med skiljande från tjenstens utöfning eller böter ej under tvåhundra mark.

§ 14. Posttjensteman, hvilken olofligen öppnar, förstör, undanskaffar eller undanhåller bref eller annat, som åt posten blifvit anförtrodt, eller hjälper eller uppsåtligen tillåter annan att begå sådan handling, straffes med fängelse i högst två år eller böter, och varde, der brottet det förtjenar, tillika afsatt.

§ 15. Telegraftjensteman, hvilken förfalskar, eller olofligen öppnar, förstör, undanskaffar eller undanhåller telegram eller för telegrafering åt inrättningen anförtrodd skrift, eller om innehållet utan lof underrättar tredje person, eller hjälper eller uppsåtligen tillåter annan att begå sådan handling, straffes med fängelse i högst två år eller böter, och varde, der brottet det förtjenar, tillika afsatt.

§ 16. Begår någon, hvilken har uppsigt öfver eller är anstald vid järnväg, kanal, sluss, allmän telegrafinrättning eller fyr, eller har uppsigt öfver sjömarke, uppsåtligen eller af vållande brott, som nämnes i 9, 10, 11, 12 eller 14 § af 34 kapitlet, vare sig att det sker genom handling, som der omförmäles, eller underlåtande af hvad honom för sysslan åligger iakttaga; straffes, efter som saken är till, såsom i sagde §§ stadgas, och varde tillika, i fall han dömes till tukthus- eller fängelsestraff, afsatt samt förklarad oskicklig att vidare nyttjas i befattning vid den inrättning, der han var anstald, eller vid annan enahanda inrättning.

§ 17. Underlåter föreståndare för järnväg, kanal, sluss, allmän telegrafinrättning eller lots- eller fyrinrättning att genast efter erhållen del af slutlig dom, hvarigenom någon efter 16 § dömts till afsättning, skilja honom från befattningen; straffes med böter högst femhundra mark eller fängelse ej öfver tre månader.

Lag samma vare, i fall någon, med vetskap om dom, hvarigenom annan efter 16 § förklarats oskicklig att nyttjas i be-

fattning vid viss inrättning, anställer den dömde vid dylik inrättning.

§ 18. Förleder förman uppsåtligen underordnad tjensteman till tjensteförbrytelse; straffes, der brottet sker, såsom anstiftare deraf.

Vet han tjensteförbrytelse af underordnad förehafvas, men söker ej hindra utförandet deraf; straffes med böter eller skiljande från tjenstens utöfning, eller, der omständigheterna äro synnerligen försvårade, med afsättning.

§ 19. Lånar förman af underordnad tjensteman medel, som honom veterligen blifvit den underordnade för tjenstens skull anförtrodda; straffes med afsättning eller skiljande från tjenstens utöfning.

Lånar förman af underordnad upp- bordsman eller redogörare sådana medel, som den underordnade icke för tjenstens skull innehar; straffes med böter.

§ 20. Förbryter sig tjensteman uppsåtligen i utöfning af tjensten på annat sätt, än i denna lag nämnes, och gör han det för att bereda sig eller annan nytta eller skada annan; varde afsatt och, der omständigheterna äro synnerligen försvårade, dessutom förklarad ovärdig att nyttjas i landets tjenst.

Gör han det utan sådan afsigt; straffes med böter eller skiljande från tjenstens utöfning, eller, der omständigheterna äro synnerligen försvårade, med afsättning.

§ 21. Begår tjensteman fel i tjensten af vårdslöshet, försummelse, eller oaktsamhet, och är ej särskildt straff derför stadgad; dömes, der felet ej är så ringa, att han må endast med varning näpas, till böter eller skiljande från tjenstens utöfning, eller, i fall omständigheterna äro synnerligen försvårade, till afsättning.

Lag samma vare, om tjensteman begår tjenstefel af oförstånd eller oskicklighet.

Har tjensteman, utan lof eller anmäldt

förfall, afhållit sig från tjenstgöring utöfver två månader: vare tjensten förlustig.

§ 22. Begår tjensteman under tjenstens utöfning annat brott emot allmän lag, än i detta kapitel nämnes, och innefattar brottet ej tjenstefel; skall den omständighet, att det skett i tjensten, likväl gälla såsom försvårande.

N. § 110. En dommer, lagrettemand eller skjønsmand, der som saadan handler mod bedre vidende, straffes med fængsel indtil 5 aar.

Har han derved bevirket eller medvirket til, at nogen urettelig fældes i straf eller i større straf end fortjent, straffes han med fængsel i mindst 2 aar.

Er paa grund af forbrydelsen dødsstraf fuldbyrdet eller frihedsstraff udstaaet i mere end 5 aar, kan fængsel paa livstid anvendes.

§ 111. Fordrer en offentlig tjenestemand enten for sig selv eller en anden tjenestemand eller for det offentlige en ulovlig skat, afgift eller godtgjørelse for tjenstehandling, eller modtager han, hvad der af vildfarelse tilbydes ham som saaledes skyldigt, straffes han med fængsel indtil 5 aar.

Beholder han det i god tro oppebaarne efter at være bleven opmærksom paa feilen, straffes han med bøder, tjenestens tab eller med fængsel indtil 3 maaneder.

§ 112. En offentlig tjenestemand, som for udførelse eller undladelse af en tjenstehandling for sig eller andre enten kræver nogen uberettiget fordel eller modtager nogen saadan eller løfte derom, vidende om, at den gives eller tilsiges for at øve indflydelse paa hans optræden i tjensteanliggende, straffes med bøder, tjenestens tab eller med fængsel indtil 6 maaneder.

§ 113. Var i det i § 112 omhandlede tilfælde den handling eller undladelse, hvorfor fordelen blev modtaget eller tilsagt, en pligtstridig, eller har tjenstemanden vægret sig ved at foretage en tjenstehandling for derved at tiltvinge sig eller andre en saadan fordel, straffes han med fængsel indtil 5 aar.

Paa samme maade straffes den, som modtager nogen fordel, vidende om, at den ydes ham for at have foretaget en pligtstridig tjenstehandling.

§ 114. Kræver eller modtager en dommer, lagrettemand, skjønsmand eller sagkyndig for som saadan at handle eller have handlet til gunst eller skade for den ene eller den anden af parterne i en retsvist nogen uberettiget fordel for sig eller andre, eller lader han sig nogen saadan tilsige, straffes han med fængsel indtil 8 aar.

Hvad oven er bestemt, gjælder ogsaa voldgiftsmænd, forsaavidt voldgiftskjendelsen har domsvirkning.

§ 115. En offentlig tjenestemand, som, for i en straffesag at opnaa en forklaring i en bestemt retning eller en tilstaaelse, anvender ulovlige midler, straffes med bøder, tjenestens tab eller med hefte indtil 2 aar.

§ 116. En offentlig tjenestemand, som foretager en ulovlig ransagning af hus eller person eller en ulovlig beslaglæggelse af breve eller telegrammer, straffes med bøder, tjenestens tab eller hefte indtil 2 aar.

§ 117. Med fængsel indtil 6 aar straffes den offentlige tjenestemand, som foretager en ulovlig fuldbyrdelse af frihedsstraf, en ulovlig fængsling, paagribelse eller anden frihedsberøvelse, udvisning eller forvisning, eller som ulovlig forlænger en frihedsberøvelse eller skjærper dens strengthed.

Med fængsel i mindst 2 aar eller paa

livstid straffes den offentlige tjenestemand, som foretager en ulovlig fuldbyr-delse af dødsstraf.

Under særdeles formildende omstæn-digheder, navnlig naar forbrydelsen alene bestaar i tilsidesættelse af den lovbe-stemte fremgangsmaade eller overskri-delse af den vedkommende tjenestemand tilliggende myndighed, anvendes straf af bøder eller tjenestens tab eller af hefte indtil 2 aar.

§ 118. En offentlig tjenestemand, som ved misbrug af sin stilling hindrer nogens lovlige straffældelse eller fældelse til den forskyldte straf, eller som uden- for de i loven hjemlede tilfælde eller paa anden end den lovhjemlede maade undlader at forfølge en strafbar handling, straffes med tjenestens tab eller med hefte eller fængsel indtil 3 aar.

Under særdeles formildende omstæn-digheder kan bøder anvendes.

§ 119. En offentlig tjenestemand, som ved pligtstridigt forhold i tjenesten bevirker, at en sigtet eller straffældt person undviger, eller at en idømt straf ikke bringes til fuldbyrdelse, eller at en mildere straf end den idømte fuld- byrdes, straffes med tjenestens tab eller med hefte eller fængsel indtil 5 aar.

Under særdeles formildende omstæn-digheder kan bøder anvendes.

§ 120. Har en offentlig tjeneste- mand i nogen tjenesten vedkommende protokol anført usandhed eller lagt skjul paa sandheden, eller har han ved udfær- digelsen af protokoludskrift, telegram eller telefonmeddelelse eller ved stemp- ling, merkning eller anden tjenstlig er- klæring, der er afgiven for at tjene som bevis, anført eller bevidnet usandhed eller lagt skjul paa sandheden, straffes han med tjenestens tab eller med fæng- sel indtil 3 aar, men indtil 6 aar, saa- fremt han har handlet i hensigt at for-

skaffe sig eller andre en uberettiget vinding eller at skade nogen.

§ 121. Aabenbarer en offentlig tjenestemand uden skjellig grund, hvad der i tjenestens medfør er blevet ham betroet eller ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som tjeneste- hemmelighed, straffes han med bøder eller tjenestens tab eller med fængsel indtil 6 maaneder.

Sker aabenbarelsen i hensigt at til- vende sig eller andre en uberettiget vin- ding til skade for en anden, eller benyt- ter en offentlig tjenestemand nogen tjenestehemmelighed i saadan hensigt, straffes han med tjenestens tab eller med fængsel indtil 2 aar.

Ovenstaaende bestemmelser kommer ogsaa til anvendelse paa den, som saa- ledes forser sig efter att have fratruddet den offentlige tjeneste med hensyn til, hvad han under denne har bragt i kund- skab.

§ 122. En offentlig tjenestemand, der ulovlig aabner eller tilsteder nogen at aabne et ham i tjenestens medfør be- troet brev, straffes med tjenestens tab eller med fængsel indtil 3 aar, men ind- til 6 aar, saafremt han forøver forbry- delsen for at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding.

§ 123. Misbruger en offentlig tjene- stemand sin stilling til ved foretagelse eller undladelse af tjenestehandling at krænke nogens ret, straffes han med bø- der eller tjenestens tab eller med fæng- sel indtil 1 aar.

Har han handlet for at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding, eller er ved forbrydelsen betydelig skade eller retskrænkelse forsætlig voldt, kan fæng- sel indtil 5 aar anvendes.

§ 124. En offentlig tjenestemand, som retsstridig nytter sin offentlige stil- ling til at formaa eller søge at formaa nogen til at gjøre, taale eller undlade

noget, straffes med bøder eller tjenestens tab.

§ 125. En offentlig tjenestemand, der forleder eller tilskynder nogen ham i offentlig tjeneste underordnet eller hans opsyn undergIVEN tjenestemand til at forbryde sig i denne tjeneste, eller som bistaar ham dermed eller vidende lader ham gjøre det, eller som misbruger sin offentlige stilling til at tilskynde en anden offentlig tjenestemand til forbrydelse i tjenesten eller til at bistaa ham dermed, straffes efter de samme straffebud som denne.

Straffen kommer til anvendelse uden hensyn til, om den anden tjenestemand paa grund af god. tro eller af andre grunde ikke er strafskyldig.

§ 126. Fældes en offentlig tjenestemand for nogen i tjenesten forøvet forbrydelse efter andre straffebud end de i dette kapitel indeholdte, kan istedetfor straf af bøder eller af hefte indtil 6 maaneder eller af fængsel indtil 3 maaneder tjenestens tab idømmes.

D. § 117. Den Embedsmand, som fordrer, modtager eller lader sig tilsige Gaver eller andre Fordele, til hvilke han er uberettiget, for sine Embedshandlinger, dog uden iøvrigt derved at krænke nogen Embedspligt, straffes med Bøder, ikke under 50 Rd., simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.

§ 118. Naar en Embedsmand fordrer, modtager eller lader sig tilsige Gaver eller andre Fordele for Krænkelse af en Embedspligt, straffes han med Embedsfortabelse og med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller Forbedringshusarbeide.

§ 119. Den, som yder, lover eller tilbyder en Embedsmand Gaver eller andre Fordele for at formaa ham til at foretage eller undlade Noget, hvorved

han gjør sig skyldig i Krænkelse af sin Embedspligt, straffes med Fængsel eller Bøder.

§ 120. Den Dommer, som i sin Dommervirksomhed fordrer, modtager eller lader sig tilsige Gaver eller andre Fordele, til hvilke han er uberettiget, straffes med Embedsfortabelse og under skjærpande Omstændigheder tillige med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller Forbedringshusarbeide.

Gjør en Nævning sig i sin Virksomhed som saadan skyldig i lige Brøde, straffes han med Forbedringshusarbeide eller Fængsel.

§ 121. Den, som bestikker eller forsøger at bestikke en Dommer eller en Nævning, straffes med Fængsel eller under særdeles skjærpande Omstændigheder med Forbedringshusarbeide indtil 2 Aar, forsaavidt Gjerningen ikke efter andre Bestemmelser maatte medføre højere Straf.

§ 122. I de i §§ 117—121 omhandlede Tilfælde blive de ydede Gaver eller Fordele eller sammes Værdi at tilkjende Statskassen.

§ 123. Gjør en Dommer sig i sin Dommervirksomhed forsætlig skyldig i nogen Uretfærdighed, straffes han med Embedsfortabelse og med Strafarbeide indtil 10 Aar eller under formildende Omstændigheder Fængsel, ikke under 1 Aar.

§ 124. En Embedsmand, som misbruger sin Embedsmyndighed til retsstridig at tvinge Nogen til at foretage, taale eller undlade Noget, straffes, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med simpelt Fængsel eller under skjærpande Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 125. En Embedsmand, som under Udførelsen af sit Embede ulovlig anvender Hug og Slag eller anden Vold, straf-

fes, forsaavidt Gjærningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Bøder eller simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.

§ 126. Naar en Undersøgelssdommer i en Strafferetssag anvender ulovlige Tvangsmidler for at udpresse Tilstaaelse eller Forklaring, straffes han med simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse eller under formildende Omstændigheder med Bøder.

§ 127. Den Dommer, som foretager eller lader foretage en lovstridig Fængsling eller lovstridig forlænger en Fængslingens Varighed, straffes, forsaavidt Gjærningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med simpelt Fængsel, ikke under 1 Maaned, eller med Embedsfortabelse.

§ 128. Den Embedsmand, som foretager eller lader foretage en ulovlig Anholdelse, Husundersøgelse eller Beslaglæggelse og Undersøgelse af Breve og andre Papirer, straffes med Bøder, simpelt Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 129. For Overtrædelse af de i Grundlovens §§ 85 og 86 indeholdte Bestemmelser, at enhver, der anholdes, inden 24 Timer skal stilles for en Dommer, at en af Grunde ledsaget Kjendelse skal afsiges snarest muligt og senest inden 3 Dage, at Ingen kan underkastes Varetægtsfængsel for en Forseelse, som kun kan medføre Straf af Pengebod eller simpelt Fængsel, og at der til Husundersøgelse eller Beslaglæggelse samt Undersøgelse af Breve og andre Papirer udfordres en Retskjendelse, hvor ingen Lov hjemler en særegen Undtagelse, straffes Vedkommende, forsaavidt Handlingen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Bøder.

§ 130. En Embedsmand, som foranlediger, beslutter eller fortsætter en criminel Undersøgelse mod Nogen, hvis

Uskyldighed er ham bekjendt, straffes med Embedsfortabelse og Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller under skjærpende Omstændigheder Forbedringshusarbeide.

Samme Straf rammer den Embedsmand, der forsætlig lader en ikjendt Straf fuldbyrde med Tilsidesættelse af de med Hensyn til Dommens Prøvelse ved høiere Ret eller Benaadning gjældende Bestemmelser.

Begaaes Handlingen i sidstnævnte Tilfælde af Ugatsomhed, straffes han med Bøder eller simpelt Fængsel.

§ 131. Naar en Embedsmand, som ifølge sit Embede skal virke til Straffemagtens Haandhævelse, med Forsæt undlader at forfølge en strafbar Handling eller foretager eller efterlader Noget for at bevirke enten Frifindelse eller en mindre Strafs Idømmelse eller for at forskaane Nogen for at udstaa den ham paalagte Straf, straffes han, forsaavidt Gjærningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med simpelt Fængsel, Embedsfortabelse eller under formildende Omstændigheder med Bøder.

§ 132. Har en Embedsmand, hvem en Fanges Bevogtning paaligger, forsætlig ladet Fangen undvige eller befordret hans Undvigelse, straffes han med Embedsfortabelse og under skjærpende Omstændigheder tillige med Fængsel eller Forbedringshusarbeide.

Er det sket af Ugatsomhed eller Forsømmelse, straffes han med Bøder, simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.

§ 133. Hvis nogen Embedsmand for at tilvende sig eller Andre en Fordel eller for at skade Andre, i de til hans Embede hørende Protocoller anfører, hvad der ikke er foregaaet, eller anfører Noget anderledes, end det er foregaaet, udsteder Documenter, som han har at udfærdige efter sine Embedsbøger, af et

falsk Indhold, forfalsker, tilintetgør eller paa anden Maade forvansker Documenter, som ifølge hans Embede ere ham betroede eller tilgjængelige for ham, straffes han, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Embedsfortabelse og med Strafarbeide indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder Fængsel, ikke under 6 Maaneders simpelt Fængsel.

§ 134. Har Nogen foretaget nogen af de i § 133 ommeldte Handlinger, uden at Gjerningen kan henføres under Bestemmelserne i samme, eller iøvrigt i Embedsmedfør afgivet en falsk Attest eller forklaring, eller forsætlig undladt i Attesten eller Forklaringen at oplyse Omstændigheder, der maa anses væsentlig at henhøre til den omhandlede Sag, straffes han med Embedsfortabelse, simpelt Fængsel, ikke under 1 Maaned, eller under formildende Omstændigheder med Bøder.

§ 135. Befindes nogen Embedsmand, der har offentlige Midler under Hænder og derfor staaer til Regnskab, at have Kasseangel, skal han have sit Embede forbrudt. Under skjærpende Omstændigheder bliver han derhos at straffe med Forbedringshusarbeide, og er han undvegen med nogen Del af de ham betroede Midler eller har forsøgt herpaa, kan Straffen stige indtil Strafarbeide i 8 Aar.

Sidstnævnte Straf er ogsaa anvendelig paa ham, naar han paa svingagtig Maade har søgt at skjule Kasseangelen, saasom naar de til Indførelse af Indtægterne eller Udgifterne eller til Control med samme bestemte Bøger, Registre eller Regninger forsætlig ere urigtig førte, forfalskede eller skaffede til Side, eller naar falske Regnskaber eller Regnskabsuddrag eller andre Bilag til samme ere fremlagte, eller Indholdet falskeligt er angivet paa Foustager, Poser eller Pakker.

Hvad ovenfor er anført om Mangler med Hensyn til betroede Penge og Penge-Effecter, finder ogsaa Anvendelse i Henseende til Korn, Fourage, Materialier og andre lignende Gjenstande.

Dersom den forefundne Kasseangel dækkes inden 3 Gange 24 Timer kan under iøvrigt formildende Omstændigheder Tiltale bortfalde, naar vedkommende Ministerium dertil giver sit Samtykke.

§ 136. Den Bogholder, Revisor, Kassekontrolleur eller anden Embedsmand, der befindes at have set igjennem Fingre med en Oppebørselsbetjent, med hvem han er sat til at føre Tilsyn, eller iøvrigt er meddelaktig i hans Brøde, er undergivet Ansvar og Straf lige med denne.

§ 137. En Embedsmand, hvem det paaligger at hævde Skatter eller andre offentlige Afgifter, skal, naar han til egen Fordel kræver eller oppebærer deslige Skatter eller Afgifter, om hvilke han ved, at de enten aldeles ikke skyldes eller kun med et ringere Beløb, straffes med Embedsfortabelse og under skjærpende Omstændigheder tillige med Fængsel eller Forbedringshusarbeide.

§ 138. Hvis nogen ved Postvæsenet ansat Embedsmand ulovlig aabner, tilintetgør eller underslaaer de til Førendelse med Posten indleverede Breve eller Pakker eller vidende understøtter en Anden i saadan Færd, straffes han, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Embedsfortabelse og under skjærpende Omstændigheder tillige med Fængsel eller Forbedringshusarbeide.

§ 139. Den Embedsmand, der aabenbarer, hvad der hans Embede vedkommende bør holdes hemmeligt, straffes, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Bøder, simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.

§ 140. En Embedsmand, som forsætlig forleder eller søger at forlede de ham underordnede Embedsmænd till Embedsovertrædelser, anses med den for disse Overtrædelser bestemte Straf, og kan derhos efter Omstændighederne dømmes til at have sit Embede forbrudt, hvor ikke denne Straf efter selve Forbrydelsens Beskaffenhed er paabudt.

§ 141. Misbruger en Embedsmand i andre Tilfælde end de ovenfor nævnte sin Embedsstilling til egen Fordel eller til at foretage Noget, hvorved Privates eller det Offentliges Rettigheder krænkes, straffes han, forsaavidt Gjærningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Bøder, simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.

§ 142. Den Embedsmand, som nægter eller forsætlig undlader at opfylde, hvad der er ham lovlig befalet, straffes med Bøder, simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.

§ 143. Forsømmelse eller Skjødesløshed i Embedsførelse, hvorfor Straf ei særskilt i Lovgivningen er fastsat, straffes ligeledes, naar Nogen oftere deri gjør sig skyldig, eller naar grov Forsømmelse eller Skjødesløshed er udvist, med Bøder, simpelt Fængsel eller under skjærpendede Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 144. Hvad ovenfor om Embedsmænd og Embeder er fastsat, gjælder tillige med Hensyn til Bestillingsmænd og de dem betroede Bestillinger, dog saaledes, at Straffen forholdsvis kan ned sættes, og at istedetfor Embedsfortabelse efter Omstændighederne Fængsel eller Bøder kan anvendes paa Bestillingsmænd.

De foregaaende Bestemmelser ere derhos ikke alene gjældende med Hensyn til dem, der ere fast ansatte i Embede eller Bestilling, men ogsaa med Hensyn til dem, hvem det er overdraget

midlertidig at forestaa et Embede eller en Bestilling eller at udføre nogen dertil hørende Forretning, dog saaledes at hvor Embeds- eller Bestillingsmanden skulde fradømmes Embede eller Bestilling, vil Straf af Fængsel eller Bøde træde istedet.

355. Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, met of zonder ontzetting van het in artikel 28 n^o. 3 vermelde recht, worden gestraft de hoofden van ministerieele departementen:

H.

- 1^o. die hunne medeonderteekening verleenen aan koninklijke besluiten of koninklijke beschikkingen, wetende dat daardoor de grondwet of andere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat of van zijne koloniën of bezittingen in andere werelddeelen worden geschonden;
- 2^o. die uitvoering geven aan koninklijke besluiten of koninklijke beschikkingen, wetende dat deze niet van de vereischte medeonderteekening van een der hoofden van de ministerieele departementen zijn voorzien;
- 3^o. die beschikkingen nemen of bevelen geven of bestaande beschikkingen of bevelen handhaven, wetende dat daardoor de grondwet of andere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat of van zijne koloniën of bezittingen in andere werelddeelen worden geschonden;
- 4^o. die opzettelijk nalaten uitvoering te geven aan de bepalingen der grondwet of andere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat of van zijne koloniën of bezittingen in andere werelddeelen, voor zoover die uitvoering wegens den aard

des onderwerps tot hunne ministerieele departementen behoort of uitdrukkelijk hun is opgedragen.

356. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden worden gestraft de hoofden van ministerieele departementen aan wier grove schuld te wijten is dat de in artikel 355, n^o. 4 omschreven uitvoering wordt nagelaten.

357. De bevelhebber der gewapende macht die weigert of opzettelijk nalaat, op de wettige vordering van het bevoegde burgerlijk gezag, de onder zijn bevel staande macht aan te wenden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

358. De ambtenaar die opzettelijk den bijstand der gewapende macht inroept tegen de uitvoering van wettelijke voorschriften, van wettige bevelen van het openbaar gezag of van rechterlijke uitspraken of bevelschriften, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien die uitvoering daardoor wordt verhinderd, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

358*bis*. De ambtenaar of eenig in het openbaar spoorwegverkeer voortdurend of tijdelijk werkzaam gesteld persoon, niet behoorende tot het personeel van een spoorweg, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd, die, met het oogmerk om in de uitoefening van eenen openbaren dienst of in het openbaar spoorwegverkeer stremming te veroorzaken of te doen voortduren, nalaat of, op wettig gegeven last, weigert, werkzaamheden te verrichten, waartoe hij zich uitdrukkelijk of uit kracht van zijne dienstbetrekking heeft verbonden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

358*ter*. Indien twee of meer personen

ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen in het vorig artikel omschreven, worden de schuldigen, zoodat de leiders of aanleggers der samenspanning, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

358*quater*. Indien het oogmerk, bij artikel 358*bis* omschreven, wordt bereikt, wordt gevangenisstraf opgelegd:

in het geval van art. 358*bis* van ten hoogste een jaar;

in het geval van artikel 358*ter* van ten hoogste vier jaren.

359. De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk geld of geldswaardig papier, dat hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert of toelaat dat het door een ander weggenomen of verduisterd wordt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

360. De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk boeken of registers, uitsluitend bestemd tot contrôle van de administratie, valscheilijk opmaakt of vervalscht, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

361. De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk zaken bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers, welke hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert, vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, of toelaat, dat zij door een ander worden weggemaakt, vernielt, beschadigt of onbruikbaar gemaakt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden.

362. De ambtenaar die eene gift of

belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, zonder daardoor in strijd met zijn plicht te handelen, in zijne bediening iets te doen of na te laten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

363. Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft de ambtenaar:

1°. die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening iets te doen of na te laten;

2°. die eene gift aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten gevolge of naar aanleiding van hetgeen door hem, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening is gedaan of nagelaten.

364. De rechter die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde invloed te oefenen op de beslissing van eene aan zijn oordeel onderworpen zaak, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Indien die gift of belofte wordt aangenomen met het bewustzijn dat zij gedaan wordt om eene veroordeeling in eene strafzaak te verkrijgen, wordt de rechter gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

365. De ambtenaar die door misbruik van gezag iemand dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

366. De ambtenaar die in de uitoefening zijner bediening, als verschuldigd aan hem zelve, aan een ander ambtenaar of aan eenige openbare kas, vordert of ontvangt of bij eene uitbetaling terug-

houdt hetgeen hij weet dat niet verschuldigd is, wordt, als schuldig aan knevelarij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

367. De ambtenaar die, belast met de bewaking van iemand die op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid is beroofd, hem opzettelijk laat ontsnappen of bevrijdt of bij zijne bevrijding of zelfbevrijding behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien de ontsnapping, bevrijding of zelfbevrijding aan zijne schuld te wijten is, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

368. Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren wordt gestraft:

1°. de ambtenaar, met het opsporen van strafbare feiten belast, die opzettelijk niet voldoet aan de vordering om van eene wederrechtelijke vrijheidsrooving te doen blijken of daarvan aan de hogere macht opzettelijk niet onverwijld kennis geeft;

2°. de ambtenaar die, na in de uitoefening van zijne bediening kennis te hebben bekomen dat iemand op onwettige wijze van de vrijheid is beroofd, opzettelijk nalaat daarvan onverwijld kennis te geven aan een ambtenaar met het opsporen van strafbare feiten belast.

De ambtenaar aan wiens schuld eenig in dit artikel omschreven verzuim te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

369. Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar wordt gestraft het hoofd van een gesticht, bestemd tot opsluiting van veroordeelden, voorloopig aangehou-

denen of gegijzelden, of van een rijksopvoedingsgesticht of krankzinnigengesticht, die weigert te voldoen aan eene wettige vordering om iemand, die in het gesticht is opgenomen, te vertoonen, of om inzage te geven van het register van inschrijving of van de akte waarvan de wet de inschrijving vordert.

370. De ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid of zonder inachtneming van de bij de wet bepaalde vormen, in de woning of het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, diens ondanks binnentreedt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege den rechthebbende aanstonds verwijdert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Met gelijke straf wordt gestraft de ambtenaar die, ter gelegenheid eener huiszoeeking, met overschrijding van zijne bevoegdheid of zonder inachtneming van de bij de wet bepaalde vormen, geschriften, boeken of andere papieren onderzoekt of in beslag neemt.

371. De ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid, zich doet overleggen of in beslag neemt een aan eenige openbare instelling van vervoer toevertrouwd brief, briefkaart, stuk of pakket, of een telegraphisch bericht dat zich in handen bevindt van een ambtenaar der telegraphie of van andere personen belast met den dienst van eene ten algemeenen nutte gebezigde telegraafinrichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

372. De ambtenaar van eenige openbare instelling van vervoer die een aan zoodanige instelling toevertrouwd brief, gesloten stuk of pakket opzettelijk en wederrechtelijk opent, daarvan inzage neemt of den inhoud aan een ander bekendmaakt, wordt gestraft met gevan-

genisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

373. De ambtenaar van eenige openbare instelling van vervoer die een aan zoodanige instelling toevertrouwd brief, briefkaart, stuk of pakket opzettelijk aan een ander dan den rechthebbende afgeeft, vernietigt, wegmaakt, zich toeëigent, of den inhoud wijzigt of eenig daarin gesloten voorwerp zich toeëigent, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Indien zoodanig stuk of voorwerp geldswaarde heeft, wordt de toeëigening gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

374. De ambtenaar der telegraphie of eenig ander persoon belast met het toezicht op of met den dienst van eene ten algemeenen nutte gebezigde telegraafinrichting, wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden, indien hij den inhoud van een aan de telegraphie of aan zoodanige inrichting toevertrouwd bericht opzettelijk en wederrechtelijk aan een ander bekendmaakt of een telegram opzettelijk en wederrechtelijk opent, daarvan inzage neemt of den inhoud aan een ander bekendmaakt;
- 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, indien hij een aan de telegraphie of aan zoodanige inrichting toevertrouwd bericht of een telegram opzettelijk aan een ander dan den rechthebbende afgeeft, vernietigt, wegmaakt, zich toeëigent of den inhoud wijzigt.

375. De ambtenaar van eenige openbare instelling van vervoer of der telegraphie of eenig ander in artikel 374 bedoeld persoon, die opzettelijk toelaat dat een ander een der in de artikelen 372—374 vermelde feiten pleegt, of dien

ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met de straffen en naar de onderscheidingen in die bepalingen vastgesteld.

376. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste twaalfhonderd gulden wordt gestraft de ambtenaar die opzettelijk deelneemt, middellijk of onmiddellijk:

1°. aan aannemingen of leverantiën waarover hem op het tijdstip der handeling geheel of ten deele het bestuur of toezicht is opgedragen.

2°. aan het bezorgen van plaatsvervangers of nummervwisselaars voor de militie, bij wier keuring of toelating hij geroepen is ambts-halve werkzaam te zijn.

377. De ambtenaar van het muntwezen, behalve de muntmeester, of de ambtenaar van den waarborg die handel drijft in edele metalen of daarvan vervaardigde voorwerpen, of opzettelijk aan zoodanigen handel middellijk of onmiddellijk deelneemt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van den hoogste twaalfhonderd gulden.

378. De ambtenaar van den waarborg die een te zijnen kantore aangeboden goud- of zilverwerk afdruckt of natrekt of daarvan eene beschrijving geeft aan een ander dan die van ambtswege bevoegd is haar te vorderen, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

379. De ambtenaar van den burgerlijken stand die iemands huwelijk sluit, wetende dat deze daardoor een dubbel huwelijk aangaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

De ambtenaar van den burgerlijken stand die iemands huwelijk sluit, wetende dat daartegen eenig ander wettig beletsel bestaat, wordt gestraft met gevangenis-

straf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

380. Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 359, 363, 364, 366, 373 laatste lid, en 379 eerste lid, omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 28 nos. 3 en 4, bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 358*bis*, 358*ter* en 358*quater* omschreven misdrijven, ontzetting van de in artikel 28 nos. 1—3 vermelde rechten worden uitgesproken.

331. Ein Beamter, welcher für eine **T.** in sein Amt einschlagende, an sich nicht pflichtwidrige Handlung Geschenke oder andere Vorteile annimmt, fordert oder sich versprechen lässt, wird mit Geldstrafe bis zu dreihundert Mark oder mit Gefängnis bis zu sechs Monaten bestraft.

332. Ein Beamter, welcher für eine Handlung, die eine Verletzung einer Amts- oder Dienstpflicht enthält, Geschenke oder andere Vorteile annimmt, fordert oder sich versprechen lässt, wird wegen Bestechung mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe ein.

333. Wer einem Beamten oder einem Mitgliede der bewaffneten Macht Geschenke oder andere Vorteile anbietet, verspricht oder gewährt, um ihn zu einer Handlung, die eine Verletzung einer Amts- oder Dienstpflicht enthält, zu bestimmen, wird wegen Bestechung mit Gefängnis bestraft; auch kann auf Verlust der bürgerlichen Ehrenrechte erkannt werden.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so kann auf Geldstrafe bis zu eintausend-fünfhundert Mark erkannt werden.

334. Ein Richter, Schiedsrichter, Geschworener oder Schöffe, welcher Geschenke oder andere Vorteile fordert, annimmt oder sich versprechen lässt, um

eine Rechtssache, deren Leitung oder Entscheidung ihm obliegt, zugunsten oder zum Nachteile eines Beteiligten zu leiten oder zu entscheiden, wird mit Zuchthaus bestraft.

Derjenige, welcher einem Richter, Schiedsrichter, Geschworenen oder Schöffen zu dem vorbezeichneten Zwecke Geschenke oder andere Vorteile anbietet, verspricht oder gewährt, wird mit Zuchthaus bestraft. Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe ein.

335. In den Fällen der §§ 331 bis 334 ist im Urteile das Empfangene oder der Wert desselben für dem Staate verfallen zu erklären.

336. Ein Beamter oder Schiedsrichter, welcher sich bei der Leitung oder Entscheidung einer Rechtssache vorsätzlich zugunsten oder zum Nachteile einer Partei einer Beugung des Rechtes schuldig macht, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft.

338. Ein Religionsdiener oder Personenstandsbeamter, welcher, wissend, dass eine Person verheiratet ist, eine neue Ehe derselben schliesst, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft.

339. Ein Beamter, welcher durch Missbrauch seiner Amtsgewalt oder durch Androhung eines bestimmten Missbrauchs derselben jemand zu einer Handlung, Duldung oder Unterlassung widerrechtlich nötigt, wird mit Gefängnis bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

In den Fällen der §§ 106, 107, 167 und 253 tritt die daselbst angedrohte Strafe ein, wenn die Handlung von einem Beamten, wenn auch ohne Gewalt oder Drohung, aber durch Missbrauch seiner Amtsgewalt oder Androhung eines bestimmten Missbrauchs derselben begangen ist.

340. Ein Beamter, welcher in Ausübung oder in Veranlassung der Ausübung seines Amtes vorsätzlich eine Kör-

perv verletzung begeht oder begehen lässt, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft. Sind mildernde Umstände vorhanden, so kann die Strafe bis auf einen Tag Gefängnis ermässigt oder auf Geldstrafe bis zu neunhundert Mark erkannt werden.

Ist die Körperverletzung eine schwere, so ist auf Zuchthaus nicht unter zwei Jahren zu erkennen. Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter drei Monaten ein.

341. Ein Beamter, welcher vorsätzlich, ohne hierzu berechtigt zu sein, eine Verhaftung oder vorläufige Ergreifung und Festnahme oder Zwangsgestellung vornimmt oder vornehmen lässt, oder die Dauer einer Freiheitsentziehung verlängert, wird nach Vorschrift des § 239, jedoch mindestens mit Gefängnis von drei Monaten bestraft.

342. Ein Beamter, der in Ausübung oder in Veranlassung der Ausübung seines Amtes einen Hausfriedensbruch (§ 123) begeht, wird mit Gefängnis bis zu einem Jahre oder mit Geldstrafe bis zu neunhundert Mark bestraft.

343. Ein Beamter, welcher in einer Untersuchung Zwangsmittel anwendet oder anwenden lässt, um Geständnisse oder Aussagen zu erpressen, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft.

344. Ein Beamter, welcher vorsätzlich zum Nachteile einer Person, deren Unschuld ihm bekannt ist, die Eröffnung oder Fortsetzung einer Untersuchung beantragt oder beschliesst, wird mit Zuchthaus bestraft.

345. Gleiche Strafe trifft den Beamten, welcher vorsätzlich eine Strafe vollstrecken lässt, von der er weiss, dass sie überhaupt nicht oder nicht der Art oder dem Masse nach vollstreckt werden darf.

Ist die Handlung aus Fahrlässigkeit begangen, so tritt Gefängnisstrafe oder

Festungshaft bis zu einem Jahre oder Geldstrafe bis zu neunhundert Mark ein.

346. Ein Beamter, welcher vermöge seines Amtes bei Ausübung der Strafgewalt oder bei Vollstreckung der Strafe mitzuwirken hat, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft, wenn er in der Absicht, jemand der gesetzlichen Strafe rechtswidrig zu entziehen, die Verfolgung einer strafbaren Handlung unterlässt, oder eine Handlung begeht, welche geeignet ist, eine Freisprechung oder eine dem Gesetze nicht entsprechende Bestrafung zu bewirken, oder die Vollstreckung der ausgesprochenen Strafe nicht betreibt, oder eine gelindere als die erkannte Strafe zur Vollstreckung bringt.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter einem Monat ein.

347. Ein Beamter, welcher einen Gefangenen, dessen Beaufsichtigung, Begleitung oder Bewachung ihm anvertraut ist, vorsätzlich entweichen lässt oder dessen Befreiung vorsätzlich bewirkt oder befördert, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft. Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter einem Monat ein.

Ist die Entweichung durch Fahrlässigkeit befördert oder erleichtert worden, so tritt Gefängnisstrafe bis zu sechs Monaten oder Geldstrafe bis zu sechshundert Mark ein.

348. Ein Beamter, welcher, zur Aufnahme öffentlicher Urkunden befugt, innerhalb seiner Zuständigkeit vorsätzlich eine rechtlich erhebliche Tatsache falsch beurkundet oder in öffentliche Register oder Bücher falsch einträgt, wird mit Gefängnis nicht unter einem Monat bestraft.

Dieselbe Strafe trifft einen Beamten, welcher eine ihm amtlich anvertraute oder zugängliche Urkunde vorsätzlich vernichtet, beiseite schafft, beschädigt oder verfälscht.

349. Wird eine der im § 348 bezeichneten Handlungen in der Absicht begangen, sich oder einem anderen einen Vermögensvorteil zu verschaffen oder einem anderen Schaden zuzufügen, so ist auf Zuchthaus bis zu zehn Jahren und zugleich auf Geldstrafe von einhundertfünfzig bis zu dreitausend Mark zu erkennen.

350. Ein Beamter, welcher Gelder oder andere Sachen, die er in amtlicher Eigenschaft empfangen oder in Gewahrsam hat, unterschlägt, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft; auch kann auf Verlust der bürgerlichen Ehrenrechte erkannt werden.

Der Versuch ist strafbar.

351. Hat der Beamte in Beziehung auf die Unterschlagung die zur Eintragung oder Kontrolle der Einnahmen oder Ausgaben bestimmten Rechnungen, Register oder Bücher unrichtig geführt, verfälscht oder unterdrückt, oder unrichtige Abschlüsse oder Auszüge aus diesen Rechnungen, Registern oder Büchern, oder unrichtige Belege zu denselben vorgelegt, oder ist in Beziehung auf die Unterschlagung auf Fässern, Beuteln oder Paketen der Geldinhalt fälschlich bezeichnet, so ist auf Zuchthaus bis zu zehn Jahren zu erkennen.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter sechs Monaten ein.

352. Ein Beamter, Advokat, Anwalt oder sonstiger Rechtsbeistand, welcher Gebühren oder andere Vergütungen für amtliche Verrichtungen zu seinem Vortheile zu erheben hat, wird, wenn er Gebühren oder Vergütungen erhebt, von denen er weiss, dass der Zahlende sie überhaupt nicht oder nur in geringerem Betrage verschuldet, mit Geldstrafe bis zu dreihundert Mark oder mit Gefängnis bis zu einem Jahre bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

353. Ein Beamter, welcher Steuern, Gebühren oder andere Abgaben für eine öffentliche Kasse zu erheben hat, wird, wenn er Abgaben, von denen er weiss, dass der Zahlende sie überhaupt nicht oder nur in geringerem Betrage verschuldet, erhebt, und dasrechtswidrig Erhobene ganz oder zum Teil nicht zur Kasse bringt, mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Gleiche Strafe trifft den Beamten, welcher bei amtlichen Ausgaben an Geld oder Naturalien dem Empfänger vorsätzlich und rechtswidrig Abzüge macht und die Ausgaben als vollständig geleistet in Rechnung stellt.

353 a. Ein Beamter im Dienste des Auswärtigen Amtes des Deutschen Reichs, welcher die Amtsverschwiegenheit dadurch verletzt, dass er ihm amtlich anvertraute oder zugängliche Schriftstücke oder eine ihm von seinem Vorgesetzten erteilte Anweisung oder deren Inhalt anderen widerrechtlich mitteilt, wird, sofern nicht nach anderen Bestimmungen eine schwerere Strafe verwirkt ist, mit Gefängnis oder mit Geldstrafe bis zu fünftausend Mark bestraft.

Gleiche Strafe trifft einen mit einer auswärtigen Mission betrauten oder bei einer solchen beschäftigten Beamten, welcher den ihm durch seinen Vorgesetzten amtlich erteilten Anweisungen vorsätzlich zuwiderhandelt, oder welcher in der Absicht, seinen Vorgesetzten in dessen amtlichen Handlungen irre zu leiten, demselben erdichtete oder entstellte Tatsachen berichtet.

354. Ein Postbeamter, welcher die der Post anvertrauten Briefe oder Pakete in anderen, als den im Gesetze vorgesehenen Fällen eröffnet oder unterdrückt, oder einem anderen wissentlich eine solche Handlung gestattet, oder ihm dabei wissentlich Hilfe leistet, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

355. Telegraphenbeamte oder andere mit der Beaufsichtigung und Bedienung einer zu öffentlichen Zwecken dienenden Telegraphenanstalt betraute Personen, welche die einer Telegraphenanstalt anvertrauten Depeschen verfälschen oder in anderen, als in den im Gesetze vorgesehenen Fällen eröffnen oder unterdrücken, oder von ihrem Inhalt Dritte rechtswidrig benachrichtigen, oder einem anderen wissentlich eine solche Handlung gestatten oder ihm dabei wissentlich Hilfe leisten, werden mit Gefängnis bestraft.

Den einer Telegraphenanstalt anvertrauten Depeschen werden Nachrichten gleichgeachtet, die durch eine zu öffentlichen Zwecken dienende Fernsprechanlage vermittelt werden.

356. Ein Advokat, Anwalt oder ein anderer Rechtsbeistand, welcher bei den ihm vermöge seiner amtlichen Eigenschaft anvertrauten Angelegenheiten in derselben Rechtssache beiden Parteien durch Rat oder Beistand pflichtwidrig dient, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Handelt derselbe im Einverständnis mit der Gegenpartei zum Nachteile seiner Partei, so tritt Zuchthausstrafe bis zu fünf Jahren ein.

357. Ein Amtsvorgesetzter, welcher seine Untergebenen zu einer strafbaren Handlung im Amte vorsätzlich verleitet oder zu verleiten unternimmt, oder eine solche strafbare Handlung seiner Untergebenen wissentlich geschehen lässt, hat die auf diese strafbare Handlung angeordnete Strafe verwirkt.

Dieselbe Bestimmung findet auf einen Beamten Anwendung, welchem eine Aufsicht oder Kontrolle über die Amtsgeschäfte eines anderen Beamten übertragen ist, sofern die von diesem letzteren Beamten begangene strafbare Handlung die zur Aufsicht oder Kontrolle gehörenden Geschäfte betrifft.

358. Neben der nach Vorschrift der §§ 331, 339 bis 341, 352 bis 355 und 357 erkannten Gefängnisstrafe kann auf Verlust der Fähigkeit zur Bekleidung öffentlicher Ämter auf die Dauer von einem bis zu fünf Jahren erkannt werden.

359. Unter Beamten im Sinne dieses Strafgesetzes sind zu verstehen alle im Dienste des Reichs oder in unmittelbarem oder mittelbarem Dienste eines Bundesstaats auf Lebenszeit, auf Zeit oder nur vorläufig angestellte Personen, ohne Unterschied, ob sie einen Dienst geleistet haben oder nicht, ingleichen Notare, nicht aber Advokaten und Anwälte.

Ö. § 101. Jeder Staats- oder Gemeindebeamte, welcher in dem Amte, in dem er verpflichtet ist, von der ihm anvertrauten Gewalt, um jemanden, sei es der Staat, eine Gemeinde oder eine andere Person, Schaden zuzufügen, was immer für einen Missbrauch macht, begeht durch einen solchen Missbrauch ein Verbrechen; er mag sich durch Eigennutz, oder sonst durch Leidenschaft oder Nebenabsicht dazu haben verleiten lassen.

Als Beamter ist derjenige anzusehen, welcher vermöge unmittelbaren oder mittelbaren öffentlichen Auftrages, mit oder ohne Beeidigung, Geschäfte der Regierung zu besorgen verpflichtet ist.

§ 102. Unter solchen Umständen begeht dieses Verbrechen insbesondere:

- a) ein Richter, Staatsanwalt oder anderer obrigkeitlicher, wie auch sonst jeder in Pflichten stehende Beamte, der sich von gesetzmässiger Erfüllung seiner Amtspflicht abwenden lässt;
- b) jeder Beamte, der in Amtssachen, daher auch ein Notar, der bei Aufnahme oder Ausfertigung einer

Notariatsurkunde eine Unwahrheit bezeugt;

- c) der ein ihm anvertrautes Amtsgeheimnis gefährlicher Weise eröffnet; der eine seiner Amtsaufsicht anvertraute Urkunde vernichtet, oder jemanden pflichtwidrig mitteilt;
- d) ein Advokat oder anderer beeideter Sachwalter, der zum Schaden seiner Partei dem Gegenteile in Verfassung der Rechtsschriften oder sonst mit Rat und Tat behilflich ist.

§ 103. Die Strafe dieses Verbrechens ist schwerer Kerker von einem bis auf fünf Jahre. Nach der Grösse der Bosheit und des Schadens kann derselbe auch bis auf zehn Jahre verlängert werden.

§ 104. Ein Beamter, der bei Verwaltung der Gerechtigkeit, bei Dienstverleihungen, oder bei Entscheidungen über öffentliche Angelegenheiten zwar sein Amt nach Pflicht ausübt, aber, um es auszuüben, ein Geschenk unmittelbar oder mittelbar annimmt, oder sonst sich daher einen Vorteil zuwendet, oder versprechen lässt; ingleichen, welcher dadurch überhaupt bei Führung seiner Amtsgeschäfte sich zu einer Parteilichkeit verleiten lässt, soll mit Kerker zwischen sechs Monaten und einem Jahre bestraft werden. Auch hat er das erhaltene Geschenk, oder dessen Wert, zum Armenfonde des Ortes, wo er das Verbrechen begangen hat, zu erlegen.

§ 105. Wer durch Geschenke einen Zivil- oder Strafrichter, einen Staatsanwalt, oder in Fällen einer Dienstverleihung, oder einer Entscheidung öffentlicher Angelegenheiten was immer für einen Beamten zu einer Parteilichkeit oder zur Verletzung der Amtspflicht zu verleiten sucht, macht sich eines Verbrechens schuldig; die Absicht mag auf

seinen eigenen, oder eines dritten Vorteil gerichtet sein, sie mag ihm gelingen oder nicht.

Die Strafe einer solchen Verleitung ist Kerker von sechs Monaten bis zu einem Jahre; bei grosser Arglist oder

wirklich verursachtem erheblichen Schaden schwerer Kerker von einem bis zu fünf Jahren. Ausserdem ist das angetragene oder wirklich gegebene Geschenk zum Armenfonde des Ortes zu erlegen.

Bilaga 2 till Andra Avd.

Aktuella Strafflagsförslag.

Fsl. 14 kap. 1 §. Emottager, betingar sig eller fordrar tjänsteman muta för att i tjänsten främja orätt; straffes med fängelse eller tukthus i högst fyra år samt avsättning.

Emottager, betingar sig eller fordrar han eljest för tjänsteåtgärd belöning eller sportel, vartill han ej är berättigad, straffes med böter eller skiljande från utövning av tjänst eller, där omständigheterna äro försvärande, med avsättning.

2 §. Gör domare eller annan tjänsteman orätt i dom eller beslut; straffes med fängelse eller tukthus i högst sex år och varde tillika avsatt.

3 §. Verkställer tjänsteman eller låter verkställa straff, som honom vederligen är olagligt, eller svårare straff än vartill dömt blivit, straffes med fängelse eller tukthus i högst sex år ävensom avsättning.

Var det verkställda straffet böter eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande, straffes den skyldige med skiljande från tjänstens utövning eller fängelse i högst ett år.

4 §. Släpper tjänsteman, vilken har inseende över eller vilken det åligger att bevaka fånge eller annan i anstalt, som omnämnes i 4 kap. eller enligt särskild författning i annan liknande anstalt intagen person, honom lös eller be-

fordrar han dennes rymning; varde avsatt samt dessutom straffad med fängelse eller tukthus i högst sex år.

Försök är straffbart.

Gör sådan tjänsteman av oaktsamhet sig skyldig till detta brott, dömes till böter eller högst ett års fängelse, eller med avsättning.

5 §. Tjänsteman, som med missbruk av sin tjänsteställning tvingar någon att tåla, göra eller underlåta något eller med olovliga medel förmår en åtalad till bekännelse eller håller olaga husrannsakan; straffes med fängelse eller, vid synnerligen mildrande omständigheter, med böter.

6 §. Tjänsteman som, för att bereda sig eller annan nytta eller skada annan, emot bättre vetande,

1) i dombok, protokoll, kronoräkenskapsbok, kyrkobok, mantalsförteckning, jordebok eller annan sådan handling gör sanningslös anteckning, som kan inverka på annans rätt;

2) orätt sätter rå eller rör, eller märke för vattenhöjd eller annat likartat märke;

3) missbrukar stämpling eller märkning, som är honom ombetrodd;

straffes med tukthus i högst åtta år.

Lag samma vare om tjänsteman i avsikt, som ovan säges, förfalskar eller förstör, skadar eller undanhåller hand-

ling, som å tjänstens vägnar är honom tillgänglig eller anförtrodd.

Förövas brottet utan sådan avsikt, vare straffet fängelse.

7 §. Posttjänsteman, vilken öppnar, förstör, undanskaffar eller undanhåller brev eller annat, som blivit posten anförtrott, eller underlåter att, såvitt i hans makt står, hindra annan från att föröva sådan gärning; straffes med fängelse eller böter och varde, där brottet det förtjänar, tillika avsatt.

Lag samma vare, om telegraftjänsteman förfalskar, förstör eller undanhåller telegram eller om dess innehåll underrettar annan eller underlåter att, såvitt i hans makt står, hindra annan från att föröva sådan gärning.

8 §. Tjänsteman, som yppar tjänstehemlighet, varom han i tjänsten erhållit kännedom; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

Gör han det för egen vinning, vare straffet fängelse jämte avsättning.

9 §. Tjänsteman, som för egen vinning själv eller genom annan intalar eller förleder menighet till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete; straffes med avsättning.

Emottager han sådant, då det bjöds såsom av fri vilja, straffes med skiljande från tjänstens utövning.

10 §. Lånar förman av underordnad tjänsteman medel, som honom veterligen blivit denne å tjänstens vägnar anförtrodda; straffes med avsättning.

Har han ej vetat men hade bort inse, att medlen voro å tjänstens vägnar den underordnade anförtrodda, straffes med skiljande från tjänstens utövning.

11 §. Förman, som underlåter att göra, vad i hans förmåga står, för att hindra underordnad från att begå uppsåtlig tjänsteförbrytelse, straffes enligt samma lagrum som den underordnade.

12 §. Begår tjänsteman fel i tjäns-

ten av värdslöshet, och är ej särskilt straff därför stadgat; dömes, där felet ej är så ringa, att han endast må med varning näpsas, till böter eller, ifall omständigheterna äro synnerligen försvarande, till avsättning.

Lag samma vare, om tjänsteman går tjänstefel av oskicklighet.

Har tjänsteman utan lov eller anmält förfall avhållit sig från tjänstgöring utöver två månader, vare tjänsten förlustig.

13 §. Utomstående, som medverkar till uppsåtlig tjänsteförbrytelse; straffes för delaktighet däri.

14 §. Uppför sig tjänsteman, i eller utom tjänsten, offentligt på ett sätt som är ägnat att beröva honom den aktning, som utgör en nödvändig betingelse för tjänstens skötande; straffes med böter.

Äro omständigheterna synnerligen försvarande, kan han därjämte dömas den tjänst förlustig, till vars skötande han genom sitt uppförande visat sig icke vara skickad.

§ 146. Naar nogen i Udøvelse af offentlig Tjeneste eller Hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tillsige Gave eller anden Fordel, straffes han med Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Aar. Har Formaalet eller Grunden ikke været pligtstridig Handlemaade, kan Straffen under formildende Omstændigheder nedsættes til Bøde.

§ 147. Kræver eller modtager nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, Skat, Afgift eller Kændelse for Tjenestehandling, der ikke skyldes, straffes han, hvis det sker til privat Vinding, med Fængsel indtil 6 Aar og ellers med Hæfte. Beholder han saadan i god Tro oppebaaren Ydelse efter at være bleven opmærksom paa Fejlen, straffes han, hvis det sker til privat Vinding, med

Fængsel indtil 2 Aar og ellers med Hæfte eller Bøde.

§ 148. Stk. 1. Begaar nogen, der har Domsmyndighed eller anden offentlig Myndighed til at træffe Afgørelse i private Retsforhold, Uretfærdighed ved Sagens Afgørelse eller Behandling, straffes han med Fængsel indtil 6 Aar.

Stk. 2. Har Handlingen medført Velfærds Fortabelse for nogen, eller har saadant været tilsigtet, er Straffen Fængsel ikke under 3 Aar eller under særdeles skærpene Omstændigheder Tugt- hus indtil 8 Aar.

§ 149. Naar nogen, hvem det paahviler at virke til Haandhævelse af Statens Straffemyndighed, derved anvender ulovlige Midler for at opnaa Tilstaaelse eller Forklaring, eller foretager en lovstridig Anholdelse, Fængsling, Ransagning eller Beslaglæggelse, straffes han med Bøde eller Hæfte eller under skærpene Omstændigheder med Fængsel indtil 3 Aar.

§ 150. Naar nogen, hvem Domsmyndighed eller anden Myndighed til at træffe Afgørelse i Retsforhold tilkommer, eller hvem det paahviler at virke for Haandhævelse af Statens Straffemyndighed, forsætlig eller ved grov Uagtsomhed undlader at iakttage den lovbestemte Fremgangsmaade med Hensyn til Sagens eller enkelte Retshandlingers Behandling eller med Hensyn til Anholdelse, Fængsling, Ransagning, Beslaglæggelse eller lignende Forholdsregler, straffes han med Bøde eller Hæfte.

§ 151. Naar nogen, hvem en Fanges Bevogtning eller Fuldbyrddelse af Domme i Straffesager paahviler, lader en sigtet undvige, hindrer Dommens Fuldbyrddelse eller bevirker, at den fuldbyrdes paa mildere Maade end foreskrevet, straffes han med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

§ 152. Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, misbruger sin Stilling til at tvinge nogen til at gøre, taale eller undlade noget, straffes han med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar.

§ 153. Den, som tilskynder eller medvirker til, att nogen ham i offentlig Tjeneste eller Hverv underordnet forbryder sig i denne Tjeneste, straffes, uden Hensyn til om den underordnede kan straffes eller paa Grund af Vildfarelse eller af andre Grunde er straffri, med den for den paagældende Handling foreskrevne Straf forhøjet med indtil det halve.

§ 154. Stk. 1. Røber nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, hvad der i Tjenestens eller Hvervets Medfør er ham betroet som Hemmelighed, eller ved Lov eller anden gyldig Bestemmelse er betegnet som saadan, straffes han med Bøde, Hæfte eller under skærpene Omstændigheder med Fængsel indtil 1 Aar. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding, eller benytter han iørigt saadan Kundskab i det angivne Øjemed, kan Straffen stige til Fængsel i 3 Aar.

Stk. 2. Efter ovennævnte Regler straffes ogsaa den, som efter at være frattraadt Stillingen paa nogen af de angivne Maader forser sig med Hensyn til Tjenestehemmeligheder, som han i Stillingen har erfaret.

Stk. 3. De ovenstaaende Bestemmelser finder tilsvarende Anvendelse paa den, som virker ved Telegraf- eller Telefonanlæg, der er anerkendt af det offentlige.

§ 155. Stk. 1. Naar nogen, som virker i Post- eller Jernbanevæsenets Tjeneste, ulovlig aabner, tilintetgør eller forstikker Forsendelser eller understøtter en anden i saadan Færd, straffes han med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar.

Stk. 2. Paa samme Maade straffes den, som virker i Statstelegrafvæsenets eller et offentlig anerkendt Telegrafanlægs Tjeneste, naar han tilintetgør, forvansker eller forstikker et samme til Befordring overgivet Telegram eller understøtter en anden i saadan Færd.

§ 156. Har nogen i Udførelsen af offentlig Tjeneste eller Hverv gjort sig skyldig i falsk Anklage, Frihedsberøvelse, Legemsangreb, Underslæb, Utroskab eller Dokument-, Mærke- eller Varefalsk, kan den for den paagældende Forbrydelse foreskrevne Straf forhøjes med indtil det halve.

§ 157. Misbruger iøvrigt nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, sin Stilling til at krænke private eller det offentlige Ret, straffes han med Bøde eller Hæfte. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget Fordel, kan Fængsel indtil 2 Aar anvendes.

§ 158. Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, nægter eller undlader at opfylde Pligt, som Tjenesten eller Hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig Befaling, straffes han med Bøde eller Hæfte.

§ 159. Paa samme Maade straffes den, som gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen Forsømmelse eller Skødesløshed i Tjenestens eller Hvervets Udførelse eller i Overholdelsen af de Pligter, som Tjenesten eller Hvervet medfører.

T. Fsl. 1927.

§ 123. Ein Amtsträger, der für die Vornahme oder Unterlassung einer Amtshandlung ein Entgelt fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, wird mit Gefängnis bis zu einem Jahre oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 124. Ein Amtsträger, der ein Entgelt dafür fordert, sich versprechen lässt

oder annimmt, dass er unter Verletzung seiner Amtspflicht eine Amtshandlung vorgenommen oder unterlassen hat oder künftig vornehme oder unterlasse, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft.

Wer einem Amtsträger oder einem Soldaten ein Entgelt dafür anbietet, verspricht oder gewährt, dass er unter Verletzung seiner Amts- oder Dienstpflicht eine Amts- oder Diensthandlung vorgenommen oder unterlassen hat oder künftig vornehme oder unterlasse, wird mit Gefängnis bestraft.

§ 125. Ein Richter oder Schiedsrichter, der ein Entgelt dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er eine richterliche Handlung vorgenommen oder unterlassen hat, wird mit Gefängnis bestraft.

Ein Richter oder Schiedsrichter, der ein Entgelt dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er künftig eine richterliche Handlung vornehme oder unterlasse, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft.

Wenn die Vornahme oder Unterlassung der richterlichen Handlung eine Rechtsbeugung (§ 129) oder eine andere Verletzung der richterlichen Pflichten enthält oder enthalten soll, ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren.

§ 126. Wer einem Richter oder Schiedsrichter ein Entgelt dafür anbietet, verspricht oder gewährt, dass er unter Verletzung seiner richterlichen Pflichten eine richterliche Handlung vorgenommen oder unterlassen hat, wird mit Gefängnis bestraft. Enthält die Verletzung der richterlichen Pflichten eine Rechtsbeugung (§ 129), so ist die Strafe Zuchthaus bis zu fünf Jahren.

Wer einem Richter oder Schiedsrichter ein Entgelt dafür anbietet, verspricht oder gewährt, dass er künftig eine richterliche Handlung vornehme oder unterlasse, wird

mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft. Soll die Vornahme oder Unterlassung der Handlung eine Rechtsbeugung (§ 129) oder eine andere Verletzung der richterlichen Pflichten enthalten, so ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren.

§ 127. Die Vergütung eines Schiedsrichters gilt nur dann als Entgelt im Sinne der §§ 125, 126, wenn er sie von einer Partei hinter dem Rücken der anderen fordert, sich versprechen lässt oder annimmt oder wenn sie ihm eine Partei hinter dem Rücken der anderen Partei anbietet, verspricht oder gewährt.

§ 128. In den Fällen der §§ 123 bis 126 ist das empfangene Entgelt oder ein diesem Wert entsprechender Betrag einzuziehen.

§ 129. Ein Amtsträger oder Schiedsrichter, der bei der Leitung oder Entscheidung einer Rechtssache in der Absicht, einen Beteiligten zu begünstigen oder zu benachteiligen, wissentlich das Recht beugt, wird mit Zuchthaus bestraft.

§ 130. Ein Amtsträger, der jemand durch Missbrauch seiner Amtsgewalt oder durch Androhung eines bestimmten Missbrauchs seiner Amtsgewalt zu einer Handlung, Duldung oder Unterlassung nötigt, wird mit Gefängnis bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

In besonders schweren Fällen ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren.

§ 131. Ein Amtsträger, der eine ihm amtlich anvertraute oder zugängliche Sache stiehlt, unterschlägt oder sich unberechtigt aneignet (§§ 328, 329, 333, 334), wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

In besonders schweren Fällen ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren.

§ 132. Ein Amtsträger, der innerhalb seiner Zuständigkeit ein Recht, ein Rechtsverhältnis oder eine Tatsache in einer

öffentlichen Urkunde in der Absicht unrichtig beurkundet, dass davon im Rechtsverkehr zum Beweise des Rechtes, des Rechtsverhältnisses oder der Tatsache Gebrauch gemacht werde, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Ebenso wird ein Amtsträger bestraft, der in derselben Absicht eine ihm amtlich anvertraute oder zugängliche Urkunde verfälscht oder eine solche Urkunde in der Absicht vernichtet, beschädigt, beseitigt oder unterdrückt, zu verhindern, dass davon im Rechtsverkehr zum Beweise eines Rechtes, eines Rechtsverhältnisses oder einer Tatsache Gebrauch gemacht werde.

Der Versuch ist strafbar.

In besonders schweren Fällen ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren.

§ 133. Ein Amtsträger, der innerhalb seiner Zuständigkeit an einer Sache ein öffentliches Beglaubigungszeichen unrichtig oder zu Unrecht in der Absicht anbringt, dass im Rechtsverkehr von der Sache Gebrauch gemacht werde, als läge die bestätigte Tatsache vor, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Ebenso wird ein Amtsträger bestraft, der in derselben Absicht ein öffentliches Beglaubigungszeichen an einer ihm amtlich anvertrauten oder zugänglichen Sache verfälscht, dem Beglaubigungszeichen eine andere Sache unterschiebt, die Sache wesentlich ändert oder das Beglaubigungszeichen in der Absicht vernichtet, beschädigt, beseitigt oder unterdrückt, zu verhindern, dass im Rechtsverkehr von der Sache als von einer beglaubigten Gebrauch gemacht werde.

Der Versuch ist strafbar.

In besonders schweren Fällen ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren.

§ 134. Ein Amtsträger, der, abgesehen von den Fällen der §§ 132, 133, ein ihm

amtlich anvertrautes oder zugängliches Beweismittel in der Absicht, dass davon in einem Rechtsverfahren vor einer Behörde oder einem Schiedsgericht Gebrauch gemacht werde, verfälscht oder ein solches Beweismittel in der Absicht vernichtet, beschädigt, beseitigt oder unterdrückt, seinen Gebrauch in einem Rechtsverfahren vor einer Behörde oder einem Schiedsgericht zu verhindern, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

In besonders schweren Fällen ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren.

§ 135. In den Fällen der §§ 132 bis 134 ist die Einziehung zulässig, auch wenn die Gegenstände nicht dem Täter gehören.

§ 136. Ein Amtsträger, der wissentlich nicht geschuldete Steuern, Gebühren, Abgaben oder andere Vergütungen erhebt, wird mit Gefängnis bestraft.

Ebenso wird ein Amtsträger bestraft, der einem anderen bei der amtlichen Ausgabe von Geld oder anderen Sachen wissentlich das ihm Zukommende ganz oder zum Teil vorenthält.

Der Versuch ist strafbar.

§ 137. Mit Zuchthaus bis zu zehn Jahren wird ein zur Mitwirkung bei einem Strafverfahren berufener Amtsträger bestraft, der

1. Zwangsmittel anwendet, um Aussagen zu erpressen;
2. wissentlich einen Schuldigen der Verfolgung oder Bestrafung entzieht;
3. wissentlich einen Unschuldigen zur Verfolgung oder Bestrafung bringt.

§ 138. Ein zur Mitwirkung bei der Strafvollstreckung berufener Amtsträger, der es unterlässt, eine Strafe zu vollstrecken, die vollstreckt werden muss, oder eine Strafe vollstreckt, die nicht zu vollstrecken ist, wird mit Zuchthaus bis zu zehn Jahren bestraft.

Vollstreckt ein solcher Amtsträger

fahrlässig eine Strafe, die nicht zu vollstrecken ist, so wird er mit Gefängnis bis zu einem Jahre oder mit Geldstrafe bestraft.

Diese Vorschriften gelten entsprechend für den Vollzug von Massregeln der Besserung und Sicherung, die mit einer Freiheitsentziehung verbunden sind.

§ 139. Ein Polizeibeamter, der bei gemeiner Gefahr oder bei inneren Unruhen sich seiner Dienstpflicht entzieht oder Vorschriften oder Anordnungen in Dienst-sachen nicht befolgt, wird mit Gefängnis bestraft.

Die Tat ist nur strafbar, wenn die Befolgung der Vorschriften oder Anordnungen für die Bekämpfung der Gefahr oder der Unruhen von Bedeutung war.

§ 140. Ein Amtsträger oder früherer Amtsträger, der ein ihm kraft seines Amtes anvertrautes oder zugängliches Geheimnis gegen Entgelt oder in der Absicht offenbart sich oder einem anderen unrechtmässig einen Vorteil zu verschaffen oder jemand einen Nachteil zuzufügen, wird mit Gefängnis bestraft.

Die Tat wird nur auf Verlangen des Vorgesetzten verfolgt.

§ 141. Wer als Amtsträger oder früherer Amtsträger unbefugt Nachrichten oder Gegenstände an einen anderen gelangen lässt, die ihm kraft seines Amtes anvertraut worden oder zugänglich geworden und die für die Beziehungen des Reichs zum Ausland von Bedeutung sind, wird mit Gefängnis bestraft.

Ebenso wird bestraft, wer bei der Vertretung des Reichs gegenüber einer auswärtigen Regierung einer amtlichen Anweisung zuwiderhandelt oder in der Absicht, die Reichsregierung irrezuleiten, unwahre Berichte tatsächlicher Art erstattet.

Die Tat wird nur auf Verlangen des Vorgesetzten verfolgt.

§ 142. Mit Gefängnis wird bestraft:

1. ein im Dienste der Post stehender Amtsträger, der unbefugt eine der Post anvertraute verschlossene Sendung öffnet, ihrem Inhalt nachforscht, von dem Inhalt einer Postsendung einen anderen benachrichtigt, eine Postsendung unterdrückt oder eine solche Handlung zulässt oder erleichtert;
2. ein im Dienste einer öffentlichen Telegraphenanstalt stehender Amtsträger, der unbefugt ein der Anstalt anvertrautes Telegramm öffnet, seinem Inhalt nachforscht, von dem Inhalt eines Telegramms einen anderen benachrichtigt oder ein Telegramm unterdrückt oder unrichtig weitergibt oder eine solche Handlung zulässt oder erleichtert;
3. ein im öffentlichen Fernsprechdienst stehender Amtsträger, der unbefugt von dem Inhalt eines durch Fernsprecher geführten Gesprächs einen anderen benachrichtigt oder ein solches Gespräch unterdrückt oder unrichtig übermittelt oder einem anderen das Anhören eines solchen Gesprächs gestattet oder erleichtert.

Den im Abs. 1 Nr. 2, 3 bezeichneten Amtsträgern stehen andere Personen gleich, die in einer öffentlichen Zwecken dienenden Telegraphen- oder Fernsprechanstalt mit der Beaufsichtigung oder Bedienung der Anstalt oder mit Arbeiten an ihren Einrichtungen betraut sind.

Soweit in den Abs. 1, 2 die Mitteilung über den Inhalt einer Postsendung, eines Telegramms oder eines durch Fernsprecher geführten Gesprächs mit Strafe bedroht ist, gilt dies auch für Amtsträger und die ihnen gleichgestellten Personen, die früher im Dienst der Post oder einer öffentlichen Telegraphenanstalt oder im öffentlichen Fernsprechdienst gestanden haben oder in der im Abs. 2 bezeichneten Weise verwendet worden sind.

Die Tat wird nur auf Verlangen des Verletzten oder des Vorgesetzten verfolgt.

§ 143. Wer Verhältnisse eines Steuerpflichtigen, die ihm als Amtsträger oder amtlich zugezogenem Sachverständigen im Steuerverfahren oder im Steuerstrafverfahren bekannt geworden sind, oder den Inhalt von Verhandlungen in Steuersachen, an denen er als Amtsträger oder als amtlich zugezogener Sachverständiger beteiligt war, unbefugt offenbart, wird mit Gefängnis bestraft.

Ebenso wird bestraft, wer ein Geschäfts- oder Betriebsgeheimnis, das ihm als Amtsträger oder amtlich zugezogenem Sachverständigen im Steuerverfahren oder im Steuerstrafverfahren anvertraut worden oder zugänglich geworden ist, unbefugt verwertet.

Die Tat wird nur auf Verlangen des Verletzten oder der Behörde verfolgt, bei der das Verfahren anhängig war.

§ 144. Ein Amtsvorgesetzter, der einen Untergebenen zu einem Amtsverbrechen oder einem vorsätzlichen Amtsvergehen oder zu einem anderen in oder bei Ausübung des Amtes zu begehenden Verbrechen oder vorsätzlichen Vergehen zu verleiten sucht, wird mit Gefängnis bestraft.

Verhindert der Amtsvorgesetzte aus freien Stücken das Verbrechen oder Vergehen so wird er straffrei. § 27 Abs. 3 gilt entsprechend.

§ 145. Wer sich unbefugt mit der Ausübung eines öffentlichen Amtes befasst oder unbefugt eine Handlung vornimmt, die nur kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden darf, wird mit Gefängnis bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 146. Wer eine Anstellungsbehörde über einen Umstand täuscht, der die Anstellung ausschliessen würde, und dadurch bewirkt, dass ihm oder einem anderen ein öffentliches Amt übertragen wird,

wird mit Gefängnis bis zu zwei Jahren bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

§ 147. Wer vor einer Behörde eine Prüfung ablegt, um seine Befähigung zu einem Amt oder Beruf nachzuweisen oder eine Anstellung oder einen Titel zu erlangen, und dabei eine ganz oder im wesentlichen fremde Prüfungsleistung als eigene ausgibt oder einen anderen dazu bestimmt, die Prüfung ganz oder teilweise für ihn abzulegen, wird mit Gefängnis bis zu einem Jahre oder mit Geldstrafe bestraft.

Ebenso wird bestraft, wer eine Prüfungsleistung für eine solche Prüfung ganz oder im wesentlichen für einen anderen herstellt oder die Prüfung ganz oder teilweise für einen anderen ablegt. Handelt der Täter nicht gegen Entgelt, so kann das Gericht von Strafe absehen.

Wer die im Abs. 2 bezeichnete Tat gewerbmässig begeht, oder sich öffentlich zur Herstellung solcher Prüfungsleistungen oder zur Ablegung solcher Prüfungen für andere anbietet, wird mit Gefängnis bis zu zwei Jahren bestraft.

§ 148. Für Träger von Ämtern der Religionsgesellschaften des öffentlichen Rechtes gelten die Vorschriften der §§ 131 bis 136, 143 entsprechend.

Den in den §§ 146, 147 bezeichneten öffentlichen Ämtern und Behörden stehen Ämter und Behörden der Religionsgesellschaften des öffentlichen Rechtes gleich.

Schw. Fsl.

276. Mitglieder einer Behörde oder Beamte, die ihre Amtsgewalt missbrauchen, um sich oder einem andern einen unrechtmässigen Vorteil zu verschaffen oder einem andern einen Nachteil zuzufügen, werden mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren oder mit Gefängnis bestraft.

277. Ein Beamter, der in gewinn-süchtiger Absicht Taxen, Gebühren oder Vergütungen erhebt, die nicht geschul-

det werden, oder beim Bezug von Taxen, Gebühren oder Vergütungen die gesetzlichen Ansätze überschreitet, wird mit Gefängnis oder mit Busse bestraft.

278. Mitglieder einer Behörde oder Beamte, die die öffentlichen Interessen, die sie bei einem Rechtsgeschäft wahren sollen, schädigen, um sich oder einem andern einen unrechtmässigen Vorteil zu verschaffen, werden mit Zuchthaus bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis bestraft. Mit der Freiheitsstrafe ist Busse zu verbinden.

279. Mitglieder einer Behörde, Beamte, zur Ausübung des Richteramtes berufene Personen, Schiedsrichter, amtlich bestellte Sachverständige, Übersetzer oder Dolmetscher, die für eine Handlung, die eine Verletzung ihrer amtlichen Pflichten enthält, ein Geschenk oder einen andern ihnen nicht gebührenden Vorteil fordern, annehmen oder sich versprechen lassen, werden mit Zuchthaus bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis bestraft.

Hat der Täter infolge der Bestechung die Amtspflichtverletzung begangen, so ist die Strafe Zuchthaus bis zu fünf Jahren oder Gefängnis nicht unter einem Monat.

280. Mitglieder einer Behörde, Beamte, zur Ausübung des Richteramtes berufene Personen, Schiedsrichter, amtlich bestellte Sachverständige, Übersetzer oder Dolmetscher, die für eine künftige, nicht pflichtwidrige Amtshandlung ein Geschenk oder einen anderen ihnen nicht gebührenden Vorteil fordern, annehmen oder sich versprechen lassen, werden mit Gefängnis bis zu sechs Monaten oder mit Busse bestraft.

Die Zuwendung, die der Täter empfangen hat, oder deren Wert verfällt dem Staat.

281. 1. Beamte oder Personen öffentlichen Glaubens, die eine rechtlich erhebliche Tatsache unrichtig beurkun-

den, namentlich eine falsche Unterschrift oder eine unrichtige Abschrift beglaubigen, werden mit Zuchthaus bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis bestraft.

2. Hat der Täter dafür eine besondere Belohnung gefordert, angenommen oder sich versprechen lassen, oder handelt er, um sich oder einem andern einen unrechtmässigen Vorteil zu verschaffen oder um einem andern einen Nachteil zuzufügen, so ist die Strafe Zuchthaus bis zu fünf Jahren oder Gefängnis nicht unter sechs Monaten.

282. 1. Ärzte oder Tierärzte, die vorsätzlich ein unwahres Zeugnis ausstellen, das zum Gebrauche bei einer Behörde oder zur Erlangung eines unberechtigten Vorteils bestimmt oder das geeignet ist, wichtige und berechnete Interessen Dritter zu verletzen, werden mit Gefängnis oder mit Busse bestraft.

Hat der Täter dafür eine besondere Belohnung gefordert, angenommen oder sich versprechen lassen, so wird er mit Gefängnis nicht unter einem Monat bestraft.

2. Handelt der Täter fahrlässig, so ist die Strafe Busse.

283. Der Beamte, der einem Verhafteten, einem Gefangenen oder einem andern auf amtliche Anordnung in eine Anstalt Eingewiesenen zur Flucht behülflich ist oder ihn entweichen lässt, wird mit Zuchthaus bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis bestraft.

284. 1. Wer ein Geheimnis offenbart, das ihm in seiner Eigenschaft als Mitglied einer Behörde oder als Beamter anvertraut wird, oder das er in seiner amtlichen Stellung wahrnimmt, wird mit Gefängnis oder mit Busse bestraft.

Die Pflicht zur Geheimnisbewahrung besteht auch nach der Beendigung des amtlichen Verhältnisses.

2. Die Offenbarung mit Einwilligung der vorgesetzten Amtsstelle ist nicht strafbar.

285. Geistliche, Rechtsanwälte, Verteidiger, Notare, Ärzte, Apotheker, Gehülfen solcher Personen und Hebammen, die ein Geheimnis offenbaren, das ihnen zufolge ihres Berufes anvertraut wird, oder das sie bei der Ausübung ihres Berufes wahrnehmen, werden, auf Antrag, mit Gefängnis oder mit Busse bestraft.

Ebenso werden bestraft Medizinstudierende, die ein Geheimnis offenbaren, das sie bei ihren Studien wahrnehmen.

Die Pflicht zur Geheimnisbewahrung besteht auch nach der Beendigung der Berufsausübung oder der Studien.

2. Die Offenbarung ist nicht strafbar, wenn sie mit Einwilligung des Berechtigten erfolgt oder zur Wahrung eines höhern Interesses notwendig ist.

286. Der Postbeamte, der das Postgeheimnis verletzt, namentlich über den Postverkehr bestimmter Personen Mitteilungen macht, eine verschlossene Postsendung öffnet, ihrem Inhalt nachforscht, ihren Inhalt Dritten mitteilt,

der eine Postsendung vernichtet, beiseiteschafft oder dem Empfangsberechtigten vorenthält,

der irgend jemandem Gelegenheit verschafft, solche Handlungen vorzunehmen,

wird mit Gefängnis bestraft.

287. Der Telegraphen- oder Telephonbeamte,

der das Telegraphen- oder Telephongeheimnis verletzt, namentlich den Inhalt eines Telegramms, Radiogramms oder Phonogramms oder eines Telefongesprächs einem Dritten mitteilt,

der ein Telegramm, Radiogramm oder Phonogramm fälscht, unrichtig wiedergibt, verändert, unterdrückt oder dem Empfangsberechtigten vorenthält,

der irgend jemandem Gelegenheit verschafft, solche Handlungen vorzunehmen, wird mit Gefängnis bestraft.

Bilaga till Tredje Avd.

L. K. 1839

6 §. Gör Domare, Konungens Befallningshafvande eller annan embetsman i dom eller beslut uppsåtligen orätt; varde afsatt.

7 §. Har Domare uppsåtligen fältt till straff den, han visste oskyldig vara; varde, utom afsättning, dömd till straff efter 18 Kap. 1 §., och om den oskyldige undergått straffet till fullo eller till någon del, efter 3 §. i samma Kapitel.

1 §. Ställer Konungens Befallningshafvande, eller annan, som å embetes vägnar äger att brott åklaga, den han vet oskyldig vara, under åtal vid Domstol; varder afsatt, och straffes dessutom för falsk angifvelse efter 18 Kap. 1 §.

2 §. Domare, som af vårdslöshet eller försummelse underlåter att inom tid, som i 3 Kap. 3 §. af Rättegångs-Balkens Senare Del stadgas, anställa ransakning öfver häktad person; böte för hvar dag, som det olaga dröjsmål varat, fem Riksdaler. Har det varat öfver två månader; äge dagabot ej rum för längre tid, utan straffes den skyldige med mistning af embete. Har Domare, af ondt uppsåt, ransakning fördröjt; varde afsatt.

3 §. Fördröjer Konungens Befallningshafvande eller annan embetsman, utan laga skäl, häktad persons instäl-

L. B. 1844

6 §. Gör Domare, Konungens Befallningshafvande eller annan embetsman i dom eller beslut uppsåtligen orätt; varde avsatt.

7 §. Har domare uppsåtligen fältt till straff den han visste oskyldig vara; då skall han dömas, utom afsättning, till straff efter 19 Kap. 1 §., och om den oskyldige undergått straffet till fullo eller till någon del, efter 3 §. i samma kapitel.

1 §. Ställer Konungens Befallningshafvande, eller annan, som å embetes vägnar äger att brott åklaga, den han vet oskyldig vara, under åtal vid Domstol; varde afsatt, och straffes dessutom såsom i 19 Kap. om falsk angifvelse stadgad är.

2 §. Underlåter domare, af vårdslöshet eller försummelse, att i laga tid företaga ransakning öfver häktad person; straffes med böter, eller der dröjsmålet varat öfver sextio dagar, med mistning af embete. Har domare, af ondt uppsåt, ransakning fördröjt; varde afsatt.

3 §. Fördröjer Konungens Befallningshafvande eller annan embetsman, utan laga skäl, häktad persons instäl-

Bilaga till Tredje Avd.

Str. L. 1864

1 §. Gör domare, Konungens Befallningshavande eller annan embetsman i dom eller beslut uppsåtligen orätt; varde afsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

§ 2. Har domare uppsåtligen fällt till straff den han visste oskyldig vara; då skall, utom afsättning och påföljd, som i 1 § sägs, honom ådömas straff efter 16 Kap. 1 § och, om den oskyldige undergått straffet till fullo eller till någon del, efter 3 § i samma kapitel.

§ 3. Ställer Konungens Befallningshavande, eller annan, som å ämbetes vägnar eger att brott åklaga, den, han vet oskyldig vara, under åtal vid domstol; varde afsatt och straffad såsom i 16 Kap. om falsk angivelse stadgat är, samt dessutom, om brottet det förtjenar, förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

Gällande lag (1928)

25 kap. 1 §. Gör domare, Konungens befallningshavande eller annan ämbetsman i dom eller beslut uppsåtligen orätt; varde avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

2 §. Har domare uppsåtligen fällt till straff den han visste oskyldig vara; då skall, utom avsättning och påföljd, som i 1 § sägs, honom ådömas straff efter 16 kap. 1 § och, om den oskyldige undergått straffet till fullo eller till någon del, efter 3 § i samma kapitel.

3 §. Ställer Konungens befallningshavande, eller annan, som å ämbetes vägnar äger att brott åklaga, den, han vet oskyldig vara, under åtal vid domstol; varde avsatt och straffad såsom i 16 kap. om falsk angivelse stadgat är, samt dessutom, om brottet det förtjänar, förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

lande till ransakning, eller verkställighet af dom öfver sådan person, eller håller honom obehörigen i straffinrättning eller häkte qvar, sedan han sitt straff undergått eller är berättigad att å fri fot vara; varde, för det olaga dröjsmål, straffad efter ty för hvarje fall i 2 §. skils.

8 §. Viger Prest, utan att laga lysning till ägtenskap föregått; miste embetet. Viger Prest dem, hvilkas ägtenskap för laga hinder återgå måste, och var det hinder honom vetterligt; varde afsatt.

9 §. Har embetsman tagit eller tillbetingat sig muta, för att i embetet orätt främja; varde afsatt, ändå att ingen skada skedde. Tager eller tillbetingar han sig eljest, för sin embetsätgerd, någon belöning eller sportel, dertill han ej berättigad är; straffes med mistning af embete eller böter. Muta eller belöning, som gifven är, tillfalle Kronan.

[se ov. 9 § *i. f.*]

lande till ransakning eller verkställighet af dom öfver sådan person, eller håller honom obehörigen i straffinrättning eller häkte qvar, sedan han sitt straff undergått eller är berättigad att å fri fot vara; varde, för det olaga dröjsmål, straffad efter ty för hvarje fall i 2 § skils.

8 §. Viger prest, utan att laga lysning till äktenskap föregått; miste embetet. Viger prest dem, hvilkas ägtenskap för laga hinder återgå måste, och var det hinder honom veterligt; varde avsatt.

9 §. Har embetsman tagit eller betingat sig muta, för att i embetet orätt främja; varde afsatt, ändå att ingen skada skedde. Täger eller betingar han sig eljest för sin embetsätgerd någon belöning eller sportel, dertill han ej berättigad är; straffes med mistning af embete eller böter.

10 §. Embetsman som, sjelf eller genom annan, intalar eller förleder Rikets invånare till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete, dömes till mistning af embete eller böter. Tager han sådant emot, då det såsom af fri vilja bjudes; vare straffet böter.

11 §. Muta eller annat, som embetsman, den der efter 9 eller 10 § straffas, olofligen tagit, tillfalle kronan.

§ 4. Viger prest utan att laga lysning till äktenskap föregått; dömes till afsättning. Viger prest dem, hvilkas äktenskap för laga hinder återgå måste, och var det hinder honom veterligt; varde afsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas.

§ 5. Har embetsman tagit eller betingat sig muta, för att i embetet orätt främja; varde, ändå att ingen skada skedde, afsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas. Tager eller betingar han sig eljest för sin ämbetsåtgärd någon belöning eller sportel, dertill han ej berättigad är; straffes med mistning af embete på viss tid eller böter: äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till afsättning dömas.

§ 6. Embetsman, som, för egen vinning, sjelf eller genom annan, intalar eller förleder rikets innevånare till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete, dömes till afsättning, mistning af embete på viss tid eller böter. Tager han sådant emot, då det såsom af fri vilja bjudes; vare straffet böter.

§ 7. Muta eller annat, som embetsman, den der efter 5 eller 6 § straffas, olofligen tagit, tillfalle Kronan.

5 §. Har ämbetsman tagit, låtit att sig utlova eller begärt muta, för att i ämbetet orätt främja; varde, ändå att ingen skada skedde, avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller ock dömd till mistning av ämbete på viss tid; och skall, där till avsättning dömes, den skyldige, om brottet det förtjänar, dessutom straffas med fängelse.

Den, som till ämbetsman lämnar, utlovar eller erbjuder sådan muta, dömes till böter eller fängelse.

Tager eller betingar sig ämbetsman eljest för sin ämbetsåtgärd någon belöning eller sportel, därtill han ej berättigad är; straffes med mistning av ämbete på viss tid eller böter: äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till avsättning dömas.

6 §. Ämbetsman, som, för egen vinning, sjelf eller genom annan, intalar eller förleder rikets invånare till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete, dömes till avsättning, mistning av ämbete på viss tid eller böter. Tager han sådant emot, då det såsom av fri vilja bjudes; vare straffet böter.

7 §. Muta eller annat, som ämbetsman, den där efter 5 eller 6 § straffas, olofligen tagit, tillfalle kronan.

10 §. Tager embetsman gåfva eller förlåning af främmande Makt, och har han ej förut eller straxt derefter gifvit det tillkänna och fått Konungens lof dertill; miste embetet.

11 §. Embetsman, som uppsåtligen å annan lägger eller af honom uttager annan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än beviljad och påbjuden är; varde afsatt. Skedde det för egen fördel; dömes dessutom till straffarbete i fjerde eller femte grad.

12 §. Gör embetsman uppsåtligen orätt, genom afkortning vid bestämmande eller uppbörd af skatt, tull eller annan allmän utskyld; straffes med mistning af embete eller böter. Skedde det för egen fördel; då skall till afsättning och straffarbete i femte eller fjerde grad dömas.

13 §. Griper embetsman till penningar eller annan egendom, vare sig Statens eller enskild persons tillhörighet, som han, i kraft af sitt embete, till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit, och den förskingrar; varde afsatt, och dömes dessutom till straffarbete i fjerde eller femte grad. Gitter han det skingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet derföre ställa, att någon skada af tillgreppet ej komma kan; då må han sitt brott med embetets mistning försona.

12 §. Tager embetsman gåfva eller förlåning af främmande Makt, och har han ej förut, eller straxt derefter, sökt Konungens lof dertill; miste embetet. Lag samma vare, om han, der lof vägradt blifvit, ej ställer sig till efterrättelse hvad Konungen om gåfvan eller förlåningen förordnar.

13 §. Embetsman, som uppsåtligen å annan lägger eller af honom uttager annan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än beviljad och påbuden är, eller utfordrar hvad han vet af skatt, tull eller utskyld redan guldets vara; varde afsatt. Gör han det för egen fördel; då skall han dessutom till fängelse i femte eller sjette grad dömas.

14 §. Gör embetsman uppsåtligen orätt genom afkortning, vid bestämmande eller uppbörd af skatt, tull eller annan allmän utskyld; straffes med mistning af embete eller böter. Gör han det för egen fördel; då skall han till afsättning och fängelse i sjette eller femte grad dömas.

15 §. Tillgriper och förskingrar embetsman penningar eller annat, vare sig Statens eller annans tillhörigheter, som han i kraft af sitt embete till förvarande, förvaltning, eller redovisning emottagit; varde avsatt, och dömes dessutom till fängelse i femte eller sjette grad. Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet därföre ställa, att någon skada af tillgreppet ej komma kan; då må han sitt brott med embetets mistning försona.

8 §. Tager embetsman gäfva eller förläning af främmande makt, och har han ej förut, eller straxt derefter, sökt Konungens lof dertill; varde afsatt. Lag samma vare, om han, der lof vägradt blifvit, ej ställer sig till efterrättelse hvad Konungen om gäfvan eller förläningen förordnar.

9 §. Embetsman, som uppsåtligen å annan lägger eller af honom uttager annan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än beviljad och påbuden är, eller utfordrar hvad han vet af skatt, tull eller utskyld redan guldet vara, varde afsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Gör han det för egen fördel; då skall han dessutom till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år dömas.

10 §. Gör embetsman uppsåtligen orätt genom afkortning, vid bestämmande eller uppbörd af skatt, tull eller annan allmän utskyld; straffes med afsättning, mistning af embete på viss tid eller böter. Gör han det för egen fördel; varde afsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt dömes dessutom till straffarbete i högst två år: äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

11 §. Tillgriper och förskingrar embetsman penningar eller annat, vare sig Statens eller annans tillhörighet, som han i kraft af sitt embete till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit; dömes till afsättning och straffarbete från och med sex månader till och med fyra år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet derför ställa, att någon skada af tillgreppet ej komma kan; varde afsatt.

8 §. Tager ämbetsman gåva eller förläning av främmande makt, och har han ej förut, eller straxt därefter, sökt Konungens lov därtill; varde avsatt. Lag samma vare, om han, där lov vägrat blifvit, ej ställer sig till efterrättelse vad Konungen om gåvan eller förläningen förordnar.

9 §. Ämbetsman, som uppsåtligen å annan lägger eller av honom uttager annan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än beviljad och påbuden är, eller utfordrar vad han vet av skatt, tull eller utskyld redan guldet vara, varde avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Gör han det för egen fördel; då skall han dessutom till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år dömas.

10 §. Gör ämbetsman uppsåtligen orätt genom avkortning, vid bestämmande eller uppbörd av skatt, tull eller annan allmän utskyld; straffes med avsättning, mistning av ämbete på viss tid eller böter. Gör han det för egen fördel; varde avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt dömes dessutom till straffarbete i högst två år: äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

11 §. Tillgriper och förskingrar ämbetsman penningar eller annat, vare sig statens eller annans tillhörighet, som han i kraft av sitt ämbete till förvarande, förvaltning eller redovisning emottagit; varde avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt dömes dessutom till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse. Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet därför ställa, att någon skada av tillgreppet ej komma kan; dömes till avsättning.

14 §. Har förvaltare af medel, som i 13 §. sägas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit influtna medel, eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett vetterligen oriktiga verifikationer, eller föröfvat annat sådant bedrägeri; fälles till straffarbete i tredje eller andra grad, och dömes tillika medborgerligt förtroende för alltid förlustig.

15 §. Lånar förman af underordnad embetsman vetterligen sådana medel, som honom, å embetets vägnar, anförtrödde äro; straffes, om skada deraf kom, med afsättning, och i annat fall, med mistning af embete. Lånar förman i uppborrdsvärk medel av underordnad uppborrdsvärk eller redogörare; miste embetet, änskönt de medel ej, honom vetterligen, till uppborrden hörde.

4 §. Släpper embetsman, som öfver fånge eller häktad person inseende hafver, honom med vilja lös, eller hjälper honom att undkomma; varde afsatt, och dömes dessutom till straffarbete i fjerde grad. Släpper han fången eller den häktade af vårdslöshet; dömes, om vårdslösheten grof var, till mistning af embete, så ock till fängelse eller straffarbete i femte grad, och om den mindre var, till böter.

5 §. Var den undkomne för gäld häktad; dömes, om han med vilja släpptes, till mistning af embete och fängelse,

16 §. Har embetsman, som i 15 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit influtna medel, eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett vetterligen oriktiga verifikationer, eller föröfvat annat sådant bedrägeri; varde, ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet derföre ställer, dömd till afsättning och fängelse i tredje eller andra grad.

17 §. Lånar förman af underordnad embetsman vetterligen sådana medel, som honom å embetets vägnar anförtrödda äro; straffes, om skada deraf kom, med afsättning, och i annat fall, med mistning af embete. Lånar förman i uppborrdsvärk medel af underordnad uppborrdsvärk eller redogörare; miste embetet, ändå att de medel ej till uppborrden hörde.

4 §. Släpper embetsman, som öfver fånge eller häktad person inseende hafver, honom med vilja lös, eller hjälper honom att undkomma; varde afsatt, och dömes dessutom till fängelse i sjette eller femte grad. Släpper han fången eller den häktade av vårdslöshet; dömes, om vårdslösheten grof var, till mistning af embete, så ock till fängelse i sjunde eller sjette grad, och om den mindre var, till böter.

5 §. Var den undkomne för gäld häktad; då skall, om han med vilja släpptes, till mistning af embete och fängelse

12 §. Har embetsman, som i 11 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit influtna medel eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett veterligen origtiga verifikationer, eller föröfvat annat sådant bedrägeri; dömes, ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet därför ställer, till afsättning och straffarbete från och med sex till och med tio år: varde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid förlustig.

13 §. Lånar förman af underordnad embetsman veterligen sådana medel, som honom å embetets vägnar anförtrödda äro; dömes till afsättning och varde, om skada af brottet kom, tillika förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Lånar förman i uppbördsverk medel af underordnad uppbördsman eller redogörare; varde afsatt eller miste embetet på viss tid, ändå att de medel ej till uppbörden hörde.

14 §. Släpper embetsman, som öfver fånge eller häktad person inseende hafver, honom med vilja lös, eller hjälper honom att undkomma; dömes till afsättning och straffarbete från och med sex månader till och med fyra år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Släpper han fången eller den häktade af vårdslöshet; dömes, om vårdslösheten grof var, till afsättning, så ock till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år, och, om den mindre var, till böter.

12 §. Har ämbetsman, som i 11 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteslutit influtna medel eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett veterligen oriktiga verifikationer, eller föröfvat annat sådant bedrägeri; dömes, ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet därför ställer, till avsättning och straffarbete från och med två år sex månader till och med tio år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas samt dömd till påföljd enligt 2 kap. 19 §. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet till ett år nedsättas.

13 §. Lånar förman av underordnad ämbetsman veterligen sådana medel, som honom å ämbetets vägnar anförtrödda äro; dömes till avsättning och varde, om skada av brottet kom, tillika förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Lånar förman i uppbördsverk medel av underordnad uppbördsman eller redogörare; varde avsatt eller miste ämbetet på viss tid, ändå att de medel ej till uppbörden hörde.

14 §. Släpper ämbetsman, som öfver fånge eller häktad person inseende haver, honom med vilja lös, eller hjälper honom att undkomma; dömes till avsättning och straffarbete från och med sex månader till och med fyra år: varde ock förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Släpper han fången eller den häktade av vårdslöshet; dömes, om vårdslösheten grov var, till avsättning, så ock till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år, och, om den mindre var, till böter.

och om det af vårdslöshet skedde, till böter; stånde ock den, som med vilja släppte, i sådan ansvarighet för den undkomne, som i 8 Kap. 5 §. sägs.

16 §. Bryter eller öppnar embetsman vid postverket olofligen annans bref, som i hans embetsvård är; varde afsatt, och dömes dessutom till straffarbete i femte eller fjerde grad. Tillgriper han derutur penningar eller penningevärde; varde fälld till straffarbete i andra grad och tillika dömd medborgerligt förtroende för alltid förlustig.

17 §. Begår embetsman uppsåtligen, på annat sätt än nu sagdt är, förbrytelse i sitt embete, för egen fördel, eller för att annan gynna eller skada, eller eljest till kränkning af allmän eller enskild rätt eller säkerhet, eller underlåter embetsman uppsåtligen, i afsigt som sagdt är, sin embetspligt; dömes till mistning af embete eller afsättning: var det af förhastande, som embetsmannen sig förgeck, och kom deraf ingen eller ringa skada; då må han till böter dömas. Innefattar förbrytelse i embete tillika an-

i sjunde grad, och om det af vårdslöshet skedde, till böter dömas; stånde ock den, som honom med vilja släppte, i sådan ansvarighet, som i 8 Kap. 5 §. sägs.

18 §. Bryter eller öppnar embetsman vid postverket olofligen annans bref eller eljest förseglade tillhörighet, som under hans embetsvård är; varde afsatt, och dömes dessutom till fängelse i sjetta eller femte grad. Tillgriper han derutur penningar eller penningevärde; då skall han dömas, utom avsättningen, till fängelse i andra eller tredje grad.

19 §. Begår embetsman uppsåtligen, på annat sätt, än nu sagdt är, förbrytelse i sitt embete, för egen fördel, eller för att annan gynna eller skada, eller eljest till kränkning af allmän eller enskild rätt eller säkerhet, eller underlåter embetsman uppsåtligen, i afsigt som sagdt är, sin embetspligt; dömes till mistning af embete eller afsättning: var det af förhastande, som embetsmannen sig förgick, och kom deraf ingen eller ringa skada; då må han till böter dömas.

15 §. Underlåter eller försummar embetsman vid Statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller jernvägsanläggning hvad honom, till förekommande af olyckshändelse, åligger att iakttaga, så att skada lätteligen ske kan; varde afsatt och dessutom dömd, om skada sker, till straffarbete i högst två år eller fängelse, men, i annat fall, till fängelse i högst sex månader eller böter. Var vållandet groft; må han ej vidare i dylik befattning nyttjas.

Sker sådan underlåtenhet eller försummelse uppsåtligen; då skall, utom afsättning, straff efter 19 Kap. 11 § den brottslige ådömas, och varde han tillika förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

16 §. Begår embetsman uppsåtligen, på annat sätt, än förut sagdt är, förbrytelse i sitt embete, för egen fördel, eller för att annan gynna eller skada, eller eljest till kränkning af allmän eller enskild rätt eller säkerhet, eller underlåter embetsman uppsåtligen, i afsigt som sagd är, sin ämbetsplikt; varde afsatt och, om brottet det förtjänar, tillika förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas: var det af förhastande, som embetsmannen sig förgick, och kom deraf ingen eller ringa skada; då må till

15 §. Underlåter eller försummar ämbetsman vid statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller jernvägsanläggning vad honom, till förekommande av olyckshändelse, åligger att iakttaga, så att skada lätteligen ske kan; dömes till fängelse eller böter. Var vållandet synnerligen grovt, må dömas till straffarbete i högst två år. Varder fängelse ådömt, skall den felaktige, om brottet det förtjänar, tillika avsättas. Dömes den felaktige till straffarbete, varde avsatt, och må han ej vidare i dylik befattning nyttjas.

Sker sådan underlåtenhet eller försummelse uppsåtligen; varde den brottslige avsatt samt dömd till straff efter 19 kap. 11 §; och skall han tillika förklaras ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

16 §. Begår ämbetsman uppsåtligen, på annat sätt, än förut sagt är, förbrytelse i sitt ämbete, för egen fördel, eller för att annan gynna eller skada, eller eljest till kränkning av allmän eller enskild rätt eller säkerhet, eller underlåter ämbetsman uppsåtligen, i avsikt som sagd är, sin ämbetsplikt; varde avsatt och, om brottet det förtjänar, tillika förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas: var det av förhastande, som ämbetsmannen sig förgick, och kom därav ingen eller ringa skada; då må till böter

nat brott; vare lag, som i 6 Kap. 12 §. sägs; och skall den omständighet, att brottet med missbruk af embete förenadt är, såsom synnerligen försvårande anses.

18 §. Viser embetsman vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt embete, och är ej särskildt ansvar derå satt; straffes med böter eller mistning af embete. Har af den embetsförseelse timat skada, hvarå straff för vållande efter denna lag följa bör; vare lag, som i 6 Kap. 12 §. sägs.

19 §. Nu har embetsman, utan lof eller tillkännagifvet förfall, sig från tjenstgöring afhållit, och ej kunnat med kallelse träffas eller inställas: kommer han ej inom tre månader, sedan kallelse i allmänna tidningarna ågått, som i Rättegångs-Balken sägs; varde till mistning af embetet dömd.

20 §. Begår embetsman brott, derföre han till straffarbete dömd varder; miste ock embete, som han innehafver, ändå att brottet utom embetet begånget är.

20 §. Viser embetsman vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt embete, och är ej särskildt ansvar derå satt; straffes med böter eller mistning af embete.

21 §. Innefattar förbrytelse, som i 19 eller 20 §. sagd är, tillika annat uppsåtligt brott, eller sådant vållande, hvarå straff efter denna lag följa bör; gånge som i 6 Kap. 13 §. stadgas.

22 §. Nu har embetsman, utan lof eller tillkännagifvet förfall, sig från tjenstgöring afhållit och ej kunnat med kallelse träffas eller inställas: kommer han ej inom tre månader, sedan kallelse i allmänna tidningarna ågått; varde till mistning af embetet dömd.

23 §. Begår embetsman brott, derföre han till fängelse i sjetton grad eller svårare straff dömd varder; miste ock embete, som han innehafver, ändå att brottet utom embetet begånget är.

böter eller mistning af embete på viss tid dömas.

17 §. Visar embetsman vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt embete, och är ej särskildt ansvar derå satt; straffes med böter eller mistning af embetet på viss tid. Äro omständigheterna synnerligen försvärande; må till afsättning dömas.

18 §. Innefattar förbrytelse, som i 16 eller 17 § sagd är, tillika annat uppsåtligt brott eller sådant vållande, hvarå straff efter denna lag följa bör; gånge som i 4 Kap. 2 § stadgas.

§ 19. Nu har embetsman, utan lof eller tillkännagifvet förfall, sig från tjänstgöring afhållit och ej kunnat med kallelse träffas eller inställas: kommer han ej inom tre månader, sedan kallelse i allmänna tidningarne ågått; varde afsatt.

20 §. Begår embetsman brott, därför han till straffarbete eller svårare straff dömes; varde tillika dömd till afsättning från embete, som han innehafver, ändå att brottet utom embetet begånget är: äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må till mistning af embete på viss tid dömas.

eller mistning av ämbete på viss tid dömas.

17 §. Visar ämbetsman vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt ämbete, och är ej särskilt ansvar derå satt; straffes med böter eller mistning av ämbetet på viss tid. Äro omständigheterna synnerligen försvärande; må till avsättning dömas.

18 §. Innefattar förbrytelse, som i 16 eller 17 § sagd är, tillika annat uppsåtligt brott eller sådant vållande, varå straff efter denna lag följa bör; gånge som i 4 kap. 2 § stadgas.

19 §. Nu har ämbetsman, utan lov eller tillkännagivet förfall, sig från tjänstgöring avhållit och ej kunnat med kallelse träffas eller inställas: kommer han ej inom tre månader, sedan kallelse i allmänna tidningarne ågått; varde avsatt.

20 §. Begår ämbetsman brott, därför han till straffarbete eller svårare straff dömes; varde tillika dömd till avsättning från ämbete, som han innehaver, ändå att brottet utom ämbetet begånget är: äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må till mistning av ämbete på viss tid dömas.

Varder ämbetsman, till vars ämbete hörer att undervisa eller uppfostra ungdom, enligt 18 kap. 6 § 1 mom. dömd till fängelse för otukt med ungdom, som han i kraft av sitt ämbete eller eljest hade till undervisning eller uppfostran, eller dömes han enligt 18 kap. 13 § till ansvar för någon tukt och sedlighet sårande gärning, därav synnerlig fara för sådan ungdoms förförelse kom; skall tillika till avsättning eller till mistning av ämbetet på viss tid dömas.

21 §. Dömes embetsman, för brott utom embetet, till ringare straff, än i 20 §. sägs, och är brottet sådant, att hans embetsvärdighet eller medborgerliga anseende derigenom befläckas eller spilles; miste ock då embetet.

22 §. Böter, som efter 4, 5, 9, 12, 17 eller 18 §. ådömas, må sättas högst till beloppet för ett år af den lön och öfriga inkomst, som åtfölja det embete, hvori den skyldige sig förbrutit. Är ej med det embete viss lön eller annan inkomst förenad; vare bot högst tvåhundra Riksdaler.

23 §. Hvad om Statens embetsmän stadgadt är, gälle ock om dem, som äro satte att förvalta städers, menigheters eller allmänna af Konungen stadfästade Verks, Bolags eller andra inrättingars eller stiftelsers angelägenheter, om de tjänstemän, som under Embets- eller Förvaltningsmyndigheterna lyda, eller annan, som förordnad är att embete eller tjänsteärende förrätta; så ock om dem, som till allmänna fullmäktige förordnade äro.

Postförare, som i vård hafver hvad åt allmänna posten förtrodt är, varde efter 16 §. straffad, om han i postföringen något af de brott begår, som der sagde äro.

24 §. Dömes embetsman, för brott utom embetet, till ringare straff, än i 23 § sägs, och är brottet sådant, att hans embetsvärdighet eller medborgerliga anseende därigenom befläckas eller spilles; miste ock då embetet.

25 §. Böter, som efter 2, 3, 4, 5, 9, 10, 14, 19 eller 20 § ådömas, må sättas högst till beloppet för ett år af den lön och öfriga inkomst, som åtfölja det embete, hvori den skyldige sig förbrutit. Är ej med det embete viss lön eller annan inkomst förenad; vare bot högst tvåhundra Riksdaler.

26 §. Hvad om Statens embetsmän här stadgadt är, gälle ock om dem, som äro satte att förvalta städers, menigheters eller allmänna af Konungen stadfästade verks, bolags eller andra inrättingars eller stiftelsers angelägenheter, om de tjänstemän, som under embets- eller förvaltningsmyndigheterna lyda, och om andra, som förordnade äro att embete eller tjänsteärende förrätta.

Postförare, som i vård hafver hvad åt allmänna posten förtrodt är, varde efter 18 § straffad, om han i postföringen något af de brott begår, som der sagda äro.

21 §. Böter, som efter 5, 9, 10, 14, 16 eller 17 § ådömas, må sättas högst till beloppet för ett år af den lön och öfriga inkomst, som åtfölja det embete, hvori den skyldige sig förbrutit. Är ej med det embete viss lön eller annan inkomst förenad; vare bot högst ett tusen riksdaler.

22 §. Hvad om Statens embetsmän här stadgadt är, gälle ock om dem, som äro satte att förvalta städers, menigheters eller allmänna af Konungen stadfästade kassors, verks eller andra inrättningars eller stiftelsers angelägenheter, om de tjänstemän, som under embets- eller förvaltningsmyndigheterna lyda, och om andre, som förordnade äro att embete eller tjänsteärende förrätta.

Skall, till följd af Konungens förordnande, hvad i 19 Kap. 11 och 12 §§ om Statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller järnvägsanläggning stadgadt är, tillämpas å dylik inrättning, som af enskilda personer, menigheter eller bolag gjord är; varde ock därvid anställd person för brott af sådan beskaffenhet, som i 15 § nämnd är, straffad efter de i samma § stadgade grunder; och må den brottslige eller felaktige, om brottet uppsåtligt eller skett eller skada genom groft vållande timat, ej sedermera kunna i dylik allmän befattning nyttjas.

21 §. Böter, som efter 5 § 3 mom., 6, 10, 14, 16 eller 17 § ådömas, må sättas högst till beloppet för ett år av den lön och öfriga inkomst, som åtfölja det ämbete, vari den skyldige sig förbrutit. Är ej med det ämbete viss lön eller annan inkomst förenad; vare bot högst ett tusen riksdaler.

22 §. Vad om statens ämbetsmän här stadgat är, gälle ock om dem, som äro satte att förvalta städers, menigheters eller allmänna av Konungen stadfästade kassors, verks eller andra inrättningars eller stiftelsers angelägenheter, om de tjänstemän, som under ämbets- eller förvaltningsmyndigheterna lyda, och om andre, som förordnade äro att ämbete eller tjänsteärende förrätta.

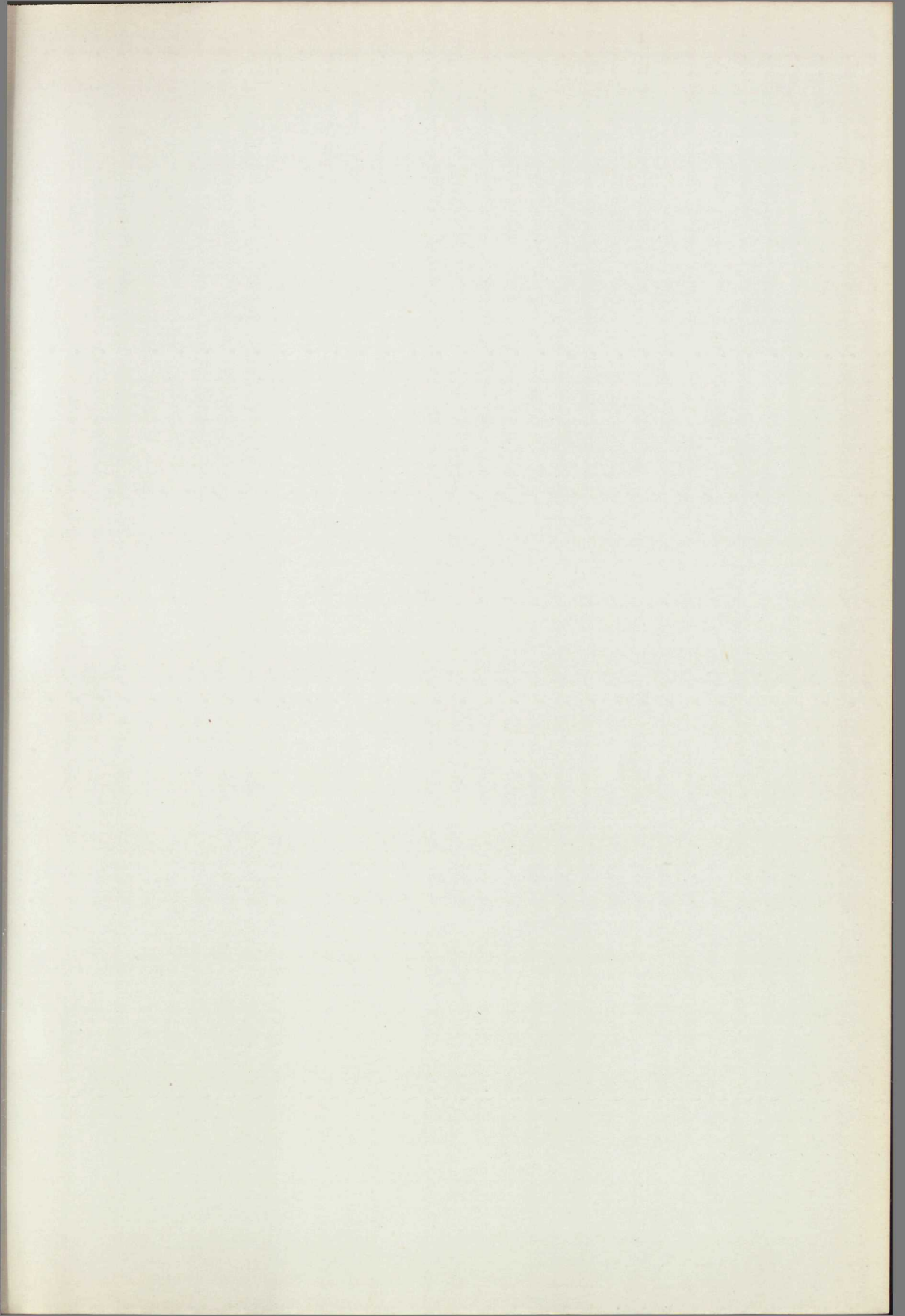
Skall, till följd av Konungens förordnande, vad i 19 kap. 11 och 12 §§ om statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller järnvägsanläggning stadgat är, tillämpas å dylik inrättning, som av enskilda personer, menigheter eller bolag gjord är; varde ock därvid anställd person för brott av sådan beskaffenhet, som i 15 § nämnd är, straffad efter de i samma § stadgade grunder; och må den brottslige eller felaktige, om brottet uppsåtligt eller skett eller han därför blivit dömd till straffarbete, ej sedermera kunna i dylik allmän befattning nyttjas.

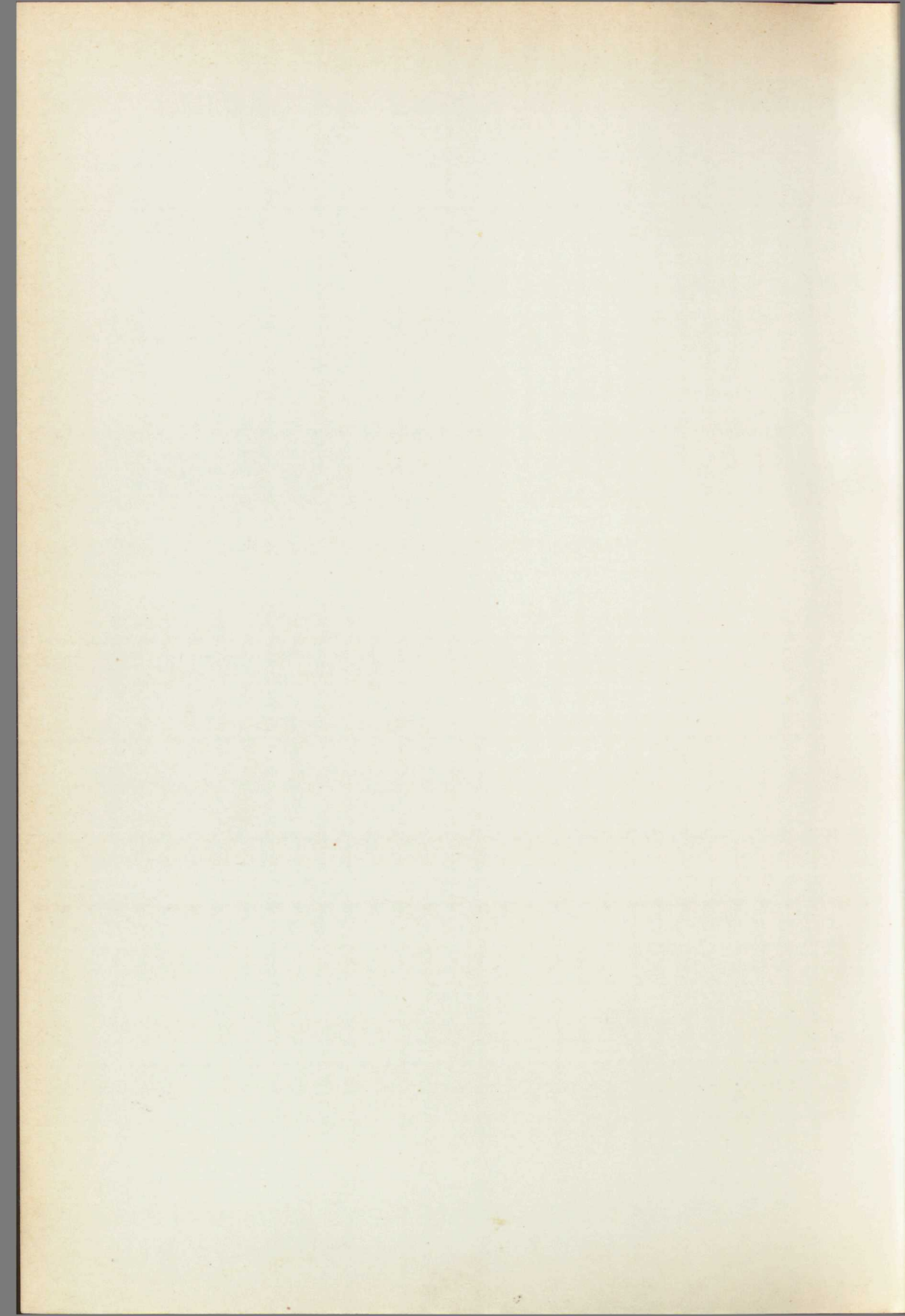
INNEHÅLL.

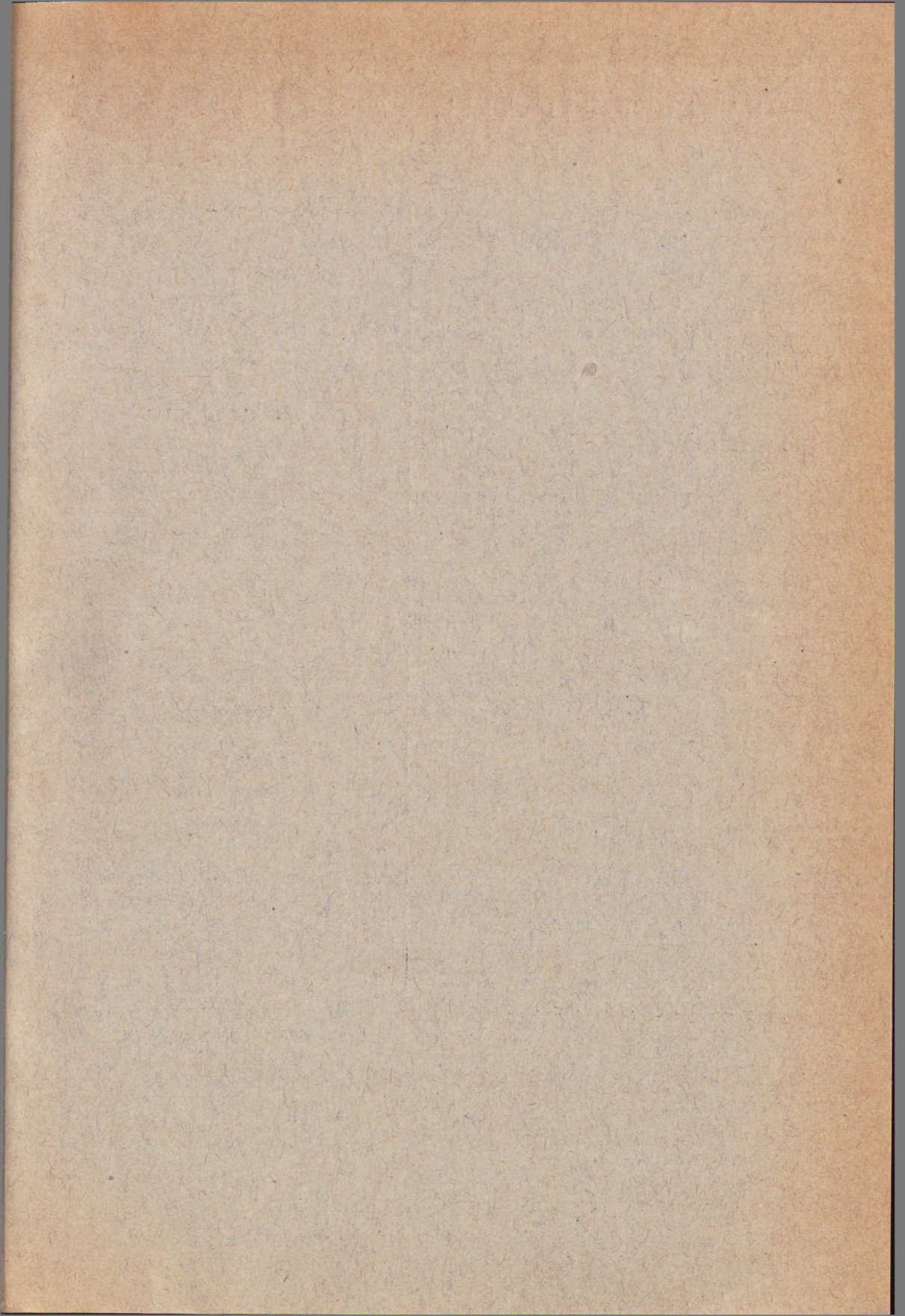
	Sid.
Förord.....	
FÖRSTA AVDELNINGEN: Utkast till lag.....	1— 7.
ANDRA AVDELNINGEN: Komparativ översikt av nuvarande straffrätt	9—148.
Inledning	9— 23.
Om ämbetsbrottens systematiska behandling i strafflagstift- ningen	19— 23.
I) Rättsfaktum	24—139.
A) Det allmänna ämbetsbrottssubjektet	24— 38.
B) Den brottsliga handlingen	39—139.
1) Gärningsmannabrott	39—130.
a) Speciella rekvisit	39—120.
(1) Angrepp mot Statens straffande funktion	40— 52.
(a) Dubbelangrepp mot statsfunktion och individ	40— 48.
(b) Angrepp ensamt mot statsfunktionen	48— 52.
(2) Andra angrepp mot Statens judiciella funk- tion	52— 54.
(3) Konkussion	54— 59.
(4) (Passiv) korruption (det allmänna deliktet)	59— 61.
(a) Frågan om ämbetsåtgärdens rättsenlig- het eller rättsstridighet.....	61— 68.
α) Lagar, som ej skilja (eller som ut- tryckligen likställa) korruption med rättsenligt och med rättsstridigt objekt	61— 63.
β) Lagar, som skilja korruption med rättsstridigt och med rättsenligt objekt	63— 67.

	Sid.
γ) Lagar, som endast uppställa korruption med rättsstridigt objekt...	67 — 68.
(b) Korruptionens tidsförhållande till ämbetsåtgärden	68— 70.
(c) Konsumtionen vid (det passiva) korruptionsdeliktet.....	70— 72.
α) Lagar med enhetlig konsumtion	70— 71.
β) Lagar med växlande konsumtion	71— 72.
(5) Särskilt utbrutna fall av passiv korruption	72— 74.
(6) Pekulat	74— 81.
(7) Ämbetsförfalskning.....	81— 88.
(a) Positiv-materiell förfalskning.....	82— 83.
(b) Positiv-immateriell förfalskning	84— 87.
(c) Negativ-materiell förfalskning	87— 88.
(8) Yppande eller utnyttjande av hemlighet	88— 97.
(9) Ämbetsbrott av tjänstemän, anställda vid post, telegraf etc.	97—100.
(10) Ämbetsbrott mot familj eller sedlighet	100—102.
(11) Överskridande av kompetens	102—104.
(12) Andra särskilt uppställda ämbetsbrott...	104—120.
(a) Brott mot Staten	104—116.
(b) Brott mot allmänheten.....	116— 118.
(c) Brott mot enskild	118—120.
b) Generella rekvisit	120—125.
(1) Allmänt uppsåtligt ämbetsbrott	120—123.
(2) Allmänt kulpost ämbetsbrott	123—125.
Tillägg till I) B) 1): Särskilda regler för ämbetsmans allmänna brott (i eller utom tjänsten)	126—130.
a) Ämbetet medel för allmänt brott	127—128.
b) Allmänt brott medel för ämbetsbrott	128—129.
c) Allmänt brott begånget i tjänsten.....	129—130.
2) Delaktighetsbrott.....	131—133.
Tillägg till I): Bestämmelser om extraneus i sammanhang med ämbetsbrotten	134—139.
II) Straffet	140—148.
Konfiskation	145—148.

	Sid.
TREDJE AVDELNINGEN: Svensk rättsutveckling	149—170.
I) Rättsutveckling före 1734 års lag	149—156.
II) 1734 års lag	157—163.
III) 1864 års lag	164—170.
FJERDE AVDELNINGEN: Motiver	171—191.
Speciell motivering	176—191.
—————	
Bilaga 1 till Andra Avd.: Gällande lagar	192—212.
Bilaga 2 till Andra Avd.: Aktuella strafflagsförslag	213—221.
Bilaga till Tredje Avd.	222—235.
—————	







Statens offentliga utredningar 1928

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättskipning. Fångvård.

Betänkande med förslag till stadsbyggnadslag. [5]
Förberedande utkast till strafflag. Ambetsbrotten. [7]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

1926 års pensionsutredning. Betänkande ang. familjepensionering för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst. [3]

Kommunalförvaltning.

Yttrande och förslag ang. revision av gällande förordningar om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m. [2]

Statens och kommunernas finansväsen.

Politi.

Monopolkontrollutredningens betänkande ang. anordnandet av den statliga kontrollen av Aktiebolaget Vin- & Spritcentralens verksamhet. [4]

Socialpolitik.

Hälsa- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Betänkande med förslag ang. åtgärder till handelsjärnhanterings stödjande. [6]

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt. Utrikesdepartementets organisation. [1]